

קובץ ספרי ערב רב

ספר הערב רב וכל המסתעף

על פי ספרי: עץ הדעת טוב עה"ת, שער מאמרי רשב"י,
ליקוטי תורה, משנת חסידים, לרבינו האריז"ל
ועפ"י ספרי: מגלה עמוקות עה"ת, מגלה עמוקות רנ"ב
אופנים על פרשת ואתחנן
ט"ז בתמוז תשס"ז לפ"ק
יום שנעשה בו העגל על ידי הערב רב
עיה"ק בית שמש תובב"א

3

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

בעזהש״ת

קובץ ספרי ערב רב

כרך שלישי

ספר הערב רב וכל המסתעף חלקים י"ב י"ג י"ד ט"ו

חלק י"ב: ספר הערב רב וכל המסתעף חלק
י"ב על פי ספר עץ הדעת טוב עה"ת
להאריז"ל

חלק י"ג: ספר הערב רב וכל המסתעף חלק י"ג
על פי ספרים שער מאמרי רשב"י,
ליקוטי תורה, משנת חסידים
להאריז"ל

חלק י"ד: ספר הערב רב וכל המסתעף חלק
י"ד על פי ספר מגלה עמוקות עה"ת
חלק ט"ו: ספר הערב רב וכל המסתעף חלק
ט"ו על פי ספר מגלה עמוקות רנ"ב
אופנים על פרשת ואתחנן

יום הנורא ט"ז תמוז

שהערב רב עשו את העגל

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב עשו את העגל ב שנת ב' אלפים תמ"ט לבריאת העולם: טעו ישראל בהיותם למרגלות הר סיני (!), כי משה רבינו עליו השלום בושש לרדת מההר, וערבב השטן את העולם בחושך ואפילה, שיטעו לחשוב שמת (רש"י תשא), ויקהל הערב רב על הזקנים ותבעום לעשות להם אלהים אחרים אשר ילכו לפניהם וכו', ומשלא שמעו להם הרגום (תנחומא בהעלותך, י"ד).

הערב רב שחטו את חור

ויפנו לחור בן כלב ומרים הנביאה, ויוכיחם, ויהרגו גם כן (סנהדרין ז.), ויבואו לאהרן "ויבן (= הבין) מחור הזבוח לפניו" ונתיירא שלא ירצחוהו נפש, ויעש ביצוע בדין (שם), ויצא העגל הלז שנעשה מתכשיטי האספסוף ומעשה שטן הצליח שהיתה בו רוח חיים (רש"י תשא, ור' תוספות שאנץ סוטה י"ב).

הנשים לא התפרקו, על כן ניתן להם ראש חודש כיום מועד שלא תעשינה בו מלאכה (אורח חיים סימן תי"ז). ועיין עוד בלוח דבר יום ביומו מנהגי ראש חודש, ביום ל' בתשרי וביום א' בתמוז).

מהראוי לקרוא קריאת שמע בחצי היום כי בא שש, לפי מה שכתוב בתיקונים, תיקון ע' להגביר האמונה נגד הכפירה (מל"ח ט, ט).

בכורות
השם
יחברך

ספר

הערב רב

וכל המסתעף

חלק י"ב

על פי ספר הקדוש

עץ הדעת טוב

על התורה

לרבינו האריז"ל

יוצא לאור בעזהש"ת על ידי
הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

מנחם אב תשס"ד לפ"ק
ע"ה"ק ירושלים תובב"א

המלחמה נגד הערב רב

מעשה נורא מהחפץ חיים:

ויעמד משה בשער המחנה ויאמר:

"מי לה' אלי"

ויאספו אליו כל בני לוי (שמות לב כו)

החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין אלו ששמעו את משה שצועק מי לה' אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו עליו השלום, ובין אלו שלא שמעו את הכרוז ולא הקשיבו בקולו של משה רבינו ע"ה.

בספר ליקוטי חפץ חיים דף קס"ח וזה לשונו:

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים זצ"ל כשעמד לפניו שאלו החפץ חיים זצ"ל האם הוא כהן או ישראל? השיב לו הרב "ישראל" אני, אמר לו החפץ חיים "אני כהן"! – חזר בעל החפץ חיים ושאלו: היודע אתה מה הנפקא מינה בזה שאני כהן ואתה ישראל? – ומיד השיב בעצמו: לכשיבא משיח צדקיני במהרה בימינו, יעלו כולם לירושלים וכל אחד מישראל יחפוץ להכנס לעזרה ולהקריב קרבנות ולעבוד את עבודת בית המקדש.

כולנו נרוץ אל שערי בית המקדש, וכשיגיע עד השער יעמדו שם שוערים ויבדקו את כל הרוצים להכנס, ואז יפרידו בין שנינו. לי יתנו להכנס פנימה, ואילו אתה תידרוש להישאר בחוץ.

קנאת הנשארים בחוץ תהיה גדולה עד מאוד, שהנה הכהנים יזכו לדבר הנכסף – לעבוד את עבודת הקודש, ולישראלים לא תינתן רשות לעבודה, המשיך החפץ חיים ושאל" היודע אתה מהו הגורם למצב זה? הבה ואספר לך: לפני כשלושת אלפי שנה, עמד משה במדבר וקרא: מי לה' אלי, אבות אבותי נזדרזו לשמע הקריאה והתייצבו לפני משה, אבות אבותיך לא נענו לקריאה. כשכר על היענותם לקריאה, זכו אבות אבותי במעלת הכהונה. וסיים החפץ חיים את דבריו באמרו: "לשם מה אני מספר לך את כל זה?

היות שלכל איש מישראל יש רגעים בימי חייו, שבהם הוא שומע קול פנימי המכריז ואומר:

מי לה' אלי?

כאשר תשמע קריאה זו ביום מן הימים מהדהדת בליבך פנימה, חושה, אל תעמוד!!! אל תחזור על השגיאה של אבותיך! אשר הפסידו לנצח דבר נפלא שיכלו לקבל בקלות, ולא נענו לקריאה. אלא רוץ מיד לקול הקריאה, לבל תחמיץ את ההזדמנות!!!

* * *

ספר "הערב רב"

וכל המסתעף

חלק י"ב

על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד ולחקור מעשי וענין ה"ערב רב", ואיך שצריכים ללחום נגדם, שמקלקלים את כל עם ישראל בכל העולם כולו, ועוקרים כל המצות שבתורתנו הקדושה, כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זיע"א, שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: ^(א) בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ^(ב) הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ^(ג) הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ^(ד) הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ^(ה) הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, יט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר. (אדרת אליהו פרשת דברים)

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק להציל את עם ישראל מן הערב רב, ומעורר את הרבים שלא יפלו ברשתם ח"ו.

עוד יבואר, שהערב רב הם רמאים כנחשים ועקרבים. כמבואר בזוהר חדש וז"ל (זוהר חדש פרשת יתרו מאמר ז' ימי בראשית):

"אבל נחשים ועקרבים יש בו – ונחשין ועקרבין דילה אינון ערב רב".

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא, ושאינו אדם יכול לשער עד כמה שיוסבול בזה ובבא על זה שעזר את הערב רב, והפגם הגדול הנעשה על ידי אלו העוזרים להם, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש להיות בקי בהם בפרטותיהם ודקדוקיהם, כדי שלא יכשלו חס ושלום לבנות בתי עבודה זרה של דור הפלגה של **הָבָה גִבְיָהּ לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרֵאשֵׁי בְּשָׂמִים וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם** (בראשית יא, ד), כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד, כמו שגילה לנו רבינו חיים וויטאל זיע"א תלמיד האריז"ל בספרו הקדוש עץ חיים בהקדמתו.

בס"ד

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בתנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל
לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם,
ולעורר לבות אחינו בני ישראל בתשובה שלימה

אם אתה רוצה לדעת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעכב את
גאולתו ופדות נפשינו רחמנא ליצלן, תלמוד בעיון בספר הזה.

במקום הקדמה

והנה מה שפתיב בתחילת דבריו ואפילו כל אינון
 דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לנרמייחו וכו', עם
 היות שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר
 התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה
 אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות
 יתירות וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני
 סנהדראות להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ודומים
 במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו
 בשמים. ועיקר סיבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך
 הכתוב ונעשה לנו שם. ככתוב בספר הזוהר בפרשת
 בראשית דף כ"ה ע"ב וזה לשונו על פסוק אלה תולדות
 השמים והארץ. שחמשה מינים יש בערב רב ומן הג'
 מינים מהם הוא הנקרא בת גבורים דעליהו אתמר
 המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא
 דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו'
 ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושון
 בהון ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד
 לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק
 בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו
 ולא יצא לאויר העולם.

ד. הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

תוכן עניני "ערב רב" מספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת בא..... כג

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בא כג

א. הערב רב לא היו תוך ענני כבוד אלא חוצה להם – הערב רב היו נפשות חזוניות מצד עשו, והם ערכוביאי מסטרא דרך – לא מצריים היו אלא עמלקים – ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, הם אלו הערב רב שהיו מתחברים אז בו, והיו עתידים להתגייר כג

ב. ועתה אני נותן רשות אפילו למצרים הרוצים להתגייר כמו שכתוב וגם ערב רב וכו', כלומר אתם וגם יונסם ויומברוס ראשי הערב רב השקולים בחכמת הכשפים ככם, וכן בני ישראל, וגם דלת העם ערב רב הדומים להם, איני מעבב לכל מי שירצה לצאת – ויהי בשלח פרעה את העם, זה ערב רב הנקרא עם סתם כג

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת בשלח כה

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בשלח כה

ג. ויהי בשלח פרעה את העם, ויהי לשון צער, ויהי צער גדול כמה ששלח פרעה גם את הערב רב הנקראים עם כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם, ולא מנעם פרעה – לסיבת הערב רב לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים – קשים גרים לישראל כספחת, כי כמה טובות ננעל מהם, וכמה רעות הביאו עליהם, כי הנה אם היו הולכין דרך ארץ פלשתים, היו טוב להם – לא נחם דרך פלשתים ומנע מהם הטובות, בשביל הערב רב שאין להם שלם באמונה ולא היו גירי צדק לשמה – יש חשש כי בראותם ראיית מלחמה בעלמא, כיון שנתגייירו שלא לשמה, ינחם העם ממה שנתגייירו ושבו מצרימה, ויחזרו לסורן, ויותר טוב היו אם לא נתגייירו כלל, משאם נתגייירו וחזרו לסורן, כי עונשם רב, כי תורה אחת כגר כאזרח, ועוד כי יהיו חילול שמים לאין קץ לעיני כל העמים כי חם ושלום אין ממשות בתורת ה', כי לולא שלא ראו גדולתו לא היו שבין מצרימה – אל תאמר כי גם בישראל היה חשש הזה, כי הנה וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, כפי השני הפירושים, אם מזוינין בכלי זיין, ואם מזורזין בתכלית הזרזות, להם כשמיר חזק, נכון להם במוח בה' להלחם עם הקמים עליהם כה

ד. בנסעם מרעמסס לא היו כי אם בני ישראל לבדם, ואז בדרך ההוא נתחברו אליהם הערב רב – וגם ערב רב עלה אתם, כלומר מעורבין בערכוביאי עם

ה הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

בני ישראל – ואחר אשר כבר ויחנו בסוכות, הופרשו בני ישראל מן הערב רב בעת החנייה, איש על דגלו בלי ערבוביה – הקב"ה אמר: הואיל כי חמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים ותלו במחונם בי, ואדרבה בא עליהם צרה גדולה לנחותם בדרך רחוקה מפני הערב רב שעלה אתם, אם כן צריך אני להפריש ביניהם, ולהראות אהבתי לבני ישראל, והוא שיופרשו זה מזה שלא בערבובייה, ואז אלך בשני העמודין לפניו של ישראל, ולא לפני הערב רב.....

ה. להיות כי הערב רב היו כפלי כפליים מבני ישראל, לכן ויאסור את רכבו וכו' וכל רכב מצרים וכו' כי היו צריכין עם רב להלחם עם העם שיצאו – בני ישראל ששלחם פרעה בעצמו היו בטוחים שלא אחריהם היה רודף, לכן ובני ישראל יוצאים ביד רמה שלא כבורחים – והם לא ידעו כי אליהם נוגעת הרעה, עד אשר ופרעה הקריב לבא קרוב אליהם, ולא אל הערב רב..... כח ו. הוסיף כי גם העם הם ערב רב עתה וייראו העם את ה' מחמת יראה, לא מחמת אהבה כבני ישראל.....

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת יתרו.....ל

ספר עץ הדעת טוב – פרשת יתרו.....ל

ז. גם הציל את העם הם הערב רב והצילם מתחת יד מצרים, והצלה זו אינה הצלת שעבוד בלבד כי הרי לא היו משועבדים, אמנם היה הצלת נפשם מגיהנם כי קבלם להיותם גרים – להיותו שם הויה המושל על ישראל בפרטות רצה להציל הערב רב ולגייירם – כמו שהציל נפשות הערב רב וגייירם גם אני מתגיייר כמותם – לקח הערב רב שהם מצרים ונתגייירו, היפך ממה שחשבו להוציא את ישראל מתחת יד הקב"ה לעשותם גויים כמותם..... ל ח. השי"ת הוציא את ישראל ממצרים, והערב רב הוציאם משה, לכן נקראים עמו של משה – עלו ממצרים שלא ברשותו יתברך – לא גרועים המה משאר האומות, אדרבה כיוון שבאו להתגיייר יש להם יתר שאת..... לב ט. כל העם לרבות גם הערב רב, כי גם הם ראו ירידה זו בעיניהם כי ירד ממש על הר סיני בפרטות, משא"כ כל העולם כי שמעו קולות ולא ידעו איפה הם עד אשר הודיעם בלעם בן בעור – אמנם דיבור בחיתוך אותיות לא נשמע רק לקהל ישראל – פנים בפנים דבר ה' לכל קהלם ולא קהל הערב רב – ג' מדרגות היו, הא' כל העולם, הב' כללות הערב רב, הג' עם ישראל לבדם... לג י. הערב רב שמעו גם קול המלאך העליון מכריו בקול שופר חזק כי הגה ה' עתיד לירד על ההר ולכן ישמרו מעלות בהר, ועי"כ נתיפה להם אמונה אחרת לד.....

ו הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

- יא. בכל זה נתאמת אצל הערב רב היות אמת כי השי"ת נתן התורה לישראל, האמנם וירא העם רא"י אחרת בעין השכל, והיא כי השי"ת לא רצה לדבר עמום ממש, אז ויגועו נעו מאמונתם – כי תחלה חשבו להתאחד עם ישראל להיות לעם אחד, ועתה ויעמדו מרחוק בלבבם רחוקים מישראל, על דרך שלום שלום לרחוק ולקרוב למי שנתרחק בלבו וחמא, וגם היו כפשטו שנתרחקו מהם פן תאכלם האש הגדולה לה
- יב. לא כפרו ח"ו באמונה כי כבר נתאמת להם, אמנם אמרו מודים אנחנו באלהותו ית"ש ובתורתו האמנם ידענו כי אין אנו ראויים כמו ישראל ממש וגם אין אנו ח"ו שוין לשאר אומות העולם כי אנו נתגיירנו כו', אם כן צריך שידיה לנו יתר שאת על כל העולם, אמנם לא כמדריגת ישראל ממש, הלא הוא דבר אתה עמנו ונשמעה, ובזה יהיה לנו יתרון על כל האומות כי אנו מקבלים התורה, אלא שהיא על ירך, דבר אתה עמנו, ולא עם שאר כל האומות לה
- יג. מדריגת ישראל עצמן שידבר עמנו אלקים כמו הם, אין אנו שואלין, כי יודעים אנו שאי אפשר, יען כי אין אנו במדריגתם, ופן נמות כי תאכלנו האש הגדולה, ואל תחשוב בזה כי תואנה אנו מבקשים בזה ודעתינו לחזור לסורינו ח"ו, כי זה אינו, אלא ונשמעה – כמו שישאל אשר האלקים מדבר עמם אמרו נעשה ונשמע, כן אנו, אע"פ שאתה המדבר עמנו ג"כ ונשמעה, כי מה שאנו אומרים ואל ידבר עמנו אלקים, אינו לתכלית רעה ח"ו, רק מפני היראה פן נמות כו', כי אין אנו במדריגתם, כי הם בני האבות ומכח שבועתו עמום יזכר שלא להמית אותם לו
- יד. אנו אשר אין שם הוי"ה מדבר עמנו כלל, אם ידבר עמנו שם אלהים בלבד נמות ולא נחיה עוד, כי אם ישראל עמו מתו, מכל שכן שנם אנו נמות, אלא ההפרש הוא, שהם חזרו לחיות, כמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, משא"כ אנו שלא זכינו אל שם הוי"ה לו
- טו. משה אמר להם: אל תיראו ממה שראיתם הקולות והלפידים ועשן, כי הוא לבעבור נמות אתכם האם אתם חזקים באמונה או ירך ללבבכם ותחזירו לסורכם באמורכם כי לא תוכלו לסובלו, משא"כ בישראל כי בחנם וצרפם כזהב ארבע מאות שנה בחומר ולבנים וכו' ונתקימו באמונתו, וגם הם בני האבות שנכנסו ועמדו באמונתו כנודע לה
- טז. כי לבעבור נמות ולהרים דגליהם בא האלהים, להראות חיבתו אתכם כי חפץ הוא בכם והוא המושל והמנהיג אתכם, ואלו בא בשם הוי"ה, היו נראה שמפני ישראל בא שהם חלק ה' שם הוי"ה נגלה להם בו ואין לכם חלק בו, אבל עתה שבא בשם אלקים, הוא שחפץ הוא בכם, כי הוא השליט בכם – גלוי וידוע לפניו שאתם עתידין לחמוא בעגל לאמר אלה אליך ישראל,

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל ז

משא"כ ישראל שלא כתיב אלה אלקינו, ואם כן איך יאמר לכם אנכי ה' אלהיך וכו' כיון שעתידין אתם לחטוא בזה, ולכן נלה להם במידת הדין שה' אלקים אשן הגדולה, לשתיה יראתו של האש על פניכם תמיד אולי לא תחטאו..... לח

יז. משה לא מוחה בהם על אשר נעו ועמדו מרחוק, אמנם הבטיחם מן המיתה, ואמנם יפה כיוונו לעמוד מרחוק, כי אין מודריגתם כמודריגת ישראל, ואז נשאר במקומן מרחוק כבתחילה, ולא חזרו למקומן הראשון..... למ

יח. ויעמוד העם מרחוק ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים, להגיד לו את כל הקורות אותו עם הערב רב בסבתו, לדעת אם צדק בתשובתו אליהם אם לאו – לא משה הוא המדבר עשרת הדברות, אלא הקב"ה בעצמו, דאם משה בקדושתו היה מדבר, הנה הקול היה יוצא מתוך הערפל, ואם כן בכל מקום שהיה משה הולך, היה ראוי שילך הערפל עמו, והאמנם לא כן היה, כי בהיות משה הולך ובא לדבר עם העם ה' הערפל קבוע בהר לא ימיש משם זכאשר ה' משה חוזר אל ההר ה' נגש והולך וקרב אל הערפל הקבוע שם וזה יורה אשר שם האלקים עומד ולכן הערפל שם סביבו א"כ זו הוראה גמורה כי מפי הגבורה נשמעו עשרת הדברות..... מ

יט. לא משה הוא המדבר עשרת הדברות, אלא הקב"ה בעצמו..... מ
כ. הגיד לה' את כל אשר קרהו עם הערב רב, והודה לדבריו כי יפה השיב, כי אין מודריגתם שוה – כיון אשר משה הקדים והתרה את הערב רב שלא יחטאו בעגל, ביקש להתרות גם את ישראל עמו לבל ישתתפו בענין העגל עם הערב רב – להערב רב התרה בשם אלקים שהוא המנהיג אותם, ולישראל התרה בשם הוי"ה ב"ה, כי להיותו אני שם הוי"ה המושל עליהם, והם חלקי ונחלתי..... מא

כא. יש שתי סברות המינין, הא' הוא כי ח"ו אין שם אלוה כלל, והב' כי יש אלוה אמנם הם שתי רשויות אחד בשמים ואחד בארץ – אל תטעו כמו הערב רב אשר הודו שיש אלוה בעולם כמ"ש ואל ידבר עמנו אלקים אמנם נסתפק בסברה השנית כי יש רשות אחד בשמים ואחד בארץ..... מא

כב. אל תטעו כמה שראיתם כי מן השמים הרחוקים דברתי עמכם, ובשביל כן תבקשו מנהיג בארץ, כי הרי מזבח אדמה ארציית תעשה לי, ושם בארץ אבוא אליך ואנהיג אותך וברכתיך ואשפיע עליך הצורך, ואהיה לך לאלוה וגם מנהיג..... מג

כג. לא תאמרו: והלא אתה אל בשמים, וצריכים אנו בארץ אל מנהיג שינהיג אותנו, כי אלו היה דברי הערב רב כאמרם קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו, כי בני אדם מעותדין לחטוא, ואולי תסתיר את פניך ממנו – הנה

ח הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

מזבח אדמה תעשה לי זבחת וכו', וע"י כך בכל המקום וכו' אבא אליך
וברכתך, אני בעצמי, ולא תצטרכו אל מנהיג זולתי.....מו.

כד. ענין המוליכך במדבר וכו' נחש שרף וכו' הם כוחות סטרא אחרא המוחזקים
תמיד במדבר בהם ינסו את ה' בנסיגות מכוערים ההם ח"ו אלא שתוקף
הסטרא מסאבא השולט שם היה מחמיאם שלא כדרך הטבע עד הפילם
במדבר, לז"א אל תפחדו בזה כי יש תיקון בדבר, כי כאשר אני ארצה לכא
אצלכם אזכיר תחילה את שמי, ועי"כ כל הסטרא אחרא יתרחקו ויברחו
כנודע בסגולת הזכרת שמות הקדושים במקום שהמזיקין מצויין, ואח"כ אבא
אליך.....מד

כה. אעפ"י שאמרתי שבכל מקום מדבר שתקימו המזבח אבא אליך וברכתך, אין
זה אלא במזבח ציבור אשר הוקם באוהל מועד, כי שם הוא המקום אשר אני
מזכיר את שמי, ולא יהיה כל אחד בונה מזבח לעצמו.....מה

כו. ברוך ה' על שהציל את העם הם הערב רב בצאתם גם הם ממצרים ולא
הרגום, ולפי שאלו היו גוים כמותם ומשועבדים לדתיהם ונימוסייהם, ועתה
נתגייירו לכן אמר בהם מתחת יד מצרים, אך בישראל לא הזכיר "מתחת יד"
אלא "מיד" הוא השעבוד, אבל לא היה לגמרי תחת דתיהם כמו הערב רב,
ולכן בישראל הזכיר שם ההוי"ה כי חלק ה' עמו, אך בהם אמר הציל סתם,
ויחזור גם לשם אלקים הנזכר בתחלה וישמע יתרו וכו'.....מה

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת משפטים.....מו

ספר עץ הדעת טוב – פרשת משפטים.....מו

כז. כמו שבארנו לעיל ענין לא תעשו אלהי זהב לכם לתועלותיכם למנהיג בלבד,
כמו שאמרו הערב רב קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי הרי מזבח
אדמה תעשה לי ועל ידי כן אף כי אני בשמים רחוק מכם, ולסיבה זו תטעו
לבקש מנהיג, ולכן על ידי מזבח אדמה ארציי" תעשה לי, ושם ארד מן
השמים ואבא אליך בארץ וברכתך ואנהיגך ככל הצורך, כמו כן ואלה
המשפטים בוא"ו יתירה מוסיף על הראשונים, גם מצוה זו של העבד עברי
הקדים לכל המצות, כי גם הוא חטא להיותו גנב כי לא בטח בקונו המשיגיה
והמנהיג והשולח ברכתו לכל איש ואיש, ולכן נמכר בגניבתו לעבד כיון שלא
האמין באדונו העליון הזן ומפרנס אותו.....מו

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת תרומה.....מח

ספר עץ הדעת טוב – פרשת תרומה.....מח

כח. ישראל נקרא גוי אחד, ולכן "אשר תקחו מאתם", ולא מאת הערב רב שהן
מעורבין ואין בהם אחדות, ורק ישראל נקרא אחד, וכן המשכן נקרא אחד

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל ט

כמ"ש ויהי המשכן אחד – המשכן הי' לכפר על עגל הזהב המורכב משנים שור וחמור כמ"ש אלה אלהיך ישראל ולא אמרו זה אלהיך, ולכן יבא הזהב ראשון א' של אחד שבאלו הי"ג תרומות ויהי עם שאר המינין כמינין אחד לכפר על הפירוד הנעשה על ידי זהב העגל..... מח

כט. ישראל שלא עשו העגל להיות להם למנהיג אשר ילך לפניהם, יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם להנהיגם ללכת עמם, משא"כ הערב רב שעשו העגל מנהיגם, לכן לא יעשו לי מקדש לשכנו בתוכם להנהיגם..... מט

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת כי תשא..... נ

ספר עץ הדעת טוב – פרשת כי תשא..... נ

ל. הערב רב הם העושים העגל במעשה ופרקו נזמיהם, אך ישראל לא חטאו אלא במחשבה בלבד כשראו ענין העגל, וכל אחד משניהם גורם מחצית העון, ולכן ונתנו כופר נפש מחצית השקל, כי המחשבה היא מחצית העון – אם היו חטאו גם במעשה לפרוק גם הם נזמי הזהב כמו הערב רב, היו צריך אז להיות הכופר איש כפי חטאו, העשיר לפי חטאו בנתינת הרבה זהב לעגל והעני לפי חטאו המועט, כמו בתרומת המשכן כפי נדבת הלב העשיר ירבה והדל ימעיט, אמנם כיון שלא חטאו רק במחשבה, השווה כולם עשיר ועני, לכן העשיר לא ירבה וכו' מחצית השקל בלבד כנגד המחשבה..... נ

לא. כי תשא את ראש "בני ישראל", ולא מן הערב רב שחטאו בעגל במעשה ואין להם כפרה וריצוי במעשה המשכן, אבל בישראל ונתנו איש כופר נפשו לכפרם ולנקותם מעונותיהם על ידי התמידין הבאין מתרומה זו, ועל ידי כן תהיה שררה גדולה ונשיאת ראש לישראל, שלהם ניתנה כפרת הקרבנות, ולא לערב רב..... נא

לב. דבר אל בני ישראל, ולא אל הערב רב, כי הם יקחו לי תרומה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ולא בתוך הערב רב, וזה יורה חיבתו יתירה נודעת להם לאין קץ שיניח העליונים וישכון עמם בארץ, ולא עוד אלא שאף הערב רב שנתגירו לא ישכון גם עמם – אתה עצמך אשר דברת לבני ישראל על מלאכת המשכן מאתם ולא מן הערב רב, צריך שאתה שלא ע"י אהרן וחוקנים תדבר עליהם ענין השבת..... נב

נג. אל הארץ אשר נשבעתי וכו' לזרעך אתננה, עם בני ישראל זרע האבות אתה מדבר, ולא עם הערב רב, לפי שהם עשו את העגל ולא בני ישראל, זה יורה שישראל לא חטאו ויש לך אהבה קדומה וחזקה עמם – העל את העם הזה, למעוטי ערב רב, ולא אמר העל את העם סתם כדרך מ"ש השי"ת בראשונה ועתה לך נחה את העם סתם..... נד

י הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

- לד. יען הוצאת הערב רב שלא מדעתי והחמיאו את ישראל נחלתי ע"י העגל, לכן אמרתי ושלחתי לפניך ממש מלאך ולא אמרתי לפניכם או לפניהם..... נג
- לה. "וראה כי עמך הגוי הזה", הנה אתה בפיך אמרת לך רד כי שחת עמך, הם ערב רב שאני הוצאתים שלא מדעתך, והם אשר שחתו ועשו את העגל, אבל עמך ישראל לא שחתו, לכן ראה כי עמך ישראל הם הגוי הזה אשר אני מתפלל עליהם, והם לא שחתו, ואיך אתה אומר כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך, והרי לא חטאו בעגל, אלא עמי שהם הערב רב..... נד
- לו. האמת הוא שאומות העולם וגם הערב רב לא היה ראויים ליהנות ולהסתכל בזיו השכינה ההולכת לפניהם, על כן מבחוץ היה אותו עמוד הענן כתמורת עשן להכחות עיניהם שלא יסתכלו, ומכפנים היתה מקומרת מור ולבונה מכל מיני בשמים שברא השי"ת..... נה
- לז. בענין חסרון האמונה לא כלל משה עמהם, ולא אמר כי עם קשה עורף אנחנו אלא הוא, אבל בענין סליחת העון כלל עצמו עמהם, כי גם הוא גרם לכל זה יען הוציא את הערב רב מארץ מצרים והחמיאו את ישראל במעשה העגל – עון העגל וחטא הוצאת הערב רב כולנו שותפים בהם אני וישראל, ולכן מבקש אני שתלך בקרבנו כדי שתסלח לעונינו ולחטאתינו כולנו אנחנו, אני וישראל..... נו
- לח. השי"ת השיב למשה: בקשת שאסלח עון ישראל בעון העגל ואסלח חטאתך במה שהוצאת את הערב רב ממצרים, ולכן כנגד הערב רב שהוא החטא שלך, אסלח בראשונה, כמ"ש נגד כל עמך וכו', הם הערב רב הנקראים עמך ולא עמי, ובזה תכיר כי נתרצתי לך בהעלתם, ואח"כ אסלח את עון ישראל, וז"ש וראה כל העם, הם ישראל שאינם נקראים עמך – ומה שהקדמתי סליחתך בראשונה, לפי שאפילו סליחתם אינה אלא בעבורך, כי מצאת חן בעיני – אשר אני עושה עמך, ולא עמהם, רק בעבורך..... נז
- למ. עמוד הענן לא היה הולך אלא לפני ישראל – גם נס ענני כבוד לישראל כלבד היה, כי הערב רב מבחוץ לעננים היו – כן נתנית התורה לישראל היתה – גם נס המן, לישראל היה, כי הערב רב לא אכלוהו, רק אכלו הפסולת הנשאר ברחיים אחר טחינתו וכבר הוסר ממנו שמנו ודובשו – הערב רב גם שנגדם אעשה נפלאות אין בהם הבחינה להבחין פרטות הדברים ולהאמין אמונה שלימה כי כולם הם מעשי ידי, אבל ישראל עם חכם כשיראו הנפלאות יכירו ואמינו כי כולם מעשה ה' הם ויכירו גודל נוראותיו בדקדוק כי נורא הוא וידעו כי אני הוא העושה אותם ולא זולתי באמונה שלמה..... נז
- מ. אילו נכנס משה לארץ לא שלמה אומה ולשון עוד בישראל, והיה להם אז נאות עולם, ובשביל זה הפציר משה בכניסת הארץ ב' ואתחנן, ועל כן

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להארז"ל יא

רצה הקבה"ו להשלים קצת מרצונו, והוא כי הוא הגואל הראשון והוא האחרון, גם דורו של משה עצמו הוא דורו של משיח.....נט

מא. "אראנו נפלאות", ולא אמר "אראך" לנוכח, לרמוז "אראנו" לאותו הדור עצמו היוצא ממצרים, כי יחזרו לבוא בעולם ולהתגלגל בדורו של משיח לראות נפלאותיו ית' כימי צאתך מארץ מצרים.....ס

מב. יען בהיות השכינה בגלות עם ישראל מסתרת עצמה, כמ"ש ואנכי הסתר אסתר וכו', כדי שלא לעשות להם נפלאות טרם זמן הגאולה, לכן אמר בקרבנו, נסתרת בקרבנו, ולא נגלית לפנינו.....ס

מג. כנגד מה שאמר וסלחת לעונינו, אמר נגד כל עמך וכו', הם הערב רב עמו של משה, הבטיחו כי כיוון שטרח וייגע בהם, לא יגע לריק ולבהלה, כי כולם יתגלגלו בדרא בתראה, ויתקנו אז בזכותו – סיבת מיתת משה במדבר היתה להבטיח את דור המדבר שנקברו שם שכולם יחיו בזמן תחיית המתים ויבואו עם משה בזכותו והוא לפניהם, וז"ש וראה כל העם אשר אתה קבור בקברו עמהם וגם אותיות קרב"ו וקב"רו שווין.....סב

מד. תחיית המתים העתידה תהיו בכל הארץ בכל מקום שיש בה מתי ישראל קבורים שם- תחיה העתידה תהיו בכל הגוים ובכל שבעים אומות כמ"ש ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו וכו', אלא שאח"כ אותם שאינם הגוונים כלל, יחזרו למות וילכו לחרפות ולדראון עולם, כי כל האומות יקומו בעמק יהושפט לידון, זולת דור המבול ואנשי סדום ודור הפלגה, שלא חיים ולא נידונים...סג

מה. דור המדבר היתה להם תרעומות על משה כי הוא גרם להם את כל רעתם ומיתתם במדבר על שהוציא עמהם את הערב רב, כי הם החטיאם תמיד, לכן וראה אז כל העם, הם דור המדבר, את מעשה ה' אשר עשה את הנפלאות לפני הערב רב גם הם כי החייה אותם, והנה נורא הוא ופלא המעשה הזה שהחיה את הערב רב גם הם, כדי שיראו את הנפלאות ההם, באופן כי מעשה ה' אינם הנפלאות, רק את אשר עשה להחיותם גם הם, למען הראותם את הנפלאות, ויכירו וידעו כי בעבורך עשיתי זה, וז"ש "אשר אני עושה עמך", ויכירו כי הסמכתי על ידך באין הוצאות הערב רב, כי סוף סוף יתקנו היטב, ויזכו לחזות בנועם ה', כי יהיו אז גם הם צדיקים גמורים סד

מו. אם ידחם ויחזרו לסורן יהיה חילול השם בעיני כל העולם, ויהיה עונו גדול מנשוא שאין לו כפרה גדול חלול ה' כמה הוא, גם כי ידחה רבי רבבות גרים הם וזרעם עד סוף הדורות.....סה

מז. ויקומו לצחק עבודה זרה גמורה.....סז

מח. בני בלעם היה ראשי הערב רב ומצאו מס זהב שהשליך משה ארוננו בנילום להעלות ארוננו של יוסף שהיה כתוב בו עלה שור ועל ידי כן יצא העגל הזה

יב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

מאליו, וכפי זה פשע משה פשע גדול שלא שמר הטם ההוא לבל יקחוהו הערב רב, וז"ש לך רד כי שחת עמך בני בלעם ראשי הערב רב בעשותם העגל, ואתה גרמת בניזקין, כי בטם ההוא עשו את העגל, ואין לאהרן שוה עון, כי מאליו יצא מדבר על ידי כח הטם ההוא, ועל ידי כן וישתחו לו וכו', וז"ש עשו להם ולא אהרן עשאו, כי אם הם על ידי הטם הנזכר, ואולי היה בכח אדם לא היו בו שום רוחניות ולא היו מחשיבין אותו כלום להשתחוות ולזבוח לו, רק כשראו שהוא עלה מאליו מן האש מצויר בצורת עגל, כמו כן האמינו כי הוא המעלה את ישראל ממצרים, ולכן ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלך וכו', כמו שהוא העלה עצמו מן האש..... סז

מז. "לך רד כי שחת עמך", מי ששחת הוא עמך הערב רב אשר אתה העלית ולא ברשותי, ולכן רד..... סח

נ. אחר שחטאו לעצמם גם החטיאו לישראל ויאמרו להם אלה אלהיך ישראל וכו', וישראל שתקו ולא מיחו בידם, ושתיקה דמיא כהודאה חס ושלום, והנה רואה אנכי כי עם קשה עורף הוא מלהאמין כי כיוון ששמעו את הערב רב אומרים אלה אלהיך ישראל ושתקו ולא מיחו וכהודאה דמיא וא"כ ועתה הניחה וכו', כיון שגם עד עתה עדיין אינם מאמינים, אעפ"י ששמעו בסניי את קולי, שוב אין בהם תועלת, ולכן הניחה לו וכו'..... סט

נא. ב' דבורים דברת לי, הא' בענין הערב רב, והב' בענין ישראל, כמו"ש ראיתי את העם הזה וכו', והנה אני איני מחלה פניך על הערב רב אף כי עליהם דברת עמי בראשונה, וזה לפי שהוא נוגע לכבודי, אך מה שאני מחלה פניך הוא על ישראל עמך, כי כבודך חביב עלי יותר מכבודי..... עא

נב. כל זה איני מתפלל רק על עמך כי מה שדברת אלי בראשונה בענין הערב רב אעפ"י שנוגע לכבודי איני חושש ועשה בהם כרצונך – אם תאמר כי אדרבה אין הערב רב ראוי לכל כך עונש כי אינן עמי ואינם מצווים, אינו כך – גם התנחומין היה על עמו ולא על הערב רב..... עב

נג. הערב רב הם שהכעיסוך, אם כן ראה כי הגוי הזה למעוטי הערב רב, הנה תמיד היו עמך ולא כפרו בך, ולא מפני שלא מיחו בערב רב יספיק למחות שמם חס ושלום – המלאך אינו בשביל ישראל אלא בשביל הערב רב..... עג

נד. הערב רב היו תערובות טוב ורע שצירפן הקב"ה בכור הברזל במצרים, לכן מל אותם יוסף בשני הרעב, שלא היו עדיין על מנת להוציאם, כי לא פסקה רעה זוהמתם..... עד

נה. להכעיס הנקרא פשע לא היו בישראל אלא בערב רב..... עז

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל יג

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת ויקהל.....עד

ספר עץ הדעת טוב – פרשת ויקהל.....עד

נו. השי"ת מאס בערב רב על שעשו העגל, ורצה לפרוש אותם מכלל ישראל שלא יחמיאום, כענין מה שאמרו רבותינו ז"ל קשים גרים לישראל כספחת, ולא רצה לקבל מידם תרומת המשכן – בענין השבת כתוב כי אות היא ביני ובין בני ישראל ולא בין ערב רב – במחרת מוצאי יוה"כ כשירד מן הר סיני עם לוחות השניות רצה להקהיל את בני ישראל ולעשותם עדה בפני עצמם, כדי שלא יתחברו עם הערב רב עוד שלא להחמיאם.....עד

נז. השבת הוא אות לעדות אל השי"ת שברא שמים וארץ בששת ימים וביום השביעי שבת וינפש, ושנים עשר שבטי יה הם עדות אל סבא כי מעידין עליו שברא העולם והן עדים כשרים ראויין להעיד, וז"ש עדת בני ישראל ולא כן הערב רב שאינן קרויין עדה ואינן ראויין להעיד.....עו

נח. יען שהערב רב עשו העגל בידם, לא רצה לקחת מהם תרומה אל המשכן, למען לא תהיה להם כפרה, משא"כ בישראל שלא חטאו רק על שלא מיהו בידם – עתה ביקש להקהיל את ישראל לכדם לכל יתחברו בהם הערב רב עו

נט. נתן טעם במה שדחה את הערב רב ואמר את כל עדת וכו' – ירושלים הבנויה כעיר שחוברה וכו' ושם נאמר ששם עלו שבטים שבטי יה "עדות לישראל סבא" ולכן דוגמתי לא יעשה המושך התחתון הזה אלא מתרומת בני ישראל שבטי יה הנקראים עדות לישראל.....עז

ס. הקפיד שלא יהיו חלק לערב רב במעשה המשכן, קחו מאתכם ולא מן הערב רב, גם קחזה אתם מעצמיכם בבתיכם שלא על ידי גבאים בצניעה, למען לא ירגישו בזה הערב רב ויחזרו לסורם, ואחר שהפרשתם אותה בבתיכם, כל נדיב לבו יביאיה הוא בעצמו שלא ע"י גבאים, שלא יהיו פתחון פה לערב רב על הגבאים למה לא גביתם מבתינו, וישיבו להם הם התנדבו מעצמם והביאוה, ואדרבה תרעומות יש לנו עליכם למה לא עשיתם כהם – "כל חכם לב בכס", ולא בערב רב, "יבואו" מאליהם "ויעשו" וכו', ולא יצטרכו אל שלוחים לקרוא אותם בפרהסיא.....עז

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת פקודי.....עח

ספר עץ הדעת טוב – פרשת פקודי.....עח

סא. לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב, לפי שעשו את העגל – פסל נדבת הערב רב, כי לא התפקדו בתוך בני ישראל מצות נדבת המשכן – ענין עשיית המשכן היה להיותו עדות לישראל שהקב"ה מוחל להם עון העגל, וזה בראותנו שאחר העגל בא והשרה שכירתו בתוכם, כי ישראל עונם קל כי לא

יד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

עשו העגל רק שתקו ולא מיחו, משא"כ בערב רב שאין להם זכות אבות, וגם כי עשו את העגל ממש, לכן לא נתכפר להם, ולא לקח מידם מאומה לנדבת המשכן..... עח

סב. "משכן העדות" על שם שהוא עדות לישראל שהקב"ה השרה שכינתו בתחתונים, ואין עדות זו גמורה אלא לישראל החונים סביב של המשכן ג' רגלים לכל רוח ורואין בעיניהן בהעלות הענן ובחנותו על האוהל משא"כ בערב רב שהיו חוץ לענני כבוד כנודע ובפרט שהיו מרוחקין מאוד מן המשכן שיעור י"ב מיל שהוא מחנה ישראל כנודע נמצא כי פסל את הערב רב מעדות זו ולכן לא לקח מאתם נדבה למשכן כלל..... עט

סג. אלה פסל את הערב רב – הערב רב שחטאו במעשה לא נתכפרו כלל ולא לקח מידם נדבה למשכן, וישראל שחטאו חטא קל שלא מיחו, נתנו נדבה ונתכפרו, אבל נתרחקו מעבודת המשכן בגופם, והלויים שלא חטאו כלל לא הוצרכו לנדבה ולכפרה ועוד שנכנסו בעבודת המשכן, וזה יורה חיבה יתירה לאין קץ..... פ

סד. לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב, להיות מלאכת המשכן בתכלית השבח והקדושה, כי לכך נקרא משכן העדות – "כל הזהב העשוי למלאכה", גם אחד, כי הזהב הזה היו עשוי מאליו במרם יבוא לגדר מלאכה, וגם גם אחר, כי הגה ראינו כי הזהב והכסף והנחושת היו בצמצום גמור ולא פחתו ולא הותירו כלל שום מין משלשתן ממה שהוצרך למלאכת המשכן, להורות כי היא מלאכת קודש – כל הזהב שהוצרך להעשות בו מלאכה הגה להיותה מלאכת הקודש היה בה די וסיפוק מצומצם כשיעור מה שהיה הזהב בעת התנופה כשהביאוהו, להיותו מפקודי העדה הקדושה ולא מערב רב בא בצמצום, וזו הוראה נפלאה לקדושת מלאכת המשכן, ולכן לא רצה שישתתפו בו הערב רב..... פא

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת שמיני..... פג

ספר עץ הדעת טוב – פרשת שמיני..... פג

סה. כללות בני ישראל חטאו במחשבה כראותם כי ויצא העגל הזה חשבו אולי יש בו קצת ממשות, אבל לא חטאו במעשה העגל כי הם לא עשו אותו וגם לא דיברו מאומה, כי הערב רב הם עשוהו והם המדברים ואומרים אלה אלהיך ישראל, ולא נאמר אלהינו – אהרן ושני בניו בלבד הם נדב ואביהו וגם ע' זקני ישראל חטאו בחסימת פיהם ובמניעת דיבורם אשר לא הוכיחו את הערב רב בדברים כשרצו לעשות העגל, כי הרי אלו לבדם העולים עם משה להר סיני, וכאשר הערב רב ראו כי בושש משה היה להם לאמר עינינו ראו את משה והוא הגיד לנו זמן עמידתו בהר, המתינו עוד יום אחד על הספק, ואל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל טו

תחמאו חטאה גדולה כזו אשר לא יהיה לכם ולגו כפרה עוד, אבל אהרן לבדו חטא עוד חטא אחר זולת מניעת הדבר, כי עשה את העגל במעשה ידיו, וגם שבנה מזבח, וגרם שהערב רב הקריבו עליו עולות ושלמים לע"ז, אמנם מחשבתו וכוונתו טובה לשמים, וגם בבחינת דיבור ממש לא חטא אלא במניעת דיבור.....

סו. "קרב אל המזבח", רמז לו שיתקן מה שחטא בכנין המזבח לעגל, וגרם אל הערב רב שיקריבו עליו קרבנות..... פד

סז. וירא אליכם כבוד ה', בהם לבדם בחר להראות להם את כבודו פנים בפנים, ולא אל הערב רב, כי עשו את העגל והחמיו את ישראל ואין להם כפרה גמורה..... פה

סח. קרב אל המזבח, כנגד מה שבנית מזבח לעגל, לכן עתה קרב אל המזבח הידוע שהוא האמיתי אשר לפני ה', לכפר בנין המזבח האחר – ולהיות כי אתה חטאת וגם גרמת בחטאתך להחמיו גם את ישראל, אם בכוונתך מחשבה רעה, ואם שהערב רב העלו עולות ושלמים על המזבח ההוא, לכן צריך שתכוון במעשה קרבנך לכפר בעדך וגם בעד העם – כדי לכלול גם מה שהחמיו את הערב רב, לזה לא קראם בשם בני ישראל ולא בשם עדה כבתחילה, אלא בשם העם סתם, לכלול גם הערב רב..... פה

סט. כאשר בני ישראל חטאו במוכרם את יוסף למצרים הנקרא עגל, המשיכו את יעקב אביו ובניו וירדו אחריו למצרים בגלות, לכן לא היו ישראל יכולין ליגאל עד אשר ויקח משה את עצמות יוסף עמו – אלו לא מכרו את יוסף, היו תמיד בארץ כנען ושם היו מקבלין את התורה, ועתה בצאתם ממצרים, אף כי נגאלו, באה להם רעה אחרת, כי נתערכו עמהם הערב רב, וגרמו להם כל הרעות, עד אשר לסיבתם מתו במדבר, ובפרט עון העגל, וכוונת הערב רב היתה, יען כי ידעו כי היה מוכרח שישבו בני ישראל את עצמות יוסף למקום שגנבוהו, ובראותם כי בושש משה המוליך את עצמות יוסף עמו, בחרו לעשות צורת עגל תמורת יוסף, כי בזכותו יורה אליהם את הדרך ילכו בה. פו

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת קדושים..... פז

ספר עץ הדעת טוב – פרשת קדושים..... פז

ע. הערב רב אף על פי שנתגייירו ונתחייבו בכל המצות כגר כאזרח יהיה, אבל לענין קדושים תהיו לא נכנסו בכלל, כי ענין קדושה לשון פרישות, שיהיו מופרשים ומובדלים לעם סגולה בקדושה נפלאה כמו שאני ה' קדוש ומופרש מכל צבא המרום ומן ע' שרי ומלכי ע' אומות כך אתם שבחרתי בכם להיותכם עמי ואני אלהיכם תתדמו אלי להיותכם מופרשים וקדושים יותר מכל ע' אומות תחתונות, וז"ש דבר אל כל "עדת בני ישראל", עדה בפני עצמו

מובדלת מן הערב רב, ותדבר להם תחילה שבחם, כי אין הערב רב נכנסים עמם בחשבון לכל דבר שבקדושה, כי אלו בני ישראל, ואלו בני ע' אומות, ואח"כ שתגדיל שבחם בעיניהם, אח"כ ואמרת אליהם א"כ ראוי הוא שקדושים תהיו מכל העמים ואפילו מן הערב רב, ותתדמו אלי, כי קדוש וכו' פז

עא. ואם תאמר למה לא תצוה גם את הערב רב בכך, כיון שנתגיירו והושוו בכל המצות, לזה אמר איש אמו וכו', כי הנה רוב המצות החמורות שבתורה אינם יכולים לקבל, כיבוד אב ואם שנזכר שכרה למען ייטב לך בעוה"ז ולמען יאריכון ימך בעוה"ב להיותה חמורה מכל המצות, אם כן לכם בני ישראל שכתוב בכם ויתילדו על משפחותם בס' יחוסיהם עד יעקב אבינו, תוכלו לקיים איש אמו ואביו תיראו, אבל הערב רב או האומות אינם מכירים אביהם ואמם, כי כולם נואפים ממזרים, ואיך אצוה אותם איש אמו ואביו, ואינם מכירים מי אביהם – שבטי יה עדות לישראל שאין בהם פסולת, משא"כ בערב רב – בשבת כתיב כי אות היא ביני וביניכם וכו' וגוי ששבת חייב מיתה כי לא ניתן אלא לישראל, והרי השבת שקולה ככל התורה כולה – עבודה זרה החמורה מכל התורה, כבר הערב רב עבדו עבודה זרה באומרם קום עשה לנו אלהים וכו' וכתוב ויעשהו עגל מסכה. כי קב"ה קנטרין היה בו כמנין מסכה והרי עברו על ואלהי מסכה לא תעשה, והרי עשו אלהי מסכה, עזבו אלהים חיים הנותן להם מן מן השמים ועבדו לשור אחד שהם נותנים לו עשב משלהם ואוכלו פח

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת במדבר צ

ספר עץ הדעת טוב – פרשת במדבר צ

עב. הערב רב היו לאין קץ מרובים מן ישראל, וגם הם נתגיירו וקבלו התורה, אם כן למה ציוה ה' למנות את ישראל לידע מספר צבאיו יתברך וכמה הם נחלתו וגם את הערב רב גרים שנתגיירו ימנה ג"כ אותם עמהם, כי אעפ"י שנתגיירו אינם נקראים עם ה' ונחלתו אלא ישראל לבדם, כי תכלית המספר הזה לישא ולרומם את ראש בני ישראל לבדם ולא את הערב רב – בני ישראל יש להם יחס גדול בכמה מיני יחסים, משא"כ בערב רב בני זנונים המה ואין להם יחס כלל צ

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת בהעלותך צא

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בהעלותך צא

עג. אמנם בני ישראל שהיו עבדים במצרים והורגלו בלחם צר לא הרגישו שחסר להם בשר, אבל האספסוף שהיו מצרים שרים ונכבדים ערב רב ר"ל במעלה

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל יז

ובעושר כי לזה לא אמר ערב הרבה אלא ערב רב, והיו רגילין בתענוגי מלכים, נתאוו לאכול בשר, האמנם אמרו בלבבם אם בני ישראל שהם עתה ראשים עלינו מסתפקים בלחם לבד אין לנו פה לשאול בשר, ולכן התחכמו להסית את ישראל..... צא

עד. ענין מתאוננים – ותבער במ אש ה' לשורפם ולכלותם לאין מרפא, אלו לא היו בני ישראל רק ערב רב – גם אשר בערה במ אש ה' בהערב רב, עם כל זה לא רצה הקב"ה לכלותם כולם, אבל ותאכל בקצה המחנה שלהם ולא בכולו, וזה לראות אולי ישובו בתשובה, ואז והיתה להם בושח לצעוק אל ה', כי הכירו חטאם שנתכוונו לשתעלה רעתה באזניו וישליכם ולכן ויצעק העם אל משה ויתפלל וכו' ותשקע האש במקומה ולא נתפשטה יותר, כי זה היה רצונו יתברך כשישובו בתשובה, ועדיין ראה הוא יתברך כי כיון ששרשם רע ומר ולא שבו אלא מיראת האש, מוכרח הוא שכמרדם הם עומדים, ולכן נקרא שם המקום ההוא פרטי שהוא בקצה המחנה "תבערה", כדי שלא יוסיפו עוד לחטוא, כי יזכרו כי הנה במ ממש בערה אש ה', ולולא שבו בתשובה לא היתה נשקעת במקום פרטי, שאין זה טבע האש ואם יחטאו תחזור האש ותאכלם לגמרי – כיון ששרשם מר הוסיפו עוד לחטוא..... צג

עה. אחר הבכיה הגלויה כשראום בני ישראל את הערב רב בוכים, בכו גם הם, ואז נתחברו יחד שניהם, והזכירו ויאמרו בפיהם מי יאכילנו בשר, האספסוף בוכה על שתיהן, העריות בלב והבשר בפה, ובני ישראל בוכין על הבשר בלבד ובפיהם, ולא היה בלבם תאוה אחרת מענין העריות..... צה

עו. הערב רב תואנה הם מבקשים וכל כוונתם לפרוק עול, התאוו תאוה אחרת לאכול גם בשר בבוקר ובערב..... צו

עז. כשהערב רב ראו שגם בני ישראל בוכים עמהם על הבשר, לא יכלו נשוא, וחזרו לבכות גם על התאוה הראשונה של העריות, עד ששמע משה בפירוש..... צט

עה. בראות משה כי בענין העריות לא חטאו ישראל רק בענין הבשר לבדו הוא שנשתתפו עם הערב רב, לכן לא נתעסק רק בענין הבשר לבד, כי הוא נוגע לישראל עצמן – תחילה אני מתרעם למה הרעות לעבדך, כי עם שמה שהוצאתי ערב רב היה להיות עבדיך, והייתי חושב לשרתיך בגייר אותם, והראיתי בעצמך כאלו חטאתי והרעותי בהוציאם אותם, כי הרי אמרת לך רד כי שחת עמך אשר הוצאת שלא כרצוני, ועוד יש גדולה מזו כי אדרבה שכר גדול הי' לך ליתן לי על שהוצאתים וגיירתם ולהיות מוצא חן בעיניך, ולא די זה אלא שעשיתנו רע..... צט

עמ. למה הרעות לי לשום משא כל העם לרבות גם ישראל, בשלמא הערב רב, ניהא שתשים משאם עלי שאצטרך אני להתפלל עליהם, אבל משא ישראל

למה, וכי האנכי הריתי, כענין האם אם אנכי ילדתיהו, כענין האב לשתאמר אלי שאהו וכו', והרי הערב רב לבדו אנכי ילדתיהו, כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ואנכי ילדתי, וילדי הם, אבל ישראל הנרמז בריבוי כל העם הזה אתה אביהם, כמו שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם, ולמה תאמר אלי שאהו לישראל בחקיך – היה ראוי שנחלק המשא בינינו, אתה לישראל, ואני לערב רב, אבל אנכי לבדי לא אוכל לשאת את כל העם, הם ישראל וערב רב – איני צועק אלא על הטורח, כי כבוד הוא הטורח הזה בעצמו לסבול צעקת ישראל וערב רב ותרעומותיהם..... ק

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת חוקת..... קב

ספר עץ הדעת טוב – פרשת חוקת..... קב

פ. ישראל היו תוך ענני כבוד אשר היו מיישרים את הדרכים כמישור והיו מוקפין מהם לבל יכם שרב ושמשי, גם ענן אחד מהם תחתיהם, והיו כרוכבים על סוסים ולכו ולא יעפו ונהגים שם מזיו השכינה, אבל הערב רב היו הולכים ברגליהם שלא על גבי ענני כבוד מוכים משמש ושרב, כי היו חוצה אל העננים, והם סובלים תוקף צער הדרך..... קב

פא. אף אם בני ישראל מתו במדבר היו שבעים מכל טוב, כי המן היה משתנה להם לכמה מעמים, משא"כ אנחנו הערב רב שלא היו אוכלין את המן עצמו הנקרא לחם מן השמים אלא הפסולת שהיה נשאר מן המן אחר שטחנו אותו ברחיים, והיה טעמו כטעם לשד השמן ולא יותר, אשר אז נקרא לחם הקלוקל המקולקל, כי אחר שהוציאו ממנו שמנו ודובשו, היו נותנין לנו הפסולת המקולקל, באופן כי לחם גמור לא היינו אוכלין כלל, אלא לחם הקלוקל שהוא הפסולת, אשר לא היה משתנה לטעמים רבים מתוק וזמר וחמוץ, אלא לשד השמן, ואין דבר שנפש האדם קצה בו כמו מי שמתמיד לאכול דברים שמנים וז"ש ונפשינו קצה..... קב

פב. אחרי מות מרים לא חזרה הבאר כבתחילה להשקות גם הערב רב, רק את ישראל הנקראים עדה, ואת בעירם גם כן ומקניהם, וזה הוא שאמרו הערב רב "זאין מים", כלומר לנו, כי לישראל יש מים..... קב

פג. הערב רב שהיה התערובות הרע שנתערב מעת שחטא אדם הראשון, היה על ידי זוהמת הנחש שהמיל בחוה, ושם נתערבה בנפש הטוב של משה רבינו ע"ה, ועל כן עתה היה העונש שלהם על ידי שילוח הנחשים השרפים לנשכם וליפרע מהם, כיון שלא רצו להתקן מאותה הזוהמת של הנחש הקדמוני..... קב

פד. זה עצמו היה הסיבה למה השי"ת לא היה ברצונו להעלותם, כי עדיין לא היה ראויים להתקן – שם הוי"ה המולך על ישראל, הוא אשר שלח בהם את

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להארז"ל יט

הנחשים, כי שם אלקים המולך על גויים, הוא אשר הוציאם ממצרים, והוא אשר השתדל לתקנם, ולא יחפוץ להמיתם, ואז גמר השי"ת בדעתו לכלותם שם במדבר – כל אותם הערב רב שהם עם רב מתו ונכרתו מתוך בני ישראל, ונשארו בני ישראל לבדם, ואז הובררו כל הסינים ונשארו ישראל לבד כסף צרוף ונכנסו לבדם לארץ ואין זר אתם כי הערב רב לא הי' עדיין זמנם להתקן..... קו

פד. "וחמושים יצאו בני ישראל ממצרים", כי ישראל לא היה בערך הערב רב אלא אחד מחמשים – "עם רב מישראל", עם שהיו רב וגדול יותר מישראלקו

פו. וימת אותו העם, הנאחזין במשה רבן של ישראל, כי הי' סינים נשמתו..... קו

פז. כל הקלקלות שנמשכו לישראל במדבר היו עבורם – עדיין לא היה זמנם נתקן כלל, המיתם במדבר כדי שיכנסו ישראל לארץ, לקיים מן הסינים, ולא יכנסו עמהם להחמיאם גם בארץ, ועל אותה שעה הוא אומר "כולך יפה רעייתי ומום אין בך", ואז הכירו הערב רב, כי קצתם אותם שכבר היו ראויים להתקן הכירו את חטאם והתודו את עונם, ואמרו חטאנו כי דברנו זכר, אבל אותם שלא יכלו להתקן, מתו אז כולם, והמתוקנים הכירו כי גם שחטאו בדברים נגד שם אלקים, הנה חטאם עולה יותר למעלה עד שם הוי"ה אשר הוא שלח בהם את הנחשים, כי עתה ידענו כי כוונתך טובה תמיד עלינו לתקננו, לפי שאנו מן עירוב זוהמת נחש העליון שהטיל בחוה, וראיה לזה כי לכן שלח בנו את הנחשים, לכן העיקר הוא כי יסיר הנחש הפרטי העליון ההוא אשר הוא מזל ושר על כל אלו הנחשים הנושכים אותנו, וכשיוסר הוא מקמריגו העליון וגם יוסר הוזהמא שהטיל בנו, ובכך נהיה נקיים ומתוקנים, וממילא יוסרו הנחשים התחתונים..... קו

פח. כראות השם יתברך את אלו הנשאים מהערב רב שהתוודו ושבו בתשובה, וכבר הגיע זמנם ליתקן, אז אמר למשה עשה לך שרף להנאתך ולטובתך, כי אלו הערב רב הנשאים הלא הם מחלק נשמתך, ובהיותם מתוקנים יש לך תועלת גדול לך..... קט

פט. בראשונה היו חושבין שכיוון ששרשה מזהמת הנחש העליון אין להם חלק בהשי"ת אלקי ישראל, והיו רוצין לעבוד אל הנחש העליון אשר הוא חלקו הנקרא אלקים אחרים, ולכן השי"ת להרוס דעתם הזו הנפסדת, יד הנחשים השרפים היתה בהם להומם ולאבדם, ועל כן ידעו כי השי"ת מלכותו בכל משלה, והיו מביטין אל הנחש העליון השורש שלהם, וגם היו מסתכלין כלפי מעלה, להורות כי הנחש אלהיהם תחת השי"ת הוא נכנע ומעשה ידיו הוא, אין זולתו יתברך בשמים ובארץ, ועל ידי כך היו מתרפאים..... קט

כ הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

- צ. אחר שהערב רב האלו הנשואים שבו בתשובה ונתקנו, רצה ה' להכניסם תחת כנפי השכינה בענין כל הנסים הנעשים לישראל, וליתן להם ממימי הבאר אשר הם מים קדושים במעשה נסים..... קי
- צא. "ומשם בארה", ומשם, רצה לומר מן הענין הזה אשר שבו הערב רב בתשובה, משם זכו שנמשך להם הבאר, ולכן נקרא בארה לשון נקיבה, כי עד עתה היתה מכונסת ולא היתה מוציאה תולדותיה רק לבני ישראל, ועתה ילדה כדוגמת הנקיבה שמגלה תולדותיה ומוציאה לחוץ, להשקות גם את הערב רב..... קי
- צב. הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם הם הערב רב, ואתנה להם גם כן מים, ומשם בארה לבחינת הערב רב, כי לבחינת ישראל, כבר משעת מיתת מרים חזרה להם הבאר לישראל בלבד – כיוון שכן הוא, שעתה נתחדש גם אחר, והיא שהבאר הוציא עוד מימיו להשקות גם את הערב רב, לכך אז ישיר ישראל את השירה הזאת, רצה לומר באופן זה, והוא עלי באר ענו לה, שתעלי עוד את המים עד פיה, ותעשה נחל נובע מתפשט ברחובות פלוני מים, עד יפוצו מעיינותיה חוצה לענני כבוד אשר שם מושב הערב רב..... קיא
- צג. "וממתנה נחליאל", מאחר שניתנה במתנה לישראל, והיתה בבחינת באר חפרוה בלבד לצורך ישראל בלבד, עתה נעשית "נחליאל", נחלים עצומים שנמשכו מהבאר ההיא, על פי השי"ת אל ישראל, להשקות גם הערב רב, וזה הענין נמשך עד שבאו לכמות והגי ונשקפה על פני הישימון, ושם נגנזה הבאר בימה של טבריא..... קיב
- צד. "את והב בסופה", דרשו חז"ל אלו התלמידי חכמים שבתחילה מתקוטטים זה עם זה על ההלכה, ואחר כך אהבה בסופה, והענין, כי למדו זה מכאן, כי כל המריבה שרבו הערב רב על משה בתחילה, חזרה להיותה אהבה בסופה, כי חזרו בתשובה, ונתקנו ונאהבו לפני השי"ת, ונתן להם ממימי הבאר, לפי שעל ידי המריבה הזו באו לידי היכר השגחתו יתברך, וחזרו בתשובה – וה"ב בנימטריא אהב"ה..... קיג
- צה. את והב "בסופה", ולא אמר בסוף, לפי שלא נטעה לאמר כי בתחלה הי' ח"ו ביניהם שנאה וקטרוג ולבסוף נשתנה משנאה לאהבה, אמנם לעולם היתה האהבה קיימת, אלא שבתחילה היתה מסותרת ולא נגלית, והיו הרואים חושבים שהיה ח"ו שנאה, ואחר כך בסופה של האהבה נגלית איך שמתחילה ועד סוף אהבה היתה..... קיד
- צו. בתחילת הבאר בתחילת הארבעים שנה היה הבאר עצום ומשקה את בני ישראל ואת הערב רב הנקראים עם סתם, ועתה כמות מרים נתמעט קצת כחו במיתת מרים ולא נתחזק כבראשונה, ולא יצא רק להשקות את ישראל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל כא

הנקראים עדה ולא את הערב רב, ואז צעקו הערב רב כאשר נסעו מהור ההר דרך ים סוף ואמרו למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים קיד

צז. ת"ר אלף רגלי לבד מנשים וטף וערב רב וצאן ובקר..... קטז

! ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת בלק.....קטז

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בלק.....קטז

צח. "ויגר מואב", מואב לא נתיירא מפני בני ישראל, כי מואב אינה בכלל ארץ ישראל, רק נתייראו מפני הערב רב שאין להם חלק כלל בארץ כנען, אפשר שירצו לרשת את ארץ מואב להתיישב בה..... קטז

צט. "כי רב הוא", הערב רב הם רבים מישראל, כי בני ישראל היו רק א' מחמשים מהערב רב – עיקר יראת מואב הוא מפני הערב רב, וגם קצת יראה היה להם מפני בני ישראל – ערב רב לא במעשה נסים יכולים להלחם כמו ישראל, אלא בזרוע בשר הם באים, ואם כן גם אנחנו מואב אתנו זרוע בשר כי גבורת מואב נפלאה היא..... קטז

ק. מואב חשבו, כי כראות בני ישראל כי מואב נלחמים עם הערב רב אשר לא נצטוו באל תצר את מואב, יבואו בני ישראל וילחמו גם הם ויעזרו את הערב רב, והנה בני ישראל בזרועו יתברך ובמעשה נסים הם באים, אז ויקץ מואב מפני בני ישראל..... קיז

קא. היו להם שתי מלחמות, האחת טבעית עם הערב רב, והשנית דרך נסים עם ישראל..... קיח

קב. אנו יראין על ענין המזונות, כי כל הערב רב שהם כפליים מישראל וגם מקניהם, ומוכרח הוא שיתפשטו בארצינו לבקש מזונות, ולא ישאירו לנו מחיה, כלחוד השור שאין בלחיכתו סימן ברכה..... קיט

קג. אף על פי שאין יראתם אלא מן הערב רב שלא נטלו חלק בארץ ויבקשו לקחת את ארצינו, עם כל זה יראים אנו כי גם ישראל לא נצטוו אלא שהם עצמם לא ירשו את ארץ מואב, אבל אם הערב רב יבואו לרשתה ותכבד יד מואב עליהם, יבואו בני ישראל ויעזרום – ילחכו הקהל, קאי על בני ישראל, כי קהל גרים לא איקרי קהל, והנה הם באים בדרך גם, ומהם אנו מתייראים, לא מן הערב רב שנלחמים דרך טבעי..... קיט

קד. בהיות ישראל יושבים בשמים בהשקט, קפץ עליהם רוגז בסיבת הערב רב, כי הערב רב לבדם, הם אשר החלו לזנות את בנות מואב, ולהם קראו לאכול מזבחיהן אלהיהן, והם אשר אכלו וישתחוו – "קשים גרים לישראל כספחת" נאמר על הערב רב, אשר בהתחברם עמהם החטיאום..... קכ

כב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

קה. אז ציווה משה שיקח את כל "ראשי העם" אותם שהעניו פניהם להתחיל לחטוא, כי המון הערב רב היו יראים לחטוא, ועל ידי מיתת "ראשי הערב רב" שוב חרון אף ה' מישראל אשר לא חטאו ממש..... קכא

קו. לא יעשה המשפט הזה רק על ידי שופטי ישראל, כי אין להערב רב שופטים בפני עצמם – אחר זה איש מבני ישראל עצמו בא וחטא עם המדיינית, ואז רפו ידי משה והעדה, כי ישראל ממש חטאו בזנות כמו הערב רב, והמה בוכים, כי אין תקנה במה שיוקע את הערב רב לבד, ואז וירא פנחס וכו'. קכא

קז. הערב רב עצמם תלה הנגף בהם, אמנם ראשיהם ציווה משה להרגם במיתת בית דין, יען חטאו גם הם בזנות ובעבודה זרה, אמנם עוונם גדול מנשוא להיותם ראשים, ודלת העם ימשכו אחריהם, ולכן הוקע אותם במיתת ב"ד..... קכב

קח. כל אלו המתים במגפה היו ערב רב ולא ישראל..... קכב
קט. בא בלעם לתת עוד סיבה אחרת שאינו יכול לקללם, ואמר כי הן העם הזה

לבדד ישכון מוקפים בענני כבוד לבדם, ואפילו ערב רב הנקראים גויים הנלוים אתם ונתגניירו עמהם לא יתחשב עמהם, כי המה חוץ לענני כבוד, וכיוון שהם מוקפים ענני כבוד, מי יכול למנות זרע יעקב שהם רבים כעפר ארץ, כדי להטיל בהם עין הרע לשרות עליהם הקללה..... קכב

קי. "לא איש אל ויחזב" וכו', בכל ימי עולם לא נמצא כענין שני אנשים שהוא עשה את עצמו אלוה, והוא יש"ו הנוצרי, והשני עשה עצמו נביא, והוא של הישמעאלים, וחידשו דתות חזקות קיימות לעולם, וכל העולם נתחלק לשתי אמונות אלו בלבד, ובלעם נתנבא עליהם תחלה – כי יש"ו כולם מודים שהוא איש ילוד אשת מרים, אבל אינו בן אדם, אלא מאליו נולד, ואדם לא ידעה – צפה בלעם שעתיד איש אחד להמעות הבריות ולומר שהוא אל וכו'.... קכג

ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל פרשת פנחס..... קכה

ספר עץ הדעת טוב – פרשת פנחס..... קכה

קיא. "ויחל העם לזנות", כי הערב רב הם שחטאו בזנות ובעבודה זרה, אבל ישראל לא חטאו רק בעבודה זרה, אמנם אחר כך כשכא זמרי בן סלוא וחטא גם הוא בזנות, אז נתחייבו כל ישראל כלייה ח"ו – בתחלה היחל הנגף בעם, הם הערב רב, וחשב השי"ת לכלות גם את ישראל ח"ו בעון זמרי שהיה ישראל, והשיב את חמתי מעל בני ישראל בעבור פנחס, ולא כילה אותם באחרונה, אחר שכבר ההתחלה היתה בעם..... קכה

קיב. הערב רב לבדם חטאו..... קכה

❀ ספר עץ הדעת טוב להאריז"ל ❀

פרשת בא

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בא

א.

הערב רב לא היו תוך ענני כבוד אלא חוצה להם – הערב רב היו נפשות חזוניות מצד עשו, והם ערבובייא מסטרא דרך – לא מצריים היו אלא עמלקים – ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, הם אלו הערב רב שהיו מתחברים אז בו, והיו עתידים להתגייר

וגם ערב רב וכו' מלת וגם ריבה להוסיפם עם יצא הצאן והבקר הנזכר בסוף הפסוק וכאלו אמר וצאן ובקר עלה אתם וגם ערב רב והכוונה להודיע כי הערב רב לא הי' תוך ענני כבוד אלא חוצה להם גם מקנה הצאן והבקר ודע כי אלו הי' נפשות חזוניות מצד עשו שעליו נאמר ורב יעבוד צעיר והם ערבובייא מסטרא דרך וז"ש בספר הזוהר כי לא מצריים היו אלא עמלקים וכו' הי' מינים הנזכר שם בפרשת בראשית בפסוק המה הגבורים וכו' ובזה יתבאר טעם ויאהב יצחק את עשו לסיבת כי ציד בפיו הם אלו הערב רב שהיו מתחברים אז בו והיו עתידים להתגייר נודע כי הגרים מחמת יראה הם מסטרא דפחד יצחק ולא באלה בחר הי' כי אם בזרעו יעקב.

ב.

ועתה אני נותן רשות אפילו למצרים הרוצים להתגייר כמו שכתוב וגם ערב רב וכו', כלומר אתם וגם ינוס ויומברוס

ראשי הערב רב השקולים בחכמת הכשפים ככס, וכן בני ישראל, וגם דלת העם ערב רב הדומים להם, איני מעכב לכל מי שירצה לצאת – ויהי בשלח פרעה את העם, זה ערב רב הנקרא עם סתם

והנה ב' גם יש בזה והם הפכיים והענין הוא אל תחשבו כי ישראל לבדם הי' עבדים ואתם בני חורין כי גם אתם צריכין ממני רשות לשאומר לכם קומו צאו גם אתם. ובחינה אחרת היו להיפך כי לא די שלכם אתן רשות לצאת יען אתם שלוחי השי"ת. אלא גם לבני ישראל אני נותן רשות שיצאו, או ירצה כי תחלה דברתי עמכם במדרגות רבות תחלה נתתי רשות לגברים בלבד ואח"כ גם לטף ונשים ואח"כ גם למקנה צאן ובקר ועתה אני נותן רשות אפי' למצרים הרוצים להתגיייר כמ"ש וגם ערב רב וכו' וז"ש גם אתם כלומר אתם וגם יונסם ויומברוס ראשי הערב רב השקולים בחכמת הכשפים ככס וכן בני ישראל וגם דלת העם ערב רב הדומים להם איני מעכב לכל מי שירצה לצאת. וזהו מה שרמז הכתוב ויהי בשלח פרעה את העם זה ערב רב הנקרא עם סתם כמו שיתבאר במקומו והנה לא מצינו זה מפורש רק פה במ"ש גם אתם גם בני ישראל כנז"ל וגם צאנכם וכו' ירמזו אל מה שאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ונרמז בריבוי גם צאנכם וכו' וז"ש ג"כ כאשר דברתם והוא מ"ש גם אתה תתן בידינו וכו'. ואם לא כן יהיו מיותר אומרו כאשר דברתה וביאר היראה שהיתה בלבו ואמר וברכתם גם אותי כלומר מה שאני מתיירא וממהר לשלחכם הוא למעני כי אני בכור כנז"ל ולכן אני ממהר לשלחכם כדי וברכתם גם אותי בתפלתכם שלא אמות עם שאני ג"כ בכור כשאר הבכורות ואנצל מגזירת ומת כל בכור וכו'. וז"ש גם כלומר כי גם שאנכי בכור עכ"ז תברכוני.

פרשת בשלח

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בשלח

ג.

ויהי בשלח פרעה את העם, ויהי לשון צער, ויהי צער גדול במה ששלח פרעה גם את הערב רב הנקראים עם כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם, ולא מנעם פרעה – לסיבת הערב רב לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים – קשים גרים לישראל כספחת, כי כמה טובות ננעל מהם, וכמה רעות הביאו עליהם, כי הנה אם היו הולכין דרך ארץ פלשתים, היו טוב להם – לא נחם דרך פלשתים ומנע מהם הטובות, בשביל הערב רב שאין לבם שלם באמונה ולא היו גירי צדק לשמה – יש חשש כי בראותם ראיית מלחמה בעלמא, כיון שנתגיירו שלא לשמה, ינחם העם ממה שנתגיירו ושוב מצרימה, ויחזרו לסורן, ויותר טוב היו אם לא נתגיירו כלל, משאם נתגיירו וחזרו לסורן, כי עונשם רב, כי תורה אחת כגר כאזרח, ועוד כי יהיו חילול שמים לאין קץ לעיני כל העמים כי חס ושלום אין ממשות בתורת ה', כי לולא שלא ראו גדולתו לא היו שבין מצרימה – אל תאמר כי גם בישראל היה חשש הזה, כי הנה וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, כפי השני הפירושים, אם מזויינין בכלי זין, ואם מזורזין בתכלית הזריזות, לבם כשמיר חזק, נכון לבם בטוח בה' להלחם עם הקמים עליהם

או ירצה ויהי בשלח וכו' כמ"ש בספר הזוהר כי סתם העם הם ערב רב ובפרט כאן שנוכר תיכף וחמושים עלו בני ישראל כנראה כי העם הנ"ל הם ערב רב ובזה יתבאר ענין הצער הנרמז במלת ויהי וז"ש ויהי צער גדול במה ששלח פרעה גם את הערב רב הנקראים עם כמ"ש וגם ערב רב עלה אתם ולא מנעם פרעה כי הקב"ה לא אמר לו רק שלח עמי ויעבדוני והנה הצער הוא כי לסיבת הערב רב לא נחם אלקים דרך ארץ

פלשתים וכו' עם שהיו שם טובות גדולות ורבות. וע"ד משז"ל קשים גרים לישראל כספחת כי כמה טובות ננעל מהם וכמה רעות הביאו עליהם כי הנה אם היו הולכין דרך ארץ פלשתים היו טוב להם הא' כי קרוב הוא ואין בו טורח כלל והב' כי הוא דרך ארץ כלומר של יישוב שמצויין שם מזונות. הג' כי בהתקרב הזמן ימנעו המקרים וינצלו מן הנסיונות והחטאים ותיכף יכנסו לארץ, ועכ"ז לא נחם שם ומנע מהם הטובות הנז"ל לסבב את העם הם ערב רב שאין לבם שלם באמונה ולא היו גירי צדק לשמה אלא בראותם מעלת שבארץ בדרך משז"ל אין מקבלין גרים בזמן דוד ושלמה ולכן יש חשש כי בראותם ראיית מלחמה בעלמא כיון שנתגיירו שלא לשמה ינחם העם ממה שנתגיירו וישבו מצרימה ויחזרו לסורן ויותר טוב היו אם לא נתגיירו כלל משאם נתגיירו ויחזרו לסורן כי עונשם רב כי תורה אחת כגר כאזרח ועוד כי יהיו חילול שמים לאין קץ לעיני כל העמים כי ח"ו אין ממשות בתורת ה' כי לולא שלא ראו גדולתו לא היו שבין מצרימה. ויטילו ח"ו פגם ומום בשם אלקים הנז"ל כי אמר אלקים כי היא מדת הדין העושה האותות והמופתים ויטילו מום ח"ו בשם אלקים העולה מו"ם בגימט' ולכן ר"ת של מ"לחמה ו"שבו מ"צרימה הוא מום ועתה יזכור הרעות שבאו עליהם לסיבתם וז"ש ויסב וכו' הא' כי היא דרך רחוקה וסיבוב רב הב' שהי' דרך המדבר שמם אשר לא די שאין בו לא שום מזון ולא מים ובחוסר כל אלה גם יש בו נחש שרף ועקרב וכו' ג' כי להיותו דרך המדבר נתגלגל הדבר בו ניסו את ה' בעשר נסיונות עד שגרם להפיל אותם במדבר אחרי היותם שם נדים ונעים ארבעים שנה וכל זה לסיבת פן ינחם העם כנ"ל, ואל תאמר כי גם בישראל הי' חשש הזה כי הנה וחמושים עלו בני ישראל מאמ"צ וכו' כפי השני הפירושים הנ"ל אם מזויינין בכלי זין ואם מזורזין בתכלית הזריזות לבם כשמיר חזק נכון לבם בטוח בה' להלחם עם הקמים עליהם א"כ מה שסיבב אלקים הי' את העם כלומר לסיבתם ולא בסיבת ישראל.

ד.

בנסעם מרעמסס לא היו כי אם בני ישראל לבדם, ואז בדרך ההוא נתחברו אליהם הערב רב – וגם ערב רב עלה אתם, כלומר מעורבין בערבוביית עם בני ישראל – ואחר אשר כבר ויחנו בסוכות, הופרשו בני ישראל מן הערב רב בעת החנייה, איש על דגלו בלי ערבובייה – הקב"ה אמר: הואיל כי חמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים ותלו בטחונם בי, ואדרבה בא עליהם צרה גדולה לנחותם בדרך רחוקה מפני הערב רב שעלה אתם, אם כן צריך אני להפריש ביניהם, ולהראות אהבתי לבני ישראל, והוא שיופרשו זה מזה שלא בערבובייה, ואז אלך בשני העמודין לפניו של ישראל, ולא לפני הערב רב

ויסעו מסכות וכו' הנה הי' ראוי להיות הסדר ויהי בשלח פרעה וכו' ויסב וכו' ויסעו מרעמסס ויסעו מסוכות אבל הענין ויהי בשלח פרעה וכו' לא נחם לצד מזרח דרך ארץ פלשתים רק מרעמסס לסוכות שהוא לצד דרום דרך המדבר ים סוף והנה הי' במסע הראשון שהוא מרעמסס לסוכות ואח"כ סיפר מסע השני ואומר ויסעו מסוכות וכו', והנה בנסעם מרעמסס לא היו כי אם בני ישראל לבדם ואז בדרך ההוא נתחברו אליהם הערב רב כמ"ש פ' בא ויסעו בני ישראל מרעמסס וכו' וגם ערב רב וכו' ואז עדיין לא הוכר ענין שני העמודים עם מי היו הולכין כי כולן היו בערבובייה ובחפזון גדול בצאתם מעבדות לחירות וז"ש וגם ערב רב עלה אתם כלומר מעורבין בערבובייה עם בני ישראל ולסבה זו הנחם דרך המדבר כנז"ל ואחר אשר כבר ויחנו בסוכות הופרשו בני ישראל מן הערב רב בעת החנייה איש על דגלו בלי ערבובייה אז אמר הקב"ה הואיל כי חמושים עלו ב"י מא"מ ותלו בטחונם בי כנ"ל ואדרבה בא עליהם צרה גדולה לנחותם בדרך רחוקה מפני הערב רב שעלה אתם א"כ צריך אני להפריש ביניהם ולהראות אהבתי לבני ישראל והוא שיופרשו זה מזה שלא בערבובייה ואז אלך בשני העמודין לפניו של ישראל ולא לפני הערב רב, וז"ש וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים

כח הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

במסע הראשון שהוא מרעמסם לסוכות ושם נמצאו יחד בני ישראל עם הער"ר אחר חנייתן שם אלו חמושים מזורזין בוטחין בקונם משא"כ בערב רב כי לסיבה זו לא נחם אלקים.

ה.

להיות כי הערב רב היו כפלי כפליים מבני ישראל, לכן ויאסור את רכבו וכו' וכל רכב מצרים וכו' כי היו צריכין עם רב להלחם עם העם שיצאו – בני ישראל ששלחם פרעה בעצמו היו בטוחים שלא אחריהם היה רודף, לכן ובני ישראל יוצאים ביד רמה שלא כבורחים – והם לא ידעו כי אליהם נוגעת הרעה, עד אשר ופרעה הקריב לבא קרוב אליהם, ולא אל הערב רב

אז ירצה כי עתה שראה כי גם הערב רב עלה אתם שהם מעם מצרים ולא מבני ישראל המה אשר תחת יד ה' והנה אני הוא מלך מצרים ואיך יברח העם שלי מתחת רשותי. כי בתחלה חשב שהערב רב יצאו עמם ע"ד מ"ש ותחזק מצרים למחר נשלחם ועתה שהוגד לו שאינו כן אלא כי ברח העם והנה הוא מלך מצרים המושל עליהם אז ויהפך לבבו מאליו בעבור העם ואמרו הנה ה' מספיק להניח את בני ישראל שיצאו ממצרים אבל מה זאת עשינו זאת למעוטי היציאה בעצמה אבל למה שלחנו אנחנו את בני ישראל לשון לוייה כמו ואברהם הולך עמם לשלחם כי ע"כ ברח העם הנ"ז בא"ז כי לא ה' הולכים רק לאלויותהון וא"כ ארדוף אחר המם ולא אחר בני ישראל. ולהיות כי הערב רב ה' כפלי כפליים מבני ישראל לכן ויאסור את רכבו וכו' וכל רכב מצרים וכו' כי ה' צריכין עם רב להלחם עם העם שיצאו, אח"כ כיון שכבר יצא בקלות מעט תספיק לשיחזק ה' את לבו וירדוף אחר בני ישראל משא"כ בצאתו שלא ה' רק בשבילי, ואז העם שברחו ה' מתחבאים בתוך בני ישראל כי בורחים ה' אבל בני ישראל ששלחם פרעה בעצמו ה' בטוחים שלא

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל כט

אחריהם ה' רודף לכן ובני ישראל יוצאים ביד רמה שלא כבורחים ואמנם מצרים אחריהם ממש ה' רודפים וז"ש וירדפו מצרים אחריהם של ישראל הנז' והם לא ידעו כי אליהם נוגעת הרעה עד אשר ופרעה הקריב לבא קרוב אליהם ולא אל הערב רב אז וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ממש אז ויראו מאוד וכו' ולא הלכו ביד רמה כבתחילה.

ו.

**הוסיף כי גם העם הם ערב רב עתה וייראו העם את ה'
מחמת יראה, לא מחמת אהבה כבני ישראל**

ויזשע ה' ביום ההוא וכו' למעלה סיפר תשועת בני ישראל כמ"ש ובני ישראל הלכו ביבשה וכו' ועתה מספר תשועה אחרת כי הקבה"ו הבטיח ליעקב ואנכי אעלך לקבר במערה גם עלה ביציאת מצרים כי כמו שסבל עמהם צער הגלות כן ישמח עם בני" כנז' בפרשה פינחס בס' הזוהר בפסוק ישמח ישראל בעושיו שהם אביו ואמו וכו' וז"ש ויזשע הק ביום ההוא את ישראל סבא אביהם כי גם הוא ה' עמהם בגלות. ובמלת את ריבה דרך העלם וכבוד את השכינה כי גם היתה עמהם בגלות וכמ"ש ותושע לו ימינו וכו' ולהיות ישראל בנפש לבד יכול לראות את השר הרוחני הנקרא מצרים מת על שפת הים משא"כ בבניו וביאר כי לא די זה כי גם את היד הגדולה אשר כבר עשה ה' מזמן קודם בהיותם במצרים עצמה גם ראה אותם ישראל סבא הנז"ל כי שם ה'. ועתה הוסיף כי גם העם הם ערב רב עתה וייראו העם את ה' מחמת יראה לא מחמת אהבה כבני ישראל הנז' וגם באמרם בה' וכו'. אך ישראל האמינו מתחל' כנזכר פ' שמות. אז אשר וירא ישראל סבא וכו' והתחיל לשורר לכן נתעורר משה ובני ישראל גם הם לעתיד לשורר וז"ש ישיר בלשון עתיד כי ישראל סבא קדמה ואח"כ גם משה ובני ישראל הנז' שרו את השירה הזאת של אביהם ויאמרו מה שכבר אמר אביהם וז"ש ויאמרו לאמר.

פרשת יתרו

ספר עץ הדעת טוב – פרשת יתרו

ז.

גם הציל את העם הם הערב רב והצילם מתחת יד מצרים,
והצלה זו אינה הצלת שעבוד בלבד כי הרי לא היו
משועבדים, אמנם היה הצלת נפשם מגיהנם כי קבלם
להיותם גרים – להיותו שם הויה המושל על ישראל בפרטות
רצה להציל הערב רב ולגייירם – כמו שהציל נפשות הערב רב
וגיירם גם אני מתגייר כמותם – לקח הערב רב שהם מצרים
ונתגיירו, היפך ממה שחשבו להוציא את ישראל מתחת יד
הקב"ה לעשותם גויים כמותם

וַיֹּאמֶר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם את ישראל וגם אותך משה
עם היותך השליח וזה מיד מצרים השר העליון כמ"ש ז"ל על
והנה מצרים נוסע אחריהם ואח"כ מיד פרעה השר והמלך התחתון וז"ש
שני פעמים מיד ומיד וגם לכן הזכיר את מצרים טרם פרעה וא"כ לא
מאת שם אלקים היחה זאת כי מלך אלקים על גוים כנודע ובראות כי גם
השר העליון הכניע הנה זה מאת ה' שם הוי"ה הי' יען כי הוא מלך
ישראל בפרטות ולכן לו יאתה הברכה וז"ש ברוך ה' ולא אמר ברוך
אלקים, עוד ראייה אחרת כי גם הציל את העם הם הערב רב והצילם
מתחת יד מצרים והצלה זו אינה הצלת שעבוד בלבד כי הרי לא הי'
משועבדים אמנם הי' הצלת נפשם מגיהנם כי קבלם להיותם גרים,
ולהיותם תחלה גויים כמותם בגוף ונפש אמר מתחת יד אמנם בישראל
שנפשם לא הי' משועבדות רק גופם בלבד לכן לא כתיב מתחת יד שהוא
שעבוד יתירה רק מיד בלבד שהוא שעבוד הירד בגופם בלבד, והנה אלו
שם אלקי' אינו מקפיד כ"כ בזה כי גם אם ישארו גויים גם הם תחת ידו
כמ"ש מלך אלקים על גויים אבל להיותו שם הויה המושל על ישראל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל לא

בפרטות רצה להציל הערב רב ולגיירם כנז"ל וחנה כמו שהציל נפשות הערב רב וגיירים גם אני מתגייר כמותם ועל הטובה הזו אני חייב לברך את ה' וז"ש ברוך ה' וכו' והרי נתגייר כנז"ל וכיון שנתגייר הרי ידע והכיר את הבורא ית' ונכנס בעבודתו.

וז"ש עתה ידעתי כלומר עתה אשר נתגיירתי הוא לסיבת אשר כבר ידעתי ידיעה חלוטה גדול שם הוי"ה כנז"ל מכח שתי הראיות הנז"ל וידעתי כי לא די אשר שם הוי"ה הוא גדול מן שבעים שרים של מעלה הנקראים גם הם בשם אלקים בסוד גוי ואלה"י אלא גם הוא גדול משם אלקים עצמו ית' הכולל כל האלקי' שהם ע' שרים וז"ש מכל האלקים כנודע כי מלך אלקים על גויים ושם הוי"ה גדול אפי' משם אלקים ית' עם שהוא אלקים חיים ית' הנה שם הוי"ה הוא יותר עצמי ועקרי, והראיה כי בדבר אשר וכו' ירצה כי בתחלה השר של מצרים הוא אשר ויאמר אל עמו וחכמים מחשבה זו בלב עמו התחתונים כנז' בס' הזוהר הבח נתחכמה לו בחכמה יתירה לשעברם וזה כאשר יהי' גויים כמותם משא"כ בתחלה בהיותם נקראים עם בני ישראל כי אז הם רב ועצום ממנו וכן עשו מצרים עמו התחתונים ובוה הדבר אשר זדו השר והעם התחתון וחשבו על ישראל נתחפכה עליהם כי גם את השר וירא ישראל את מצרים מת לשון יחיד וגם את העם ג"כ ולא די זה אלא שלקח הערב רב שהם מצרים ונתגיירו היפך ממה שחשבו להוציא את ישראל מתחת יד הקב"ה להטותם גויים כמותם, ולכן קדם שידעתי זה הייתי חושב כי שם של אלקי' גדול מן הכל וא"כ יספיק לי להיותי מחסידי אומות העולם תחת רשות שם אלקים המולך על כל הגויים כולם אבל עתה כי ידעתי כי גדול ה' שם הוי"ה במאוד מאוד א"כ רצוני להתגייר מכלל ישראל גירי צדק כדי שאזכה גם לחלק שם ההויה שאינו מולך רק על ישראל לבדם, ולהיות כי הבא להתגייר טעון קרבן כמו שמצינו בישראל במתן תורה הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם בהרצאת קרבן זבחים שלמים כנוזר בהרמב"ם לכן גם הוא.

ח.

**השי"ת הוציא את ישראל ממצרים, והערב רב הוציאם
משה, לכן נקראים עמו של משה – עלו ממצרים שלא
ברשותו יתברך – לא גרועים המה משאר האומות, אדרבה
כיוון שבאו להתגייר יש להם יתר שאת**

וכל העם רואים את הקולות וכו' כבר נתבאר למעלה בפסוק אנכי ה'
אלקיך כי בהיות הבוקר ביום השלישי היו קולות רעמים וברקים
וקול שופר וכו' וכל זה ה' כדי להשמיע שהוא ית' נגלה לתת תורת אמת
לעמו ישראל מה שלא אירע כן בכל דתות שבעמים אומות העולם כי
הבל המה מעשי תעתועים ואחר פרסום הנז' אז אח"כ נתן התורה הם
העשר דברות לישראל לבדם בדיבור חיתוך אותיות הנקרא דיבור וכל
העולם לא שמעו חיתוך האותיות רק קול הברה הנקרא קול כנודע, גם
נודע כי השי"ת הוציא את ישראל ממצרים משא"כ הערב רב כי משה
הוא המוציא כמ"ש אשר הוצאת מארץ מצרים ולא אמר הוצאתי ולכן
נקראים עמו של משה ולכן אמר כי שחת עמך אשר הוצאת וכו' וז"ש וגם
ערב רב עלה אתם כי עלו ממצרים שלא ברשותו ית' ואמנם לא גרועים
המה משאר האומות ואדרבה כיוון שבאו להתגייר יש להם יתר שאת
כמו שיתבאר.

ט.

כל העם לרבות גם הערב רב, כי גם הם ראו ירידה זו בעיניהם כי ירד ממש על הר סיני בפרטות, משא"כ כל העולם כי שמעו קולות ולא ידעו איפה הם עד אשר הודיעם בלעם בן בעור – אמנם דיבור בחיתוך אותיות לא נשמע רק לקהל ישראל – פנים בפנים דבר ה' לכל קהלכם ולא קהל הערב רב – ג' מדרגות היו, הא' כל העולם, הב' כללות הערב רב, הג' עם ישראל לבדם

וזה כי ביום הג' ירד ה' לעיני כל העם ומלת כל לרבות גם הערב רב כי גם הם ראו ירידה זו בעיניהם כי ירד ממש על הר סיני בפרטות משא"כ כל העולם כי שמעו קולות ולא ידעו איפה הם עד אשר הודיעם בלעם בן בעור כמשו"ל ואמנם דיבור בחיתוך אותיות לא נשמע רק לקהל ישראל וז"ש פנים בפנים דבר ה' לכל קהלכם ולא קהל הערב רב כמו שפי' בספר הזוהר על פסוק ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ועי"ש וז"ש אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך משא"כ הערב רב כי משה הוציאם כנז"ל באופן כי ג' מדרגות היו הא' כל העולם והב' כללות הערב רב והג' עם ישראל לבדם כנ"ל, ואמנם כל העולם אין אנו עסוקים עתה בעניינם כי מדרגה פחותה היתה כנ"ל ואמנם ענין הערב רב הנקראים עם סתם נבאר עניינם והוא כי לישראל לבדם וידבר אלקים וכו' אנכי וכו' כנ"ל אבל וכל העם הם הערב רב לא שמעו חיתוך אותיות הנקרא דיבור אבל היו רואים את הקולות וכו' ירצה את הקולות והלפידים וכו' אשר נשמעו ביום הג' בהיות הבוקר כו', וגם אם נרצה לפרש כי את הקולות הם קולות העשר דברות עצמן יפורש כך כי לא שמעו הדיבור שהוא חיתוך האותיות רק קולות הברה בלבד ולהיות כי דבריו ית' אש אוכלת הם כמ"ש מימינו אש דת למו והיו קולות כעין לפידי אש לכן לא כתיב שומעים אבל ראה ממש רואים את הקולות ואת הלפידים ומכיוון שראו בעין הקולות שהיו אש בוערה ידעו והכירו כי הוא ית' אשר הוא אש

לד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

אוכלה הוא המדבר ואיננו משה וכמ"ש ודבריו שמעת מתוך האש
משא"כ במשה בעל הגוף שאין קולו נראה כי איננו אש.

י.

**הערב רב שמעו גם קול המלאך העליון מכריז בקול שופר
חזק כי הנה ה' עתיד לירד על ההר ולכן ישמרו מעלות בהר,
ועי"כ נתיפה להם אמונה אחרת**

עוד אחרת כי גם שמעו קול המלאך העליון מכריז בקול שופר חזק כי
הנה ה' עתיד לירד על ההר ולכן ישמרו מעלות בהר וכמ"ש
במשוך היובל חמה יעלו בהר' ועי"כ נתיפה להם אמונה אחרת והיא כי
ע"י הקולות והלפידים נתאמת להם כי הוא ית' המדבר' אבל ה' אפשר כי
מן השמים השמיע את קולו אמנם ע"י קול השופר המכריז השמרו לכם
עלות בהר כי בו ירד ה' על הר סיני ידעו כי זולת הדיבור גם ירד ממש
על ההר, ועוד רא"י אחרת על ענין זו הירידה כי גם ראו את ההר עשן
ואין זה אלא מאשו הגדולה שירדה שם כמ"ש והר סיני עשן כולו מפני
אשר ירד עליו ה' באש כי אלו היה בשמים, למה ההר התחתון היו עשן,
ואעפ"י שכתוב מן השמים השמיעך את קולו יתבאר למטה בפסוק אתם
ראיתם כי מן השמים וכו' ועי"ש.

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל לה

יא.

בכל זה נתאמת אצל הערב רב היות אמת כי השי"ת נתן התורה לישראל, האמנם וירא העם ראי' אחרת בעין השכל, והיא כי השי"ת לא רצה לדבר עמהם ממש, אז וינועו נעו מאמונתם – כי תחלה חשבו להתאחד עם ישראל להיות לעם אחד, ועתה ויעמדו מרחוק בלבבם רחוקים מישראל, על דרך שלום שלום לרחוק ולקרוב למי שנתרחק בלבו וחטא, וגם היו כפשטו שנתרחקו מהם פן תאכלם האש הגדולה

והנה בכל זה נתאמת אצל הערב רב היות אמת כי השי"ת נתן התורה לישראל האמנם וירא העם ראי' אחרת בעין השכל והיא כי השי"ת לא רצה לדבר עמהם ממש כמ"ש על אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך וכו' אז וינועו נעו מאמונתם כמ"ש בס' הזוהר על פסוק ונעו אלילי מצרים נעו מאמונה דילחו בפ' שמות וכו' כי תחלה חשבו להתאחד עם ישראל להיות לעם אחד ועתה ויעמדו מרחוק בלבבם רחוקים מישראל על דרך שלום שלום לרחוק ולקרוב למי שנתרחק בלבו וחטא וגם היו כפשטו שנתרחקו מהם פן תאכלם האש הגדולה.

יב.

לא כפרו ח"ו באמונה כי כבר נתאמת להם, אמנם אמרו מודים אנחנו באלהותו ית"ש ובתורתו האמנם ידענו כי אין אנו ראויים כמו ישראל ממש וגם אין אנו ח"ו שוין לשאר אומות העולם כי אנו נתגיירנו כו', אם כן צריך שיהיה לנו יתר שאת על כל העולם, אמנם לא כמדריגת ישראל ממש, הלא הוא דבר אתה עמנו ונשמעה, ובזה יהיה לנו יתרון על כל האומות כי אנו מקבלים התורה, אלא שהיא על ידך, דבר אתה עמנו, ולא עם שאר כל האומות

ואז ויאמרו אל משה וכו' לא כפרו ח"ו באמונה כי כבר נתאמת להם כנז' אמנם אמרו מודים אנחנו באלהותו ית"ש ובתורתו האמנם

ידענו כי אין אנו ראויים כמו ישראל ממש וגם אין אנו ח"ו שוין לשאר אומות העולם כי אנו נתגייירונו כו' א"כ צריך שיהי' לנו יתר שאת על כל העולם אמנם לא במדרגת ישראל ממש הלא הוא דבר אתה עמנו ונשמעה ובזה יהי' לנו יתרון על כל האומות כי אנו מקבלים התורה אלא שהיא על ירך דבר אתה עמנו ולא עם שאר כל האומות כמו שנים אתה הוא אשר הצאתנו ממצרים על ירך.

יג.

מדריגת ישראל עצמן שידבר עמנו אלקים כמו הם, אין אנו שואלין, כי יודעים אנו שאי אפשר, יען כי אין אנו במדריגתם, ופן נמות כי תאכלנו האש הגדולה, ואל תחשוב בזה כי תואנה אנו מבקשים בזה ודעתינו לחזור לסורינו ח"ו, כי זה אינו, אלא ונשמעה – כמו שישאל אשר האלקים מדבר עמם אמרו נעשה ונשמע, כן אנו, אע"פ שאתה המדבר עמנו ג"כ ונשמעה, כי מה שאנו אומרים ואל ידבר עמנו אלקים, אינו לתכלית רעה ח"ו, רק מפני היראה פן נמות כו', כי אין אנו במדריגתם, כי הם בני האבות ומכח שבועתו עמהם יוכרח שלא להמית אותם

ואמנם מדרגת ישראל עצמן שידבר עמנו אלקים כמו הם אין אנו שואלין כי יודעים אנו שאי אפשר יען כי אין אנו במדרגתם ופן נמות כי תאכלנו האש הגדולה, ואל תחשוב בזה כי תואנה אנו מבקשים בזה ודעתינו לחזור לסורינו ח"ו כי זה אינו אלא ונשמעה כמו שישאל אשר האלקים מדבר עמם אמרו נעשה ונשמע כן אנו אע"פ שאתה המדבר עמנו ג"כ ונשמעה כי מה שאנו אומרים ואל ידבר עמנו אלקים אינו לתכלית רעה ח"ו רק מפני היראה פן נמות כו' כי אין אנו במדרגתם כי הם בני האבות ומכח שבועתו עמהם יוכרח שלא להמית אותם.

יד.

אנו אשר אין שם הוי"ה מדבר עמנו כלל, אם ידבר עמנו שם
אלהים בלבד נמות ולא נחיה עוד, כי אם ישראל עמו מתו,
מכל שכן שגם אנו נמות, אלא ההפרש הוא, שהם חזרו
לחיות, כמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם
היום, משא"כ אנו שלא זכינו אל שם הוי"ה

ודייק עוד לתת לזה טעם לשבח באומרו ואל ידבר עמנו אלקים פן
נמות, ירצה על מה שאמר לעיל אנכי ה' אלהיך כי חלק ה' עמו
וא"כ גם אשר כתיב וידבר אלקים אינו אלהים לבדו כי הרי אח"כ אנכי ה'
אלהיך וכמ"ש ג"כ פנים בפנים דבר ה' עמכם וזה להיות מתנהג עמם
בשם הויה ולכן גם כי שם אלקים מדת הדין גם הוא מדבר עמהם וימותו
כי הוא אש. אוכלת מדת הדין חנה שם הויה מחיי' אותם כמ"ש המשורר
והחזיר בחסדיו נשמות לפגרים אבל אנו אשר אין שם הויה מדבר עמנו
כלל אם ידבר עמנו שם אלהים בלבד נמות ולא נחי' עוד כי אם ישראל
עמו מתו מכ"ש שגם אנו נמות אלא ההפרש הוא שהם חזרו לחיות כמ"ש
ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום משא"כ אנו שלא זכינו אל
שם הויה וחנה כל זה נתאמת להם מהקודם כמ"ש וכל העם רואים את
הקולות והלפידים כי כל זה הוראת שם אלקים הקשה אבל הדיבור
הנמשך משם הויה כמ"ש אנכי ה' אלהיך לא ראינו.

טז.

משה אמר להם: אל תיראו ממה שראיתם הקולות והלפידים ועשן, כי הוא לבעבור נסות אתכם האם אתם חזקים באמונה או ירך לבבכם ותחזירו לסורכם באמורכם כי לא תוכלו לסובלו, משא"כ בישראל כי בחנם וצרפם כזהב ארבע מאות שנה בחומר ולבנים וכו' ונתקיימו באמונתו, וגם הם בני האבות שנכנסו ועמדו באמונתו כנודע

וַיֹּאמֶר משה אל העם אל תיראו וכו' אל תיראו ממה שראיתם הקולות והלפידים ועשן כי זה יורה שבשם אלקים בלבד שהוא מדת הדין מתנהג עמכם כי הנה מה שבא האלקים לכם בקולות וכו' ביאה לברא בלתי דבור כנ"ל הוא לבעבור נסות אתכם האם אתם חזקים באמונה או ירך לבבכם ותחזירו לסורכם באמורכם כי לא תוכלו לסובלו כמו שהתרה יהושע את ישראל בסוף ימיו לא תוכלו לעבוד את ה' כי אלהים קדושים אל קנא לא ישא לפשעכם וכו' משא"כ בישראל כי בחנם וצרפם כזהב ארבע מאות שנה בחומר ולבנים וכו' ונתקיימו באמונתו וגם הם בני האבות שנכנסו ועמדו באמונתו כנודע.

טז.

כי לבעבור נסות ולהרים דגליהם בא האלהים, להראות חיבתו אתכם כי חפץ הוא בכם והוא המושל והמנהיג אתכם, ואלו בא בשם הוי"ה, היו נראה שמפני ישראל בא שהם חלק ה' שם הויה נגלה להם בו ואין לכם חלק בו, אבל עתה שבא בשם אלקים, הוא שחפץ הוא בכם, כי הוא השליט בכם – גלוי וידוע לפניו שאתם עתידין לחטוא בעגל לאמר אלה אלהיך ישראל, משא"כ ישראל שלא כתיב אלה אלקינו, ואם כן איך יאמר לכם אנכי ה' אלהיך וכו' כיון שעתידין אתם לחטוא בזה, ולכן גלה להם במידת הדין שה'

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל לט

אלקים אשו הגדולה, לשתהיה יראתו של האש על פניכם תמיד אולי לא תחטאו

אז ירצה ע"ד מ"ש בם' הזוהר על והאלקים ניסה את אברהם הרים נסו ודגלו על העולם וז"ש כי לבעבור נסות ולהרים דגליהם בא האלהים להראות חיבתו אתכם כי חפץ הוא בכם והוא המושל והמנהיג אתכם ואלו בא בשם הויה היו נראה שמפני ישראל בא שהם חלק ה' שם הויה נגלה להם בו ואין לכם חלק בו אבל עתה שבא בשם אלקים הוא שחפץ הוא בכם כי הוא השליט בכם כנ"ל וכמו שבארנו על פסוק ולא נחם אלקים וכו' ויסב אלקים וכו' אבל לישראל וה' הולך לפניהם וכו' ועיי"ש והרי נתבאר טעם א' באשר הוא שם ועוד יש טעם אחר לסיבת העתיד והוא ובעבור תהיו וכו'. כי גלוי וידוע לפניו שאתם עתידין לחטוא בעגל לאמר אלה אלהיך ישראל משא"כ ישראל שלא כתיב אלה אלקינו כמו שיתבאר במקומו וא"כ איך יאמר לכם אנכי ה' אלהיך וכו' כיון שעתידין אתם לחטוא בזה ולכן גלה להם במידת הדין שה אלקים אשו הגדולה לשתהי' יראתו של האש הנ"ל על פניכם תמיד אולי לא תחטאו.

יז.

**משה לא מיחה בהם על אשר נעו ועמדו מרחוק, אמנם
הבטיחם מן המיתה, ואמנם יפה כיוונו לעמוד מרחוק, כי
אין מדריגתם כמדריגת ישראל, ואז נשארו במקומן מרחוק
כבתחילה, ולא חזרו למקומן הראשון**

ויעמוד העם וכו' משה לא מיחה בהם על אשר נעו ועמדו מרחוק אמנם הבטיחם מן המיתה כמ"ש אל תיראו ואמנם יפה כיוונו לעמוד מרחוק כי אין מדריגתם כמדריגת ישראל ואז נשארו במקומן מרחוק כבתחילה ולא חזרו למקומן הראשון.

יח.

ויעמוד העם מרחוק ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים, להגיד לו את כל הקורות אותו עם הערב רב בסבתו, לדעת אם צדק בתשובתו אליהם אם לאו – לא משה הוא המדבר עשרת הדברות, אלא הקבה"ו בעצמו, דאם משה בקדושתו היה מדבר, הנה הקול היה יוצא מתוך הערפל, ואם כן בכל מקום שהיה משה הולך, היה ראוי שילך הערפל עמו, והאמנם לא כן היה, כי בהיות משה הולך ובא לדבר עם העם הי' הערפל קבוע בהר לא ימיש משם זכאשר הי' משה חוזר אל ההר הי' נגש והולך וקרב אל הערפל הקבוע שם וזה יורה אשר שם האלקים עומד ולכן הערפל שם סביבו א"כ זו הוראה גמורה כי מפי הגבורה נשמעו עשרת הדברות

וזה"ש שנית ויעמוד העם מרחוק ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים להגיד לו את כל הקורות אותו עם הערב רב בסבתו הנקרא בשם האלקים לדעת אם צדק בתשובתו אליהם אם לאו.

יט.

לא משה הוא המדבר עשרת הדברות, אלא הקבה"ו בעצמו גם הורה בזה כי לא משה הוא המדבר עשרת הדברות אלא הקבה"ו בעצמו דאם משה בקדושתו הי' מדבר הנה הקול הי' יוצא מתוך הערפל כנזכר פ' ואתחנן וא"כ בכל מקום שהי' משה הולך הי' ראוי שילך הערפל עמו והאמנם לא כן היה כי בהיות משה הולך ובא לדבר עם העם הי' הערפל קבוע בהר לא ימיש משם זכאשר הי' משה חוזר אל ההר הי' נגש והולך וקרב אל הערפל הקבוע שם וזה יורה אשר שם האלקים עומד ולכן הערפל שם סביבו א"כ זו הוראה גמורה כי מפי הגבורה נשמעו עשרת הדברות.

כ.

הגיד לה' את כל אשר קרהו עם הערב רב, והודה לדבריו כי יפה השיב, כי אין מדריגתם שוה – כיון אשר משה הקדים והתרה את הערב רב שלא יחטאו בעגל, ביקש להתרות גם את ישראל עמו לבל ישתתפו בענין העגל עם הערב רב – להערב רב התרה בשם אלקים שהוא המנהיג אותם, ולישראל התרה בשם הוי"ה ב"ה, כי להיותו אני שם הוי"ה המושל עליהם, והם חלקי ונחלתי

ויאמר וכו' כאשר נגש אל הערפל הגיד לה' את כל אשר קרהו עם הערב רב והודה לדבריו כי יפה השיב כי אין מדרגתם שוה ומכיון אשר משה הקדים והתרה את הערב רב שלא יחטאו בעגל ביקש להתרות גם את ישראל עמו לבל ישתתפו בענין העגל עם הערב רב, והנה בערב רב השיבם את הנוסח ההוא כי שם אלקים הוא המנהיג אותם אמנ' לישראל צריך שתשיב להם בנוסח אחר וזהו כה תאמר אל בני ישראל וכו' כי להיותו אני שם הוי"ה המושל עליהם והם חלקי ונחלתי וכמ"ש ויאמר ה' בשם הוי"ה אמור להם כך אתם ראיתם וכו' משא"כ בערב רב שלא דברתי עמהם רק עמכם כנ"ל על אנכי ה' אלהיך א"כ לא תעשון אתי וכו' כמו שיתבאר.

כא.

יש שתי סברות המינין, הא' הוא כי ח"ו אין שם אלוה כלל, והב' כי יש אלוה אמנם הם שתי רשויות אחד בשמים ואחד בארץ – אל תטעו כמו הערב רב אשר הודו שיש אלוה בעולם כמ"ש ואל ידבר עמנו אלקים אמנם נסתפקו בסברה השנית כי יש רשות אחד בשמים ואחד בארץ

ויען נודעו שתי סברות המינין הא' הוא כי ח"ו אין שם אלוה כלל. והב' כי יש אלוה אמנם הם שתי רשויות אחד בשמים ואחד בארץ

מב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

כנודע כי שני סברות אלו החזירן השי"ת כמ"ש וידעתם היום וכו' בשמים ממעל ועל הארץ וכו' לכן עתה החזירן משתיהן וזה בכח ראיות מוכרחות הא' הוא באומרו דברתי עמכם והרי זה סותר האומרים שאין שם אלוה ח"ו והב' באומרו כי מן השמים ולא אמר כי מן ההר או כי בשמים, וזה יובן במשז"ל קשו קראי אהדדי כתיב מן השמים השמיעך וכו' וכתיב וירד ה' על הר סיני בא הכתוב השלישי והכריע ויט שמיה וירד והענין כי שתי דברים ה' כי בתחילה הטח והרכין השמים והורידן למטה ומשם ירד על הר סיני והראה את עמו וז"א מן השמים כלומר משם מן השמים התחיל הענין ונגמר בירידתו על ההר ואמנה סיבת כל זה ה' להסיר מלבם שתי הסברות הנ"ל כי אלו דבר עמהם בהיותו למעלה בשמים או למטה בהר ה' מודים שיש אלוה ועדיין יאמרו כי יש ח"ו שתי רשויות אבל עתה שהרכין השמים עד הארץ בהר סיני א"כ אלוה אחד שליט בשמים ובארץ, וכיוון שכן אל תטעו כמו הערב רב אשר חודו שיש אלוה בעולם כמ"ש ואל ידבר עמנו אלקים אמנם נסתפקו בסברה השנית כי יש רשות אחד בשמים ואחד בארץ כי זה ענין אומרים בעגל קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו בארץ בדרך הזה כי זה משה האיש וכו' ה' מנהיג אותנו בארץ ועשה לנו אלקים בארץ תמורת משה כי האלקים אשר בשמים איננו מנהיג אותנו בארץ. וז"א ג"כ אלה אלהיך ישראל אשר העלוך ולא אמרו סתם אלה אלהיך ישראל כי יודעים ה' כי יש אלקים בשמים וסיבת טעותם הוא יען עמדו מרחוק ולא ראו פנים בפנים דברו עמהם, אבל אתם אשר ראיתם וכו' אין לכה לטעות כמותם לחשוב שהם שתי רשויות ח"ו וז"ש לא תעשון אתי כלומר בהשתתפותי כי תחשבו שיש רשות אחרת ח"ו עמדי כי הסברא האחרת להכחיש אלהותו אינה עולה בדעת ופשוט אצלי שלא תעשו לכם לבדכם בלתי השתתפותי אבל מה שאני צריך להזהיר היא הסברא האחרת לא תעשון אתי כנ"ל ובזה יתורץ מה שחזר ואמר לא תעשון לכם ולהורות כי כוונתו היא להורות ולהזהירם על העגל שהוא אלהי זהב לא

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל מג

אמר לא תעשון אתי אלהים אחרים אבל פירש ואמר אלהי כסף ואלהי זהב וסמך ואלהי זהב אל ולא תעשון לכם.

כב.

אל תטעו במה שראיתם כי מן השמים הרחוקים דברתי עמכם, ובשביל כן תבקשו מנהיג בארץ, כי הרי מזבח אדמה ארציית תעשה לי, ושם בארץ אבוא אליך ואנהיג אותך וברכתיך ואשפיע עליך הצורך, ואהיה לך לאלוה וגם מנהיג

או ירצה לא תעשו עבודה זרה אלהי כסף וז"ש וגם לא אלהי זהב לא תעשו לכם, כלומר ומנהיג פי' הגם שלא תעבדוה לאלוה ממש ואל תטעו במה שראיתם כי מן השמים הרחוקים דברתי עמכם ובשביל כן תבקשו מנהיג בארץ כי הרי מזבח אדמה ארציית תעשה לי ושם בארץ אבא אליך ואנהיג אותך וברכתיך ואשפיע עליך הצורך ואהי' לך לאלוה וגם מנהיג.

או ירצה הזהירן משתי הסברות הא' לא תעשון אתי ר"ל בשמים ממעל במקום שאני עומד וגם למטה בארץ לא תעשון לכם ר"ל במקום שאתם עומדים.

כג.

לא תאמרו: והלא אתה אל בשמים, וצריכים אנו בארץ אל מנהיג שינהוג אותנו, כי אלו היה דברי הערב רב באמרם קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו, כי בני אדם מעותדין לחטוא, ואולי תסתיר את פניך ממנו – הנה מזבח אדמה תעשה לי וזבחת וכו', וע"י כך בכל המקום וכו' אבא אליך וברכתיך, אני בעצמי, ולא תצטרכו אל מנהיג זולתי

מזבח אדמה וכו' אגב אורח"י כמו שרמזו להם שעתידין לעשות עגל

מד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

הנקרא אלהי זהב רמז להם ג"כ ענין כפירתם שהוא וירא אחרון ויבן מזבח כמ"ש בס' הזוהר שאלמלא המזבח ההוא הי' נחרב אז העולם וז"ש מזבח אדמה תעשה לי ולא לעגל כמ"ש חג לה' מחר ולא לעגל, ופשט הכתוב הוא כי הלא תאמרו והלא אתה אל בשמים וצריכים אנו בארץ אל מנהיג שינחוג אותנו כי אלו הי' דברי הערב רב באמרם קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו כנ"ל כי בני אדם מעותדין לחטוא ואולי תסתיר את פניך ממנו לז"א הנה מזבח אדמה תעשה לי וזבחת וכו' וע"י כך בכל המקום וכו' אבא אליך וברכתיך אני בעצמי ולא תצטרכו אל מנהיג זולתי, וא"ת הרי אנו נדים ונעים במדבר ואיך נוכל לבנות לך לשמך מזבח מיוחד לז"א מזבח אדמה וכו' ירצה הנה עיקר המזבח הוא מזבח הנחושת החלול שתעשו לי לשמי ואז בכל מקום שאתם הולכים תמלאוהו אדמה כנודע וז"א בכל המקום ירצה אעפ"י שבכל יום מתחדש לכם מקום חדש להקים שם את המזבח ואיננו קבוע אין בזה חשש כי בכל מקוה מהם אבא אליך וכו'.

כד.

ענין המוליכך במדבר וכו' נחש שרף וכו' הם כוחות סטרא אחרא המוחזקים תמיד במדבר בהם ינסו את ה' בנסיונות מכוערים ההם ח"ו אלא שתוקף הסטרא מסאבא השולט שם היה מחטיאם שלא כדרך הטבע עד הפילם במדבר, לז"א אל תפחדו בזה כי יש תיקון בדבר, כי כאשר אני ארצה לבא אצלכם אזכיר תחילה את שמי, ועי"כ כל הסטרא אחרא יתרחקו ויברחו כנודע בסגולת הזכרת שמות הקדושים במקום שהמזיקין מצויין, ואח"כ אבא אליך

עוד ירמוז לסוד גדול הלא הוא מ"ש בספר הזוהר פ' תצא ענין המוליכך במדבר וכו' נחש שרף וכו' הם כחות סטרא אחרא המוחזקים תמיד במדבר בהם ינסו את ה' בנסיונות מכוערים ההם ח"ו אלא שתוקף הסטרא מסאבא השולט שם היה מחטיאם שלא כדרך

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל מה

הטבע עד הפילם במדבר ונודע כי האלהים קדושים מתרחק משם לז"א אל תפחדו בזה כי יש תיקון בדבר כי כאשר אני ארצה לבא אצלכם אזכיר תחילה את שמי ועי"כ כל הסטרא אחרא יתרחקו ויברחו כנודע בסגולת הזכרת שמות הקדושים במקום שהמזיקין מצויין ואח"כ אבא אליך וכו' ובוזה יתורץ קושייא עצומה השל"ל אשר תזכיר ולא אזכיר גם דהל"ל מזבח אדמה וכו' ושם אבא אליך וכו'. ולא יאמר בכל המקום כי אינו צודק עם מ"ש מזבח אדמה וכו'.

כה.

אעפ"י שאמרתי שבכל מקום מדבר שתקימו המזבח אבא אליך וברכתיך, אין זה אלא במזבח ציבור אשר הוקם באוהל מועד, כי שם הוא המקום אשר אני מזכיר את שמי, ולא יהיה כל אחד בונה מזבח לעצמו

אז ירצה כי אעפ"י שאמרתי שבכל מקום מדבר שתקימו המזבח אבא אליך וברכתיך אין זה אלא במזבח ציבור אשר הוקם באוהל מועד כי שם הוא המקום אשר אני מזכיר את שמי ולא יהיה כל אחד בונה מזבח לעצמו, וכאשר אח"כ תבואו אל ארץ כנען אשר אז מזבח אבנים הוא כנודע שהיו לוקחין אבנים עגולות הנמצאות בקרקע בתולה שלא נגע בהם ברזל ומערבין אותם בסיד ובקנניא ושופכין לתוך דפוס א' וכו' לא תבנה אתהן גזית וכו' כי אז ותחלליה ולא אוכל לבא אליך וברכתיך כי הקודש אינו שורה במקום המחולל.

כו.

ברוך ה' על שהציל את העם הם הערב רב בצאתם גם הם ממצרים ולא הרגום, ולפי שאלו היו גוים כמותם ומשועבדים לדתיהם ונימוסיהם, ועתה נתגיירו לכן אמר

בהם מתחת יד מצרים, אך בישראל לא הזכיר "מתחת יד" אלא "מיד" הוא השעבוד, אבל לא היה לגמרי תחת דתיהם כמו הערב רב, ולכן בישראל הזכיר שם ההוי"ה כי חלק ה' עמו, אך בהם אמר הציל סתם, ויחזור גם לשם אלקים הנזכר בתחלה וישמע יתרו וכו'.

ויאמר וכו' יש מפרשים כי אתכם ר"ל משה ואהרן והעם הם ישראל ואיננו נכון כי הם לא היו בכלל השעבוד ואם בשביל שליחותם אין דרך המלכים להעניש את השליח. והנראה במה שנדקדק ג"כ למה תחלה הזכיר פרעה ומצרים ולא אח"כ והענין ברוך ה' אשר הציל אתכם הם כללות בני ישראל מיד מצרים ומיד פרעה המשעבדים אותם כמ"ש ויאמר אל עמו הבה נתחכמה לו וכו' וגם ברוך ה' על שהציל את העם הם הערב רב בצאתם גם הם ממצרים ולא הרגום ולפי שאלו היו גוים כמותם ומשועבדים לדתיהם ונימוסיהם ועתה נתגירו לכן אמר בהם מתחת יד מצרים אך בישראל לא הזכיר מתחת יד אלא מיד הוא השעבוד אבל לא היה לגמרי תחת דתיהם כמו הערב רב ולכן בישראל הזכיר שם ההוי"ה כי חלק ה' עמו אך בהם אמר הציל סתם ויחזור גם לשם אלקים הנזכר בתחלה וישמע יתרו וכו'.

פרשת משפטים

ספר עץ הדעת טוב – פרשת משפטים

כז.

כמו שבארנו לעיל ענין לא תעשו אלהי זהב לכם לתועלותיכם למנהיג בלבד, כמו שאמרו הערב רב קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי הרי מזבח אדמה תעשה לי ועל ידי כן אף כי אני בשמים רחוק מכם, ולסיבה זו תטעו לבקש מנהיג, ולכן על ידי מזבח אדמה ארציי' תעשה לי, ושם ארד

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל מז

מן השמים ואבא אליך בארץ וברכתיך ואנהיגך ככל הצורך,
כמו כן ואלה המשפטים בוא"ו יתירה מוסיף על הראשונים,
גם מצוה זו של העבד עברי הקדים לכל המצות, כי גם הוא
חטא להיותו גנב כי לא בטח בקונו המשגיח והמנהיג
והשולח ברכתו לכל איש ואיש, ולכן נמכר בגניבתו לעבד כיוון
שלא האמין באדונו העליון הזן ומפרנס אותו

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וכו' סמיכות הפרשיות ירמוז
וכו'. ואם נסמוך פ' זו אל סיום הפרשה הקודמות מזבח אדמה
וכו' כמו שבארנו שם עניינה לא תעשו אלהי זהב לכם לתועלותיכם
למנהיג בלבד כמ"ש הערב רב קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי
הרי מזבח אדמה תעשה לי ועל ידי כן אף כי אני בשמים רחוק מכם
כמ"ש אתם ראית' כי מן השמים וכו' ולסיבה זו תטעו לבקש מנהיג ולכן
על ידי מזבח אדמה ארציי' תעשה לי ושם ארד מן השמים ואבא אליך
בארץ וברכתיך ואנהיגך ככל הצורך. ולכן אחר שרת הדברות הקדים
מצות המזבח לכל שאר המצות וכמו כן ואלה המשפטים בוא"ו יתירה
מוסיף על הראשונים גם מצוה זו של העבד עברי הקדים לכל המצות כי
גם הוא חטא להיותו גנב כי לא בטח בקונו המשגיח והמנהיג והשולח
ברכתו לכל איש ואיש כנ"ל אבא אליך וברכתיך בלשון יחיד וכנודע כי
המזבח נקרא שולחן כמשז"ל ביחזקאל על ויאמר אלי זה השלחן אשר
לפני ה' וכנודע כי משבטלו נסכים וקרבנות ומנחות בטלו בשר ויין ולחה
בעולם ולכן נמכר בגניבתו לעבד כיוון שלא האמין באדונו העליון הזן
ומפרנס אותו ונודע כי שורש האמונה היא ענין הבטחון והיכר היות
משגיח בעולם ואם נסמכה אל עשרת הדברות עצמן יאמר ואלה
המשפטים ודיני עבד עברי כולם הם הוראה על היותם מוסיפים מל
הראשונים ה' ב' מצות אנכי ולא יהיה לך כנזכר כי היותו גנב יורה על
בלתי מאמין כי ה' אלקיו ומשגיח עליו וע"כ תשובתו היא שש שנים
יעבוד לרבו יען עובר על אשר הוצאתיך ממצרים מבית עבדים וכמ"ש כי
לי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא עבדים לעבדים לכן עונשו שש שנים

מה הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

יעבוד את רבו ואח"כ שקבל עונשו ובשביעית יצא לחפשי חנם כי עבדי
הה ולא עבדים כבתחלה כמו שיתבאר.

פרשת תרומה

ספר עץ הדעת טוב – פרשת תרומה

כח.

ישראל נקרא גוי אחד, ולכן "אשר תקחו מאתם", ולא מאת
הערב רב שהן מעורבין ואין בהם אחדות, ורק ישראל נקרא
אחד, וכן המשכן נקרא אחד כמ"ש ויהי המשכן אחד –
המשכן ה' לכפר על עגל הזהב המורכב משנים שור וחמור
כמ"ש אלה אלהיך ישראל ולא אמרו זה אלהיך, ולכן יבא
הזהב ראשון א' של אחד שבאלו הי"ג תרומות ויהי' עם שאר
המינין כמנין אחד לכפר על הפירוד הנעשה על ידי זהב העגל
אז ירצה ועשו וכו' ככל וכו' כי ס"ת מקדש ושכנתי בתוכם ס"ת שמ"י
והענין הרגיש כי השמ"י שמ"י לה' וכו' ואיך אניה השמים וארד
לשכון בתחתונים לזה הודיע סוד נפלא גדול כי השי"ת וכחותיו הם
כשלהבת קשורה בנחלת והוא ועצמותו הוא בשמים וכוחו בארץ והם
סוד ברוך הוא וברוך שמו וסוד ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד
וענינם כדמיון השמש ואורו הנמשך ממנו שאין בהם פירוד ועכ"ז ניתן
השמש במרומים ואורו בארץ (חסר כאן וחבל על דאבדין ולא משתכחין)
סממני הקטורת ולכן הי' מספרם כמנין אחד כנ"ל כענין ישראל הנקרא
גוי אחד ולכן אשר תקחו מאתם ולא מאת הערב רב שהן מעורבין ואין
בהם אחדות ואם תדקדק תראה כי ישראל נקרא אחד כי כן הדבר כי
אביהם הזקן הוא אחד ובניו מן רחל ולאה הנבירות הם ח' מן אחד ובניו
מן השפחות הם ד' מן אחד הרי כי בני ישראל הבנים עם האב במספרו

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל מט

ובסדר האותיות והמשכן נקרא אחד כמ"ש ויהי המשכן אחד כי י"ג דברים נכללו בו והקבה"ו השוכן בתוכם נקרא אחד כמ"ש ה' אלקינו ה' אחד כי גם הוא נקרא שם הויה ובו י"ב צרופים ועם הכולל הרי אחד ולרמוז דבר זה יותר על נכון התחיל מספר הי"ג דברים בזהב ולא באבני שוהם עם שהם יותר יקרים וחשובים לרמוז כי הנה המשכן הי' לכפר על עגל הזהב המורכב משנים שור וחמור כמ"ש אלה אלהיך ישראל ולא אמרו זה אלהיך זלכן יבא הזהב ראשון א' של אחד שבאלו הי"ג תרומות ויהי' עם שאר המינין כמנין אחד לכפר על הפירוד הנ"ל הנעשה ע"י זהב העגל.

כט.

ישראל שלא עשו העגל להיות להם למנהיג אשר ילך לפניהם, יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם להנהיגם ללכת עמם, משא"כ הערב רב שעשו העגל מנהיגם, לכן לא יעשו לי מקדש לשכנו בתוכם להנהיגם

ועשו לי וכו' ישראל שלא עשו העגל להיות להם למנהיג אשר ילך לפניהם יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם להנהיג' ללכת עמם משא"כ הערב רב שעשו העגל מנהיגם לכן לא יעשו לי מקדש לשכנו בתוכם להנהיגם ובה כמה מעלות טובות למקום עליכם הא' כי הם עשו העגל ואתה עושין המשכן לי שאשכון אני בתוכם ולא העגל והב' כי העגל טמא ושלכם נקרא מקדש בתכלית הקדושה הג' כי הם עשו העגל לשילך עמם דרך הליכה אבל אני ושכנתי בתוכם דירת קבע ולא דרך הליכה הד' כי הם בקשוהו שילך לפניהם ולא בתוכם ואני אשכון בתוכם לשתהי' השגחתי עליכם בתכלית ע"ד שבארנו בדרך הראשון כמ"ש נוסע אוהל מועד בתוך המתנות גם ירמוז כי אל תחשוב שהמקדש הזה שאשכון בו אניחו מחוץ למחנה ע"ד שנאמר ומשה יקח את האוהל ונטה

לו מחוץ למחנה שהיא בית מדרשו של משה אמנם מקדש הנ"ל אניחוהו בתוכם תוך המחנה להורות שמחלתי לכם עון העגל כרצונו הפשוט.

פרשת כי תשא

ספר עץ הדעת טוב – פרשת כי תשא

9.

הערב רב הם העושים העגל במעשה ופרקו נזמיהם, אך ישראל לא חטאו אלא במחשבה בלבד כשראו ענין העגל, וכל אחד משניהם גורם מחצית העון, ולכן ונתנו כופר נפש מחצית השקל, כי המחשבה היא מחצית העון – אם היו חטאו גם במעשה לפרוק גם הם נזמי הזהב כמו הערב רב, היו צריך אז להיות הכופר איש כפי חטאו, העשיר לפי חטאו בנתינת הרבה זהב לעגל והעני לפי חטאו המועט, כמו בתרומת המשכן כפי נדבת הלב העשיר ירבה והדל ימעט, אמנם כיון שלא חטאו רק במחשבה, השווה כולם עשיר ועני, לכן העשיר לא ירבה וכו' מחצית השקל בלבד כנגד המחשבה

או ירצה קרוב לזה והוא במה שנודע כי הערב רב הם העושים העגל במעשה ופרקו נזמיהם אך ישראל לא חטאו אלא במחשבה בלבד כשראו ענין העגל והנה הנפש חוטאת במחשבה והגוף גומרו במעשה וע"י שניהן נגמר העון כמ"ש הוי חושבי האון וכו' לאור הבוקר יעשוה וכו' וכל אחד משניהם גורם מחצית העון וז"ש כי תשא את ראש בני ישראל אשר לא חטאו במעשה כמו הערב רב רק בהרהור מחשבתם התלויה במוח אשר בראשם וזה רמז באמרו לשון המספר בלשון נשיאות ראש כי שם ה' חטאם במחשבה התלויה בראש והיא הנשואה מכל הגוף כמ"ש והמתנשא לכל לראש ולכן ונתנו כופר נפש כי שם היא במחשבה ולא

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל נא

כופר גופו כי לא חטאו במעשה ולכן זה יתנו וכו' יען עברו על הלוחות שנאמר בהם מזה ומזה הם כתובים וכתוב בתחלתן אנכי ולא יהי' לך שהם תלויין במחשבה כנודע כי לא תעשה לך פסל וכו' היא במעשה ולכן גם הכופר שיתנו הוא מחצית השקל כי המחשבה היא מחצית העון אמנם יען שנים אלו שמענוס מפי הגבורה והם שורש לכל יו"ד הדברות כנודע לכן מחצית זה השקל יהי' עשרה גרה כנגד עשרת הדברות והנה אלו גם חטאו במעשה ופרקו גם הם נזמי הזהב כמו הערב רב אפשר מי שהי' עשיר נתן אז זהב הרבה לעגל והעני נתן זהב מועט וגם עתה תרומה זו יהי' כענין תרומת המשכן כפי נדבת הלב העשיר ירבה והדל ימעיט אמנם כיון שלא חטאו רק במחשבה השווה כולם עשיר ועני לכן העשיר לא ירבה וכו' מחצית השקל בלבד כנגד המחשבה כנ"ל ולהיות זאת תרומת האדנים שהיא לכפר על עון העגל שכפרו באנכי ה' אלקיך לכן נאמר בו תרומה לה' בלמ"ד כלומר תרומה זו תהי' לה' אותו שכפרו בו בתחילה והאמינו בעגל וזהו לה' לסיבת מה שכפרו וחטאו לה' ית' ולא כתיב תרומת ה' בלי למ"ד כמו שתיים האחרות כמו שיתבאר.

נא.

כי תשא את ראש "בני ישראל", ולא מן הערב רב שחטאו בעגל במעשה ואין להם כפרה וריצוי במעשה המשכן, אבל בישראל ונתנו איש כופר נפשו לכפרם ולנקותם מעונותיהם על ידי התמידין הבאין מתרומה זו, ועל ידי כן תהיה שררה גדולה ונשיאת ראש לישראל, שלהם ניתנה כפרת הקרבנות, ולא לערב רב

ונתנו איש כופר נפשו ואמנם עיקר מצוה זו אינה רק חיוב מספר הנזכר בפ' במדבר וזה הורה במה שאמר לפקודיהם כמו שיתבאר ונתחיל בדיוק מילת הכתובים אמר בני ישראל ולא מן הערב רב שחטאו בעגל במעשה ואין להם כפרה וריצוי במעשה המשכן כנ"ל

על ויקחו לי תרומה וכו' אבל בישראל ונתנו איש כופר נפשו לכפר' ולנקות' מעונותיהם ע"י התמידין הבאין מתרומה זו כנ"ל ועי"כ תהיה שררה גדולה ונשיאת ראש לישראל שלהם ניתנה כפר' הקרבנות ולא לערב רב וז"ש כי תשא את ראש בני ישראל ולכן לא אמר כי תפקוד כמ"ש פקוד את בני לוי לרמוז כי פקודה זו נשיאות ראש הוא להם.

ב.

דבר אל בני ישראל, ולא אל הערב רב, כי הם יקחו לי תרומה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ולא בתוך הערב רב, וזה יורה חיבתו יתירה נודעת להם לאין קץ שיניח העליונים וישכון עמהם בארץ, ולא עוד אלא שאף הערב רב שנתגיירו לא ישכון גם עמהם – אתה עצמך אשר דברת לבני ישראל על מלאכת המשכן מאתם ולא מן הערב רב, צריך שאתה שלא ע"י אהרן והזקנים תדבר עליהם ענין השבת

אבל הענין במה שהקדימו רז"ל לבאר מלת אך שבא למעט את השבת ממלאכת המשכן והענין כי הנה בארנו בפ' תרומה כי אמר השי"ת אל משה דבר אל בני ישראל ולא אל הערב רב כי הם יקחו לי תרומה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולא בתוך הערב רב וזה יורה חיבתו יתירה נודעת להם לאין קץ שיניח העליונים וישכון עמהם בארץ ולא עוד אלא שאף הערב רב שנתגיירו לא ישכון גם עמהם וא"כ ראוי למחר את הקץ בהשתדלות נמרץ בחפזון לעשות המשכן ביום ובלילה ואפילו בשבת כי התועלת רב לקבל אלהותו ית' עמהם כי זה הוא יותר יתרון ואות נמרץ בינו לבין ישראל וראוי לחלל את השבת מפני כך ולכן ואתה עצמך אשר דברת לבני ישראל על מלאכת המשכן מאתם ולא מן הערב רב צריך שאתה שלא ע"י אהרן והזקנים תדבר עליהם ענין השבת והלואי שיאמינו ויקיימו השבת מרוב תאוותם לגמור המשכן שאשכון בתוכם כי כיון שהפה שלך אסר הוא עצמו יתיר ותהיה נאמן אצלם

ואמנם צריך ג"כ שתאמר אליהם באופן נאות כדי שיקבלו דבריו וזהו האופן שתאמר אך את שבתותי תשמרו וז"ש לאמר אך את וכו' והענין אף אם צויתי אליכם ענין המשכן שהוא שבת גדול לכם ממעט אני את השבת במלת אך ממלאכת המשכן לסיבת רבות כמו שנבאר, הא' היא כי שבתותי הם כי אני צויתים אתכם על שמירתם ואני ג"כ הוא שצויתי על המשכן ומי שציוה זה ציווה גם את זה והכל מרועה אחד נצטוויתם.

ג.

אל הארץ אשר נשבעתי וכו' לזרעך אתננה, עם בני ישראל זרע האבות אתה מדבר, ולא עם הערב רב, לפי שהם עשו את העגל ולא בני ישראל, זה יורה שישראל לא חטאו ויש לך אהבה קדומה וחזקה עמהם – העל את העם הזה, למעוטי ערב רב, ולא אמר העל את העם סתם כדרך מ"ש השי"ת בראשונה ועתה לך נחה את העם סתם

עוד אחרת כי אמרת אל הארץ אשר נשבעתי וכו' לזרעך אתננה וזה יורה כי עם בני ישראל זרע האבות אתה מדבר ולא עם הערב רב וזה לפי שהם עשו את העגל ולא בני ישראל וא"כ גם זה יורה שישראל לא חטאו ויש לך אהבה קדומה וחזקה עמהם וזה רמז באומרו העל את העם הזה למעוטי ערב רב ולא אמר העל את העם סתם כדרך מ"ש השי"ת בראשונה ועתה לך נחה את העם סתם.

ד.

יען הוצאת הערב רב שלא מדעתי והחטיאו את ישראל נחלתי ע"י העגל, לכן אמרתי ושלחתי לפניך ממש מלאך ולא אמרתי לפניכם או לפניהם

הרי מכל הנ"ל הוכחתי כי אוהב אתה את ישראל ומחלת להם עון

העגל א"כ לך אתה עמהם ונחה אותם וא"ת כל זה בנוי על יסוד תוהו כי תחשוב שהסיבה היא בעבור ישראל ואיננו כך רק לסיבתך כי כך אמרתי לך לך רד כי שחת עמך וכו' יען הוצאת הערב רב שלא מדעתי והחטיאו את ישראל נחלתי ע"י העגל ולכן אמרתי ושלחתי לפניך ממש מלאך ולא אמרתי לפניכם או לפניהם לז"א ואתה אמרת ידעתך בשם.

לה.

"וראה כי עמך הגוי הזה", הנה אתה בפיך אמרת לך רד כי שחת עמך, הם ערב רב שאני הוצאתים שלא מדעתך, והם אשר שחתו ועשו את העגל, אבל עמך ישראל לא שחתו, לכן ראה כי עמך ישראל הם הגוי הזה אשר אני מתפלל עליהם, והם לא שחתו, ואיך אתה אומר כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך, והרי לא חטאו בעגל, אלא עמי שהם הערב רב **וראה** כי עמך הגוי הזה וכו' ירצה הנה אתה בפיך אמרת לך רד כי שחת עמך הם ערב רב שאני הוצאתים שלא מדעתך והם אשר שחתו ועשו את העגל אבל עמך ישראל לא שחתו לכן ראה כי עמך ישראל הם הגוי הזה אשר אני מתפלל עליהם והם לא שחתו ואיך אתה אומר כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך והרי לא חטאו בעגל אלא עמי שהם הערב רב כנז"ל.

טו.

**האמת הוא שאומות העולם וגם הערב רב לא היה ראויים
ליהנות ולהסתכל בזיו השכינה ההולכת לפנייהם, על כן
מבחוץ היה אותו עמוד הענן כתמרות עשן להכחות עיניהם
שלא יסתכלו, ומבפנים היתה מקוטרת מור ולבונה מכל מיני
בשמים שברא השי"ת**

וְז"ש ובמה יודע וכו' אני ועמך שווין בדבר הלא בלכתך עמנו בהשואה
אחת ונפלינו אני ועמך ולא אני לבדי. וביאר כמה טענות בזה הא'
היא כי בהיותך הולך אל עם ישראל כמו בתחלה שנאמר וְה' הולך
לפניהם יומם בעמוד וכו' ניכר הדבר ונודע לכל אומות העולם כי גם אני
גם עמך מצאנו חן בעיניך כמשו"ל על פסוק מי זאת עולה מן המדבר
וביאורו כך כי האמת הוא שאומות העולם וגם הערב רב לא היה ראויים
ליהנות ולהסתכל בזיו השכינה ההולכת לפנייהם וע"כ מבחוץ היה אותו
עמוד הענן כתמרות עשן להכחות עיניהם שלא יסתכלו ומבפנים היתה
מקוטרת מור ולבונה מכל מיני בשמים שברא השי"ת וז"ש מכל אבקת
רוכל הוא השי"ת רוכל האמיתי בעל כל הבשמים שבעולם שבראם בגנו
כמ"ש הפיחי גני יזלו בשמיו ועכ"ז בראות כל העולם ממזרח למערב את
עמוד הענן כתימרות עשן עולה מן המדבר עד לרקיע יודעים היו כי ה'
הולך לפני ישראל נחלתו.

ז.

בענין חסרון האמונה לא כלל משה עמהם, ולא אמר כי עם קשה עורף אנחנו אלא הוא, אבל בענין סליחת העון כלל עצמו עמהם, כי גם הוא גרם לכל זה יען הוציא את הערב רב מארץ מצרים והחטיאו את ישראל במעשה העגל – עון העגל וחטא הוצאת הערב רב כולנו שותפים בהם אני וישראל, ולכן מבקש אני שתלך בקרבנו כדי שתסלח לעונינו ולחטאתינו כולנו אנחנו, אני וישראל

והנה בענין חסרון האמונה לא כלל משה עמהם ולא אמר כי עם קשה עורף אנחנו אלא הוא אבל בענין סליחת העון כלל עצמו עמהם כי גם הוא גרם לכל זה יען הוציא את הערב רב מארץ מצרים והחטיאו את ישראל במעשה העגל והראיה לזה מ"ש לו הקב"ה לך רד כי שחת עמך וכו' וארז"ל מלמד שח"ו נתנדה משרע"ה אז בב"ד של מעלה ולז"א לעונינו ולחטאתינו שלי ושלחם האמנם לפי שישראל חטאו במזיד הנקרא עון ומשה חטא בשוגג כי לשם שמים נתכוון ולא להחטיא אלא שגרם החטא לכן הזכיר פה עון וחטא כי עון העגל וחטא הוצאת הערב רב כולנו שותפים בהם אני וישראל ולכן מבקש אני שתלך בקרבנו כדי שתסלח לעונינו ולחטאתינו כולנו אנחנו אני וישראל.

ח.

השי"ת השיב למשה: בקשת שאסלח עון ישראל בעון העגל ואסלח חטאתך במה שהוצאת את הערב רב ממצרים, ולכן כנגד הערב רב שהוא החטא שלך, אסלח בראשונה, כמ"ש נגד כל עמך וכו', הם הערב רב הנקראים עמך ולא עמי, ובזה תכיר כי נתרצתי לך בהעלתם, ואח"כ אסלח את עון ישראל, וז"ש וראה כל העם, הם ישראל שאינם נקראים עמך – ומה שהקדמתי סליחתך בראשונה, לפי שאפילו סליחתם אינה

אלא בעבורך, כי מצאת חן בעיני – אשר אני עושה עמך, ולא עמהם, רק בעבורך

ולכן השיב לו מסוף דבריו לראשם אחת ואחת כמו שיתבאר והנה התחיל ממה שאמר משה ונחלתנו כנ"ל ולזה השיבו הנה אנכי כורת ברית עתה מחדש על מה שאמרת ונחלתנו כדי שתהי' נחלה וירושה שאין לה עוד הפסק אף אם יחטאו כי יען כי התחלה הראשונה בהנחל עליון גויים וכו' לא היתה ע"י כריתת ברית לכן בקשתי לדחותם כשחטאו בעגל וכנגד וסלחת לעונינו וכו' נגד כל עמך אעשה וכו' ובכן יכירו כי סלחתי ומחיתי כעב פשעם כי אלולי זה לא הייתי עושה להם נפלאות מחדש גדולות מן הקודמות אל מעשה העגל והנה בקשת שאסלח עון ישראל בעון העגל ואסלח חטאתך במה שהוצאת את הערב רב ממצרים ולכן כנגד הערב רב שהוא החטא שלך אסלח בראשונה כמ"ש נגד כל עמך וכו' הם הערב רב הנקראים עמך ולא עמי כמ"ש כי שיחת עמך ובזה תכיר כי נתרצתי לך בהעלתם ואח"כ אסלח את עון ישראל וז"ש וראה כל העם הם ישראל שאינם נקראים עמך ומה שהקדמתי סליחתך בראשונה לפי שאפילו סליחתם אינה אלא בעבורך כי מצאת חן בעיני וז"ש אשר אני עושה עמך ולא עמהם רק בעבורך כמו שנבאר.

ל"ט.

עמוד הענן לא היה הולך אלא לפני ישראל – גם נס ענני כבוד לישראל בלבד היה, כי הערב רב מחוץ לעננים היו – כן נתינת התורה לישראל היתה – גם נס המן, לישראל היה, כי הערב רב לא אכלוהו, רק אכלו הפסולת הנשאר ברחיים אחר טחינתו וכבר הוסר ממנו שמנו ודובשו – הערב רב גם שנגדם אעשה נפלאות אין בהם הבחינה להבחין פרטות הדברים ולהאמין אמונה שלימה כי כולם הם מעשי ידי, אבל ישראל עם חכם כשיראו הנפלאות יכירו ויאמינו כי כולם מעשה ה'

**הם ויכירו גודל נוראותיו בדקדוק כי נורא הוא וידעו כי אני
הוא העושה אותם ולא זולתי באמונה שלמה**

וזהנה להיות כי הנפלאות הראשונות נעשו לישראל ולא על הערב רב כי לטעם זה בקשו הערב רב לעשות העגל שילך לפניו כי עמוד הענן לא ה' הולך אלא לפני ישראל כמבואר אצלנו שם וז"ש אשר ילכו לפניו כי זה משה האיש אשר העלנו משם מדעת הקבה"ו לא ידענו מה ה' לו וא"כ קום עשה לנו בלבד אלקים אשר ילכו לפנינו לעצמינו ואח"כ הוסיפו לחטוא את ישראל ואמרו אלה אלקיך ישראל וכנודע כי גם נס ענני כבוד לישראל בלבד ה' כי הערב רב מחוץ לעננים ה' וכן נתינת התורה לישראל היתה כמבואר אצלנו על פסוק וכל העם רואים וכו' גם נס המן לישראל ה' כי הערב רב לא אכלוהו רק אכלו הפסולת הנשאר ברחיים אחר טחינתו וכבר הוסר ממנו שמנו ודובשו כנזכר בס' הזוהר בפסוק שטו העם ולקטו וכו' ולכן הנפלאות אשר אעשה ה' יהי גם נגד כל עמך וזה להודיעך שסלחתי חטאתך כנזכר במה שנתרצתי אל עמך כנ"ל ואמנם גם שנפלאות הראשונות ה' גדולים לא ה' רק נגד ישראל בלבד אבל כל הגוים וכל הארץ לא ראו את מעשי ה' בעיניהם כי אם לשמוע אוזן כמ"ש וישמע יתרו וכו' שמעו עמים ירגזון וכו' נמצא שלא נברא שם בכל כללות הארץ ובכל הגוים רק במדבר במקום שה' ישראל הולכים והם לבדם הרואים אבל הנפלאות שאעשה אח"כ יהי כל הגויים רואים אותם ויבראו שם ועיניהם רואים כנודע מענין העמדת חמה ולבנה למשה בפי האזינו וליהושע בהיותו בגבעון וקריעת מי הירדן שקמו נד אחד עד שראו אותם כל מלכי מזרח ומערב כדאיתא פ"ה ממס' סוטה גם כל מלחמות מלכי כנען אמרו רז"ל כי אותם אחד ושלושים מלכים שהיה שם ה' המושגי של כל המלכים שבכל העולם שכולם ה' להם חלק מועט בארץ כנען כמ"ש ז"ל בתענך על מי מגידו ובפסוק ואראה בשלל אדרת שנער פורפירא בבלאה כי משנה מלך בבל ה' מעונה ומלך על יריחו וכנגד מה שאמר כי עם קשה עורף להאמין לא כך הוא כי וראה כל העם הם עם ישראל שאינם נקראים עמך רק העם

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל גט

אשר אתה בקרבנו כאחד מהם שאתה והם הם נקראים עמי ואני מלך עליכם כולכה ועי"כ יאמינו בי לגמרי ובפרט כי הערב רב גם שנגדם אעשה נפלאות אין בהם הבחינה להבחין פרטות הדברים ולהאמין אמונה שלימה כי כולם הם מעשי ידי אבל ישראל עם חכם כשיראו הנפלאות יכירו ויאמינו כי כולם מעשה ה' הם ויכירו גודל נוראותיו בדקדוק כי נורא הוא וידעו כי אני הוא העושה אותם ולא זולתי באמונה שלמה וז"ש אשר אני עושה.

ב.

אילו נכנס משה לארץ לא שלטה אומה ולשון עוד בישראל, והיה להם אז גאולת עולם, ובשביל זה הפציר משה בכניסת הארץ בפ' ואתחנן, ועל כן רצה הקב"ה להשלים קצת מרצונו, והוא כי הוא הגואל הראשון והוא האחרון, גם דורו של משה עצמו הוא דורו של משיח

עוד אפשר לפרש שני הפסוקים אלו האחרונים על לעתיד לבא וכמו שרמז בדבריו אעשה נפלאות אשר לא וכו' וזה במשז"ל כי אילו נכנס משה לארץ לא שלטה אומה ולשון עוד בישראל והי' להם אז גאולת עולם ובשביל זה הפציר משה בכניסת הארץ בפ' ואתחנן וע"כ רצה הקב"ה להשלים קצת מרצונו והוא כי הוא הגואל הראשון והוא האחרון כנזכר בספר הזוהר על עד כי יבא שילה דא משה בגימטריא כנזכר בפ' משפטים.

מא.

"אראנו נפלאות", ולא אמר "אראך" לנוכח, לרמוז "אראנו" לאותו הדור עצמו היוצא ממצרים, כי יחזרו לבוא בעולם ולהתגלגל בדורו של משיח לראות נפלאותיו ית' כימי צאתך מארץ מצרים

ואל זה רמזו רז"ל כגואל ראשון בד גואל אחרון גם דורו של משה עצמו הוא דורו של משיח כמ"ש אראנו נפלאות ולא אמר אראך לנוכח כמ"ש צאתך לנוכח לרמוז אראנו לאותו הדור עצמו היוצא ממצרים כי יחזרו לבא בעולם ולהתגלגל בדורו של משיח לראות נפלאותיו ית' כימי צאתך מארץ מצרים ולכן עתה אחר שכבר הודה השי"ת לכל שאלותיו גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה וכו' שהן תועלות ישראל וגם תועלותיו עצמו לדעת את דרכיו וגם לראות את כבודו כנ"ל שאל את אשר יהי" באחרית הזעם כי כבר ידע משה את כל העתיד וכמ"ש ז"ל על אהיה אשר אהיה וכו' אהיה עמהם בגלות זה של מצרים וגם אהיה עמהם בשאר גלויות ולהיותו נאמן כמ"ש ויזכור ימי עולם משה עמו וכו' ביקש תפלה על ישראל גם על כל העתיד יקרה אותם באחרית הימים הן בגלות אחרון הן אחר ביאת המשיח וכמו שיתפאר בעז"ה ונתחלל בענין הגלות האחרון אשר לכולם נתפרש קצם ונודעה זמן גאולתה ולא כן גלות אדום האחרון שעליו נאמר כי יום נקם בלבי.

מב.

יען בהיות השכינה בגלות עם ישראל מסתרת עצמה, כמ"ש ואנכי הסתר אסתור וכו', כדי שלא לעשות להם נפלאות טרם זמן הגאולה, לכן אמר בקרבנו, נסתרת בקרבנו, ולא נגלית לפנינו

ולהיותו ארוך מאוד יש לחוש פן יתיאשו ח"ו מן הגאולה ויחטאו

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל סא

ויאבדו בארץ אויביהם ולכן אם הוא כמו שהבטחתני ואמרת כי מצאת חן בעיני ואם לא ר"ל עתה אחר שהבטחתני הוא כן כי מצאתני חן וכו' מאלה אני פניך ילך נא לשון בקשה אדני בקרבנו היא השכינה הנקראת כן ההולכת בגלות תמיד עם ישראל כמ"ש על בבל צרתם לו צר גלו לבבל ולאדום שכינה עמהה וכו' ובפשעכם שולחה אמכם וצורך בקשה זו היא יען כי עם קשה עורף ואף כי הכיתם זה שלש רגלים בגלות בבל ומדי ויוון הכיתם ולא חלו מאני לקחת מוסר כי עם קשה עורף הם וירא אנכי אותו פן יאבדו בגלות האחרון הארוך כי ע"י הליכתך עמנו וסלחת לעונינו וכו'. בדרך האם המרחמת על בניה בל יבלו בגויים מחמת חטאתם וכנודע מ"ש בספר הזוהר כי משה עצמו עתיד להתגלגל בדרא בתראה ולזה כלל את עצמו באומרו בקרבנו לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו ויען בהיות השכינה בגלות עם ישראל מסתרת עצמה כמ"ש ואנכי הסתר אסתר וכו' כדי שלא לעשות להם נפלאות טרם זמן הגאולה לכן אמר בקרבנו נסתרת בקרבנו ולא נגלית לפנינו כי מי יציאתנו מארץ מצרים גם יפורשו הכתובים האלו בזמן הגאולה עצמה האחרונה ילך נא אדני וכו' וזמן הגאולה ההיא תחיש ותמהר אותה כי אז תלך אתה ה' בקרבנו משא"כ בזמן הגלות שהסתרת פניך ממנו אבל אז כתיב כי הולך לפני כי ה' הוא שם ההוי"ה ומאסיפכם לעשות אתכם אסיפה וקהל אחד לשרות בקרבכם הלא הוא אלקי ישראל הוא שם אדנות הנקרא שכינה וכן כתיב ויעבר טליכם לפניכם היא אדני מלכותא דרקייע וה' שם הוי"ה בראשם של כולם שה אדני וישראל הנ"ל ומעם בקשתי זאת הוא לסיבת כי עם קשה עורף הוא וירא אנכי אולי גם אחר גאולה הרביעית יוסיפו לחטוא ותחזירו בגלות חמשי ח"ו ובהיותך בקרבנו אף אם נחטא אז וסלחת לעונינו ולחטאתינו אם נחטא אז כמ"ש והחוטא בן מאה שנה יקולל וכתיב כי אסלח לאשר אשאר וכו' ועי"כ ונחלתנו לא תחזיר להוסיף עוד להגלותינו כבתחילה אבל ונחלתנו נחלה וירושה שאין לה הפסק עולמית משא"כ בתחילה שנתת לנו הארץ במתנה שיש אחריה הפסק כמ"ש כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל וכו' ונתתי לזרעך וכו' אז

סב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

השיבו השי"ת על כל מה ששאל ואמר חנה אנכי כורת ברית על כל מה שאמרת להיות שכינתי עם ישראל בגלות האחרון כמ"ש עמו אנכי בצרה וכן אחר ביאת המשיח כנ"ל ותהי' אז גאולה שאין אחריה גלות כמו ששאלת ואמרת ונחלתנו נחלה בלי הפסק ועל זה אני כורת מעתה ברית עמך קשר של קיימא בלתי מוט עולם ועד.

בזג.

כנגד מה שאמר וסלחת לעונינו, אמר נגד כל עמך וכו', הם הערב רב עמו של משה, הבטיחו כי כיוון שטרח וייגע בהם, לא יגע לריק ולבהלה, כי כולם יתגלגלו בדרא בתראה, ויתוקנו אז בזכותו – סיבת מיתת משה במדבר היתה להבטיח את דור המדבר שנקברו שם שכולם יחיו בזמן תחיית המתים ויבואו עם משה בזכותו והוא לפנייהם, וז"ש וראה כל העם אשר אתה קבור בקברו עמהם וגם אותיות קרב"ו וקב"רו שווין

ובנגד מ"ש וסלחת לעונינו אמר נגד כל עמך וכו' הם הערב רב עמו של משה כנ"ל. והבטיחו כי כיוון שטרח וייגע בהם לא יגע לריק ולבהלה כי כולם יתגלגלו בדרא בתראה ויתוקנו אז בזכותו כמ"ש בספר הזוהר ובהרבה מקומות ובוזה נסלח חטא משה שהוציאם ממצרים וכנגד חטאת ישראל בדור המדבר אמר וראה כל העם אשר אתה בקברו כמ"ש משה עצמו שש מאות אלף רגלי העם אשר אני בקברו וגם רמז אל משרז"ל כי סיבת מיתת משה במדבר היתה להבטיח את דור המדבר שנקברו שם שכולם יחיו בזמן תחיית המתים ויבואו עם משה בזכותו והוא לפנייהם כמ"ש עלה הפורץ לפנייהם וכו' וז"ש וראה כל העם אשר אתה קבור בקברו עמהם וגם אותיות קרב"ו וקב"רו שווין לרמזו אל הנ"ל.

מד.

תחיית המתים העתידה תהיו בכל הארץ בכל מקום שיש בה
מתי ישראל קבורים שם תחיה העתידה תהיו בכל הגויים
ובכל שבעים אומות כמ"ש ורבים מיישיני אדמת עפר יקיצו
וכו', אלא שאח"כ אותם שאינם הגונים כלל, יחזרו למות
וילכו לחרפות ולדראון עולם, כי כל האומות יקומו בעמק
יהושפט לידון, זולת דור המבול ואנשי סדום ודור הפלגה,
שלא חיים ולא נידונים

וגם הם יראו את מעשה ה' הנורא שהוא תחיית המתים שהם הנפלאות
אשר לא נבראו וכו' הנזכר למעלה, והענין כי אע"פ שכבר היו
תחיית המתים בבקעת דורא בזמן יחזקאל היתה שם בלבד באותה
הבקעה ולא בכל הארץ אבל תחיית המתים העתידה תהיו בכל הארץ
בכל מקום שיש בה מתי ישראל קבורים שם עוד אחרת כי אז היתה
התחי' בבני אפרים לבדם או היו מבני ישראל שהרגם נבוכדנצר בבקעת
דורא כמשז"ל אבל תחי' העתידה תהיו בכל הגויים ובכל שבעים אומות
כמ"ש ורבים מיישיני אדמת עפר יקיצו וכו'. אלא שאח"כ אותם שאינם
הגונים כלל יחזרו למות וילכו לחרפות ולדראון עולם כגודע כי כל
האומות יקומו בעמק יהושפט לידון זולת דור המבול ואנשי סדום ודור
הפלגה שלא חיים ולא נידונים וכנגד שתי בחינות אלו אמר אשר לא
נבראו בכל הארץ וגם לא בכל הגויים כנ"ל ויכירו וידעו כי כל המעשה
הנ"ל שיחיו הערב רב וגם הם דור המדבר הם הכל בזכות כנ"ל וז"ש
אשר אני עושה עמך כלומר בזכותך כי לכן נקברת עמהם במדבר כמ"ש
בספר הזוהר על פסוק ויתן את רשעים קברו זה משה שמת במדבר עם
הערב רב.

בזה.

דור המדבר היתה להם תרעומות על משה כי הוא גרם להם את כל רעתם ומיתתם במדבר על שהוציא עמהם את הערב רב, כי הם החטיאם תמיד, לכן וראה אז כל העם, הם דור המדבר, את מעשה ה' אשר עשה את הנפלאות לפני הערב רב גם הם כי החייה אותם, והנה נורא הוא ופלא המעשה הזה שהחיה את הערב רב גם הם, כדי שיראו את הנפלאות ההם, באופן כי מעשה ה' אינם הנפלאות, רק את אשר עשה להחיותם גם הם, למען הראותם את הנפלאות, ויכירו וידעו כי בעבורך עשיתי זה, וז"ש "אשר אני עושה עמך", ויכירו כי הסמכתי על ידך באין הוצאות הערב רב, כי סוף סוף יתוקנו היטב, ויזכו לחזות בנועם ה', כי יהיו אז גם הם צדיקים גמורים

אן אפשר כי מה שאמר את מעשה ה' אינו חוזר אל עשיות הנפלאות הנ"ל אלא הכוונה כי דור המדבר היתה להם תרעומות על משה כי הוא גרם להם את כל רעתם ומיתתם במדבר על שהוציא עמהם את הערב רב כי הם החטיאם תמיד כנודע ולכן וראה אז כל העם הם דור המדבר כנ"ל את מעשה ה' אשר עשה את הנפלאות לפני הערב רב גם הם כי החייה אותם והנה נורא הוא ופלא המעשה הזה שהחיה את הערב רב גם הם כדי שיראו את הנפלאות ההם באופן כי מעשה ה' אינם הנפלאות. רק את אשר עשה להחיותם גם הם למען הראותם את הנפלאות ויכירו וידעו כי בעבורך עשיתי זה וז"ש אשר אני עושה עמך ויכירו כי הסמכתי על ידך באין הוצאות הערב רב כי סוף סוף יתוקנו היטב ויזכו לחזות בנועם ה' כי יהיו אז גם הם צדיקים גמורים.

מז.

אם ידחם ויחזרו לסורן יהיה חילול השם בעיני כל העולם,
ויהיה עונו גדול מנשוא שאין לו כפרה גודל חלול ה' כמה
הוא, גם כי ידחה רבי רבבות גרים הם וזרעם עד סוף הדורות
וירא העם כי בושש משה וכו'. עם הקדמת ספר הזוהר כי סתם העם
הם ערב רב יאמר כי ישראל הגם שראו כי בושש משה חשבו כי
אולי על איזה סיבה נתעכב כנ"ל ולא עוד אלא שגם אם נאמר כי ודאי
מת הנה כבר שמעו קולו ית' בעשרת הדברות ונכנסו בברית ושבועה
עמו ולא נפטרו מידי כך מפני מיתת משה כי האלקים חי וקיים לעולם
ותורתו קיימת אבל אנחנו לא דיבר ה' עמנו בהר סיני וכמו שנתבאר
אצלינו בכל פרשיות הקודמות אם בענין זה' הולך לפניו של ישראל
בעמוד ענן וכו' אם בפרשת יתרו כה תאמר לבית יעקב ולא לערב רב
ולחם אמר ואתם תהי' לי וכו' אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל
ולא אל העם הם הערב רב כנודע והי' כנודע רוצים להסתופף תחת
השכינה ואם ידחם ויחזרו לסורן יהי' חילול השם בעיני כל העולם ויהי'
עונו גדול מנשוא שאין לו כפרה גודל חלול ה' כמה הוא גם כי ידחה רבי
רבבות גרים הם וזרעם עד סוף הדורות והסתכל כי עון העגל קל מאוד
כפי דבריהם כי לשם שמים הם מתכוונים לכן בחר לו בחטא הקל ולא
בעונות חמורים שאין להם כפרה עולמית ולא עוד אלא שאפשר בין כך
ובין כך יבא משה ולא יעשה אפילו זה החטא הקל לכן ויאמר להם פרקו
וכו' אני אעשה כדבריכם אבל פרקו וכו' כדי שלא יפרקו עול מעליהם
תיכף ח"ו אם יאמר שאינו רוצה אמנם פרקו כו' וביני ביני יבא משה מן
ההר עד שיתפרקו ועד שיעשה העגל ועד שיציירם לאט לאט ועדיין אין
בזה רק לאו לא תעשה לך פסל אך טרם שיעבדוהו ממש כי זה עון
פלילי יבא משה והנה שאל מהם כפי דבריהם שהי' שואלים שם אלקים
מידת הדין שהיא כנקבה אבל הזכר שם הויה מדת הרחמים גם העגל פני
שור מהשמאל כנקבה אצל כרובים פני אדם לכן כדי שיהי' הצלחה

בענין זה צריך שיחיה נזמי זהב אשר באזניהם של הנשים והטף המפלים אל הדם ואהרן חשב לעכבם כמ"ש ז"ל ויתפרקו כל העם וכו' כי ראו כי הנשיה מתעכבות וגם כי חשבו אולי נתכוון אהרן לדחותם כנ"ל. בראותו כך שאמרו להביא ולא ידע של מי הנזמים ויקח מידם כי הוא לא ציווה אותם שהנשים עצמן יביאום אלא אתם והביאו אלי ולכן כיוון שהביאוהו בידם לא חשש כי לא ידע וז"ש מידם כי כן ציווה אז הוכרח לעשותו ויעשהו וכו' לסיבה הנ"ל וכיוון שראו שהצליחו נתפרקו יותר ואז ויאמרו אל ישראל אלה הה אלקיך ישראל אשר העלוך ואינו שם הוי"ה לכם לבדכם כי כולנו שווין יחד ולכן עבדו אותו גם אתם כי הרי אתם רוצים הצלחתו ובפרט כמ"ש ז"ל כי יצא העגל מאליו גועה ואומר אנכי ה' אלקיך וכו' ואמנם שם אלקים הוא אשר העלוך ומכש"כ אותנו שאין שה הוי"ה מושל עלינו ואמר אלה והעלוך בלשון רבים ירמוז אל מה שנתבאר בפסוק אשר ילכו לפנינו בלשון רבים ועי"ש.

וירא אהרן כי כבר נעשה העגל עם היות שאינו כך לאו אחד של לא תעשה פסל וכו' ועדיין לא פנה היום ובאולי יעבדוהו ממש טרם יבא משה ובפרט כי כבר התחילו ברעה כי אמרו לישראל אלה אלהיך ישראל אמירה בפה ובאולי גם יעבדוהו במעשה ויתחייבו כליה וגם הוא אהרן עצמו יהי עונו גדול לכן נתעסק בבנין מזבח הוא לבדו כמ"ש ז"ל כדי שיתארך הזמן והם בראותם טוב לבו לבנות מזבח אף שהם לא אמרו לו דבר נתרצו והמתינו כדבריו ולכן ויקרא ויאמר חג לה' מחר ירצה כי לעשותינו חג גדול על הפלא הגדול הזה צריך שנבין עולות ושלמים של שמחה ומשתה יום שלם בפני עצמו כנ יום המחרת אבל עתה כבר הוא ערב כנודע כי אחר שש שעות היום נעשה כל הנזכר ואין שהות לשמחה וגם אם הי' זמן אינו מן הראוי ששעה א' יהי חג ושאר היום חול אלא כל היום קודש גם אמר לה' ולא לאלקים לב' סיבות הא' להטעותן שהזכיר שם הוי"ה כנראה שיש בו ממשות והב' שלא להוציא רע מפיו ולכן הזכיר שם הוי"ה לה' ולא לעגל.

בז.

ויקומו לצחק עבודה זרה גמורה

וישכימו הם ממחרת טרם ישים אהרן איזה תואנה ולא חיבו לעצתו ויעלו עולות וכו' ויקומו לצחק עבודה זרה גמורה ואהרן לא נמצא שם כלל:

בח.

בני בלעם היה ראשי הערב רב ומצאו טס זהב שהשליך משה ארונו בנילוס להעלות ארונו של יוסף שהיה כתוב בו עלה שור ועל ידי כן יצא העגל הזה מאליו, וכפי זה פשע משה פשע גדול שלא שמר הטס ההוא לבל יקחוהו הערב רב, וז"ש לך רד כי שחת עמך בני בלעם ראשי הערב רב בעשותם העגל, ואתה גרמת בניזקין, כי בטס ההוא עשו את העגל, ואין לאהרן שוה עון, כי מאליו יצא מדבר על ידי כח הטס ההוא, ועל ידי כן וישתחוו לו וכו', וז"ש עשו להם ולא אהרן עשאו, כי אם הם על ידי הטס הנזכר, ואולי היה בכח אדם לא היו בו שום רוחניות ולא היו מחשיבין אותו כלום להשתחוות ולזבוח לו, רק כשראו שהוא עלה מאליו מן האש מצוייר בצורת עגל, כמו כן האמינו כי הוא המעלה את ישראל ממצרים, ולכן ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלך וכו', כמו שהוא העלה עצמו מן האש

וידבר וכו' ביום אתמול אעפ"י שנעשה העגל לא אמר לו דבר לב' סיבות הא' כי היה מוכרח להתעכב שם ארבעים יום גמורים והב' כי עדיין לא עבדוהו לשם ע"ז כנ"ל אבל עתה שכבר עבדוהו ע"ז וגם כי כבר נשלם הארבעים יום אמר לו לך רד וכו' וז"ש וישתחוו לו וכו' והנה יש להרגיש על משז"ל לך רד ר"ל מגדולתך מנא להו ואולי לך רד מן החר הוא ועוד בשלמא אם הרועה לא הנהיג את הצאן כשורה ראוי להורידו אבל אם היה בשמים ממעל מ' יום בתענית לקבל התורה והיה

ראוי לשכר אין קץ לא די שלא נתנוהו לו אלא אף גם יורידוהו מגדולתו גם כי תחלה נאמר וידבר לשון קשות ואח"כ נאמר ויאמר לשון רך ואדרבה שם נאמר ועתה הניחה לי ויחר אפי וכו' גם שהל"ל להקדים ויאמרו אלה אלהיך ישראל ואח"כ וישתחוו לו וכו' כי כך אירע סדר המעשה כנ"ל וגם שאם העם הם ערב רב כדברי רז"ל איך אמר אח"כ זכור לאברהם וכו' וגם שאם שיחת עמך מדבר בערב רב איך אמר ויחר אפי בהם בישראל ואכלם בלי פשע כלל. גה למח הפסיק בדבריו ית' במ"ש ויאמר ראיתי וכו' ולכאורה נוכל לאמר במשז"ל כי בני בלעם היה ראשי הערב רב ומצאו טס זהב שהשליך משה ארוננו בנילום להעלות ארוננו של יוסף שהיה כתוב בו עלה שור ועי"כ יצא העגל הזה מאליו וכפי זה פשע משה פשע גדול שלא שמר הטס ההוא לבל יקחוהו הערב רב וז"ש לך רד כי שחת עמך בני בלעם ראשי הערב רב בעשותם העגל ואתה גרמת בניזקין כנזכר כי בטס ההוא עשו את העגל ואין לאהרן שוה עון כי מאליו יצא מדבר ע"י כח הטס ההוא ועי"כ וישתחוו לו וכו' וז"ש עשו להם ולא אהרן עשאו כי אם הם ע"י הטס הנזכר ואולי היה בכח אדם לא היו בו שום רוחניות ולא היו מחשיבין אותו כלום להשתחוות ולזכות לו רק כשראו שהוא עלה מאליו מן האש מצויר בצורת עגל כמו כן האמינו כי הוא המעלה את ישראל ממצרים ולכן ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך וכו' כמו שהוא העלה עצמו מן האש.

בט.

"לך רד כי שחת עמך", מי ששחת הוא עמך הערב רב אשר אתה העלית ולא ברשותי, ולכן רד

או ירצו כי דייקו רז"ל שהל"ל או לך או רד והיה ביאורו כי כיון ששלמו הארבעים יום לך לך או רד מן ההר אך באומרו לך וגם רד ירמוז לך לך למען שלמו הארבעים יום. והנה הליכה זו ירידה היא לסיבה אחרת והוא כי שחת עמך ועבדו ע"ז ממש כמ"ש פן תשחיתון וכו'

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל סט

שהוא לשון עבודה זרה כי ביום הראשון עדיין לא עבדו עבודה זרה מד ביום הזה כנ"ל ולכן רד מגדולתך כי הנה מי ששחת הוא עמך הערב רב אשר אתה העלית ולא ברשותי ולכן רד ולפי שהם מעצמן יצאו ממצרים לא תלה במשה רק העלית אשר עלו מאחר צאתם עד עתה כנודע כי ממצרים לארץ ישראל נקרא עליה ולזה לא אמר אשר הוצאת וביאר מה היה ההשחתה ואמר סרו מהר כלומר ראה גודל רעתם כי לא רצו להמתין יום או יומים עדי יראו אם ירד משה אלא מהר תומ"י כיוון שלא ירד משה מהר ביום ההוא עצמו סרו מן הדרך אשר ציווית' והנה כתיב ציוויתם וקרינן ציוויתם ושלא יאמר משה אם כדברך שאני העליתם ולא אתה אינם ראויים לשום עונש לז"א הנה אתה צויתם ללכת בדרך ההוא ומכיוון שלא מחיתי הרי הוא כאלו אני עצמי צויתי וראויים לעונש גדול. והודיע הדרגת חטאתם. הראשונה כי סרו מהר מן הדרך ולא רצו להמתין כנ"ל גם בענין המעשה עצמו הנה תחילה עשו להם עגל מסכה ועברו על לאו לא תעשה פסל אך עדיין לא עבדוהו גם אחרת כי להם עשאוהו לא לישראל כמ"ש אשר ילכו לפנינו לכתוב קום עשה לנו אלקים ולא לישראל ולרמוז אל משז"ל כי ע"י הטם הנזכר נעשה לז"א עשו להם כי אהרן לא עשה כלום כמ"ש ואשליכהו באש ויצא העגל מאליו אח"כ ביום השני עבדוהו ממש וישחתו לו ויזבחו לו כי זו עבודת ע"ז ממש וכל זה הוא להם עצמן.

ג.

אחר שחטאו לעצמם גם החטיאו לישראל ויאמרו להם אלה אלהיך ישראל וכו', וישראל שתקו ולא מיחו בידם, ושתיקה דמיא כהודאה חס ושלוש, והנה רואה אנכי כי עם קשה עורף הוא מלהאמין בי כיוון ששמעו את הערב רב אומרים אלה אלהיך ישראל ושתקו ולא מיחו וכהודאה דמיא וא"כ ועתה הניחה וכו', כיון שגם עד עתה עדיין אינם מאמינים, אעפ"י

ששמעו בסיני את קולי, שוב אין בהם תועלת, ולכן הניחה לו וכו'

עוד אחרת כי אחר שחטאו לעצמם גם החטיאו לישראל ויאמרו להם אלה אלהיך ישראל וכו' ולהיות ענין זה לישראל הזכירו לאחר הכל אעפ"י שהקדים אל וישתחוו לו יען כי יותר חמור המחטיא את הרבים מן החוטא לעצמו ועוד אחרת כי אם אמרו על עצמם אלה אלקינו אינו כל כך חטא כי שם אלקים הוא המנחיג אותם אך גם לישראל אמרו כי הוא העלם ואינו כך כי אם וז' הולך לפניהם יומם וכו' וא"כ לך רד וכו' כיון ששיחת עמך הם בעצמן וגם השחיתו לישראל כי אמרו להם אלהיך ישראל וישראל שתקו ולא מיחו בידם ושתיק' דמיא כהודאה ח"ו וע"כ כתיב בתחילה וידבר ה' לשון קשות כי גרם רעות הרבה כנ"ל. ויאמר וכו' עתה מדבר בענין ישראל עצמן אשר ה' העלם ואין למשה אשם בזה לכן לא כתיב וידבר קשות אלא לשון אמירה גם ירמוז אל מ"ש אח"כ ואעשה אותך לגוי גדול ולזה כתיב אמירה. גם בזה יובן למה הפסיק דבריו ית' לשתי חלוקות ואעפ"י שהעם סתם הם ערב רב חנה העם הזה הם ישראל. וזה לב' סיבות כי כיוון שבתחילה לא אמר כי שחת העם אלא עמך ואח"כ את העם נראה כי העם הזה הם ישראל וגם במ"ש את העם הזה ולא אמר העם סתם יורה העם הזה ישראל ואינו העם סתם שהוא ערב רב והנה רואה אנכי כי עם קשה עורף הוא מלהאמין בי כיוון ששמעו את הערב רב אומרים אלה אלהיך ישראל ושתקו ולא מיחו וכתודאה דמיא וא"כ ועתה הניחה וכו' כיון שגם עד עתה עדיין אינם מאמינים אעפ"י ששמעו בסיני את קולי שוב אין בהם תועלת ולכן הניחה לו וכו' וא"ת והלא כל מה שהוצאתם ממצרים אעפ"י שלא היו ראויים כמ"ש ואת ערום ועריה ולא היה אלא מפני שבועות האבות כמ"ש כמבואר אצלינו ריש פ' וארא לז"א ואעשה אותך וכו' כי כך אקיים מה שהבטחתי לאברהם ואעשך לגוי גדול גם אתה זרעך הוא ובך אקיים השבועה.

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל עא

נא.

ב' דבורים דברת לי, הא' בענין הערב רב, והב' בענין ישראל, כמ"ש ראיתי את העם הזה וכו', והנה אני איני מחלה פניך על הערב רב אף כי עליהם דברת עמי בראשונה, וזה לפי שהוא נוגע לכבודי, אך מה שאני מחלה פניך הוא על ישראל עמך, כי כבודך חביב עלי יותר מכבודי

ויאמר למה וכו' אמת הוא שראוי לשיחרה אפך בהם אבל אחר שהם עמך ואינם כמו עבדים שהאדון עושה בו כל רצונו כי אינו חושש על חייו אבל ישראל הם בניך ועמך כי ברוב כעסך לא תמות אותם ולא עוד אלא שעל תנאי זה הוצאתם ממצרים עם שהיו ערום ועריה מכל מצות ומעשים טובים כנזכר אצלינו בפ' וארא עיי"ש והבטחתם להאריך אפך עמהם עד אשר תביאם אל הארץ אשר נשבעתי ואגב ארציה אמר בעמך כי ב' דבורים דברת לי הא' בענין הערב רב והב' בענין ישראל כמ"ש ראיתי את העם הזה וכו' והנה אני איני מחלה פניך על הערב רב אף כי עליהם דברת עמי בראשונה וזה לפי שהוא נוגע לכבודי אך מה שאני מחלה פניך הוא על ישראל עמך כי כבודך חביב עלי יותר מכבודי והנה בערב רב שמעצמן יצאו אמר לו השי"ת אשר העלית ועתה בישראל אמר אשר הוצאת כי לא מעצמן יצאו עוד טעם ג' כי הרי הוצאתם בכת גדול וביד חזקה להגדיל שמך בעולם ועתה אם תכלם ח"ו אדרבה יהיו חילול שמך ח"ו בעולם גדול מאד וז"ש למה יאמרו מצרים לאמר כי הם העקרים בענין הזה ומהם ימשך לשאר האומות שיאמרו כדברי מצרים ויתחלל שמך בכל העולם וז"ש לאמר.

נב.

כל זה איני מתפלל רק על עמך כי מה שדברת אלי בראשונה בענין הערב רב אעפ"י שנוגע לכבודי איני חושש ועשה בהם כרצונך – אם תאמר כי אדרבה אין הערב רב ראוי לכל כך

**עונש כי אינן עמי ואינם מצווים, אינו כך – גם התנחומין
היה על עמו ולא על הערב רב**

אז ירצה כי למה יאמרו מצרים ברעה הוציאם מתחילה אדעתא דהכי ולא היה שנתחדש על מעשה העגל כי הרי הם עצמם כבר נתנבאו כך טרם צאתם במכת הארבה ראו כי רעה נגד פניכם וז"ש לאמר ברעה הוציאם וכו' והראי' עוד בזה בראותם חרי האף הגדול להרוג אותם בהרים באכזריות נמרץ בלי קובר אותם ולא עוד אלא שלא הניח את בניהם אחריהם כבענין המרגלים אלא לכלותם לגמרי בכליוי בניה מעל פני האדמה ואם הם חטאו בניהם מה חטאו ובפרט כי בתחילה הוציאם בכח גדול כנ"ל זה יורה כי מתחילת הוצאתם ברעה הוציאם וכל מה שעשה האותות ההם לכבודך הי' שאמר לא ידעתי את ה' ולא בשביל כבוד ישראל ולכן אעפ"י שהדין עמך לא יהי' בכליוי נמרץ אבל שוב מחרון האף ויספיק באף עצמו ועי"כ והנחם על הרעה הנזכר שהיא הכליון וכמ"ש ברעה וכו' ולכלותם וכו' ויספיק ביסורים אחרים וכל זה אינו מתפלל רק על עמך כי מה שדברת אלי בראשונה בענין הערב רב אעפ"י שנוגע לכבודי איני חושש ועשה בהם כרצונך. זכור לאברהם וכו' א"ת כי אדרבה אין הערב רב ראוי לכ"כ עונש כי אינן עמי ואינם מצווים אינו כך כי גם כי הם הרעו בעצמן זכור לאברהם וכו' כי הרי נשבעת להם כך ואי אפשר לעבור השבועה ובפרט כי כל מה שהוצאתם לא עשיתי בזכות עצמם כי אם בזכירת ברית שבועת אבותיהם. כמ"ש ויזכור אלקים את בריתו וכו'. ואזכור את בריתי. וא"ת הרי אמרתי ואעשה אותך לגוי גדול והרי אני מקיים שבועתי ולז"א ותדבר אליהם ארבה את זרעכם הם כולם ולא לי לבדי קצת מזרעם א' משש מאות אלף רגלי וכו' שהם כמספר כוכבי השמים כנ"ל בספר התיקונין וכבר קיימת בהם ואיך תחזיר להורגם ותגדל אחרים במקומם. אז וינחם ה' על הרעה הנ"ל לכלותם כנ"ל אבל ודאי שייסרם בלי כליון וחרץ כמו שמצינו שננפם ומתו על ידי בני לוי ובדקן כסוטות וגם התנחומין הי' על עמו ולא על הערב רב

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל עג

כדברי משה למעלה לעמך וכן אמרו בספר הזוהר כי כולם מתו במדבר ולא נותר איש.

נג.

**הערב רב הם שהכעיסוך, אם כן ראה כי הגוי הזה למעוטי
הערב רב, הנה תמיד היו עמך ולא כפרו בך, ולא מפני שלא
מיחו בערב רב יספיק למחות שמם חס ושלוש – המלאך אינו
בשביל ישראל אלא בשביל הערב רב**

ועתה וכו'. או ירצה כי הנה הערב רב הם שהכעיסוך כנודע וא"כ ראה
כי הגוי הזה למעוטי הערב רב הנה תמיד היו עמך ולא כפרו
בך ולא מפני שלא מיחו בערב רב יספיק למחות שמם ח"ו וז"ש וראה כי
תמיד היו נקראים עמך עובדים אותך הגוי הזה האחר שהם בני ישראל
וכפי דרך זה השני יפרש באופן אחר ראה אתה אומר אלי ודקדק
בדבריך שאמרת העל את העם הזה כי כן אמרת לך עלה מזה אתה
והעם נראה אשר המלאך אינו בשביל ישראל אלא בשביל הערב רב
ולכן חזור וראה ראי' אחרת כי הגוי הזה שהם ישראל ואמנם נקראים
העם סתם אלא גוי כמ"ש ומי גוי גדול וכו' והנה הם עמך ובעבורם
מוכרח שתלך אתה עמהם א"כ יהי גם הערב רב בטלים עמהם. ותלך
עם כולם ולא מלאך בפני עצמו עם הערב רב אז ויאמר וכו' ירצה
כשאמרתי ענין המלאך על הכלל אמרתי וגם ישראל בכולם אבל בשביל
שאמרת כי מצאת חן בעיני לכן פני ילכו סתם עם מי שמצא חן לפני
בלבד והמלאך יהי לישראל ולהערב רב וז"ש והניחותי לך אז שאל אם
אין פניך הולכים אל תעלינו לכולנו ומכלל לאו אתה שומע הן שאם
פניך הולכים תעלה לכולנו וז"ש ג"כ ובמה וכו' אני ועמך וכו' ונפלינו
בלשון רבים.

ערד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

גד.

הערב רב היו תערובות טוב ורע שצירפן הקב"ה בכור הברזל במצרים, לכן מל אותם יוסף בשני הרעב, שלא היו עדיין על מנת להוציאם, כי לא פסקה רעה זוהמתם

וַיֹּאמֶר וכו' כבר אתה ידעת את העם כי ברע הוא. או ירמוז אל מ"ה שפירשנו בפ' שמות כי הערב רב היו תערובות טוב ורע שצירפן הקב"ה בכור הברזל במצרים ולכן מל אותם יוסף בשני הרעב שלא היו עדיין על מנת להוציאם כי לא פסקה רעה זוהמתם כמ"ש לך רד כי שחת עמך וכו' וז"ש אתה ידעת את העם הם הערב רב כי ברע הוא מעורב עדיין ברע הוא והם אשר חטאו.

גה.

להכעיס הנקרא פשע לא היו בישראל אלא בערב רב

וְהָיָה בהם מי שחטא במזיד או בשוגג כמ"ש ז"ל כי ג' מיתות היו הא' ע"י בני לוי לאותם שה' במזיד ובמגפה לשוננים וכו' ולזאת הזכיר עון וחטאת ואמנם להכעיס הנקרא פשע לא היו בישראל אלא בערב רב כנודע לכן לא אמר ולפשעינו.

פרשת ויקהל

ספר עץ הדעת טוב – פרשת ויקהל

גו.

השי"ת מאס בערב רב על שעשו העגל, ורצה לפרוש אותם מכלל ישראל שלא יחטיאום, כענין מה שאמרו רבותינו ז"ל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל עה

קשים גרים לישראל כספחת, ולא רצה לקבל מידם תרומת המשכן – בענין השבת כתוב כי אות היא ביני ובין בני ישראל ולא בין ערב רב – במחרת מוצאי יוה"כ כשירד מן הר סיני עם לוחות השניות רצה להקהיל את בני ישראל ולעשותם עדה בפני עצמם, כדי שלא יתחברו עם הערב רב עוד שלא להחטיאם

ויקהל משה וכו'. או ירצה גם כן על דרך הנזכר שהקהל זה הוא לענין שבת וזה על דרך מה שנתבאר אצלנו בכל פרשיות הקודמות כי השי"ת מאם בערב רב על שעשו העגל ורצה לפרוש אותם מכלל ישראל שלא יחטיאום כענין משרז"ל קשים גרים לישראל כספחת ולא רצה לקבל מידם תרומת המשכן ולכן גם בענין השבת רצה להודיע חבתו ית' עמהם וכמ"ש כי אות היא ביני ובין בני ישראל ולא בין ערב רב לכן עתה במחרת מוצאי יוה"כ כשירד מן הר סיני עם לוחות השניות רצה להקהיל את בני ישראל ולעשותם עדה בפני עצמם וז"ש עדת כדי שלא יתחברו עם הערב רב עוד שלא להחטיאם כמתחלה בעגל שהוא עון עבודה זרה והודיעם כי אין דבר לתקן רק מצות השבת כמ"ש ז"ל על אשרי איש יעשה זאת אפילו עובד ע"ז כדור אנוש ושומר שבת מחול לו ולכן התחיל בענין השבת לתקן עון העגל וז"ש אלה הדברים בלשון רבים כלומר ענין השבת אע"פ שאינו רק דיבור אחד של עשרת הדברות שקולה היא ככל התורה וככל אלה הדברים שהם עשרת הדברות ובזה ימחול לכם עון העגל.

גז.

השבת הוא אות לעדות אל השי"ת שברא שמים וארץ בששת ימים וביום השביעי שבת וינפש, ושנים עשר שבטי יה הם עדות אל סבא כי מעידין עליו שברא העולם והן עדים כשרים ראויין להעיד, וז"ש עדת בני ישראל ולא כן הערב רב שאינן קרויין עדה ואינן ראויין להעיד

גם נתכווין במלת עדת מלשון עדות והענין כי השבת הוא אות לעדות אל השי"ת שברא שמים וארץ בששת ימים וביום השביעי שבת וינפש כנודע מענין הקידוש ויכולו שאומרים מעומד בליל שבת שהם שני עדים וצריך שיעמדו מעומד ונודע כי שנים עשר שבטי יה הם עדות אל סבא כי מעידין עליו שברא העולם והן עדים כשרים ראויין להעיד וז"ש עדת בני ישראל ולא כן הערב רב שאינן קרויין עדה ואינן ראויין להעיד.

גח.

יען שהערב רב עשו העגל בידם, לא רצה לקחת מהם תרומה אל המשכן, למען לא תהיה להם כפרה, משא"כ בישראל שלא חטאו רק על שלא מיחו בידם – עתה ביקש להקהיל את ישראל לבדם לבל יתחברו בהם הערב רב

ובזה יתישב מ"ש אלה הדברים לשון רבים כי דברי המשכן רבים הם כמו שנבאר גם יתורין אומרו לעשותן אותם משא"כ בשבת שאינם במקום עשה כנ"ל וזה יובן במ"ש בפ' תרומה על דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה כי יען שהערב רב עשו העגל בידם לא רצה לקחת מהם תרומה אל המשכן למען לא תהי' להם כפרה משא"כ בישראל שלא חטאו רק על שלא מיחו בידם ועכ"ז כמה טרח משה ארבעים יום בהר סיני עד שאמר לו סלחתי כדברך וירד עתה במוצאי יוה"כ עם לוחות השניות לכן עתה ביקש להקהיל את ישראל לבדם לבל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל עז

יתחברו בהם הערב רב ודיבר עמהם ענין מלאכת המשכן כי על ידי כן ישוב ה' להתרצות עמהם לשכון בתוכה וז"ש ויקהל משה וכו' אלה הדברים של המשכן אשר ציווה ה' לעשות אותם.

נט.

נתן טעם במה שדחה את הערב רב ואמר את כל עדת וכו' – ירושלים הבנויה כעיר שחוברה וכו' ושם נאמר ששם עלו שבטים שבטי יה "עדות לישראל סבא" ולכן דוגמתי לא יעשה המשך התחתון הזה אלא מתרומת בני ישראל שבטי יה הנקראים עדות לישראל

וגם נוכל לפרש כי אלה הדברים כולל ענין דבר המשכן וגם דבר השבת הסמוך לו כמו שיתבאר ולכן למשה אחר שהשלים ענין השבת והתחיל בדבר המשכן אמר זה הדבר ולא אלה הדברים והכוונה כי אין מלאכת המשכן דוחה שבת כי הרי שני אלה הדברים אשר ציווה הנ"ל לעשות אותם שתיהן ואין אחת מהם דוחה חברתה ונתן טעם במה שדחה את הערב רב ואמר את כל עדת וכו' והענין במ"ש ז"ל על אלה פקודי המשכן משכן כי זה התחתון מכוון כנגד משכן העליון שעליו נאמר ירושלים הבנויה כעיר שחוברה וכו' ושם נאמר ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל סבא ולכן דוגמתי לא יעשה המשך התחתון הזה אלא מתרומת בני ישראל שבטי יה הנקראים עדות לישראל ולזה קראם כאן עדת בני ישראל לשון עדות כנזכר כי כן המשכן העושין נקרא משכן העדות כנזכר.

ס.

הקפיד שלא יהיו חלק לערב רב במעשה המשכן, קחו מאתכם ולא מן הערב רב, גם קחוה אתם מעצמיכם בבתיכם

עַה הָעֶרֶב רַב עַל פִּי סֵפֶר הַקְדוּשׁ עֵץ הַדַּעַת טוֹב לְהֵאָרִיז"ל

שלא על ידי גבאים בצינעה, למען לא ירגישו בזה הערב רב ויחזרו לסורם, ואחר שהפרשתם אותה בבתיכם, כל נדיב לבו יביאיה הוא בעצמו שלא ע"י גבאים, שלא יהיו פתחון פה לערב רב על הגבאים למה לא גביתם מבתינו, וישיבו להם הם התנדבו מעצמם והביאוה, ואדרבה תרעומות יש לנו עליכם למה לא עשיתם כהם – "כל חכם לב בכם", ולא בערב רב, "יבואו" מאליהם "ויעשו" וכו', ולא יצטרכו אל שלוחים לקרוא אותם בפרהסיא

וז"ש זה הדבר אשר ציווה ה' לאמר ולא אמר לעשות קחו וכו' כבר בארנו כי הקפיד שלא יהיו חלק לערב רב במעשה המשכן וז"ש אל כל עדת בני ישראל וכן קחו מאתכם ולא מן הערב רב גם קחיה אתם מעצמיכם בבתיכם שלא ע"י גבאים בצינעה למען לא ירגישו בזה הערב רב ויחזרו לסורם ואחר שהפרשתם אותה בבתיכם כל נדיב לבו יביאיה הוא בעצמו שלא ע"י גבאים כנזכר שלא יהיו פתחון פה לערב רב על הגבאים למה לא גביתם מבתינו וישיבו להם הם התנדבו מעצמם והביאוה ואדרבה תרעומות יש לנו עליכם למה לא עשיתם כהם והכל הוא על דרך שבארנו בפסוק ויקחו לי תרומה וכו' עיי"ש וכן כל חכם לב בכם ולא בערב רב יבואו מאליהם ויעשו וכו' ולא יצטרכו אל שלוחים לקרוא אותם בפרהסיא.

פֶּרֶשֶׁת פְּקוּדֵי

סֵפֶר עֵץ הַדַּעַת טוֹב – פֶּרֶשֶׁת פְּקוּדֵי

סא.

לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב, לפי שעשו את העגל – פסל נדבת הערב רב, כי לא התפקדו בתוך בני ישראל מצות נדבת המשכן – ענין עשיית המשכן היה

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל עט

להיותו עדות לישראל שהקב"ה מחל להם עון העגל, וזה בראותינו שאחר העגל בא והשרה שכינתו בתוכם, כי ישראל עונם קל כי לא עשו העגל רק שתקו ולא מיחו, משא"כ בערב רב שאין להם זכות אבות, וגם כי עשו את העגל ממש, לכן לא נתכפר להם, ולא לקח מידם מאומה לנדבת המשכן

פרשת פקודי. אלה פקודי וכו' כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים וכאן ימשוך הכתוב את דרכו שבכל הפרשיות הנ"ל כי לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב לפי שעשו את העגל וז"ש אלה הם פקודי המשכן שנתנדבו בני ישראל אמנם פסל נדבת הערב רב כי לא התפקדו בתוך בני ישראל מצות נדבת המשכן וביאר סיבת הפיסול הנ"ל ואמר משכן העדות כי הנה ענין עשיית המשכן הי' להיותו עדות לישראל שהקב"ה מחל להם עון העגל וזה בראותינו שאחר העגל בא והשרה שכינתו בתוכם כי לכן נקרא משכן העדות וזה הי' בזכות האבות כמ"ש זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך וכו' ובפרט כי ישראל עונם קל כי לא עשו העגל רק שתקו ולא מיחו משא"כ בערב רב שאין להם זכות אבות וגם כי עשו את העגל ממש לכן לא נתכפר להם ולא לקח מידם מאומה לנדבת המשכן.

סב.

"משכן העדות" על שם שהוא עדות לישראל שהקב"ה השרה שכינתו בתחתונים, ואין עדות זו גמורה אלא לישראל החונים סביב של המשכן ג' רגלים לכל רוח ורואין בעיניהן בהעלות הענן ובחנותו על האוהל משא"כ בערב רב שהיו חוץ לענני כבוד כנודע ובפרט שהיו מרוחקין מאוד מן המשכן שיעור י"ב מיל שהוא מחנה ישראל כנודע נמצא כי פסל את הערב רב מעדות זו ולכן לא לקח מאתם נדבה למשכן כלל

אז ירמוז באומרו משכן העדות כי הלא הוא נקרא משכן העדות על שם שהוא עדות לישראל שהקב"ה השרה שכינתו בתחתונים ואין

עדות זו גמורה אלא לישראל החונים סביב של המשכן ג' רגלים לכל רוח ורואין בעיניהן בהעלות הענן ובחנותו על האוהל משא"כ בערב רב שהיו חוץ לענני כבוד כנודע ובפרט שהיו מרוחקין מאוד מן המשכן שיעור י"ב מיל שהוא מחנה ישראל כנודע נמצא כי פסל את הערב רב מעדות זו ולכן לא לקח מאתם נדבה למשכן כלל.

סג.

אלה פסל את הערב רב – הערב רב שחטאו במעשה לא נתכפרו כלל ולא לקח מידם נדבה למשכן, וישראל שחטאו חטא קל שלא מיחו, נתנו נדבה ונתכפרו, אבל נתרחקו מעבודת המשכן בגופם, והלויים שלא חטאו כלל לא הוצרכו לנדבה ולכפרה ועוד שנכנסו בעבודת המשכן, וזה יורה חיבה יתירה לאין קץ

אז ירמוז באומרו משכן העדות אל מש"ה ירושלים הבנויה כעיר שחזרה וכו' ירצה כי ירושלים הארציית לפעמים היא חריבה בעוה"ר אבל ירושלי' העליון נקרא ירושלים הבנויה כי תמיד היא בנויה ואין בה חורבן ח"ו והנה אותה הבנויה העליונה היא מכוונת כנגד ירושלים התחתונה הנקראת עיר ארציית וז"ש כעיר שחזרה לה יחדיו לעליונה כנגדה מעשה כאלו הם יחדיו כעיר אחת וסיבת היותם מכוונין יחד הוא לפי ששם עלו השבטים יחדיו שבטי יה אחר פטירתם וע"כ הם עדות לישראל בניהה התחתונים כשנכנסים גם הם בירושלים של מטה להודות לשם ה' הנראה אליהם בג' רגלים ולכן נתחברו יחד זו כנגד זו והנה מה שקראם שבטי יה הוא ע"ד משז"ל על הראובני השמעוני כי חתם שמו י"ה בכל השבטים להיות עדות לישראל שאין בהם פסולת וז"ש אלה פקודי' המשכן מבני ישראל יען היות המשכן היה התחתון מכוון כנגד משכן העליון הנקרא משכן העדות כנזכר על שם שהוא עדות לישראל שאין בהם פיסול והם שבטי יה כנזכר משא"כ בערב רב

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל פא

הפסולים ולכן אלה פסל את הערב רב, וא"ת ומי עלה לנו השמימה לדעת כי אין פיסול בבני ישראל לז"א אשר פוקד על פי משה בפ' במדבר סיני ושם נאמר הראובני חגדי השמעוני בהיותם נפקדים ע"פ משה שנאמר בו ואתה תחזה ברוח הקודש ושם נודע לו בנבואה שאין בהם פסולת ולכן קראם הראובני וכו' בחותם שה י"ה כנוצר וכמו שאז פקדה וידע כי כולם כשרים כך עתה לא קיבל נדבה לפקודי המשכן רק מאותם עצמם נמצא כי המתנדבים והנדבה הכל פוקד על פי משה נביא אמת ברוח קדשו ית', וא"ת איך תאמר כי לא רצה לקבל נדבה למשכן מיד הערב רב להיותם פסולים כי כפי זה ראוי שיקבל מיד הלויים שהם יותר מיוחסים מבני ישראל והנה מצינו כי הלויים לא התפקדו בבני ישראל בעת שהרימו תרומת השקלים לצורך אדני המשכן לז"א עבודת הלויים ירצה כי ישראל יען חטאו במעשה העגל הוצרכו להתפקד לתת את תרומת ה' הם השקלים לצורך אדני המשכן לכפר על נפשותה מחטא העגל כמבואר אצלינו בפ' כי תשא אך הלויים לא חטאו בעגל לא הוצרכו לכפרה כלל ולכן לא נתנו שקלים לנדבה ההיא ולא די שלא הוצרכו לכפרה אלא גם בחר בהם ה' ולקחם לעבוד את המשכן כמ"ש כי בו בחר וכו' לשרתו וכו' משא"כ בישראל נמצא כי הערב רב שחטאו במעשה לא נתכפרו כלל ולא לקח מידם נדבה למשכן וישראל שחטאו חטא קל כנ"ל שלא מיחו נתנו נדבה ונתכפרו אבל נתרחקו מעבודת המשכן בגופם והלויים שלא חטאו כלל לא הוצרכו לנדבה ולכפרה ועוד שנכנסו בעבודת המשכן וזה יורה חיבה יתירה לאין קץ וז"ש משכן העדות הוא עבודת הלויים כנ"ל ולא מנדבת הלויים.

סד.

לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב, להיות מלאכת המשכן בתכלית השבח והקדושה, כי לכך נקרא משכן העדות – "כל הזהב העשוי למלאכה", נס אחד, כי הזהב

הזה היו עשוי מאליו בטרם יבוא לגדר מלאכה, וגם נס אחר, כי הנה ראינו כי הזהב והכסף והנחושת היו בצמצום גמור ולא פחתו ולא הותירו כלל שום מין משלשתן ממה שהוצרך למלאכת המשכן, להורות כי היא מלאכת קודש – כל הזהב שהוצרך להעשות בו מלאכה הנה להיותה מלאכת הקודש היה בה די וסיפוק מצומצם כשיעור מה שהיה הזהב בעת התנופה כשהביאוהו, להיותו מפקודי העדה הקדושה ולא מערב רב בא בצמצום, וזו הוראה נפלאה לקדושת מלאכת המשכן, ולכן לא רצה שישתתפו בו הערב רב

כל הזהב העשוי וכו' אחר שנתבאר כי בא הכ' להודיע כי לא רצה הקב"ה לקבל נדבה מיד הערב רב להיות מלאכת המשכן בתכלית השבח והקדושה כי לכך נקרא משכן העדות כנ"ל, עתה חזר להודיע ענין הנסים שאירעו בו, כי זה הוראה לרוב קדושתו, הא' הוא להיות מלאכתו נעשית מאליה וכו', בדרך שאמרו רבותינו ז"ל על תיעשה המנורה מאליה וכן והבית בהבנותו מאליו, וז"ש כל הזהב העשוי למלאכה, והל"ל כל הזהב שעשו במלאכה, אמנם אמר כי הזהב הזה היו עשוי מאליו בטרם יבא לגדר מלאכה, וגם נס אחר, כי הנה ראינו כי הזהב והכסף והנחושת היו בצמצום גמור ולא פחתו ולא הותירו כלל שום מין משלשתן ממה שהוצרך למלאכת המשכן והסיבה הי' להורות כי היא מלאכת קודש וז"ש למלאכה למלאכת הקודש. וביאור הכתוב כך הוא כל הזהב שהוצרך להעשות בו מלאכה הנה להיותה מלאכת הקודש הי' בה די וסיפוק מצומצם כשיעור מה שהי' הזהב בעת התנופה כשהביאוהו וז"ש ויהי זהב התנופה ובוה יתורין מה שהתחיל בעשיה וסיים במה שהי' בעת התנופה וכן וכסף להיותו מפקודי העדה הקדושה ולא מערב רב בא בצמצום כי ויהי מאת ככר הכסף שהיה בעת התרומה הספיק לצקת מהם את אדני הקודש ככר לאדן ואת האלף ותשעה הנותרים הוצרך לעשות ווין לעמודים בצמצום גם הנחושת כמו שהי' בעת התנופה הספיק וז"ש ונחושת התנופה וכו' ויעש בה וכו' וזו הוראה נפלאה לקדושת מלאכת המשכן ולכן לא רצה שישתתפו בו הערב רב כנ"ל.

פרשת שמיני

ספר עץ הדעת טוב – פרשת שמיני

סה.

כללות בני ישראל חטאו במחשבה כראותם כי ויצא העגל הזה חשבו אולי יש בו קצת ממשות, אבל לא חטאו במעשה העגל כי הם לא עשו אותו וגם לא דיברו מאומה, כי הערב רב הם עשוהו והם המדברים ואומרים אלה אלהיך ישראל, ולא נאמר אלהינו – אהרן ושני בניו בלבד הם נדב ואביהו וגם ע' זקני ישראל חטאו בחסימת פיהם ובמניעת דיבורם אשר לא הוכיחו את הערב רב בדברים כשרצו לעשות העגל, כי הרי אלו לבדם העולים עם משה להר סיני, וכאשר הערב רב ראו כי בושש משה היה להם לאמר עינינו ראו את משה והוא הגיד לנו זמן עמידתו בהר, המתינו עוד יום אחד על הספק, ואל תחטאו חטאה גדולה כזו אשר לא יהיה לכם ולנו כפרה עוד, אבל אהרן לבדו חטא עוד חטא אחר זולת מניעת הדבר, כי עשה את העגל במעשה ידיו, וגם שבנה מזבח, וגרם שהערב רב הקריבו עליו עולות ושלמים לע"ז, אמנם מחשבתו וכוונתו טובה לשמים, וגם בבחינת דיבור ממש לא חטא אלא במניעת דיבור

ואמנם אי אפשר עתה לתקן ענין קלקול אדם עד אשר יתוקן גם עון העגל של ישראל שהי' כדוגמת חטא אדם אביהם ולכן הוצרך בתחילה לתקן את כל אשר קלקלו בעגל ישראל ואהרן כמו שיתבאר. והענין כי ג' מיני עבירות היו כי כללות בני ישראל חטאו במחשבה כראותם כי ויצא העגל הזה חשבו אולי יש בו קצת ממשות האמנם לא חטאו במעשה העגל כי הם לא עשו אותו וגם לא דיברו מאומה כי הערב רב הם עשוהו והם המדברים ואומרים אלה אלהיך ישראל. ולא נאמר אלהינו. ואמנם אהרן ושני בניו בלבד הם נדב ואביהו וגם ע' זקני ישראל

חטאו בחסימת פיהם ובמניעת דיבורם אשר לא הוכיחו את הערב רב בדברים כשרצו לעשות העגל כי הרי אלו לבדם העולים עם משה להר סיני כמ"ש ויעל משה ואהרן נדב ואביהו וע' מזקני ישראל והם אשר מינה משה על העם כמ"ש מי בעל דברים יגש אליהם וגם הם הרואים בעלות משה אל ההר ובבואו אל תוך הענן והגיד להם ימתינו להם מ' יום שלמים וכאשר הערב רב ראו כי בושש משה היה להם לאמר עינינו ראו את משה והוא הגיד לנו זמן עמידתו בהר המתינו עוד יום אחד על הספק כמשז"ל ואל תחטאו חטאה גדולה כזו אשר לא יהי לכם ולנו כפרה עוד אבל אהרן לבדו חטא עוד חטא אחר זולת מניעת הדבר כנ"ל כי עשה את העגל במעשה ידיו כנ"ל וגם שבנה מזבח וגרם שהערב רב הקריבו עליו עולות ושלמים לע"ז ואמנם מחשבתו וכוונתו טובה לשמים וגם בבחינת דיבור ממש לא חטא אלא במניעת דיבור.

סו.

"קרב אל המזבח", רמז לו שיתקן מה שחטא בבנין המזבח לעגל, וגרם אל הערב רב שיקריבו עליו קרבנות

וכנגד ויבן מזבח לפניו ואמנם כבר המזבח שבמשכן הי' עשוי ולכן לא היתה תקנתו אלא אא"כ במה שאמר לו קרב אל המזבח שהוא מיותר אבל רמז לו שיתקן מה שחטא בבנין המזבח לעגל וגרם אל הערב רב שיקריבו עליו קרבנות לכן כנגד ויבן מזבח קרב אל המזבח וכנגד ויעלו עולות עשה את חטאתך וכו'. ובזה יובן מה שאמרו ז"ל שנתירא אהרן ויקרב אל המזבח מפני שנדמה לו כצורת עגל הבן זה. וגם זה ענין נרמז כאן כמ"ש והקרב לפני ה' וגם יתבאר למטה בפסוק קרב אל המזבח וכו'. ואחר תיקון בחינת המעשה אשר יעשה אהרן שהוא היותר חמור כנ"ל הזכיר תיקון של מניעת הדיבור שהוא יותר קל אשר בו יכללו אהרן ובניו וזקני ישראל אשר לא הוכיחו את הערב רב וישראל שלא יטו לבם אחר העגל וזהו אומרו ואל בני ישראל תדבר לאמר וכו' ובזה יובן דהל"ל

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל פה

ולבני ישראל תדבר דהוה משמע שאהרן ידבר לבני ישראל עצמן אבל אמר ואל בני" כלומר ובסיבת ענין בני ישראל שחטאו והיתה חגמא לזה מניעת תוכחתך אותם.

סז.

וירא אליכם כבוד ה', בהם לבדם בחר להראות להם את כבודו פנים בפנים, ולא אל הערב רב, כי עשו את העגל והחטיאו את ישראל ואין להם כפרה גמורה

וירא אליכם כבוד ה'. ואגב אורחינו ירמוז כי בהם לבדם בחר להראות להם את כבודו פנים בפנים ולא אל הערב רב כי עשו את העגל והחטיאו את ישראל ואין להם כפרה גמורה. וז"ש וירא אליכם ע"ד שביארנו בפרשת ויקהל וכו'.

סח.

קרב אל המזבח, כנגד מה שבנית מזבח לעגל, לכן עתה קרב אל המזבח הידוע שהוא האמיתי אשר לפני ה', לכפר בנין המזבח האחר – ולהיות כי אתה חטאת וגם גרמת בחטאתך להחטיא גם את ישראל, אם בכוונתך מחשבה רעה, ואם שהערב רב העלו עולות ושלמים על המזבח ההוא, לכן צריך שתכוון במעשה קרבנך לכפר בעדך וגם בעד העם – כדי לכלול גם מה שהחטיא את הערב רב, לזה לא קראם בשם בני ישראל ולא בשם עדה כבתחילה, אלא בשם העם סתם, לכלול גם הערב רב

קרב אל המזבח וכו'. ולכן אמר לו קרב וכו' ירצה כנגד מה שבנית מזבח לעגל כמ"ש ויבן מזבח לפניו לכן עתה קרב אל המזבח הידוע שהוא האמיתי אשר לפני ה' לכפר בנין המזבח האחר. ולהיות כי אתה חטאת וגם גרמת בחטאתך להחטיא גם את ישראל. אם בכוונתך

מחשבה רעה כנ"ל ואם שהערב רב העלו עולות ושלמים על המזבח ההוא. לכן צריך שתכוון במעשה קרבנך לכפר בערך וגם בעד העם אמנם כשתעשה קרבן העם אשר הם לא החטיאו אותך לכן וכפר בעדם על ידי הקרבן שלהם ולא תכפר בקרבנתם גם בערך כמו בקרבן שלך. וכדי לכלול גם מה שהחטיא את הערב רב כנ"ל, לזה לא קראם בשם בני ישראל ולא בשם עדה כבתחילה, אלא בשם העם סתם, לכלול גם הערב רב, אז נתכוון אהרן אל כל אשר ציווהו משה וכנגד קרב אל המזבח אמר ויקרב אהרן אל המזבח. וכנגד ועשה את חטאתך וכו'. וישחט את עגל החטאת אשר לו.

ס.ט.

כאשר בני ישראל חטאו במוכרם את יוסף למצרים הנקרא עגל, המשיכו את יעקב אביו ובניו וירדו אחריו למצרים בגלות, לכן לא היו ישראל יכולין ליגאל עד אשר ויקח משה את עצמות יוסף עמו – אלו לא מכרו את יוסף, היו תמיד בארץ כנען ושם היו מקבלין את התורה, ועתה בצאתם ממצרים, אף כי נגאלו, באה להם רעה אחרת, כי נתערבו עמהם הערב רב, וגרמו להם כל הרעות, עד אשר לסיבתם מתו במדבר, ובפרט עון העגל, וכוונת הערב רב היתה, יען כי ידעו כי היה מוכרח שישבו בני ישראל את עצמות יוסף למקום שגנבוהו, ובראותם כי בושש משה המוליך את עצמות יוסף עמו, בחרו לעשות צורת עגל תמורת יוסף, כי בזכותו יורה אליהם את הדרך ילכו בה

ובאשר בני ישראל חטאו במוכרם את יוסף למצרים הנקרא עגל המשיכו את יעקב אביו ובניו וירדו אחריו למצרים בגלות ואל זה רמזו רז"ל במ"ש משל לפרה שלא היתה נמשכת בעול והמשיכו את העגל וכו' ולכן לא היו ישראל יכולין ליגאל עד אשר ויקח משה את עצמות יוסף עמו. עוד רעה אחרת גרמו להם כי אלו לא מכרו את יוסף

הי' תמיד בארץ כנען ושם היו מקבלין את התורה ועתה בצאתם ממצרים אף כי נגאלו באה להם רעה אחרת כי נתערבו עמהם הערב רב וגרמו להם כל הרעות עד אשר לסיבתם מתו במדבר ובפרט עון העגל כנודע וכוונת הערב רב היתה יען כי ידעו כי הי' מוכרח שישיבו בני ישראל את עצמות יוסף למקום שננבואו ובראותם כי בושש משה המוליך את עצמות יוסף עמו בחרו לעשות צורת עגל תמורת יוסף כי בזכות יורה אליהם את הדרך ילכו בה.

פרשת קדושים

ספר עץ הדעת טוב – פרשת קדושים

ע.

הערב רב אף על פי שנתגיירו ונתחייבו בכל המצות כגר כאזרח יהיה, אבל לענין קדושים תהיו לא נכנסו בכלל, כי ענין קדושה לשון פרישות, שיהיו מופרשים ומובדלים לעם סגולה בקדושה נפלאה כמו שאני ה' קדוש ומופרש מכל צבא המרום ומן ע' שרי ומלכי ע' אומות כך אתם שבחרתי בכם להיותכם עמי ואני אלהיכם תתדמו אלי להיותכם מופרשים וקדושים יותר מכל ע' אומות תחתונות, וז"ש דבר אל כל "עדת בני ישראל", עדה בפני עצמו מובדלת מן הערב רב, ותדבר להם תחילה שבחם, כי אין הערב רב נכנסים עמם בחשבון לכל דבר שבקדושה, כי אלו בני ישראל, ואלו בני ע' אומות, ואח"כ שתגדיל שבחם בעיניהם, אח"כ ואמרת אליהם א"כ ראוי הוא שקדושים תהיו מכל העמים ואפילו מן הערב רב, ותתדמו אלי, כי קדוש וכו'

אז ירצה כיון באומרו אל כל עדת בני ישראל ע"ד מה שפרשנו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כי הפרישם מן הערב רב ולא רצה

לקבל מהם נדבת המשכן מפני נדבת זהב העגל שכ' בהם ויתפרקו כל העם את נזמי וכו' ולא כתיב בני ישראל והנה הערב רב אע"פ שנתגיירו ונתחייבו בכל המצות כגר כאזרח יהי אבל לענין קדושים תהי לא נכנסו בכלל כי ענין קדושה לשון פרישות כנ"ל שיהי מופרשים ומובדלים לעם סגולה בקדושה נפלאה כמו שאני ה' קדוש ומופרש מכל צבא המרום ומן ע' שרי ומלכי ע' אומות כך אתם שבחרתי בכם להיותכם עמי ואני אלהיכם תתדמו אלי להיותכם מופרשים וקדושים יותר מכל ע' אומות תחתונות כמ"ש אתה אחד וכו' ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ וכו'. וז"ש קדושים תהיו כיון שקדוש אני ה' אלהיכם כנזכר וז"ש דבר אל כל עדת בני ישראל עדה בפני עצמו מובדלת מן הערב רב ותדבר להם תחילה שבחם כי אין הערב רב נכנסים עמם בחשבון לכל דבר שבקדושה כי אלו בני ישראל ואלו בני ע' אומות ואח"כ שתגדיל שבחם בעיניהם אח"כ ואמרת אליהם א"כ ראוי הוא שקדושים תהיו מכל העמים ואפילו מן הערב רב ותתדמו אלי כי קדוש וכו'.

עא.

ואם תאמר למה לא תצוה גם את הערב רב בכך, כיון שנתגיירו והושוו בכל המצות, לזה אמר איש אמו וכו', כי הנה רוב המצות החמורות שבתורה אינם יכולים לקבל, כיבוד אב ואם שנזכר שכרה למען ייטב לך בעוה"ז ולמען יאריכון ימיך בעוה"ב להיותה חמורה מכל המצות, אם כן לכם בני ישראל שכתוב בכם ויתילדו על משפחותם בס' יחוסיהם עד יעקב אבינו, תוכלו לקיים איש אמו ואביו תיראו, אבל הערב רב או האומות אינם מכירים אביהם ואמם, כי כולם נואפים ממזרים, ואיך אצוה אותם איש אמו ואביו, ואינם מכירים מי אביהם – שבטי יה עדות לישראל שאין בהם פסולת, משא"כ בערב רב – בשבת כתיב כי אות היא ביני וביניכם וכו' וגוי ששבת חייב מיתה כי לא ניתן

אלא לישראל, והרי השבת שקולה ככל התורה כולה –
עבודה זרה החמורה מכל התורה, כבר הערב רב עבדו עבודה
זרה באומרם קום עשה לנו אלהים וכו' וכתוב ויעשהו עגל
מסכה. כי קב"ה קנטרין היה בו כמנין מסכה והרי עברו על
ואלהי מסכה לא תעשה, והרי עשו אלהי מסכה, עזבו
אלהים חיים הנותן להם מן השמים ועבדו לשור אחד
שהם נותנים לו עשב משלהם ואוכלו

וא"ת למה לא תצוה גם את הערב רב בכך כיון שנתגיריו והושוו בכל
המצות לז"א איש אמו וכו'. ירצה הנה רוב המצות החמורות
שבתורה אינם יכולים לקבל. הראשונה כביבוד אב ואם שנזכר שכרה
למען ייטב לך בעוה"ז ולמען יאריכון ימך בעוה"ב להיותה חמורה מכל
המצות כמשז"ל וא"כ לכם בני ישראל שכתוב בכם ויתילדו על
משפחותם בס' יחוסיהם עד יעקב אבינו תוכלו לקיים איש אמו ואביו
תיראו. אבל הערב רב או האומות אינם מכירים אביהם ואמם כי כולם
נואפים ממזרים כנודע ביחוס תולדות עשו כמה ממזרים ה' בהם צבעון
וענה וקרא ותמנע וכו' גם בערב רב שהיו מצרים כתיב בהם ומצרים ילד
וכו' ואת כסלוחים ואת פתרוסים אשר יצאו משם ר"ל מבין פתרוסים
וכסלוחים יצאו הפלשתים כולם ממזרים ואיך אצוה אותם איש אמו
ואביו וכו'. ואינם מכירים מי אביהם וכמ"ש שבטי יה עדות לישראל שאין
בהם פסולת משא"כ בערב רב. גם ענין השבת כתיב כי אות היא ביני
וביניכם וכו' וגוי ששבת חייב מיתה כי לא ניתן אלא לישראל כמ"ש ואת
שבתותי תשמרו. והרי השבת שקולה ככל התורה כולה. גם ענין הע"ז
החמורה מכל התורה הלא היא אל תפנו וכו' כבר הערב רב עבדו ע"ז
באומרם קום עשה לנו אלהים וכו' וכתוב ויעשהו עגל מסכה. כי קב"ה
קנטרין ה' בו כמנין מסכה והרי עברו על ואלהי מסכה לא תעשה. והרי
עשו אלהי מסכה וזה רמז באומרו מסכה גם עברו אז על אל תפנו אל
האלילים כי לא עשאוה אלא אשר ילכו לפנינו להורות להם הדרך ילכו
בה להיותם פונים אחריו היפך מן אל תפנו וכו' גם קראם אלילים בלשון
כנודע כי העגל יצא מורכב משור וחמור אשר עליו נאמר ידע שור

קוניחו וחמור אבוס בעליו גם רמז אל מה שאמר הכתוב כתבנית שור אוכל עשב ונודע כי כל השורים וגם כל הבהמות אוכלין עשב. אבל הכונה כי יצא כתבנית השור וגם אוכל עשב כמשל"ל וזה להורות חרפתם כי עזבו אלהים חיים הנותן להם מן מן השמים ועבדו לשור אחד שהם נותנים לו עשב משלהם ואוכלו. והרי האלוה הנרוע הזה אליל נקרא כלא הי גרוע בתכלית וזה כוון באומרו אלילים.

פרשת במדבר

ספר עץ הדעת טוב – פרשת במדבר

עב.

הערב רב היו לאין קץ מרובים מן ישראל, וגם הם נתגיירו וקבלו התורה, אם כן למה ציוה ה' למנות את ישראל לידע מספר צבאיו יתברך וכמה הם נחלתו וגם את הערב רב גרים שנתגיירו ימנה ג"כ אותם עמהם, כי אעפ"י שנתגיירו אינם נקראים עם ה' ונחלתו אלא ישראל לבדם, כי תכלית המספר הזה לישא ולרומם את ראש בני ישראל לבדם ולא את הערב רב – בני ישראל יש להם יחס גדול בכמה מיני יחוסים, משא"כ בערב רב בני זנונים המה ואין להם יחס כלל

שאו את וכו' כבר ביארנו שתי הבנות הא' לשון הסרת ראש אם לא יזכו והב' נשיאות ראש ומעלה אם יזכו עוד פ"י ג' מלשון נשיאות ראש ומעלה כנ"ל ג"כ. והענין כי הנה הערב רב היו לאין קץ מרובים מן ישראל וגם הם נתגיירו וקבלו התורה וכתוב כגד באזרח יהי וכו' וא"כ למה ציוה ה' למנו' את ישראל לידע מספר צבאיו ית' וכמה הם נחלתו וגם את הערב רב גרים שנתגיירו ימנה ג"כ אותם עמהם לז"א שאו וכו' במה שבארנו בכל הפרשיות הקודמו' מן ויהי בשלח ואילך כי אעפ"י

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל צא

שנתגיירו אינם נקראים עם ה' ונחלתו אלא ישראל לבדם ולזה הזכיר המספר בלשון נשיאות לרמוז כי תכל' המספר הזה לישא ולרומם את ראש בני ישראל לבדם ולא את הערב רב והכריח הדבר ממ"ש למשפחותם וכו' כי הנה בבני ישראל יש להם יחס גדול בכמה מיני יחסים כמו שנבאר עוד בדרך הד' הלא הם משפחותם ובית אבותם והיותם בני ישראל משא"כ בערב רב בני זנונים המה ואין להם יחס כלל.

פרשת בהעלותך

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בהעלותך

עג.

אמנם בני ישראל שהיו עבדים במצרים והורגלו בלחם צר לא הרגישו שחסר להם בשר, אבל האספסוף שהיו מצרים שרים ונכבדים ערב רב ר"ל במעלה ובעושר כי לזה לא אמר ערב הרבה אלא ערב רב, והיו רגילין בתענוגי מלכים, נתאו לאכול בשר, האמנם אמרו בלבבם אם בני ישראל שהם עתה ראשים עלינו מסתפקים בלחם לבד אין לנו פה לשאול בשר, ולכן התחכמו להסית את ישראל

והאספסוף אשר בקרבו וכו'. בני ישראל וגם הערב רב הי' להם מקנה עצום כמ"ש וממקנה בני ישראל לא מת אחד ומקנה רב הי' לבני ראובן וכו'. וגם ערב רב עלה אתם וכו' ואמנם רצו כי מאחר אשר ה' אלהיהם מוליכם במדבר ציה מליחה וינהלם בלחם ומים בלבד ואין מחסור כל לפניו יתב' כמ"ש זה ארבעים שנה וכו' לא חסרת דבר כמו שהוריד להם לחם מן השמים אינו כבודו לתת להם לחם בלבד כי אין עליו לטורח לתת להם גם בשר וכמו שכבר קדם להם תיכף. בצאתם ממצרים כפ' בשלח בתת ה' לכם בשר בערב לאכול ולחם

צב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

בבוקר לשבוע ולא ישחטו המקנה אשר להם שישאר להם בכניסתן לארץ. ואמנם בני ישראל שהיו עבדים במצרים והורגלו בלחם צר לא הרגישו בזה אבל האספסוף שהי' מצרים שרים ונכבדים ערב רב ר"ל במעלה ובעושר כי לזה לא אמר ערב הרבה אלא ערב רב והי' רגילין בתענוגי מלכים נתאו לאכול בשר האמנם אמרו בלבבם אם בני ישראל שהם עתה ראשים עלינו מסתפקים בלחם לבד אין לנו פה לשאול בשר ולכן התחכמו להסית את ישראל וז"א התאו תאוה כי התאו פועל יוצא לאחרים כי גרמו לישראל שגם הם יתאו תאוות הבשר ואז וישובו ויבכו גם בני ישראל נוסף על האספסוף ויאמרו מי יאכילנו בשר חנם כענין המן ולא נצטרך לשחוט את מקנינו. ואמנם מהראוי לישראל שיוסרו מענין המתאוננים שקדם וחזרו עתה וישובו ויבכו. וישובו לחטוא לפניו ית'. וא"ת מה לכם לבני ישראל לבכות על הבשר אשר מעולם לא אכלתם אותו כי הייתם בחומר ובלבנים עבדים לפרעה לז"א זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם כמ"ש ז"ל כי בלכתם להביא חבית של מים לאדוניתם המצריים הי' השי"ת מזמין להם דגים בתוך החביות ואוכלים חנם בלי דמים אעפ"י שבשר בהמה לא היינו אוכלים ועוד אחרת כי גם אם לא היינו אוכלים במצרים בשר הנה הי' הירקות הלחים המרטיבים הגוף מצוים בשופע את הקישואים וכו'. ועתה אשר השי"ת הוציאנו מבית עבדים לעם סגולתו מאכילנו לחם צר לא בשר ולא דגים ואפילו ירקות לחים אלא ונפשינו יבשה בלחם צר בלתי אל המן עינינו ואפי' הלחם הזה לבדו איננו מובטח בידינו אבל אל המן ההוא עינינו תלויות בכל בוקר ובוקר עד שיומטר מן השמים וז"ש בלתי אל המן עינינו ואין זה כבודו ית' כי מאחר שמזונותינו מוטלין עליו כנ"ל ויש בידו יכולת לכל אשר יחפוץ כמו שמוריד לנו מן השמים שהוא פלא פלאים הגם בשר שליו הנמצאים בארץ השפלה יוכל לתת. וא"כ אין זה אלא מחוסר אהבתו אותנו כי יכולת גדול לו ית' להאכילנו בשר כי מזון העבר מוטל על רבו ולא בצרות עין ח"ו.

עד.

ענין מתאוננים – ותבער בס אש ה' לשורפם ולכלותם לאין מרפא, אלו לא היו בני ישראל רק ערב רב – גם אשר בערה בס אש ה' בהערב רב, עם כל זה לא רצה הקב"ה לכלותם כולם, אבל ותאכל בקצה המחנה שלהם ולא בכולו, וזה לראות אולי ישוּבו בתשובה, ואז והיתה להם בושה לצעוק אל ה', כי הכירו חטאם שנתכוונו לשתעלה רעתה באזניו וישליכם ולכן ויצעק העם אל משה ויתפלל וכו' ותשקע האש במקומה ולא נתפשטה יותר, כי זה היה רצונו יתברך כשישובו בתשובה, ועדיין ראה הוא יתברך כי כיון ששרשם רע ומר ולא שבו אלא מיראת האש, מוכרח הוא שבמרדס הם עומדים, ולכן נקרא שם המקום ההוא הפרטי שהוא בקצה המחנה "תבערה", כדי שלא יוסיפו עוד לחטוא, כי יזכרו כי הנה בס ממש בערה אש ה', ולולא שבו בתשובה לא היתה נשקעת במקום פרטי, שאין זה טבע האש ואם יחטאו תחזור האש ותאכלם לגמרי – כיון ששרשם מר הוסיפו עוד לחטוא

וידהי העם כמתאוננים וכו'. והביאור ע"ד מה שפירשנו בפ' שלח לך כי כל כוונתם היתה לפי שלא היו מתרצין לקבל עול תורה ומצות וכמש"ל על זכרנו וכו' חנם חנה בלי מצות וכמשו"ל תואנה הם מבקשים ולפרוש מאחרי המקום אמנם לא פרשו רז"ל מה היא התואנה הפרטית ונלע"ד כי כיוון שלא היתה להם עילה רק כוונתם רעה בלבד כנ"ל לכן היו כעין קצים בחייהם כעין החולה שמתאווה לאכול ואינו אוכל כך אלו היו צועקי' ומתאוננים ונאנחים ולא היו מוציאים מפייהם דבר כלל כי לא היו להם טל מה יתאוננו וכל כוונתם היתה שהקב"ה הבוחן לבות וכליות יראה כוונתם וישליכם מעל פניו ויניחם כרצון תאוותם כי עבדא בהפקירא ניהא ליה וז"ש ויהי העם כמתאוננים כי לא היו מתאוננים ממש כי לא הי' להם מקום עילה להתאונן אבל הראו עצמם כמתאוננים

צד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

עד תעלה רעתם שמבקשים לפרוק עול ויעלה עד אזני ה' ויבין כוונתם אך הם לא היו מוציאים קול מפיחם.

ולחזרות כי לא ה' תואנה מסוימת רק לפרוק עול לכן נסמכה פרשת מתאוננים בסוף פרשת המסעות לומר כי כל מה שה' הקב"ה חפץ להגדילם בדגלי מלוכה ולנחותם בענני כבוד כמ"ש וענן ה' עליהם יומם וכו' והם אדרבה היו קצים בו ית' ובתורתו ומתאוננים לפרוש מאחריו כנ"ל והנה אעפ"י שלא דברו בפיחם וישמע ה' כאלו הוציאו הדברים בפיחם כיוון שראה שכל כוונתם היתה לשמא יבין וישמע ויקיץ בהם ויניחם ולכן ויחר אפו כי לא היו דבר פרטי שיוכל לתקנו רק שורש רע ומר שאין לו תרופה כלל ולכן ותבער במ אש ה' לשורפם ולכלותם לאין מרפא כי גם להם אין תרופה כנ"ל. ואמנם אלו לא היו בני ישראל רק ערב רב וז"ש ויהי העם וכו' ונודע כי היו הולכים אחר מחנה ישראל עם הצאן והבקר וימצא כי כאשר בערה במ ממש אש ה' הנה השריפה לא היתה רק בקצה המחנה של ישראל כי שם מקומם כנ"ל וז"ש ותאכל בקצה המחנה.

או ירצה כי המחנה הזה יחזור אל מחנה הערב רב עצמו ויאמר כי גם אשר בערה במ אש ה' עכ"ז לא רצה הקב"ה לכלותם כולם אבל ותאכל בקצה המחנה שלהם ולא בכלול וזה לראות אולי ישובו בתשובה ואז והיתה להם בושע לצעוק אל ה' כי הכירו חטאם שנתכוונו לשתעלה רעתה באזניו וישליכם ולכן ויצעק העם אל משה ויתפלל וכו' ותשקע האש במקומה ולא נתפשטה יותר כי זה ה' רצונו ית' כשישובו בתשובה ועדיין ראה הוא ית' כי כיון ששרשם רע ומר ולא שבו אלא מיראת האש מוכרח הוא שבמדרם הם עומדים ולכן נקרא שם המקום ההוא הפרטי שהוא בקצה המחנה כנ"ל תבערה כדי שלא יוסיפו עוד לחטוא כי יזכרו כי הנה במ ממש בערה אש ה' ולולא שבו בתשובה לא היתה נשקעת במקום פרטי שאין זה טבע האש ואם יחטאו תחזור האש ותאכלם לגמרי והנה כיון ששרשם מר הוסיפו עוד לחטוא וז"ש והאספסוף וכו' ירצה כי

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל צה

אותם שאכלה האש היו מפוזרים בקצה המחנה של ערב רב כנ"ל ועתה אותם שהיא נאספים וממיצעים בתוך קרבו של המחנה הנ"ל שנשארו ע"י התשובה ותפלת משה חזרו לחטוא כי היהפוך כושי עורו וכו' אמנם נתייראו מן האש ולכן לא היו כבתחילה כמתאונני אשר מראים עצמן מתאוננים על תאוות רבות לאין קץ וגם כי לא הזכירם בפייהם לתכלית רע שיבין הקב"ה כוונתם וישליכם אבל עתה התאוו ממש בלתי אנינה והזכירו שאלתם בפייהם וגם כי היתה תאוה אחד פרטיית כי עתה אין מקום להשי"ת להענישם ואדרבה יתן להם שאלתם ואם לא יתן להם פתחון פה להתרעם.

והזר הכתוב לפרש שני דברים הנ"ל הנרמזים בהתאוות תאוה ופירש כי ענין התאוה הוא כי ויאמרו אמירה גמורה וענין התאוות הפרטית הוא מי יאכילנו בשר ואומרו וישוּבו ירצה כי כמו שהאספסוף חטאו תחלה באופן אשר כשחזרו שנית לחטוא יצדק בהם מלת וישוּבו ג"כ יצדק בבני ישראל לאמר וישוּבו בערך האספסוף כי הם חטאו תחלה ובני ישראל הוסיפו גם הם לחטוא כמו האספסוף, או ירצה כי מלת וישוּבו ויבכו נקשר עם שלמעלה כי האספסוף בתחלה התאוה תאוה ואח"כ הם עצמם וישוּבו עוד ויבכו ג"כ ואח"כ אמר כי גם בני ישראל חטאו כענין האספסוף ואז ויאמרו כולם מי יאכילנו בשר.

עה.

אחר הבכיה הגלויה כשראום בני ישראל את הערב רב בוכים, בכו גם הם, ואז נתחברו יחד שניהם, והזכירו ויאמרו בפייהם מי יאכילנו בשר, האספסוף בוכה על שתיהן, העריות בלב והבשר בפה, ובני ישראל בוכין על הבשר בלבד ובפייהם, ולא היה בלבם תאוה אחרת מענין העריות

אז ירצה והאספסוף וכו' יובן במשז"ל זכרנו את הדגה רב אמר דגים ממש ושמואל אמר עריות וכו' גם אמרו בוכה על עסקי עריות

משפחותיו וכו'. והענין כי אמר שהאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה עריות שהיא סתם תאוות הגוף. והיצה"ר אבל נתיראו לאמר בפה אח"כ האספסוף עצמו עשו ב' פעולות הא' הוא וישובו כי חוסיפו להתאוות תאוה אחרת והיא ענין אכילת הבשר שזכירה אח"כ וגם זו לא הזכירה בפה הב' היא ויבכו ואמנם הבכיה היתה בגלוי אבל לא נודע על איזה ענין הי' כלל כי הרי עדיין לא הזכירו שום אחת משתיהן ואחר הבכיה הגלויה כשראום בני ישראל את הערב רב בוכים בכו גם הם ואז נתחברו יחד שניהם והזכירו ויאמרו בפיהם מי יאכילנו בשר האספסוף בוכה על שתיהן העריות בלב והבשר בפה ובני ישראל בוכין על הבשר בלבד ובפיהם ולא הי' בלבם תאוה אחרת מענין העריות. והנה אפשר לאמר כי ענין השליו הנזכר בפרשת בשלח נפסק בשנה השנית ולכן שאלו מי יאכילנו בשר וז"ש ועתה נפשינו וכו' כלומר עתה כי כבר נפסק השליו הניתן אז לנו בערב בשר לאכול חנה נפשינו יבשה ואין כל רק המן לבדו אליו עינינו כי משתי הבטחותיו בתת לכם בערב. בשר לאכול ולחם בבוקר לא ניתן לנו עתה רק הלחם שהוא המן.

או ירצה כי ודאי מאמרו ית' בתת לכם בערב בשר לא שב ריקם ח"ו ועוד ראיה לזה כי לא נזכר הסתלקותו עד עתה כלל אבל כפי זה יקשה אומרים מי יאכילנו בשר וגם אומרים ועתה נפשינו יבשה וכו' בלתי אל המן עינינו.

עו.

הערב רב תואנה הם מבקשים וכל כוונתם לפרוק עול, התאוו תאוה אחרת לאכול גם בשר בבוקר ובערב

והנראה כי בצאתם ממצרים חפשים מן העבודה הקשה הי' מתרצים במה שהבטיחם השי"ת בשר בערב ולחם בבוקר וכמ"ש ונפש רעבה כל מר מתוק ועתה בשנה השנית וישמון ישורון ויבעט כמ"ש

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל צז

נפש שבעה תבזו נופת ובפרט כי הערב רב תואנה הם מבקשים וכל כוונתם לפרוק עול כנ"ל התאוו תאוה אחרת לאכול גם בשר בבוקר ובערב דמיון המן שהוא הלחם בבוקר' ובערב ומ"ש מי יאכילנו בשר ר"ל גם בבוקר כי ביום היתה בכיה זו ולא בערב שהוא לילה ממש כנודע.

וז"ש זכרנו וכו' אשר נאכל לשון הווה כי בכל שעה היינו אוכלים דגה וקשואין וכו' וכמשו"ל מאין הי' להם דגים כשהיו ממלאיה מים מן המעיין היו דגים נכנסים לתוך כדיהם וכשנכנסין ללקוט תבן מן השדות לוקטין קשואין וכל זה הי' ביום ולא בלילה. והנה ק"ו ומה אם היותינו במצרים שהיינו כגויי הארץ וז"ש חנם מן המצות שנית כי היינו עבדים ועכ"ז הי' השית' עושה עמנו נסים בענין הדגים כנ"ל בכל שעה מן היום ואמנם ועתה אשר נכנסנו תחת כנפי השכינה ועוד שנית כי אנו מלכים ב"ב דגלי מלכות וענני כבוד למה נפשינו יבשה אין כל בלתי המן לבדו וכי המלכים אוכלים כל היום לחם יבש לבדו בלתי לפתן לא בשר ודגים ולא פירות קשואין ואבטיחים ועוד אחרת כי הרי הגדולים יכולים לסבול אבל מה יעשו הנשים ובפרט המעוברות אשר בטבעם להתאוות תמיד ובפרט מאכלות אלו דגים ואבטיחים וכו' המיוחדים לנשים ההרות כמשו"ל ולכך לא הזכיר הכתוב רק את אלו בלבד וגם בזה יתורץ מה שהקשו רז"ל והלא מקנה רב הי' לבני ראובן וכו' וגם כי 'תגרי גויים מוכרין להם וראי' לזה ממ"ש ויתר תהי' לך על אזניך וכו' אבל השאלה היא כי למה הי' מפרנס בבשר בערב לבדו ובכל שאר היום מן לבדו ואם הוא מפני שהיו להם מקנה רב א"כ למה היו נותן להם בשר אפי' בערב ויותר טוב הי' או בשלא יתן להם בשר כלל או בבוקר ובערב ולא וראה ח"ו חולשא ביכולתו וכמ"ש היד ה' תקצר ולהורות כי שאלתם בשר הי' ביום לז"א בלתי אל המן עינינו כלומר כי אמת הוא שנותן לנו בשר אלא שהוא בערב ואנו צריכין לאכלו ביום ועינינו רואות משא"כ בלילה וכזה יתורץ שהל"ל נפשינו יבשה אין כל זולתי מן ולמה נכנס בנפשינו ויצא במלת עינינו או ירצה זכרנו וכו' כי כמו שהדגה היינו אוכלים חנם מן המצות כי אין בהם הלכות שחיטה וחנב ודם כן ע"ד זם היינו רוצים

צח הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

לאכול הבשר חנם מכל מצות כי כוונתם לפרוק עול ח"ש מי יאכילנו ולא מי יתן לנו בשר כי כבר הי' להם מקנה רב ובזה חותרה השאלה ההיא.

והמנן וכו' כפי מה שפירשנו באמת הי' מתרעמים וא"כ איך הקב"ה ויתר אף ה' מאד וגם בעיני משה רע ולזה בא הכתוב להודיע רוע של כוונתם כי תואנה הם מבקשים כמו שנתבאר לעיל והראי' לזה כי הרי כל דבריהם שקר כי הנה המן כזרע גד וכו' ירצה במשז"ל במס' עירובין חשוכי בנים לא יאכלו גדגודניות והיא זרע גד הנזכר כאן וסיפר כי טבע סגולת המן למעט תאוות היצה"ר כדמיון זרע גד ולכן נקרא כן מלשון גודו אילנא כי חותך ומפסיק תאוות האדם ואפי' זרע האדם ויען כוונתו ית' למעט תאוות יצרם לשיעסקו בתורה ויהיו כמלאכי השרת כמשז"ל על לחה אבירים אכל איש וכן ביום אשר עוסקים בתורה יאכלו את המן לבד לסיבה הנ"ל ובערב לפרות ולרבות יאכלו בשר המרבה הזרע והבשר כנודע א"כ כוונתו ית' היא לעובתם כנ"ל ולא לחולשת יכולתו ח"ו והרי טענה זו תספיק אל בחינת השי"ת, ועתה יטעון איך דבריהם שקר והתחיל בסיפור שבחו של מן הראשונה בענין מראהו כי תאוה הוא לעינים כי עינו כעין הברדלח זך כאבן יקרה וזה כנגד מ"ש בלתי אל המן עינינו הב' בענין מיעוט הטורח וז"ש שמו העם ולקטו כי בהטיית האיש גופו בקרקע בפתח ביתו חיכף ולקטו משא"כ באסיפת הדגים והשליו והפירות וזה כנגד מ"ש אשר נאכל במצרים חנם בלתי טורח. הג' וטחנו וכו' וכמשז"ל והלא לא ירד לריחיים ולמדוכה מעולם אלא מלמד שהיו משתנה המן להם לכל הנטחנים ברחיים ולכל הנדחים ולכל המתבשל' וזה כנגד מ"ש ועתה נפשינו יבשה לחם יבש בבוקר בלי לפתן.

עז.

**כשהערב רב ראו שגם בני ישראל בוכים עמהם על הבשר,
לא יכלו נשוא, וחזרו לבכות גם על התאוה הראשונה של
העריות, עד ששמע משה בפירוש**

וישמע וכו' אחר אשר הערב רב ראו גם בני ישראל בוכים עמהם על
הבשר לא יכלו נשוא וחזרו לבכות גם על התאוה הראשונה
של העריות עד ששמע משה בפירוש וז"ש וישמע משה את העם לבדו
הוא האספסוף כי גם בכיתו היתה למשפחותיו על עריות משפחותיו ולכן
עתה ויחר אף ה' מאד ויחר על הבשר ומאד על העריות, או ירצה כי
השי"ת היודע הלבבות ויחר אפו מתחילה אבל עתה שגילו כוונתם הגדיל
חרון אפו מאד יותר מבתחלה בראותו חציפותם אך משה שעתה נתחדש
אליו כוונתם יען כי ראהו בעיניו היה רע אחד בלבד והוא זה של עתה
ולא בתחילה וז"ש ובעיני משה רע, ולסייע לרז"ל האומרים למשפחותיו
על עסקי משפחות הוא כי הרגישו דאם כפשוטו הל"ל וישמע משה את
העם איש בוכה פתח אהלו למשפחותיו או וישמע את העם למשפחותיו
איש בוכה פתח אהלו אך ירמוז וישמע העם שהי' בוכה על עסקי
משפחותיו כי הרי עד עתה לא הותרו כי אם איש פתח אהלו זו אשתו
בלבד.

עח.

**בראות משה כי בענין העריות לא חטאו ישראל רק בענין
הבשר לבדו הוא שנשתתפו עם הערב רב, לכן לא נתעסק רק
בענין הבשר לבד, כי הוא נוגע לישראל עצמן – תחילה אני
מתרעם למה הרעות לעבדך, כי עם שמה שהוצאתי ערב רב
היה להיות עבדיך, והייתי חושב לשרתיך בגייר אותם,
והראיתי בעצמך כאלו חטאתי והרעותי בהוציאם אותם, כי
הרי אמרת לך רד כי שחת עמך אשר הוצאת שלא כרצוני,**

ועוד יש גדולה מזו כי אדרבה שכר גדול הי' לך ליתן לי על שהוצאתים וגיירותם ולהיות מוצא חן בעיניך, ולא די זה אלא שעשיתנו רע

וַיֹּאמֶר וכו' משה בראותו כי בענין העריות לא חטאו ישראל רק בענין הבשר לבדו הוא שנשתתפו עם הערב רב לכן לא נתעסק רק בענין הבשר לבד כי הוא נוגע לישראל עצמן ולפיכך כיוון שבשאלת הבשר אין להאשים אותם כי בראוי הם שואלים לכן מצא מקום להתרעם וזה כי בשלמא הערב רב הוא הוציאם וברין הוא לסבול משאם כמ"ש ז"ל על כי שחת עמך אבל ישראל שהם עמך ונחלתך למה תמתין עד יצקו אלי וישימו משאם עלי ורואה עתידות אתה ורואה ויודע משאלותם ותוכל ליתן להם בשר טרם ישאלו. ותחילה אני מתרעם למה הרעות לעבדך כי עם שמה שהוצאתי ערב רב הי' להיות עבדיך והייתי חושב לשרתך בנייר אותם והראיתי בעצמך כאלו חטאתי והרעותי בהוציאם אותם כי הרי אמרת לך רד כי שחת עמך אשר הוצאת שלא כרצוני וזו קושיא קלה ועוד יש גדולה מזו כי אדרבה שכר גדול הי' לך ליתן לי על שהוצאתים וגיירותם ולהיות מוצא חן בעיניך ולא די זה אלא שעשיתנו רע וז"ש למה הרעות ולמה לא מצאתי.

עט.

למה הרעות לי לשום משא כל העם לרבות גם ישראל, בשלמא הערב רב, ניחא שתשים משאם עלי שאצטרך אני להתפלל עליהם, אבל משא ישראל למה, וכי האנכי הרייתי, כענין האם אם אנכי ילדתיהו, כענין האב לשתאמר אלי שאהו וכו', והרי הערב רב לבדו אנכי ילדתיהו, כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ואנכי ילדתיים, וילדי הם, אבל ישראל הנרמז בריבוי כל העם הזה אתה אביהם, כמו שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם, ולמה תאמר אלי שאהו לישראל בחקיק – היה ראוי שנחלק המשא בינינו, אתה לישראל,

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קא

**ואני לערב רב, אבל אנכי לבדי לא אוכל לשאת את כל העם,
הם ישראל וערב רב – איני צועק אלא על הטורח, כי כבד
הוא הטורח הזה בעצמו לסבול צעקת ישראל וערב רב
ותרעומותיהם**

אן ירצה כפשטו למה הרעות לי לשום משא כל העם לרבות גם ישראל ובשלמא העם נחא שתשים משאם עלי שאצטרך אני להתפלל עליהם אבל משא ישראל למה וכי האנכי הריתי כענין האם אם אנכי ילדתיהו כענין האב לשתאמר אלי שאהו וכו' והרי הערב רב לבדו אנכי ילדתיהו כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי ואנכי ילדתיים וילדי הם אבל ישראל הנרמז בריבוי כל העם הזה אתה אביהם ואמנם כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם ולמה תאמר אלי שאהו לישראל בחקיקך ולכן לא אמר שאם שהי' כולל גם לערב רב והנה ישראל מחויב אתה לישאם כי כבר נשבעת לאבותיו וז"ש אשר נשבעת לאבותינו, לא וכו' אינו ח"ו קץ בעבודתך כי אם למיעוט יכולתי כי מאין לי לתת לכל העם ערב רב וגם ישראל כי הרי כולם יבכו עלי לאמר תנה לנו בשר כאלו ח"ו אנכי בעל היכולת ולכן הי' ראוי שנחלק המשא בינינו אתה לישראל ואני לערב רב אבל אנכי לבדי לא אוכל לשאת את כל העם הם ישראל וערב רב, וא"ת והרי כל משאך אינה רק טורח תפלתך כי סוף סוף אלי תתפלל ואני הוא הנותן לכולם לז"א גם כי כך הוא כי הנתינה כולה ממך הוא איני צועק אלא על הטורח כי כבד הוא הטורח הזה בעצמו לסבול צעקת ישראל וערב רב ותרעומותיהם וסוף סוף בשר ודם רימה ותולעה אני ואין בי יכולת לסבול בפרט אם תבעם עליהם ותענישני על ידם כמו שנענש ישעי' הנביא על אומרו ובתוך עם טמא שפתיים אנכי וכו' כנודע וכפי זה אומרו כי כבד ממנו ירצה כי הלא ישראל נכבדים הם ממני ואולי אתכעם ואענש עליהם וכמשז"ל על שלמה כשאמר כי מי יוכל לשפוט את עמך הכבד הזה ואם ככה אתה עושה לי כלומר שתניח משא ישראל עלי באולי אענש על ידם כנ"ל ויותר טוב שתהרגני נא עתה כי לא אראה ברעתי כי לא אחטא לשאצטרך הריגה ואמות זכאי ולא חייב.

קב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

אן ירצה ויאמר וכו', כלומר ראיתי כי משא המן נתתו עלי ותיכף בהזכירי הדבר נענתי ואמרת הנני מזומן להמטיר לחם כו' ולמה לא מצאתי חן ומצאתי חזן הוא לשתשים כל משא העם הזה כל הדברים עלי ותענני תיכף כי הרי על הבשר ישראל צועקים ובוכים ושערי דמעה לא ננעלו ועדיין אינך רוצה לתת להם בשר ומאין לו בשר לתת נתינה ממש והרי אין בידי רק שאלה ואתה הוא הנותן ואם ככה אתה עושה לי להחליש שאלתי וז"ש את ולא אתה כנודע הרגני וכו' ואל אראה ברעתי כי אילו הייתי טוב וצדיק בעיניך היית שם כל משא העם הזה עלי אף בענין הבשר אז השיבו השי"ת אספה לי שבעים איש וכו' כי שאלת הבשר שאינה כהוגן כו' על וחמן כזרע גד וכו' צריכה זכותא דרבים דעדיף ועכ"ז שהיא שאלה שלא כהוגן סופן ללקות באכילתן. וגם אפשר כי כיון שרצונו להענישם לא רצה שיהי' הבשר על ידי משה להרע ולטובתו נתכוין שלא נתנה על ידו.

פרשת חוקת

ספר עץ הדעת טוב – פרשת חוקת

פ.

ישראל היו תוך ענני כבוד אשר היו מיישרים את הדרכים כמישור והיו מוקפין מהם לבל יכס שרב ושמש, גם ענן אחד מהם תחתיהם, והיו כרוכבים על סוסים ילכו ולא יעפו ונהנים שם מזיו השכינה, אבל הערב רב היו הולכים ברגליהם שלא על גבי ענני כבוד מוכים משמש ושרב, כי היו חוצה אל העננים, והם סובלים תוקף צער הדרך

דרך ים סוף למען לא ישובו מצרים כנ"ל שם וראו עתה שחזר להסיעם דרך ים סוף ובפרט כי זה היה אחר ארבעים שנה ואמנם

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קג

היה יכול להעבירם דרך אמצע ארץ אדום כי קרוב מאוד ליכנס לארץ כנען וסבבם מחוץ לכל ארץ אדום היושבת בדרום ארץ כנען וגם יסבבו את ארץ מואב אשר בקרן דרומית מזרחית עד שיבואו לארץ סיחון ועוג מזרחת ומשם יכנסו ליריחו וז"ש לסבוב את ארץ אדום והנה גם ארץ מואב נרמזה במלת את יתירה וז"ש לסבוב את ארץ אדום כי כבר נצטוו אל תצר את מואב ואז ותקצר נפש העם בדרך הם הערב רב קצרה נפשם בדרך הארוך שסובביה לבלי צורך ולא נחם דרך אמצע ארץ אדום כי קרוב מאוד הוא ובזה יתורץ מה שהודיענו שהיה דרך ים סוף ללא צורך וגם מלת את יתירה וגם למה הודיענו אם היו סובבים את ארץ אדום וגם למה בכל הארבעים שנה לא קצרה נפשם אלא עתה וגם אומרו מלת נפש, והענין כי ישראל היו תוך ענני כבוד אשר ה' מיישרים את הדרכים כמישור והיו מוקפין מהם לבל יכס שרב ושמש גה ענן אחד מהם תחתיהם והיו כרוכבים על סוסים ילכו ולא יעפו ונחנים שם מזיו השכינה אבל הערב רב היו הולכים ברגליהם שלא על גבי ענני כבוד מוכים משמש ושרב כי היו חוצה אל העננים כנודע והם סובלים תוקף צער הדרך וז"ש בדרך ולכן קצרה נפשם ולא נפשם של בני ישראל אז וידבר העם באלקים ובמשה כי שניהם הוציאם ממצרים שלא ברשות שם הוי"ה וזהו שאמרו ז"ל השוו כבוד עבד לקונו ולא אמרו להיפך כבוד אדון לעבדו שהוא יותר עון אבל רמזו אל הנ"ל כי השוו אותו לשם אלקים בענין הזה כי כמו ששם אלקים העלה אותם כן משה העלה אותם לתקן את עצמו כי הם הסיגים שלו כנ"ל ולכן נתרעמו על שניהם למה זה העליטנו שניכם ממצרים ולא אמרו העלנו והם כבר ידעו כי נגזרה גזירה על משה למות במדבר ונשאו ק"ו בעצמן שהם הסיגים שלו וא"כ מוכרח הוא שימותו גם הם כמוהו במדבר וז"ש למות במדבר ומי הגיד להם זה.

פא.

אף אם בני ישראל מתו במדבר היו שבעים מכל טוב, כי המן היה משתנה להם לכמה טעמים, משא"כ אנחנו הערב רב שלא היו אוכלין את המן עצמו הנקרא לחם מן השמים אלא הפסולת שהיה נשאר מן המן אחר שטחנו אותו ברחיים, והיה טעמו כטעם לשד השמן ולא יותר, אשר אז נקרא לחם הקלוקל המקולקל, כי אחר שהוציאו ממנו שמנו ודובשו, היו נותנין לנו הפסולת המקולקל, באופן כי לחם גמור לא היינו אוכלין כלל, אלא לחם הקלוקל שהוא הפסולת, אשר לא היה משתנה לטעמים רבים מתוק ומר וחמוץ, אלא לשד השמן, ואין דבר שנפש האדם קצה בו כמו מי שמתמיד לאכול דברים שמנים וז"ש ונפשינו קצה

ואמרו כי אין לחם וכו' עם היות שקר שעדיין המן יורד להם וגם בארה של מרים כבר חזרה בזכות משה וגם שהל"ל וגופינו קצה שהיא האוכל ואין הנפש אוכלת וגם דהל"ל בלחם הקל ולא הקלוקל ועוד כי שקר דברו שהי' המן משתנה לכל לטעמים שרצו ואם כמשז"ל שאמרו וכי יש ילוד אשה שמכנים ואינו מוציא עתיד מן זה לנפח במעינו וכו' והנה זה היה בסוף ארבעים שנה וכבר הורגלו בכך, והענין שאם חשיב לנו שהרי גם ישראל מתו כולם במדבר ואינכם טובים מהם ומה זה שאמרו למות במדבר לז"א כי אין לחם וכו' כלומר אף אם בני ישראל מתו במדבר היו שבעים מכל טוב כנ"ל כי המן היה משתנה להם לכמה טעמים משא"כ אנחנו הערב רב שלא היו אוכלין את המן עצמו הנקרא לחם מן השמים אלא הפסולת שהיה נשאר מן המן אחר שטחנו אותו ברחיים כמ"ש ז"ל על שטו העם ולקטו והי' טעמו כטעם לשד השמן ולא יותר אשר אז נקרא לחם הקלוקל המקולקל כי אחר שהוציאו ממנו שמנו ודובשו היו נותנין לנו הפסול' המקולקל באופן כי לחם גמור לא היינו אוכלין כלל אלא לחם הקלוקל שהוא הפסולת אשר לא היה משתנה לטעמים רבים מתוק ומר וחמוץ אלא לשד השמן ואין

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קה

דבר שנפש האדם קצה בו כמו מי שמתמיד לאכול דברים שמנים וז"ש
ונפשינו קצה וכו' ועיין מה שבארנו בפסוק כתפוח בעצי היער דבר נחמד.

פב.

**אחרי מות מרים לא חזרה הבאר כבתחילה להשקות גם
הערב רב, רק את ישראל הנקראים עדה, ואת בעירם גם כן
ומקניהם, וזה הוא שאמרו הערב רב "ואין מים", כלומר לנו,
כי לישראל יש מים**

**וכז"ש ואין מים יובן במה שבארנו בפסוק ותשת העדה ובעירם כי
אחרי מות מרים לא חזרה הבאר כבתחילה להשקות גם הערב
רב רק את ישראל הנקראים עדה ואת בעירם ג"כ ומקניהם וז"ש ואין מים
כלומר לנו כי לישראל יש מים וגם יתבאר עוד זה היטב לקמן בפסוק
ומשם בארה.**

פג.

**הערב רב שהיה התערובות הרע שנתערב מעת שחטא אדם
הראשון, היה על ידי זוהמת הנחש שהטיל בחוה, ושם
נתערבה בנפש הטוב של משה רבינו ע"ה, ועל כן עתה היה
העונש שלהם על ידי שילוח הנחשים השרפים לנשכם
וליפרע מהם, כיון שלא רצו להתקן מאותה הזוהמת של
הנחש הקדמוני**

**ונודע כי הערב רב שהיה התערובות הרע שנתערב מעת שחטא אדם
הראשון כנ"ל היה ע"י זוהמת הנחש שהטיל בחוה ושם נתערבה
בנפש הטוב של משה רבינו ע"ה וע"כ עתה היה העונש שלהם ע"י שילוח
הנחשים השרפים לנשכם וליפרע מהם כיון שלא רצו להתקן מאותה
הזוהמת של הנחש הקדמוני.**

פד.

זה עצמו היה הסיבה למה השי"ת לא היה ברצונו להעלותם, כי עדיין לא היה ראויים להתקן – שם הוי"ה המולך על ישראל, הוא אשר שלח בהם את הנחשים, כי שם אלקים המולך על גויים, הוא אשר הוציאם ממצרים, והוא אשר השתדל לתקנם, ולא יחפוץ להמיתם, ואז גמר השי"ת בדעתו לכלותם שם במדבר – כל אותם הערב רב שהם עם רב מתו ונכרתו מתוך בני ישראל, ונשארו בני ישראל לבדם, ואז הובררו כל הסיגים ונשארו ישראל לבד כסף צרוף ונכנסו לבדם לארץ ואין זר אתם כי הערב רב לא הי' עדיין זמנם להתקן

ולא די זה אלא שאדרבה אמרו למשה העליתנו ממצרים לתקן אותנו כי זה עצמו הי' הסיבה למה השי"ת לא היה ברצונו להעלותם כי עדיין לא היה ראויים להתקן משא"כ בשאר הנסיונות בקרח ומרגלים וכיוצא כי עתה תלונתם העקרית היתה למה העליתנו וכו', והנה שם הוי"ה המולך על ישראל הוא אשר שלח בהם את הנחשים כי שם אלקים המולך על גויים הוא אשר הוציאם ממצרים והוא אשר השתדל לתקנם ולא יחפוץ להמיתם אע"פ שמה שנתרעמו הי' לנגדו כנ"ל על וידבר העם באלקים וכו'. וז"ש וישלח ה' בעם ולא אלקים אעפ"י שהם לא דברו אלא כנגד אלקים ואז גמר השי"ת בדעתו לכלותם שם במדבר וז"ש וימת עם רב מישראל כי הנה היה ראוי שיכתב וימת עם רב ותו לא או וימותו רבים מישראל אבל הכוונה שכל אותם הערב רב שהם עם רב מתו ונכרתו מתוך בני ישראל ונשארו בני ישראל לבדם וכמו שבארנו בפסוק ויגר מואב מפני העם כי רב כי הם הם הנקראים דרך סתם עם רב ואז הובררו כל הסיגים ונשארו ישראל לבד כסף צרוף ונכנסו לבדם לארץ ואין זר אתם כי הערב רב לא הי' עדיין זמנם להתקן כנ"ל.

פה.

"וחמושים יצאו בני ישראל ממצרים", כי ישראל לא היה בערך הערב רב אלא אחד מחמשים – "עם רב מישראל", עם שהיו רב וגדול יותר מישראל

גם ירמוז על משו"ל על וחמושים יצאו בני ישראל ממצרים כי ישראל לא היה בערך הערב רב אלא אחד מחמשים וז"ש עם רב מישראל ר"ל עם שהיו רב וגדול יותר מישראל.

פו.

וימת אותו העם, הנאחזין במשה רבן של ישראל, כי הי' סיגים נשמתו

אן ירצה וימת אותו העם הנאחזין במשה רבן של ישראל כנ"ל כי הי' סיגים נשמתו.

פז.

כל הקלקלות שנמשכו לישראל במדבר היו עבורם – עדיין לא היה זמנם נתקן כלל, המיתם במדבר כדי שיכנסו ישראל לארץ, לקיים מן הסיגים, ולא יכנסו עמהם להחטיאם גם בארץ, ועל אותה שעה הוא אומר "כולך יפה רעייתי ומום אין בך", ואז הכירו הערב רב, כי קצתם אותם שכבר היו ראויים להתקן הכירו את חטאם והתודו את עונם, ואמרו חטאנו כי דברנו וכו', אבל אותם שלא יכלו להתקן, מתו אז כולם, והמתוקנים הכירו כי גם שחטאו בדברים נגד שם אלקים, הנה חטאם עולה יותר למעלה עד שם הוי"ה אשר הוא שלח בהם את הנחשים, כי עתה ידענו כי כוונתך טובה תמיד עלינו לתקננו, לפי שאנו מן עירוב זוהמת נחש העליון שהטיל בחוה, וראיה לזה כי לכן שלח בנו את הנחשים, לכן

העיקר הוא כי יסיר הנחש הפרטי העליון ההוא אשר הוא מזל ושר על כל אלו הנחשים הנושכים אותנו, וכשיוסר הוא מקטריגו העליון וגם יוסר הזוהמא שהטיל בנו, ובכן נהיה נקיים ומתוקנים, וממילא יוסרו הנחשים התחתונים

ובאלו הג' פירושים יתורץ למה בכל מקום נתפרש שיעור המתים ולא בכאן אך הענין כי כאן מתו כולם ולא הוצרך לבאר מספרם כי אין הכוונה אלא להודיע כי בראותו יתברך כי כל הקלקלות שנמשכו לישראל במדבר היי עבורם ולא עוד אלא שעדיין לא היה זמנם נתקן כלל המיתם במדבר כדי שיכנסו ישראל לארץ לקיים מן הסיגים ולא יכנסו עמם להחטיאם גם בארץ ועל אותה שעה הוא אומר כולך יפה רעייתי ומום אין בך, ואז הכירו הערב רב כי קצתם אותם שכבר היו ראויים להתקן הכירו את חטאם והתודו את עונם ואמרו חטאנו כי דברנו וכו' אבל אותם שלא יכלו להתקן מתו אז כולם והמתוקנים הכירו כי גם שחטאו בדברים נגד שם אלקים הנה חטאם עולה יותר למעלה עד שם הוי"ה אשר הוא שלח בהם את הנחשים וז"ש כי דברנו בה' ובך ולא אמרו כי דברנו באלקים ובך ככתוב מלעלה וידבר העם באלקים ובמשה כי ראו עתה כי שם הוי"ה רצה של שם הוי"ה גם חטאנו בך כי עתה ידענו כי כוונתך טובה תמיד עלינו לתקננו לפי שאנו מן עירוב זוהמת נחש העליון שהטיל בחזה וראיה לזה כי לכן שלח בנו את הנחשים כנ"ל ולכן העיקר הוא כי יסיר הנחש הפרטי העליון ההוא אשר הוא מזל ושר על כל אלו הנחשים הנושכים אותנו וכשיוסר הוא מקטריגו העליון וגם יוסר הזוהמא שהטיל בנו כנ"ל ובכן נהיה נקיים ומתוקנים וממילא יוסרו הנחשים התחתונים וז"א את הנחש ולא את הנחשים וגם להיותו עליון אשר בשמים אמר מעלינו ואם כוונתם על הנחש תחתוני היו אומרים ויסר מבינינו או ממנו.

פח.

כראות השם יתברך את אלו הנשאים מהערב רב שהתוודו ושבנו בתשובה, וכבר הגיע זמנם ליתקן, אז אמר למשה עשה לך שרף להנאתך ולטובתך, כי אלו הערב רב הנשאים הלא הם מחלק נשמתך, ובהיותם מתוקנים יש לך תועלת גדול לך

זכראות השם יתברך את אלו הנשאים מהערב רב שהתוודו ושבנו בתשובה וכבר הגיע זמנם ליתקן אז אמר למשה עשה לך שרף להנאתך ולטובתך כי אלו הערב רב הנשאים הלא הם מחלק נשמתך ובהיותם מתוקנים יש לך תועלת גדול לך.

פט.

בראשונה היו חושבין שכיוון ששרשה מזוהמת הנחש העליון אין להם חלק בהשי"ת אלקי ישראל, והיו רוצין לעבוד אל הנחש העליון אשר הוא חלקו הנקרא אלקים אחרים, ולכן השי"ת להרוס דעתם הזו הנפסדת, יד הנחשים השרפים היתה בהם להומם ולאבדם, ועל כן ידעו כי השי"ת מלכותו בכל משלה, והיו מביטין אל הנחש העליון השורש שלהם, וגם היו מסתכלין כלפי מעלה, להורות כי הנחש אלהיהם תחת השי"ת הוא נכנע ומעשה ידיו הוא, אין זולתו יתברך בשמים ובארץ, ועל ידי כך היו מתרפאים

והנה רבותינו ז"ל הקשו וכי נחש ממית ומחיה אלא בזמן שישראל היו מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים לבם לאביהם שבשמים וכו' ועדיין קשה כי הרי הפסוק צווח ואומר כנגדם והביט אל נחש הנחושת וחי אבל הענין הוא כי בראשונה היו חושבין שכיוון ששרשה מזוהמת הנחש העליון אין להם חלק בהשי"ת אלקי ישראל והיו רוצין לעבוד אל הנחש העליון אשר הוא חלקו הנקרא אלקים אחרים ולכן השי"ת להרוס דעתם הזו הנפסדת יד הנחשים השרפים היתה בהם להומם ולאבדם

ק הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

וע"כ ידעו כי השי"ת מלכותו בכל משלה. והיו מביטין אל הנחש העליון השרש שלהם וגם היו מסתכלין כלפי מעלה להורות כי הנחש אלהיהם תחת השי"ת הוא נכנע ומעשה ידיו הוא. אין זולתו י"ת בשמים ובארץ וע"י כך היו מתרפאים.

צ.

אחר שהערב רב האלו הנשארים שבו בתשובה ונתקנו, רצה ה' להכניסם תחת כנפי השכינה בענין כל הנסים הנעשים לישראל, וליתן להם ממימי הבאר אשר הם מים קדושים במעשה נסים

והנה אחר שהערב רב האלו הנשארים שבו בתשובה כנ"ל ונתקנו רצה ה' להכניסם תחת כנפי השכינה בענין כל הנסים הנעשים לישראל וליתן להם ממימי הבאר אשר הם מים קדושים במעשה נסים כנודע וז"ש ומשם בארה וכו'.

צא.

"ומשם בארה", ומשם, רצה לומר מן הענין הזה אשר שבו הערב רב בתשובה, משם זכו שנמשך להם הבאר, ולכן נקרא בארה לשון נקיבה, כי עד עתה היתה מכונסת ולא היתה מוציאה תולדותיה רק לבני ישראל, ועתה ילדה כדוגמת הנקיבה שמגלה תולדותיה ומוציאה לחוץ, להשקות גם את הערב רב

ויש להעיר בזה איך אומר ומשם בארה והרי זה ארבעים שנה שניתן להם בפ' בשלח בצאתם ממצרים וגם כפל אומרו הוא הבאר. וגם אומרו בארה לשון נקבה מה ענינו ובפרט כי בתחילה אמר בארה ואח"כ באר ומה שדרשו רז"ל במקום אחר כי הא' בסוף חיבה במקום למ"ד

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קיא

בראשה לא שייך הכא. גם מה סמיכת אז ישיר ישראל וכו' אחר פסוק אסוף את העם וכו' גם מהו ואתנה להם ולמי יתננה אלא להם גם מה היא כוונת עלי באר ענו לה. והענין ומשם ר"ל מן הענין הזה אשר שבו הערב רב בתשובה משם זכו שנמשך להם הבאר ולכן נקרא בארה לשון נקבה כי עד עתה היתה מכונסת ולא היתה מוציאה תולדותיה רק לבני ישראל ועתה ילדה כדוגמת הנקבה שמגלה תולדותיה ומוציאה לחוץ להשקות גם את הערב רב.

צב.

הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם הם הערב רב, ואתנה להם גם כן מים, ומשם בארה לבחינת הערב רב, כי לבחינת ישראל, כבר משעת מיתת מרים חזרה להם הבאר לישראל בלבד – כיוון שכן הוא, שעתה נתחדש נס אחר, והיא שהבאר הוציא עוד מימיו להשקות גם את הערב רב, לכך אז ישיר ישראל את השירה הזאת, רצה לומר באופן זה, והוא עלי באר ענו לה, שתעלי עוד את המים עד פיה, ותעשה נחל נובע מתפשט ברחובות פלוני מים, עד יפוצו מעיינותיה חוצה לענני כבוד אשר שם מושב הערב רב

ולפי שלא נמעה במשם בארה שר"ל כי עתה נחדש ענין הבאר בעצמו נזה חזר הכתוב לפרש הענין ואומרו ומשם בארה כי פירושו היא כי הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם הם הערב רב ואתנה להם ג"כ מים ובערך זה אמרתי ומשם בארה לבחינת הערב רב כי לבחינת ישראל כבר משעת מיתת מרים חזרה להם הבאר לישראל בלבד. וכיוון שכן הוא שעתה נתחדש נס אחר והיא שהבאר הוציא עוד מימיו להשקות גם את הערב רב לכך אז ישיר ישראל את השירה הזאת ר"ל באופן זה והא עלי באר ענו לה שתעלי עוד את המים עד פיה ותעשה נחל נובע מתפשט ברחובות פלוני מים עד יפוצו מעיינותיה חוצה לענני כבוד אשר שם מושב הערב רב.

צג.

"וממתנה נחליאל", מאחר שניתנה במתנה לישראל, והיתה בבחינת באר חפרוה בלבד לצורך ישראל בלבד, עתה נעשית "נחליאל", נחלים עצומים שנמשכו מהבאר ההיא, על פי השי"ת אל ישראל, להשקות גם הערב רב, וזה הענין נמשך עד שבאו לבמות והגי ונשקפה על פני הישימון, ושם נגנזה הבאר בימה של טבריא

ואלו על התחלת בריאת הבאר עצמם לא היו שוררים אלא הבראי או התגלי באר כיוון שהית' בריאה מחודשת לגמרי אבל עתה שאינה בריאה חדשה שוררו עלי באר וזהו מלת אז. וזהו שחזרו ואמרו באר חפרוה שרים כלומר אמנם מציאת הבאר עצמה לא נתחדש עתה כי הנה באר זה כבר לשעבר חפרוה שרים שהם משה ואהרן כי החפירה עצמה נעשית אז וממדבר מתנה מן העת הראשון שנכנסו אז למדבר סין בפ' בשלח מאז ניתנה להם במתנה בתחילת הארבעים שנה ומה שנתחדש עתה הוא כי וממתנה נחליאל מאחר שניתנה במתנה לישראל והיתה בבחינת באר חפרוה בלבד לצורך ישראל בלבד עתה נעשית נחליאל נחלים עצומים שנמשכו מהבאר ההיא ע"פ השי"ת אל ישראל להשקות גם הערב רב וזה הענין נמשך עד שבאו לבמות והגי ונשקפה על פני הישימון ושם נגנזה הבאר בימה של טבריא כנודע.

צד.

"את והב בסופה", דרשו חז"ל אלו התלמידי חכמים שבתחילה מתקוטטים זה עם זה על ההלכה, ואחר כך אהבה בסופה, והענין, כי למדו זה מכאן, כי כל המריבה שרבו הערב רב על משה בתחילה, חזרה להיותה אהבה בסופה, כי חזרו בתשובה, ונתקנו ונאהבו לפני השי"ת, ונתן להם ממימי הבאר, לפי שעל ידי המריבה הזו באו לידי היכר השגחתו יתברך, וחזרו בתשובה – וה"ב בגימטריא אהב"ה

ובזה יתבאר מאמרם ז"ל על את והב בסופה אלו התלמידי חכמים שבתחילה מתקוטטים זה עם זה על ההלכה ואח"כ אהבה בסופה והענין כי למדו זה מכאן כי כל המריבה שרבו הערב רב על משה בתחילה חזרה להיותה אהבה בסופה. כי חזרו בתשובה ונתקנו ונאהבו לפני השי"ת ונתן להם ממימי הבאר לפי שע"י המריבה הזו באו לידי היכר השגחתו ית' וחזרו בתשובה. ומזה למדו רז"ל כיוצא בזה כי בכל עסקי התורה הנמשלת לבאר מים חיים כל המריבות שת"ח מריבים עליה כדי להבין דבריה נמשכת להם אהבה בסופה אחר שהבינו ועמדו על תוכן אמיתות דבריהם ויצאו מימי באר התורה והשקום. ואמנם מה שהכריחם לפרש כן היא מפני שהל"ל את והב בסוף ר"ל את אשר ניתן להם בסוף הארבעים שנה ולכן דרשו כי אומרו והב בוא"ו לרמוז כי המתנה הזו הנקרא בלשון תרגום יהבותא היתה במציאת אהבה כי כן וה"ב בגימטריא אהב"ה.

צה.

את והב "בסופה", ולא אמר בסוף, לפי שלא נטעה לאמר כי בתחלה הי' ח"ו ביניהם שנאה וקטרוג ולבסוף נשתנה משנאה לאהבה, אמנם לעולם היתה האהבה קיימת, אלא שבתחילה היתה מסותרת ולא נגלית, והיו הרואים חושבים

קיד הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

שהיה ח"ו שנאה, ואחר כך בסופה של האהבה נגלית איך שמתחילה ועד סוף אהבה היתה

וגם אמר בסופה ולא אמר בסוף לפי שלא נטעה לאמר כי בתחלה הי' ח"ו ביניהם שנאה וקטרוג ולבסוף נשתנה משנאה לאהבה אמנם לעולם היתה האהבה קיימת אלא שבתחילה היתה מסותרת ולא נגלית והיו הרואים חושבים שהיה ח"ו שנאה ואח"כ בסופה של האהבה הנ"ל נגלית איך שמתחילה ועד סוף אהבה היתה. והענין הזה ידרש בין כפי הפשט התורה במנין המריבה על מי באר שלא נחשוב כי ח"ו שנא ה' את עמו על דבר המריבה וכמו שראינו כי וימת עם רב מישראל כי אדרבה הוכיח סופו על תחילתו כי את אשר 'אהב ה' יוכיח גם ידרש כפי הדרש שמדבר בענין התורה הנקראת באר מים חיים והודיענו כי אעפ"י שאצל ההמון נראה כי התנאים האמוראים מחולקין זע"ז אלו מתירין ואלו אוסרין ויחשבו כי זה שקר וזה אמת ושיש פירוד בתורה הודיענו שאינו כן אבל את זהב בסופה כי כל כוונתם לברר וללבן ולהוציא מימי התורה לאמיתתן ואלו דברי אלקים חיים.

צו.

בתחילת הבאר בתחילת הארבעים שנה היה הבאר עצום ומשקה את בני ישראל ואת הערב רב הנקראים עם סתם, ועתה במות מרים נתמעט קצת כחו במיתת מרים ולא נתחזק כבראשונה, ולא יצא רק להשקות את ישראל הנקראים עדה ולא את הערב רב, ואז צעקו הערב רב כאשר נסעו מהור ההר דרך ים סוף ואמרו למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים

אז אפשר ידמה ענין אחר והוא כי הנה ג' מתנות ניתנו לישראל בזכות ג' אחין באר ומן וענני כבוד בזכות מרים משה אהרן ולכן בתחילת הבאר בתחילת הארבעים שנה אמר עבור לפני העם וקח אתך מזקני

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קטו

ישראל וכתוב ויצאו ממנו מים ושתה העם להורות כי הבאר הי' עצום ומשקה את בני ישראל ואת הערב רב הנקראים עם סתם ועתה במות מרים חזרה הבאר גם הוא בזכות משה ולכן נתמעט קצת כחו במיתת מרים ולא נתחזק כבראשונה ולא יצא רק להשקות את ישראל הנקראים עדה ולא את הערב רב וז"ש והשקות את העדה ואת בעירם של מקנה ישראל ובא למעט שלא יצאו להשקות את הערב רב וכן בענין המעשה אמר ותשת העדה ובעירם ולא יותר כלומר ולא הערב רב ואז צעקו הערב רב כאשר נסעו מהור ההר דרך ים סוף ואמרו למה העליטנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים כמו שנתבאר שם ועיי"ש.

צז.

ת"ר אלף רגלי לבד מנשים וטף וערב רב וצאן ובקר

וישלח מלאך ויוציאנו זה משה ולא אמר וישלחני וכו'. או ירמוז כי הנה שלשה מיני ניזקין היו שם ואולי יתייראו מהם הא' הוא כי ס"ב ריבוא עם כחול הים מוכרח היא שיוקירו להם המזונות ליושבי הארץ, הב' היא יראה יותר גדולה אולי מידי עברם בארצו יחמדוהו ויקחוה מהם בהלחמם בהם, הג' הוא אולי אין להם כח וגבורה לקחת את ארץ כנען החזקה מידם ואז יחזרו יושבי כנען להלחם באדם על אשר הניחם עבור בגבולו ליכנס בארץ כנען והנה הם שלשים וא' מלכי כנען ומלך אדם יחיד לא ימלט מידם ולכן רצו לתת התנצלות בכלל דבריהם לשלשה ההיזקים הנ"ל העולים במחשבם, והתחילו בראשונה ודיחו אותה במ"ש מקדש כלומר אם תאמרו שבהכרח היא שת"ר אלף רגלי לבד מנשים וטף וערב רב וצאן ובקר בעוברם דרך ארץ אדם יזיקו להם מאוד מאוד לזה רמז באומרו מקדש כי שם נתפרסם בכל העולם ענין הסלע שהיא בארה של מרים הניתן להם שם והיו ספינות גדולות עוברים בנהרות היוצאים מן הבאר ההוא ואם אפי' המים שהם הפקר לכל היה ניתן להם על ידי גם מכל שכן שאר המזונות שאינם הפקר וז"ש

לא נשתה מי באר כלומר 'עץ כי אפי' מי' שלנו בשפע ולא נצטרך אל באר שלכם ומכ"ש שאר דברים, וכנגד ההיזק השני וכו'.

פרשת בלק

ספר עץ הדעת טוב – פרשת בלק

צח.

"ויגר מואב", מואב לא נתיירא מפני בני ישראל, כי מואב אינה בכלל ארץ ישראל, רק נתייראו מפני הערב רב שאין להם חלק כלל בארץ כנען, אפשר שירצו לרשת את ארץ מואב להתיישב בה

וז"ש ויגר מואב וכו'. והענין כי לא נתייראו מפחד סתרים עליונים לדעת רצונו ית' במה שציווה אל תצר את מואב ע"ד שנסתכל בלק אבל המורא שלהם היא טבעית והיא מפני העם כי רב הוא. והענין כי ישראל הם אשר נצטוו אל תצר את מואב לפי אשר אליהם נתחלקה הארץ ונצטוו כי ארץ מואב אינה בכלל ארץ ישראל. אבל הערב רב שאין להם חלק כלל בארץ כנען אפשר שירצו לרשת את ארץ מואב להתיישב בה ולכך הם לא נצטוו באל תצר את מואב ומזה נתייראו מפני הערב רב.

צט.

"כי רב הוא", הערב רב הם רבים מישראל, כי בני ישראל היו רק א' מחמשים מהערב רב – עיקר יראת מואב הוא מפני הערב רב, וגם קצת יראה היה להם מפני בני ישראל – ערב רב לא במעשה נסים יכולים להלחם כמו ישראל, אלא

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קיז

**בזרוע בשר הם באים, ואם כן גם אנחנו מואב אתנו זרוע בשר
כי גבורת מואב נפלאה היא**

ואם תאמר שהם מועטים אינו כן אלא אדרבה רבים הם מישראל
כמשז"ל על וחמושים עלו בני ישראל א' מחמשים מהערב רב.
וז"ש כי רב הוא יותר מבני ישראל ומכ"ש יותר ממואב עצמם. ולכן עתה
הזכיר מאוד כי עיקר יראת מואב הוא מפני הערב רב ואחר אשר נתייראו
מטענה העקרית חזרו עוד לגור קצת ולא מאוד מפני בני ישראל וז"ש
ויקץ מואב וכו' והענין כי הנה ערב רב לא במעשה נסים יכולים להלחם
כמו ישראל אלא בזרוע בשר הם באים וא"כ גם אנחנו מואב אתנו זרוע
בשר כי גבורת מואב נפלאה היא וכמ"ש בישעי'. ובירמיה והיו לך גבורי
מואב וכו' שאנן מואב מנעוריו וכו' ולא עוד אלא שעשירים גדולים אנו
ונשכיר את בני עמון אחינו ומלכי מדין הסמוכים אלינו ונוכל הם.

ק.

**מואב חשבו, כי כראות בני ישראל כי מואב נלחמים עם
הערב רב אשר לא נצטוו באל תצר את מואב, יבואו בני
ישראל וילחמו גם הם ויעזרו את הערב רב, והנה בני ישראל
בזרועו יתברך ובמעשה נסים הם באים, אז ויקץ מואב מפני
בני ישראל**

ואז חזרו לחשוב וראו ענין אחר והוא כי כראות בני ישראל כי מואב
נלחמים עם הערב רב אשר לא נצטוו באל תצר את מואב יבואו
בני ישראל וילחמו גם הם ויעזרו את הערב רב והנה בני ישראל בזרועו
יתברך ובמעשה נסים הם באים אז ויקץ מואב מפני בני ישראל נמצא כי
להיות עיקר של היראה מפני הערב רב נזכר בו מאוד אבל בבחינת היות
מלחמתם זרוע בשר דרך טבע אמר ויגר, אבל בישראל שהיו נלחמים
בעזרו ית' אמר ויקץ לשון קוצים ממש והוא גדול מן ויגר אבל בערך
שישראל לא היו הם בעלי המריבה עצמם לא זכר מאוד.

קא.

היו להם שתי מלחמות, האחת טבעית עם הערב רב, והשנית דרך ניסים עם ישראל

אחר אשר נתיירא בלק ועמו מואב נתחברו עם זקני מדיין הם השרים הזקנים בעלי העצרה הנכונה אשר להם וז"ש זקני מדיין. להתייעץ אותם איך יעשו כי הנה להם שתי מלחמות האחת טבעית עם הערב רב והשנית דרך נסים עם ישראל כנ"ל. וז"ש ויאמר מואב אל זקני וכו' והכתוב עצמו בא לתרץ קושיות רז"ל והלא מואב ומדיין מעולם שונאים זה את זה. ותירץ ואמר ובלק בן צפור וכו' ירצה כי אז בעת ההיא מפני יראת מואב ומדין מפני בני ישראל הסכימו לעשות שלום ביניהם וכדי להתקשר בלב שלם המליכו עליהם את בלק שהוא הי' נסיד אחד מחמשה נסיכי מדיין כנודע ועי"כ שתי אומות אלו נעשו אומה אחת כי מלך א' לשניהם כנ"ל ועתה ר"ל אחר שעשו שלום ביניהם ונתחברו לאומה אחת ומלך אחד עליהם. א"כ עתה שאנחנו אומה אחת נמצא כי ישראל ילחכו את כל סביבותינו אנחנו ואתם כי כולנו עם א' והרעה נוגעת לכולנו א"כ צריך שאנחנו שנינו נבקש עצה מה נעשה כי הרעה שוה לכולנו וז"ש עתה ילחכו.

אז ירצה רמז מלת עתה אל הנ"ל כי אע"פ שכבר נצטוו אל תצר את מואב כבר הברחנו העניין כי אין זה אלא לפי שעה אבל עתה מכאן ואילך ילחכו הקהל וכו'.

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קיט

קב.

**אנו יראין על ענין המזונות, כי כל הערב רב שהם כפליים
מישראל וגם מקניהם, ומוכרח הוא שיתפשטו בארצינו
לבקש מזונות, ולא ישאירו לנו מחיה, כלחוד השור שאין
בלחיכתו סימן ברכה**

ונתנו ג"כ טעם לדבריהם ואמרו ילחנו הקהל וכו' ירצה אין אנו
חוששין נמלחמה כי כבר נצטוו אל תצר את מואב אבל אנו
יראין על ענין המזונות כי עדיין לא נכנסו לארץ כנען ואין ארץ האמורי
לברא סובלת לכולם והנה הם עם רב כחול הים הם ונשיהם ובניהם
וטפם ומקניהם. וכל הערב רב שהם כפליים מישראל וגם מקניהם
ומוכרח הוא שיתפשטו בארצינו לבקש מזונות ולא ישאירו לנו מחיה
כלחוד השור שאין בלחיכתו סימן ברכה כמשו"ל.

קג.

**אף על פי שאין יראתם אלא מן הערב רב שלא נטלו חלק
בארץ ויבקשו לקחת את ארצינו, עם כל זה יראים אנו כי גם
ישראל לא נצטוו אלא שהם עצמם לא ירשו את ארץ מואב,
אבל אם הערב רב יבואו לרשתה ותכבד יד מואב עליהם,
יבואו בני ישראל ויעזרום – ילחנו הקהל, קאי על בני
ישראל, כי קהל גרים לא איקרי קהל, והנה הם באים בדרך
נס, ומהם אנו מתייראים, לא מן הערב רב שנלחמים דרך
טבעי**

ולזהורות כי אין יראתה מן המלחמה לא המשילים לאריה הגבור
שבחיות אלא אל שור הלוחך המזונות בלבד ואינו הורג
נפשות כמו האריה. או ירצה במה שאמרנו לעיל כי אע"פ שאין יראתם
אלא מן הערב רב שלא נטלו חלק בארץ ויבקשו לקחת את ארצינו עכ"ז
יראים אנו כי גם ישראל לא נצטוו אלא שהם עצמם לא ירשו את ארץ

קב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

מואב אבל אם הערב רב יבואו לרשתה ותכבד יד מואב עליהם יבואו בני ישראל ויעזרום וז"ש ילחכו הקהל הם בני ישראל כמ"ש לפני קהל עדת ישראל וכמשז"ל קהל גרים לא איקרי קהל והנה הם באים בדרך נס ומתחברים לנו מתייראים לא מן הערב רב שנלחמים דרך טבעי, אז עלתה הסכמת עצתם כי ראוי לחוש לשתי הסיבות הנ"ל כי לסיבת הטבעית כבר נתחברו יחד שתי אומות גדולות האלו מואב ומדין אם לסיבת עליונות שכרו את בלעם לקללם שלא בדרך טבע ואז וישלח מלאכים וכו' ורמז בזה אל שתי עניינים הנ"ל הא' הוא כי נתחברו יחד שתי האומות כאומה אחת בלב אחד כאיש אחד וז"ש וישלח בלשון יחיד ולא אמר וישלחו ובפרט כפי מ"ש אח"כ וילכו זקני מואב וזקני מדין.

קד.

בהיות ישראל יושבים בשטים בהשקט, קפץ עליהם רוגז בסיבת הערב רב, כי הערב רב לבדם, הם אשר החלו לזנות את בנות מואב, ולהם קראו לאכול מזבחי אלהיהן, והם אשר אכלו וישתחוו – "קשים גרים לישראל כספחת" נאמר על הערב רב, אשר בהתחברם עמהם החטיאום

אז נבאר עם ההקדמה הידועה שסתם העם הם הערב רב ובפרט בהיותם סמוכים למלת ישראל וסיפר כי בהיות ישראל יושבים בשטים בהשקט קפץ עליהם רוגז בסיבת הערב רב כי הלא ויחל העם לשון התחלה כי הערב רב לבדם הם אשר החלו לזנות את בנות מואב. ולהם קראו לאכול מזבחי אלהיהן, והם אשר אכלו וישתחוו וזהו שחזר ואמר ויאכל העם למעוטי ישראל ונודע כי קשים גרים לישראל כספחת נאמר על הערב רב אשר בהתחברם עמהם החטיאום ואמנם העם הם התחילו כמ"ש ויחל העם ואח"כ ויצמד ישראל וכו'. ואין הכוונה שנתחברו לבעל פעור כי זה עון פלילי להיותם חיבור אחד הם והע"ז אבל ויצמד ישראל עם העם הנ"ל לחטוא עמהם אך לא לגמרי בענין

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קכא

הזנות אף לא בענין כל העבודות זרות רק לבעל פעור בלבד ע"ד שפירשנו לעיל כי חשבו שלא היו חוטאים בכך ועכ"ז ויחר אף ה' בישראל יען כי פעור עבודתו המיוחדת לו בכך ע"ד שקראה אל האיש הנ"ל במדרש רז"ל.

קה.

אז ציווה משה שיקח את כל "ראשי העם" אותם שהעיוז פניהם להתחיל לחטוא, כי המון הערב רב היו יראים לחטוא, ועל ידי מיתת "ראשי הערב רב" שוב חרון אף ה' מישראל אשר לא חטאו ממש

אז ציווה משה שיקח את כל ראשי העם אותם שהעיוז פניהם להתחיל לחטוא כי המון הערב רב היו יראים לחטוא והוקע אותם יען כי זנו וגם עבדו עבודה זרה משא"כ בישראל וע"י מיתת ראשי הערב רב ישוב חרון אף ה' מישראל אשר לא חטאו ממש.

קו.

לא יעשה המשפט הזה רק על ידי שופטי ישראל, כי אין להערב רב שופטים בפני עצמם – אחר זה איש מבני ישראל עצמו בא וחטא עם המדיינית, ואז רפו ידי משה והעדה, כי ישראל ממש חטאו בזנות כמו הערב רב, והמה בוכים, כי אין תקנה במה שיוקע את הערב רב לבד, ואז וירא פנחס וכו'

ואמנם לא יעשה המשפט הזה רק ע"י שופטי ישראל כי אין להערב רב שופטים בפ"ע, ולכן ויאמר משה אל שופטי ישראל הרגו איש את אנשיו ר"ל כי הערב רב היו סביב ישראל ואותם אשר היו כנגד מחנה ראובן נקראו אנשי ראובן וכיוצא בזה. ואותם הרגו יען כי הם נצמדים עם ישראל והחטיאו בבעל פעור. והנה אח"ז איש מבני ישראל

קכב הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

עצמו בא וחטא עם המדיינית ואז רפו ידי משה והעדה כי ישראל ממש חטאו בזנות כמו הערב רב והמה בוכים כי אין תקנה במה שיוקע את הערב רב לבד, ואז וירא פנחס וכו'.

קז.

הערב רב עצמם תלה הנגף בהם, אמנם ראשיהם ציווה משה להרגם במיתת בית דין, יען חטאו גם הם בזנות ובעבודה זרה, אמנם עוונם גדול מנשוא להיותם ראשים, ודלת העם ימשכו אחריהם, ולכן הוקע אותם במיתת ב"ד

גם נוכל לפרש כי הערב רב עצמם תלה הנגף בהם אמנם ראשיהם ציווה משה להרגם במיתת ב"ד יען חטאו גם הם בזנות ובע"ז אמנם עוונם גדול מנשוא להיותם ראשים ודלת העם ימשכו אחריהם ולכן הוקע אותם במיתת ב"ד. וכפי זה אומרו ותעצר המגפה ירצה כי אחר שהוחל הנגף בערב רב נעצרה מלבא גם בישראל.

קח.

כל אלו המתים במגפה היו ערב רב ולא ישראל

ואח"כ חזר לספר מדלת העם הערב רב המתים במגפה ואמר כי היו ארבעה ועשרים אלף. והיא ע"ד שאמר בספר הזוהר שכל אלו המתים במגפה היו ערב רב ולא ישראל.

קט.

בא בלעם לתת עוד סיבה אחרת שאינו יכול לקללם, ואמר כי הן העם הזה לבדד ישכון מוקפים בענני כבוד לבדם, ואפילו ערב רב הנקראים גויים הנלויים אתם ונתגיירו עמהם לא

הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל קכג

יתחשב עמהם, כי המה חוץ לענני כבוד, וכיוון שהם מוקפים ענני כבוד, מי יכול למנות זרע יעקב שהם רבים כעפר ארץ, כדי להטיל בהם עין הרע לשרות עליהם הקללה

אז ירצה כנודע כי אין עין הרע שולט לקלל עד אשר יראה בעיניו אותם כמ"ש וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, כדי להפיל ולהשליט בהם עינו הרע שתום העין ותהי עליו על ישראל רוח אלקים לכסותם בכנפיו לבל יסתכל בהם כנזכר בספר הזוהר, וג"כ צריך מנין ומספר כמ"ש ולא יהי בהם נגף בפקוד אותם. ובא בלעם לתת עוד סיבה אחרת שאינו יכול לקללם. ואמר כי הן העם הזה לבדד ישכון. מוקפים בענני כבוד לברם ואפי' ערב רב הנקראים גויים הנלוים אתם ונתגייירו עמהם לא יתחשב עמהם. כי המה חוץ לענני כבוד כנודע. וכיוון שהם מוקפים ענני כבוד מי יכול למנות זרע יעקב שהם רבים כעפר ארץ כדי להטיל בהם עין הרע לשרות עליהם הקללה.

ק.

"לא איש אל ויכזב" וכו', בכל ימי עולם לא נמצא כענין שני אנשים שהא' עשה את עצמו אלוה, והוא יש"ו הנוצרי, והשני עשה עצמו נביא, והוא של הישמעאלים, וחידשו דתות חזקות קיימות לעולם, וכל העולם נתחלק לשתי אמונות אלו בלבד, ובלעם נתנבא עליהם תחלה – ביש"ו כולם מודים שהוא איש ילוד אשת מרים, אבל אינו בן אדם, אלא מאליו נולד, ואדם לא ידעה – צפה בלעם שעתיד איש אחד להטעות הבריות ולומר שהוא אל וכו'

לא איש אל ויכזב וכו' בכל ימי עולם לא נמצא כענין שני אנשים שהא' עשה א"ע אלוה והוא יש"ו הנוצרי והשני עשה עצמו נביא והוא של הישמעאלים וחידשו דתות חזקות קיימות לעולם וכל העולם נתחלק לשתי אמונות אלו בלבד ובלעם נתנבא עליהם תחלה. וכנגד הראשון אמר כי הנה איש ילוד אשה הי' ואי אפשר שאיש יהי' אל ואם הוא אומר

קבר הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

שהוא אל דעו כי ויכזב. ולכן אל תטעו אחריו, וכנגד השני שהודה שהוא בן אדם ואינו אל אמנם עשה עצמו נביא מחדש דתות גם זה שקר וסופו להתנחם ממה שעשה. והנה ביש"ו כולם מודים שהוא איש ילוד אשת מרים אבל אינו בן אדם אלא מאליו נולד ואדם לא ידעה לכן אמר כי אעפ"י שאמר שאינו בן אדם עכ"ז הרי אמר שהוא איש וא"כ אי אפשר שהאיש יהי' אל. אבל בהישמעאלים שלא די שהודה שהוא איש אלא כי גם בן אדם הוא ולזה קראו בן אדם. והנה החיא ר"ל אם ת"ו יש"ו ה' הוא האל בעצמו איך מה שאמר לא יעשה וכן אם אינו הוא האל רק שהוא נביא שדיבר אליו האל איך לא יקימנה וז"ש ודיבר ולא יקימנה. והנה רז"ל בתנחומא אפשר שרמזו זה בפרשת בלק וז"ל לא איש אל לפי שצפה בלעם שעתיד איש א' להטעות הבריות ולומר שהוא אל וכו' ואמנם אני הוספתי לקח ובארתי שארית הפסוק כפי דרך רז"ל כאשר אתה הראת לדעת ואחר שהתנבא על שני אלה התנבא על ביאת המשיח.

פרשת פנחס

ספר עץ הדעת טוב – פרשת פנחס

קיא.

"ויחל העם לזנות", כי הערב רב הם שחטאו בזנות ובעבודה זרה, אבל ישראל לא חטאו רק בעבודה זרה, אמנם אחר כך כשבא זמרי בן סלוא וחטא גם הוא בזנות, אז נתחייבו כל ישראל כלייה ח"ו – בתחלה היחל הנגף בעם, הם הערב רב, וחשב השי"ת לכלות גם את ישראל ח"ו בעון זמרי שהיה ישראל, והשיב את חמתי מעל בני ישראל בעבור פנחס, ולא כילה אותם באחרונה, אחר שכבר ההתחלה היתה בעם

וביאר גודל פעולתו אשר בשבילה זכה למתנה הזאת ואמר השיב את חמתי וכו' ע"ד שבארנו בסוף פרשת בלק על ויחל העם לזנות כי הערב רב הם שחטאו בזנות ובע"ז אבל ישראל לא חטאו רק בע"ז. האמנם להיותה פעור שעבודתה דרך בזיון אין כאן כ"כ חומר כי יכולין היו לאמר אדרבה לטובה נתכוונו אמנם אח"כ כשבא זמרי בן סלוא וחטא גם הוא בזנות. אז נתחייבו כל ישראל כלייה ח"ו לשתי סיבות הנ"ל זנות ופעור ולכן בתחלה היחל הנגף בעם הם הערב רב וחשב השי"ת לכלות גם את ישראל ח"ו בעון זמרי שהי' ישראל והשיב את חמתי מעל בני ישראל בעבור פנחס ולא כילה אותם באחרונה אחר שכבר ההתחלה היתה בעם וז"ש ולא כליתי וכו'.

קיב.

הערב רב לבדם חטאו

ושם איש ישראל וכו' כפי הדרך השני שביארנו כי הערב רב לבדם חטאו לזה בא הכתוב לפרסם ולהודיע כי שם איש ישראל הא'

קבו הערב רב על פי ספר הקדוש עץ הדעת טוב להאריז"ל

לבדו המוכה הוא אשר הכה את המדיינית אך בפני עצמו במכת הנגף
לא מת אחד מהם כלל.

בעזרת
השם
יתברך

ספר
הערב רב

וכל המסתעף

חלק י"ג

על פי ספרים הקדושים

שער מאמרי דשב"י

ליקוטי תורה

משנת חסידים

לרבינו האריז"ל

יוצא לאור בעזה"ש על ידי
הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

מנחם אב תשס"ד לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

ספר "הערב רב"

וכל המסתעף

חלק י"ג

על פי כתבי רבינו הקדוש האר"י ז"ל

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד ולחקור מעשי וענין ה"ערב רב", ואיך שצריכים ללחום נגדם, שמקלקלים את כל עם ישראל בכל העולם כולו, ועוקרים כל המצות שבתורתנו הקדושה, כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זיע"א, שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: ^(א) בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ^(ב) הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ^(ג) הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ^(ד) הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ^(ה) הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, יט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר. (אדרת אליהו פרשת דברים)

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק להציל את עם ישראל מן הערב רב, ומעורר את הרבים שלא יפלו ברשתם ח"ו.

עוד יבואר, שהערב רב הם רמאים כנחשים ועקרבים. כמבואר בזוהר חדש וז"ל (זוהר חדש פרשת יתרו מאמר ז' ימי בראשית):

"אבל נחשים ועקרבים יש בו – ונחשין ועקרבין דילה אינון ערב רב".

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא, ושאינו אדם יכול לשער עד כמה שיוסבול בזה ובבא על זה שעזר את הערב רב, והפגם הגדול הנעשה על ידי אלו העוזרים להם, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש להיות בקי בהם בפרטותיהם ודקדוקיהם, כדי שלא יכשלו חס ושלום לבנות בתי עבודה זרה של דור הפלגה של **הָבָה גְבֻהָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרָאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם** (בראשית יא, ד), כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד, כמו שגילה לנו רבינו חיים וויטאל זיע"א תלמיד האריז"ל בספרו הקדוש עץ חיים בהקדמתו.

בס"ד

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בתנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל
לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם,
ולעורר לבות אחינו בני ישראל בתשובה שלימה

אם אתה רוצה לדעת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעכב את
גאולתו ופדות נפשינו רחמנא ליצלן, תלמוד בעיון בספר הזה.

במקום הקדמה

והנה מזה שפתיב בתחילת דבריו ואפילו כל אינון
 דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לנרמיייהו וכו', עם
 היות שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר
 התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה
 אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות
 יתירות וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני
 סנהדראות להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ודומים
 במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו
 בשמים. ועיקר סיבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך
 הכתוב ונעשה לנו שם. ככתוב בספר הזוהר בפרשת
 בראשית דף כ"ה ע"ב וזה לשונו על פסוק אלה תולדות
 השמים והארץ. שחמשה מינים יש בערב רב ומן הג'
 מינים מהם הוא הנקרא בת גבורים דעלייהו אתמר
 המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא
 דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו'
 ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושיון
 בהון ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד
 לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק
 בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו
 ולא יצא לאויר העולם.

תוכן עניני "ערב רב" מכתבי רבינו האר"י הקדוש ז"ל

שער מאמרי רשב"י להארז"ל פרשת משפטים 1

שער מאמרי רשב"י – פרשת משפטים 2

א. הערב רב רצו לתת אחיזה אל הקליפות אף גם בנקודת הטיבור מכנגדה בצד האחורים ולהתאחז אף בכינה 2.

ב. הערב רב עשו העגלים בסוד אחר באחור דוגמת הקדושה – לפי שהערב רב מבחינת קין, לכך אמרו "אלה אלהיך ישראל" לרמוז אל אותיות אל"ה של שם אלהים, ועם כל זה היו רוצים להמשיך אליו גם בחינת הבל – ראשי תיבות של ידע שור קוֹנְהוּ וחמור הוא ישק"ו, וארז"ל שהערב רב היו מנשקין את העגל 2.

ספר לקוטי תורה להארז"ל פרשת בראשית 1

ספר לקוטי תורה – פרשת בראשית 1

ג. ראוי היה משה שיזכה למלאך, אך שגם החטא בעבור ערבות ערב רב שהיה רוצה לתקנם ולא תקנם – וחנוך לא היה רוצה לתקן דורו, כי קודם מתן תורה לא היו ערבים זה בזה – אליהו לא רצה בערבות, והיה מקנא ורוצה להורגם, ונסתלק מערבות, ונכנס תחתיו אלישע 1.

ספר לקוטי תורה להארז"ל פרשת מקץ 1א

ספר לקוטי תורה – פרשת מקץ 1א

ד. אותן ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היה להציל אותן נצוצי קרי של אדם הראשון, לכן נידונו בעבודה קשה כדי לצרפן וללבנן – ניצוצים אלו באו תחלה בדור המבול ודור הפלגה, וגם הם חטאו בעון האדם והיו משחיתין את זרעם כנודע – אותן ניצוצים שהיו בני בניהם של אדם אשר יצאו בדור המבול, היו בסוד מצרים שמל יוסף להחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון לפי שיצאו משם בסוד קרי כמו שכתוב "ואת העם העביר לערים מקצה גבול מצרים", כי אלו שהעביר יוסף הם אותן שמל וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב – יעקב אבינו היה גם כן מגייר גרים, וכל אלו היו נוהגין מנהג ישראל – וגם ערב רב עלה אתם, הם סוד הערב רב שתנערו בניצוצין דקדושה במצרים, לכן רצה משה להעלותם, אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנין וראויין, ולא היה רוצה להוציאן עדיין, אמנם ב' מינים היו, ואלו נקראים ערב רב, ויש ערב

ה הערב רב על פי ספרי רבינו האר"י הקדוש ז"ל

קמן כנזכר בזהר פרשת תשא שאית ערב רב ואית ערב זעיר, ואלו הם הערב רב שיצאו מדעת העליון הנקרא רב ולא מצד היסוד הנקרא קמן – לכן ער"ב ר"ב גימטריא דע"ת.....

ספר לקוטי תורה להאר"י פרשת שמות..... יג

ספר לקוטי תורה – פרשת שמות..... יג

ה. סוד דורו של משה נקרא דור דעה, כי כולם מסוד הדעת, וכנגדם ער"ב ר"ב הם מסוד הדעת שבקליפה, כל זה הוא אותן ניצוצין של אדם הראשון באותן ק"ל שנה, ועדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם זמנם ולתקנם תיקף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון – ערב רב כולם מסוד הדעת, לכן תמצא כי ער"ב ר"ב ג"י דעת – משה עצמו יקום אח"כ כך ויתגלגל בימים הללו בדרא בתראה בערב רב עצמו – וקם העם הזה וזנה הוא הערב רב – אשר בא שמה אותיות מש"ה, כי משה יתגלגל בתוכם, כי כולם בסוד דעת, אמנם סוד הגלגול הזה הוא סוד געלם – אין לך דור שמושה אינו בתוכו להשלים הדור ההוא, גם דור המדבר יחזרו בדורינו זה להתגלגל בדרא בתרא – ובזה תבין כי רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלות עליהם, לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם, נמצא כי בדור הזה הוא גלגול דור המדבר והערב רב גם כן ומשה בתוך כולם..... יג

ספר לקוטי תורה – פרשת ויקהל..... יד

ספר לקוטי תורה – פרשת ויקהל..... יד

- ו. ער"ב ר"ב ג"י דע"ת לפי שהיו ג"כ מבחי' דעת והן מן הסיגים שבו, וגם לפי שהם חטאו בעגל בהקהל שנאמר ויקהל העם אל אהרן הוצרך הקהל אחר לתקנם דכתיב ויקהל משה, ולפי שחטאו באלה שאמרו אלה אלהיך ישראל כנגדו שבא לתקן, אמר אלה הדברים..... יד
- ז. שעשו העגל הוצרך משה להקהילם ולאספן אליו לחזור לשורשם שיהיו נכללין בו על עון ויקהלו על אהרן ולהאיר בהם אור הקדושה להסיר מעליהם מומאת העגל וז"ש את כל עדת שהיו מסוד הדעת. והנה ער"ב ר"ב ג"י דע"ת לפי שהיו ג"כ מבחי' דעת והן מן הסיגים שבו, וגם לפי שהם חטאו בעגל בהקהל שנאמר ויקהל העם אל אהרן הוצרך הקהל אחר לתקנם דכתיב ויקהל משה, ולפי שחטאו באלה שאמרו אלה אלהיך ישראל כנגדו שבא לתקן אמר אלה הדברים ולפי שהמזדה בע"א ככופר בכל התורה כולה [צוה] לתקן ב' דברים שהם שקולין ככל התורה כולו ענין שבת שהשומר שבת שקול ככל התורה כולו וכן עשיית המשכן, והנה התחיל ואמר ששת ימים תעשה

ו הערב רב על פי ספרי רבינו האר"י הקדוש ז"ל

מלאכה שיעשו המשכן ו' ימים לכן אמר לשון צווי שהזהירם בזה על מלאכת משכן ואמר תעשה ולא תעשה שהיא תיעשה מעצמ' כמו והבית בהבנותו ובזה וביום השביעי יהיה לכם קודש כיון דאתם מקודשים גם בימי החול במעשה המשכן בשבת ודאי יהיה לכם קודש תוספות קדושה ונשמה יתירה. יד.....

ספר משנת חסידים.....טז

ספר משנת חסידים – מסכת יעקב פרק ב'.....טז

ח. משני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות, מימינו סוד ערב רב, ומשמאלו עשו אחיו.....מז

ספר משנת חסידים – מסכת סדר ליל פסח פרק ו'.....טז

ט. ויוציאנו' ה' ממצרי"ם, מאחר שנתקננו, וגם ערב רב, והם אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן, יצאו עמהם, אלא שלא היה תיקונם נגמר עדיין, ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.....מז

❀ שער מאמרי רשב"י להארז"ל ❀

שער מאמרי רשב"י – פרשת משפטים

א.

**הערב רב רצו לתת אחיזה אל הקליפות אף גם בנקודת
הטיבור מכנגדה בצד האחורים ולהתאחז אף בבינה**

להיות כי אותו הדור שיצאו ממצרים היו מבחינת הבינה עלמא דאתי
כי הנה לסיבה זו לא נכנסו לארץ אבל מתו במדבר כמבואר
במקומו ולכן רצו הערב רב אשר ביניהם לתת אחיזה אל הקליפות אף
גם בנקודת הטיבור מכנגדה בצד האחורים ולהתאחז אף בבינה.

ב.

**הערב רב עשו העגלים בסוד אחור באחור דוגמת הקדושה –
לפי שהערב רב מבחינת קין, לכך אמרו "אלה אלהיך
ישראל" לרמוז אל אותיות אל"ה של שם אלהים, ועם כל זה
היו רוצים להמשיך אליו גם בחינת הב"ל – ראשי תיבות של
י'דע ש'ור ק'ונוהו ו'חמור הוא ישק"ו, וארז"ל שהערב רב היו
מנשקין את העגל**

ולכן גם הערב רב עשו העגלים בסוד אחור באחור דוגמת הקדושה
ומ"ש עשה לנו אלהים הוא כי משם אלהים הוא אחיות כל
הקליפות כמבואר אצלנו בסוד תיקון הגאווה והליצנות וע"ש. גם צריך
שתדע כי סוד שם אלהים הוא ה' אותיות מנצפ"ך שהם בחינת ה'
הגבורות הנודעות. ושתי אותיות מ"י הם בחינת הב"ל בן אדם הראשון
והוא סוד מי אסף רוח בחפניו כי הוא סוד החוטם האוסף ומקבץ כל
החמש גבורות למקומם ושם מתבסמין ונמתקים לפי שכולם חוזרים

ועולים בחוטם בסוד גבורה אחת בלבד בבינה. וזהו סוד פסוק וכבס האוסף את אפר הפרה כי היא הבינה האוספת אשר היא בסוד החוטם האוספת את הרוח לתוכה ומה שהיו בתחילה ה' גבורות שהם סוד פרה שרוצה לומר פ"ר ה' שהם ה' אותיות מנצפ"ך העולים פ"ר חזרו עתה להתאחד ונעשו אחד וזהו לשון אפ"ר רוצה לו פ"ר א'. לפי שכולן נכללו עתה כאחד בסוד החוטם ושם נתבסמו. וג' אותיות אלה הם בחינת קין בן אדם הראשון וסודם א' הוא הזרוע אשר משם בחינת קין כנודע אצלינו. ול' היא היד וה' הם חמש אצבעות היד. ולפי שהערב רב מבחי' קין לכך אמרו אלה אלהיך ישראל לרמוז אל אותיות אל"ה של שם אלהים ועכ"ז היו רוצים להמשיך אליו גם בחינת הב"ל. שהוא בחינת הבל היוצא מן החוטם והפה וזמ"ש"ה זובחי אדם עגלים ישקון כי סוד הנשיקה היא בפה וכן ר"ת של ידע שזר קזנהו ויחמור הוא ישקו וארז"ל שהערב רב היו מנשקין את העגל. וענין נשיקה זו היתה כונתם להוריד אליו הבל הדינין והגבורות של הפה ושל החוטם כנז' אצלנו (ע"ג) לקמן ד' בסוד קי"ן והב"ל איך מתחלקים בענין החמש גבורות וזה לזקח שניהם. וזה שלש הנשואים ואם היו ח"ו יכולין להמשיכם היה העולם אבד לפי שהיו הדינין והקליפות מגיעין עד הבינה אבל לא עלה בידם רק ג' גבורות אלה לבד. אלא שעכ"ז בכח שתי גבורות הפה והחוטם הנרמזים במ"י של אלהים מהם עשו את העגל.

וזהו סוד שם הקדוש יל"י שהוא בגמטריא מי ונרמז בר"ת ישראל ל"א ידע וזהו מ"ש רז"ל כי היה שם הקדוש חקוק על טם של זהב שהעלה בו משה לארוננו של יוסף. והשליכוהו לכור הזהב ויצא העגל הזה והוא סוד השם הנז'. וזכור ענין זה כי שם הזה של יל"י הוא בחי' שתי הגבורות הנז' של החוטם ושל הפה שהם ב' אותיות מי של אלהים. והרי נתבאר ענין העגל שעשו ישראל שהיה בבחינת אחור באחור בלבד כדמיון הקדושה כקוף בפני אדם וכאשר בא שלמה ובנה בית המקדש החזירם פנים פנים לז"א ונוקביה דקדושה וכשבא ירבעם אח"ך רצה להחזיר גם הקל"י פנים בפנים ולנסור את שני העגלים ועשאם שנים. ואת

האחד נתן בבית אל והאחד נתן בדן. ואמנם לא עלה הדבר בידו להחזיר פנים בפנים בחבור ממש. אמנם אחר שנסרם לשנים נשארו בפירודא ולא אתחברו אפין באפין וזהו סוד הנחשא דפרח באורא היא סוד הקליפה אשר רוצה להתדמות אל הקדושה כקוף בפני אדם והתחילה להיותם שארי בחיבורא. רוצה לומר שאני רוצה לומר בחיבור אחד בסוד אחר באחר. אבל כאשר ננסרו ונפרדו לא עלה בידם להתחבר אפין באפין. אבל נשארו נפרדין לשנים ולא נתחברו עוד וזמ"ש וסיים בפירודא. כי אם ח"ו (ד"ש ד"ט ע"א) היו מתחברים אפין באפין היה העולם חרב. ועתה נבאר הדבר הזה גם בתחילת ברייתו של עולם כי הנה בתחיל' היו הקליפו' מחוברין אחר באחר דוגמת הקדוש' וכאשר בא ע"ש אשר אז ננסרו דבר ונוקבא של הקדוש' כדי שיוכלו להתחבר אח"כ ביום שבת עצמו להזדווג אפין באפין ולא בחול. ננסרו גם זכר ונוקבא של הקליפות. ובבא יום שבת דמעשה בראשית חזרו ז"א ונוקביה דקדושה אפין באפין ונזדווגו יחד אבל הקליפה שאין לה אחיזה ביום השבת לא יכלה לחזור פנים בפנים. ונשארו זעיר ונוקביה דקליפה ננסרין ונפרדים זה מזה ולא אתחברו פנים בפנים (א"ש וזהו סוד מ"ש הכתוב בפסוק מזמור שיר ליום השבת כו' יתפרדו כל פועלי און) נמצא כי הקדושה עם שבאמצע היה פירודה שהיא הנסירה. אמנם שארי בתחי' בחיבורא בהיותם אחר באחר וגם בסיום סיים בחיבורא והוחזרו אפין באפין בחיבור גמור. ונמצא כי הפירוד שבאמצע היה בתכלית החיבור האחרון המעולה. אבל הקלי' שארי בחיבורא בבחינת אחר באחר. ואח"כ ננסרו ונשארה בסיומא בפירודא כי עוד לא הוחזרה אפין באפין.

❁ ספר לקוטי תורה להאריז"ל ❁

פרשת בראשית

ספר לקוטי תורה – פרשת בראשית

ג.

ראוי היה משה שיזכה למלאך, אך שגרם החטא בעבור ערבונות ערב רב שהיה רוצה לתקנם ולא תקנם – וחנוך לא היה רוצה לתקן דורו, כי קודם מתן תורה לא היו ערבים זה בזה – אליהו לא רצה בערבות, והיה מקנא ורוצה להורגם, ונסתלק מערבות, ונכנס תחתיו אלישע

ויתהלך. דע כי כשמת חנוך, היה יותר גבוה ממדרגת משה, כי הוא רבו של משה, והוא מלאך זגזנא"ל. וגם כי הוא השיג חיה, ומשה נשמה, אך משיח ישיג יחידה. וראוי היה משה שיזכה למלאך, אך שגרם החטא, בעבור ערבונות ערב רב, שהיה רוצה לתקנם ולא תקנם, וחנוך לא היה רוצה לתקן דורו, כי קודם מתן תורה לא היו ערבים זה בזה. אך אליהו לא רצה בערבות, והיה מקנא, ורוצה להורגם, ונסתלק מערבות, ונכנס תחתיו אלישע.

פרשת מקץ

ספר לקוטי תורה – פרשת מקץ

ד.

אותן ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היה להציל אותן נצוצי קרי של אדם הראשון, לכן נידונו בעבודה קשה כדי לצרפן וללבנן – ניצוצים אלו באו תחלה בדור המבול ודור הפלגה, וגם הם חטאו בעון האדם והיו משחיתין את זרעם כנודע – אותן ניצוצים שהיו בני בניהם של אדם אשר יצאו בדור המבול, היו בסוד מצרים שמל יוסף להחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון לפי שיצאו משם בסוד קרי כמו שכתוב "ואת העם העביר לערים מקצה גבול מצרים", כי אלו שהעביר יוסף הם אותן שמל וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב – יעקב אבינו היה גם כן מגייר גרים, וכל אלו היו נוהגין מנהג ישראל – וגם ערב רב עלה אתם, הם סוד הערב רב שתנערבו ניצוצין דקדושה במצרים, לכן רצה משה להעלותם, אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקננין וראויין, ולא היה רוצה להוציאן עדיין, אמנם ב' מינים היו, ואלו נקראים ערב רב, ויש ערב קטן כנזכר בזוהר פרשת תשא שאית ערב רב ואית ערב זעיר, ואלו הם הערב רב שיצאו מדעת העליון הנקרא רב ולא מצד היסוד הנקרא קטן – לכן ער"ב ר"ב גימטריא דע"ת לבו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו, ארז"ל שמל אותם יוסף, סוד הדבר דע כי כבר הודעתין כי אותן ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת מרע"ה היה להציל אותן נצוצי קרי של אדם הראשון לכן נידונו בעבודה קשה כדי לצרפן וללבנן, גם הודעתין כי ניצוצים אלו באו תחלה בדור המבול ודור הפלגה וגם הם חטאו בעון האדם והיו משחיתין את זרעם כנודע והנה אותן נצוצי שהיו בניבניהם של אדם אשר יצאו בדר המבול היו בסוד מצרים שמל יוסף להחזירם

אל הקדושה בסוד ברית העליון לפי שיצאו משם בסוד קרי וז"ש ואת
העם העביר לערים מקצה גבול מצרים כי אלו שהעביר יוסף הם אותן
שמל וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב וז"ש הנה עם בני
ישראל רב ועצום ממנו כי מתחלה אמר עם בני ישראל ואח"כ אמר
ויקוצו מפני בני ישראל וסוד הענין כי הלא (כבר) [עברים] היו אותן
שנמולו והיו בעריהן נוהגין מנהג ישראל וגם יעקב ארז"ל שהי' במצרים
מגייר גרים וכל אלו היו נוהגין מנהג ישראל אמנם ראה פרעה את אלו
הנקרא עם בניי [ואינם ישראל] עצמן וזהו הנה עם בני ישראל וכו' וזהו
ויאמר אל עמו וכו' [כי גם] אלו היו מצרים אלא שלא היו עמו של פרעה
אלא עם בני ישראל לכן אמר ויאמר אל עמו אל המצרים האחרים שלא
היו עם בני ישראל ואח"כ ויקוצו מפני בניי שהם ישראל עצמן ובזה תבין
קצת טעם למה גלו ישראל למצרים הכל בשביל ניצוצות אלו שקלט'
ערות מצרים והבן, וז"ש וגם ערב רב עלה אתם כי אלו הם סוד הערב רב
שתנערבו ניצוצין דקדושה במצרים לכן רצה משה להעלותם אך הקב"ה
ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנין וראויין ולא היה רוצה להוציאן עדיין
אמנם ב' מינים היו ואלו נקראים ערב רב ויש ערב קטן כנזכר בזוהר פ'
תשא שאית ערב רב ואית ערב זעיר כנזכר בזוהר בסוד בין הערבים ואלו
הם הערב רב שיצאו מדעת העליון הנקרא רב ולא מצד היסוד הנקרא
קטן לכן ער"ב ר"ב גי' דע"ת ואלו הם שחטאו וקצצו למעלה בסוד עם
קשה עורף שבפ' עקב ע"ש בסוד ד' דאח"ד.

פרשת שמות

ספר לקוטי תורה – פרשת שמות

ה.

סוד דורו של משה נקרא דור דעה, כי כולם מסוד הדעת, וכנגדם ער"ב ר"ב הם מסוד הדעת שבקליפה, כל זה הוא אותן ניצוצין של אדם הראשון באותן ק"ל שנה, ועדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם זמנם ולתקנם תיכף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון – ערב רב כולם מסוד הדעת, לכן תמצא כי ער"ב ר"ב גי' דעת – משה עצמו יקום אח"ר כך ויתגלגל בימים הללו בדרא בתראה בערב רב עצמו – וקם העם הזה וזנה הוא הערב רב – אשר בא שמ"ה אותיות מש"ה, כי משה יתגלגל בתוכם, כי כולם בסוד דעת, אמנם סוד הגלגול הזה הוא סוד נעלם – אין לך דור שמשה אינו בתוכו להשלים הדור ההוא, גם דור המדבר יחזרו בדורינו זה להתגלגל בדרא בתרא – ובזה תבין כי רוב אנשי דוריני נשותיהם מושלות עליהם, לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם, נמצא כי בדור הזה הוא גלגול דור המדבר והערב רב גם כן ומשה בתוך כולם

ולהשלים הענין דע כי כבר ידעת איך ארז"ל לא קם נביא בישראל כמשה אבל בא"ה קם ומנו בלעם כי משה ובלעם הם סוד הדעת זה בקדושה וזה בטומאה ותחלה נתערבו טו"ר ע"י חטא הבל ואח"כ נתקנו ויצא משה טוב לבדו וזהו ותרא אותו כי טוב ונפרד ממנו בלעם השקול כמשה בדעת של טומאה וזה שהי' מתפאר ויודע דעת עילון. אמנם בסוד דורו של משה נקרא דור דעה כי כולם מסוד הדעת וכנגדם ער"ב ר"ב הם מסוד הדעת שבקליפה כי כ"ז הוא אותן ניצוצין של אדם הראשון באותן ק"ל שנה כמ"ש במ"א, ועדיין לא היו מתוקנים ומשה

היה רוצה להוציאם קודם זמנם ולתקנם תיכף ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון כמבואר לעיל בסוד רד"ו שנה כי ישראל והע"ר כולם מסוד הדעת לכן תמצא כי ער"ב ר"ב גי' דעת. גם עם זה תבין מ"ש פי' וילך הנך שוכב עם אבותיך וקם והנה הוא א' מן המקראות שאין להם הכרע פי' כי מלת וקם תוכל לחזור על שלפניו ועל שלאחריו והכל אמת והוא כי משה עצמו יקום אח"כ ויתגלגל בימים הללו בדרא בתראה בערב רב עצמו וזהו וקם העם הזה וזנה שהוא הע"ר וזהו אשר בא שמ"ה אותיות מש"ה כי משה יתגלגל בתוכם כמ"ש כי כולם בסוד דעת, אמנם סוד הגלגול הזה הוא סוד נעלם והענין כי אין לך דור שמשה אינו בתוכו להשלים הדור ההוא גם דור המדבר יחזרו בדורינו זה להתגלגל בדרא בתרא. ובזה תבין כי רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלות עליהם לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם נמצא כי בדור הזה הוא גלגול דור המדבר והע"ר ג"כ ומשה בתוך כולם.

פרשת ויקהל

ספר לקוטי תורה – פרשת ויקהל

ו.

ער"ב ר"ב גי' דע"ת לפי שהיו ג"כ מבחי' דעת והן מן הסיגים שבו, וגם לפי שהם חטאו בעגל בהקהל שנאמר ויקהל העם אל אהרן הוצרך הקהל אחר לתקנם דכתיב ויקהל משה, ולפי שחטאו באלה שאמרו אלה אלהיך ישראל כנגדו שבא לתקן, אמר אלה הדברים

ולפי שעשו העגל הוצרך משה להקהילם ולאספן אליו לחזור לשורשם שיהיו נכללין בו על עון ויקהלו על אהרן ולהאיר בהם

אור הקדושה להסיר מעליהם טומאת העגל וז"ש את כל עדת שהיו מסודר הדעת. והנה ער"ב ר"ב גי' דע"ת לפי שהיו ג"כ מבחי' דעת והן מן הסיגים שבו, וגם לפי שהם חטאו בעגל בהקהל שנאמר ויקהל העם אל אהרן הוצרך הקהל אחר לתקנם דכתיב ויקהל משה, ולפי שחטאו באלה שאמרו אלה אלהיך ישראל כנגדו שבא לתקן אמר אלה הדברים ולפי שהמודה בע"א ככופר בכל התורה כולה [צוה] לתקן ב' דברים שהם שקולין ככל התורה כולו ענין שבת שהשומר שבת שקול ככל התורה כולו וכן עשיית המשכן, והנה התחיל ואמר ששת ימים תעשה מלאכה שיעשו המשכן ו' ימים לכן אמר לשון צווי שהזהירם בזה על מלאכת משכן ואמר תעשה ולא תעשה שהיא תיעשה מעצמ' כמו והבית בהבנותו ובזה וביום השביעי יהיה לכם קודש כיון דאתם מקודשים גם בימי החול במעשה המשכן בשבת ודאי יהיה לכם קודש תוספות קדושה ונשמה יתירה.

❀ ספר משנת חסידים ❀

ספר משנת חסידים – מסכת יעקב פרק ב'

ז.

**משני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות,
מימינו סוד ערב רב, ומשמאלו עשו אחיו**

ג. וארבע מוחין אלו האירו בו בסוד תפילין כי בלטו במצחו בכח הכאת קוצא דשערי דז"א באחורי נצח וחדוד דז"א עצמו שמעביר אורו דרך שם בעורף יעקב שלפניהם ונכנס ומכה במוחין שבגלגלת שלו ומציא הארתם לחוץ ונתפשטו גם בגופו כדרך שנכנסו ונתפשטו בז"א ומשני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות מימינו סוד ערב רב ומשמאלו עשו אחיו.

ספר משנת חסידים – מסכת סדר ליל פסח פרק י'

ח.

**ויוציאנו' ה' ממצרי"ם, מאחר שנתקננו, וגם ערב רב, והם
אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן, יצאו עמהם,
אלא שלא היה תיקונם נגמר עדיין, ולפיכך חזרו לסורם
במדבר בעון העגל**

ה. ויוציאנו' ה' ממצרי"ם מאחר שנתקננו וגם ערב רב והם אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן יצאו עמהם אלא שלא היה תקונם נגמר עדיין ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.

בעזרת
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתעף

חלק י"ד

על פי ספר הקדוש

מגלה עמוקות

על התורה

להמקובל האלקי מורינו

רבי נתן נטע שפירא זיע"א

יוצא לאור בעזהש"ת על ידי

הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

יומא דהילולא דיליה, י"ג אב תשס"ד לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

יום הנורא ט"ז תמוז

שהערב רב עשו את העגל

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב עשו את העגל ב שנת ב' אלפים תמ"ט לבריאת העולם: טעו ישראל בהיותם למרגלות הר סיני (!), כי משה רבינו עליו השלום בושש לרדת מההר, וערבב השטן את העולם בחושך ואפילה, שיטעו לחשוב שמת (רש"י תשא), ויקהל הערב רב על הזקנים ותבעום לעשות להם אלהים אחרים אשר ילכו לפניהם וכו', ומשלא שמעו להם הרגום (תנחומא בהעלותך, י"ד).

הערב רב שחטו את חור

ויפנו לחור בן כלב ומרים הנביאה, ויוכיחם, ויהרגו גם כן (סנהדרין ז.), ויבואו לאהרן "ויבן (= הבין) מחור הזבוח לפניו" ונתיירא שלא ירצחוהו נפש, ויעש ביצוע בדין (שם), ויצא העגל הלז שנעשה מתכשיטי האספסוף ומעשה שטן הצליח שהיתה בו רוח חיים (רש"י תשא, ור' תוספות שאנץ סוטה י"ב).

הנשים לא התפרקו, על כן ניתן להם ראש חודש כיום מועד שלא תעשינה בו מלאכה (אורח חיים סימן תי"ז). ועיין עוד בלוח דבר יום ביומו מנהגי ראש חודש, ביום ל' בתשרי וביום א' בתמוז).

מהראוי לקרוא קריאת שמע בחצי היום כי בא שש, לפי מה שכתוב בתיקונים, תיקון ע' להגביר האמונה נגד הכפירה (מל"ח ט, ט).

ספר "הערב רב"

וכל המסתעף

חלק י"ד

על פי ספה"ק מגלה עמוקות על התורה
להמקובל האלקי מורינו רבי נתן נטע שפירא זי"ע

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד ולחקור מעשי וענין ה"ערב רב", ואיך שצריכים ללחום נגדם, שמקלקלים את כל עם ישראל בכל העולם כולו, ועוקרים כל המצות שבתורתנו הקדושה, כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זי"ע^א, שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: ^א בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ^ב הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ^ג הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ^ד הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ^ה הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, יט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר. (אדרת אליהו פרשת דברים)

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק להציל את עם ישראל מן הערב רב, ומעודר את הרבים שלא יפלו ברשתם ח"ו.

עוד יבואר, שהערב רב הם רמאים כנחשים ועקרבים. כמבואר בזוהר חדש וז"ל (זוהר חדש פרשת יתרו מאמר ז' ימי בראשית):

"אבל נחשים ועקרבים יש בו – ונחשין ועקרבינן דילה אינון ערב רב".

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא, ושאינו אדם יכול לשער עד כמה שיסבול בזה ובבא על זה שעזר את הערב רב, והפגם הגדול הנעשה על ידי אלו העוזרים להם, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש להיות בקי בהם בפרטותיהם ודקדוקיהם, כדי שלא יכשלו חס ושלום לבנות בתי עבודה זרה של דור הפלגה של ה'בה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם' (בראשית יא, ד), כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד, כמו שגילה לנו רבינו חיים וויטאל זי"ע^א תלמיד האריז"ל בספרו הקדוש עץ חיים בהקדמתו.

ב הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

בס"ד

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בתנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל
לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם,
ולעורר לבות אחינו בני ישראל בתשובה שלימה

אם אתה רוצה לדעת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעכב את
גאולתו ופדות נפשינו רחמנא ליצלן, תלמוד בעיון בספר הזה.

הצדיק המקובל האלקי קדוש ונורא,
 מרנא ורבנא קודש קדשים בעל מקובל
 גדול ונורא מן הקדמונים בקש"ת מורינו
 רבי נתן נטע שפירא זצ"ל זי"ע ועכי"א
 אב"ד ור"מ דק"ק קראקא המעטירה (בימי
 רבינו הב"ח זל"ה) בהגה"ק מו"ה שלמה
 זצ"ל, מגלה לנו סודות נוראים ונפלאים
 בספרו הקדוש מגלה עמוקות, מה שקיבל
 מפי אליהו הנביא זכור לטוב (פנחס זה אליהו
 המקנא קנאה גדולה לאלקים) בעניני ה"ערב רב"!
 וי"ל להגל יומא דהילולא קדישא שלו שחל ביום
 שבת קודש ואתחנן-נחמו, י"ג לחודש מנחם אב
 דהאי שתא שנת ה' אלפים תשס"ד לפ"ג

כה נחקק על מציבתו:

פה נטמן איש אלקי קדוש מן הקדמונים. מגלה
 עמוקות רזין ומטמונים. הוא שאומרים עליו
שדיבר אתו אליהו פנים אל פנים. הגאון אב"ד
 ור"מ מו"ה נתן נטע בן מו"ה שלמה שפירא זצ"ל.
 נפטר ביום ד' י"ג אב שצ"ג לפ"ק תנצב"ה.

במקום הקדמה

והנה מזה שפכת בתחילת דבריו ואפילו כל אינון
דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לנרמיייהו וכו', עם
היות שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר
התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה
אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות
יתירות וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני
סנהדראות להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ודומים
במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו
בשמים. ועיקר סיבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך
הכתוב ונעשה לנו שם. בכתוב בספר הזוהר בפרשת
בראשית דף כ"ה ע"ב וזה לשונו על פסוק אלה תולדות
השמים והארץ. שחמשה מינים יש בערב רב ומן הג'
מינים מהם הוא הנקרא בת גבורים דעלייהו אתמר
המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא
דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו'
ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושיון
בהון ס"ת ועמרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד
לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק
בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו
ולא יצא לאויר העולם.

ה הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

תוכן עניני "ערב רב" מספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת תולדות.....טו

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תולדותטו

- א. וערב רב באמצע סימנם סער ויניקותם מן ה' אחרונה הרי סערהטו
- ב. בשעת מנחה מתעורר מדת הדין, כי פנה יום כי ינמו צללי ערב, לכן צריך לזיז את מנחתו בלילה. בלילה מנחה כזו שאמר יעקב מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו, עבור עשו שכא שולטן ידידי בסוד וירא העם כי בשש, באה שעה שית שעתין בתראין דיומא, בסוד ערב רבטו

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת וישלח.....טז

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וישלחטז

- ג. תפילת המנחה צריכה אנו לזיז בה יותר, לפי שהיא שלוחה עבור מדתו של יצחק שיונק ממנה עשו, כמו שכתוב: אוי נא לנו כי פנה יום כי ינמו צללי ערב, לכן וירא העם כי באו שש, והגיע ערב רב זמן ניקת החיצונים – והנה גם הוא אחרינו, תפילת ערבית שתיקן יעקב כו' – תפילת שחרית כי הבוקר אור והאנשים שלחו חמה וחמוריהם, ברון יחד ככבי בקר, אז וירעו כל המקטרגיםטז

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת ויגש.....יז

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ויגשיז

- ד. ערב רב עלה אתם, רפ"ח ניצוצות שהעלו ממצרים מנין ר"ב – כי ירדו לשבור ב"ר – ערב רב"ב – מנין רב עלה אתם – ויוסף ישית ידו על עיניו, כי יוסף הורד למצרים לשבור ב"ר, שהוא צדיק אוכל לשובע נפשו, לתקן הנפשות – גם עלה, ג"ם ערב רב עלהיז
- ה. ק"ל שנה של יעקב אבינו, כנגד ק"ל שנים שהוליד אדם הראשון רוחין שדין ולילין – כשנולד משה אז כלו ופסקו כולם – יעקב אמר לבניו רדו שמה ונחיה משם ולא נמות, לבא בקדושה ולא בקליפה, שרגליה יורדת מות – רדו שמה אותיות משה, כי מן רדו צריך לנכות כל פ' שנה של משה, שאז ה' הנשמות מסיטרא דטוב, נשארין רק ק"ל שנה, כנגד ק"ל שנה של אדה"ר שהוליד שידיים, ואח"כ הוליד שת בדמותו ובצלמו כן לאחר ק"ל שנה שהיו במצרים נשאר פ' שנה של משה שהוא דמות ש"ת – שופריה דיעקב, "שפרה מלשון תיקון", מעין שופריה דאדה"ר – פרעה שידע זה, אמר כל

ו הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

טוב ארץ מצרים לכם הוא – ואותם הנשמות מל יוסף במצרים כדי לצרף וללכך אותם – ונציצות אלו באו בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו בעון זה שהשחיתו זרעם – ויוסף ברית העליון הכנים והחזיר אותם לקדושה זה סוד ואת העם העביר יוסף לערים מקצה גבול מצרים, אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל ומלמלם לצרפם וללכנם, ואלו הם ערב רב, זה שאמר יעקב רב עוד יוסף בני חי, שיוסף החיה בברית מילה ערב רב שמל אותם, ולפי שארץ מצרים ערות הארץ ויוסף סוד ברית לכן גלו לשם, וע"י יוסף ניתקן הכל..... יח

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת וארא..... כ

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וארא..... כ

ו. לפי שאהרן בא מטוב של קין, לכן הוצרך הקב"ה לעשות נס במטה של אהרן, "מהרסיך ומחריבך ממך יצאו", זה הסוד של "ויקהילו העם אל אהרן", שהם ערב רב בנוי דקין, והשיב למשה: "אתה ידעת את העם כי ברע הוא", שהם ניתלין ברע של קין, והוא מטוב של קין, לכן באו אליו.... כ

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת בא..... כא

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בא..... כא

ז. גם ערב רב עלה אתם, מחלוקת במכילתא כמה היו הערב רב, חד אמר: "ק"ך רבוא", וחד אמר: "ר"ם רבוא", וחד אמר: "ש"ם רבוא" – מפרש המחלוקת בדרך הפשט, ובדרך הקבלה – לפי שמשה רוא דעמודא דאמצעייתא דמקנן ביצירה, לכן הערב רב מחילה קא אתיין..... כא

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת תרומה..... כב

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תרומה..... כב

ח. "ועשו לי מקדש ושכנ-ת"י בתוכם", הרי ארר"ט בגימ' ת"י ומתרגמינן טורי דמלטמיא ובכל דבר הקדוש מתדבקת הקליפה, ז"ש ועשו לי מקדש ושכנ ת"י, שהוא רוא דארר"ט בתוכם, כי הקב"ה צוה לעשות מתחילה המושכן עם ערב רב מאת כל איש שיהיה מוחא וקליפה ביה..... כב

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת ויקרא..... כג

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ויקרא..... כג

ט. נחלק אדם לאחר אכילת עץ הדעת טוב ורע, לתרינ בנין, קין והבל, קין מסיטרא דרע, הבל מסיטרא דטוב, ומהם נתערבו כל הנשמות שבעולם, ונתערב טוב ברע, ורע בטוב – ויקר אל משה, כל הנשמות שהם סוד אור

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה ז

יקר שהם הנשמות בכלל, נתגלה אל משה, בסוד א' זעירא, שסוד א' היא נחלקת י"ו למטה י"ו למעלה, שהם סוד זעיר, שיורדין בו הנשמות בתרין חילוקין אלו דהיינו י"ו למעלה הם נשמות מסיטר' דטוב הם מצד הבל, ואח"כ ו"י למטה, תכה זה אל זה ו"פ י"ו הרי קין, נמצא שרמוזים בכאן כל הנשמות שיוצאים מתרין סטריין..... כג.....

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת תזריע..... כד

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תזריע..... כד

י. "מרור" על שם ו' דאתפרש מן ה', ודא גרים לון וימררו את חייהם, איהו מרור, קראן לי מרה כי המר שדי לי, יוד מן שדי רשימו דברית דיהיב משה בערב רב, בגין דא נחית משה מן דרגא..... כד

יא. אמר רבן גמליאל כל מי שלא אמר ג' דברים הללו בפסח דייקא לא יצא ידי חובתו, על חטאו של אדם הראשון קאמר, ג' טיפין אלו שקלקל אדה"ר, לתקן קין ותאומתו ב', וב' תאומות של הבל הרי שלש, ואדה"ר ב' טיפין דיליה לא אצלחו קין והבל, רק אחר כך הוליד שת בדמותו ובצלמו – אברהם, טיפ"ה (בגימטריא) א"ב-המו"ן, נפיק מיניה פסולת ישמעאל – יצח"ק בגימטריא ב' פעמים טיפ"ה, נפיק מניה עשו – אבל יעק"ב עם סל"ם בגימטריא ג' פעמים טיפה, הצליח, שהיה איש תם בלי פסולת..... כה

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת קדושים..... כו

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת קדושים..... כו

יב. ענין ירידת נשמה לזה העולם לתקן גוף של מעלה, לכן אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, זה שכתוב: "אלקים מושיב יחידים" בזה העולם, כדי לגאול כל הנשמות ההולכים ערשילאין – יציאת נשמות מן העולם, כדמיון יציאת מצרים, להעלות ניצוצות הנידחות, בסוד: וירא יעקב כי יש שבר מאנני תבירין במצרים, רדו שמה להעלותם, וכן היה שגם ערב רב עלה עמהם – כן הצדיק, מוריד שאול ויעל ניצוצות עמו – במות כהן גדול, הולך ההורג נפש בשגנה לעירו, כי אז מעלה כל מארי דדינא עמו כל הנשמות... כו

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת בהר..... כז

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בהר..... כז

יג. וישבתם לבטח בארצכם, אותיות ח"ט לא היו בשבטים, עד שבא עכן ומעל בחרם חטא ישראל – אע"פ שגם בעגל אמר משה "אנא חטא העם הזה", על ערב רב קאמר, אבל על ישראל לא כתיב, אח"כ בימי שלמה נתהפכו אתון וישבו ב"טח, אח"כ טח מראות עיניהם ענין תרין אתון..... כז

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת בחוקותי כח

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בחוקותי כח

יד. יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת, כתוב בזרעו בגלות: "וישכן ישראל במח בדד עין יעקב", ואתמר בצאת הגאולה: "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", לא תערבון בהו ערבוביא הגוירים, בשביל זה אין מקבלין גרים לעתיד לבוא, דעל זרע יעקב כתיב "גפן ממצרים תסיע", מה גפן לא מקבל הרכבה ממין אחר, כן זרעו היו שומרים אות ברית, ולא מקבלין הרכבה ממין אחר – דפסולת דאברהם גרם לישמעאל, ופסולת דיצחק גרם לעשו, דאשתעבידו לבנוהי בסוף בגלות..... כח

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת שלח כט

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת שלח לך כט

טו. במדבר הזה יתמו ושם ימותו, ומושה וס' רבוא שלו אסתלקו לעילא מעלמא דלעילא אינון, וכל אלה שמתו היו מן ערב רב, כמו שכתוב "ויהי המתים", הידועים, שבחיהם קרוים מתים..... כט

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת קרח ל

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת קרח..... ל

טז. "והנה פרח מטה אהרן לבית לוי", סוד פר"ח הוא סוד רפ"ח ניצוצות – משה כשהוציא ישראל ממצרים העלה ר"ב ניצוצות – כי מתחלה היה מוטל על יוסף הצדיק שירד למצרים לשבור בר, זה שכתוב: "רב עוד יוסף בני חי", ועל"י אמר פרעה הן עם בני ישראל ר"ב ועצום ממנו, שיעלו רב ניצוצות, הבה נתחכמו ל"ו, פן ירבה מילוי למ"ד ו"ו על פ"ו ניצוצות הנשארות שעלה משה אל האלקים לתקן אלו פ"ו ניצוצות, ונוסף גם הוא, גם ערב רב עלו אתם, גם את זה לעומת זה, ב' פעמים ג"ם בנימטריא אלהי"ם, אח"כ בא משה ויקח את עצמות יוסף להעלות הנשארות – ועל זה היה מחלוקתו של קרח, "רב לכם", אתם חושבין שאתם העליתם הניצוצות, שאינו כן, כי כל העדה כ"לם ק"דושים ר"ת ק"ך, אלקים השיב: "המעט מכם", אם יש כח בכם לבסם ולהמתיק קי"ט מנין מע"ט, כמו שכתוב אצל משה "ותחסרהו מע"ט מאלקים", רב לכם בני לוי, ר"ל הלא אין כח בכם להעלות קי"ט צירופי אלקים שהוא מע"ט, וא"כ איך יעלה על דעתכם שאתם יש כח בידכם להעלות רב ניצוצות – קרית מלך ר"ב, על רב ניצוצות, אלקים בארמונותיה נודע למשג"ב, בנימטריא משה, שהוא היה אי"ש אלקים, וביסם והמתיק כל הניצוצות, והנה פר"ח מטה אהרן, פרח במילואו פ"א רי"ש ח"ת, בנימטריא

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה ט

מטמרו"ן ש"ר הפני"ם שהוא סוד מ"טה א"הרן ל"בית ל"זוי, ראשי תיבות בנ"מטריא מיכ"א"ל, ולפי שקרח היה קין, עליו איתמר שאת פני רשע לא טוב, הלא אם תטיב שאת, וגרמזו בס"ת רפ"ח, פ"א רי"ש ח"ת, שאם תאמר כי קרח גלגול שלו קין דשרקו ויחרקו חרק עליו שר של גיהנם, שכי"ו – בוטח בעשרו הוא יפול נאמר על קרח וכעלה צדיקים יפרחו, ועל סוד רפ"ח צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח.....ל

יז. לפי שרצה קרח להיות מלך ולהיות למעלה ראש, היה מן הבלועים עד תהום למטה, ולפי שרצה להיות כהן גדול, כי היה בכור, לכן היה מן השרופים – קרח לא טיפש היה, ומטועני הארון היה, התרעם על משה ואהרן שכל התלאות וההפתקאות דערו עליהו דיישראל בא מן הערב רב, והנה התרעם על שגרמו להם עגל, כי משה גרם בלקחו ערב רב, זה שאמר הקב"ה כי שחת עמך, ולא עמי ואהרן, העיקר ויגוף י"י את העם אשר עשו את העגל – ר"ב לכם, אתם הגורמים ערב רב, כי כל הצרות הצורות הבאו עלינו, הכל בא מכם, כי כל העדה כולם קדושים הם מסיטרא דקדושה, והם תו"ך, כמו שכתוב: "ונקדשתי בתוך בני ישראל", וכמ"ש גבי בני יעקב עשרה שהם סוד הקדושה: ויבאו בתוך הבאים לשבור אוכל, כי קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, ובנוי דערב רב הם הקליפה אשר סביב המוח, ומשה סבר שתהיה הקליפה ג"כ מתוקנת לכנוס בתוך הקדושה, לכן לקח עמו, כי לעתיד לבוא כשיעבור רוח הטומא"ה מן הארץ, יהיה כן.....לב

יח. שלמה המלך לקח אלף נשים, להכניע אלף כוחות הטומאה וגם כל השרים, זה שכתוב כאן בקרח: ובתוכ"ם ה', שישראל הם התו"ך, כי ישראל הם כליו של הקב"ה, והקב"ה כביכול מעצמותו נתן בהם – חלק ה' אמרה נפשי, ונשמת ישראל וחכמתן, הוא חלק אלוך ממעל, לא עשה כן לכל גוי, לזה אמר קרח: ומדוע תתנשאו? הלא אתם גרמתם לנו הצרות בענין עגל שלקחת ערב רב, וכל המאורעות, מתאוננים, וקברות התאוה, הכל בא מהם.....לג

יט. גם דתן ואבירם אמרו למשה, והוסיפו כי שתים רעות שהיה לישראל, שזה גרם תרין בזיעי, דהיינו לכ' חורבנין, חורבן א' על ע"ז ג"ע ש"ד, הוא עון עגל, שאז קרבו פקודות העם לסוף כ"ד דורות נגבה חוב זה, ובית שני עבור מרגלים, בכייה של חנם גרמה בית שני, שעבור שנאת חנם נחרב בית שני – המעט כי העליטנו מארץ מצרים, העלייה אשר העליטנו מארץ מצרים, היתה ממכם שגרמת להמיתנו במדבר, כי אלו לא לקחת ערב רב אשר עלה אתם, ז"ש כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים, הרי תלה העלייה במשה, לא די שכזה אתה הוא הגורם שחטאנו בעגל, אף גם זאת גרמת לנו שלא נבא לארץ ישראל, אתה הוא הגורם שלא תתן לנו נחלת שדה וחרם, כי למה הסכמת בשליחת מרגלים – על ענין עגל השיב משה לקרח שמעו נא

י הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

בני לוי, שמע"ו נא רמז על שמעון, בני לוי רמז ללוי, כי אמרו איש אל אחיו לכו ונהרגנו וגו', אותו החטא גרם שירד יוסף למצרים, והוצרך משה להעלות אותם ע"י מס של כסף שה"י כתוב עליו עלה שור, ואותו מס זרק מיכה לאש, יצא העגל הזה, והם הגורמין ולא הוא – ולדתן ולאבירם כשראה משה לזות שפתים, התפלל לפני הקב"ה שהוא לא חטא בשתים רעות אלו על שלקח ערב רב אשר בשר חמורים בשרם, אמר לפני הקב"ה: לא חמור אחד מהם נשאתי, אף שלא מחיתי ערב רב לילך עמנו, וכי נשאתי אותם על כנפי נשרים כאשר ישא האומן את היונק, כאשר הוא עושה לס' רבוא של נשמות קדושות, ועל דבר מרגלים ולא הרעותי את אחד מהן, אף וייטב הדבר בעיני בענין שליחות המרגלים, מ"מ לא לרעה עשיתי, רק לטובה נתכוונתי – ז"ש אתם המיתם את ע"ם י"י ר"ת ע"גל מ"רגלים, הלא בשתים אלו אתם גורמין, לפי שמשה אמר בקר ויודע י"י את אשר לו, ז"ש שכוונתם לחרף להקב"ה בעצמו ובתורתו, ולכן לקח משה ס"ת בחיקו בזאת תדעון..... לד

ב. לפי שביד משה היה המטה הזה, ובזה נתקנא קרח בשעה שצוה הקב"ה על סוד תכלת בפרשה שלפניה, לכן הלביש הוא ר"ן איש טליתות שכולן תכלת, כי כל העדה כלם קדושים – וישמע משה ויפול על פניו, שחשדוהו על אשת איש, ועל אותה אש"ת א"ש שהיא סוד נפש יקרה תצוד שאמר הקב"ה קח לך אשת זנונים וגו', חשדוהו ואמר רב לכם, שאתם רוצים להעלות ר"ב ניצוצות בסוד ערב רב אשר עלה אתם מן רפ"ח ניצוצות שלא העלה משה רק ר"ב, ונשארו מגין אלקים, ומשה עלה אל אלקים, למתק ג"כ אלו פ"ו ניצוצות מגין אלקים, ז"ש לו קרח: "רב לכם", אתם לבדכם רוצים לירש כל הקדושה, כי כל העדה קדושים ובתוכם י"י ויש להם יכולת להוציא מן קליפה לעשות תו"ך, ומדוע תתנשאו, בזה נפל משה על פניו, וצוה ליקח קמורת, כי סמוך לזה שאמר ואשת איש נפש יקרה תצוד, איתא שם במשלי: היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה, לכן צוה ליקח מחתות..... לו

בא. נזרקה בקרח זוהמת נחש הקדמוני, רוח של קין, כדאיתא ביה "שבעתים יוקם קין" את כל נתן, כי כל עשרו של קרח הלך לנוקבא דתהומא רבא עבור זה, ג"ע ו"קלון י"מצא, בהיפוך אתון יו"ן, וחרפתו לא תמחה, הוא רצה להפך קליפת יו"ן, ונהפכה לו, עד שחרפתו לא תמחה, כי קנאת חמת גבר, קשה כשאול קנאה, ולא יחמול ביום נקם בשעה שאמר משה אם בריאה יברא..... לו

בב. נעשה מן קר קבר, ונתחלק בקר לקבר – ברכה לראש משביר, על משה שהיה שוחר טוב ומבקש רצון מ"י במה שאמר בקר ויודע י"י, כי אז סיטרא דחסד בעולם בבקר חסדיך – אבל על קרח איתמר מונע ב"ר יקבהו לא"ם, כי

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה יא

עיקר חלוקתו על ר"ב ניצוצות של רפ"ח שהעלה משה עם ערב ר"ב אשר עלו אתם, ואיהו מונע ב"ר – אך טוב לישראל אלקים לבר"י לב"ב, וקין והבל דאינון עתה קרח ומשה מחלוקתם הראשון, דין אמר חלוץ סוד קל"ד, ודין א' פרח באווירא, על אינון רפ"ח ניצוצין, נחלקו גם עתה, באו לחלוקה זו, וכעלה צדיקים יפרחו על סוד רפ"ח..... לח

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת חוקת.....לט

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת חוקת.....לט

כג. אותם שיצאו ממצרים שנגזרה עליהם מיתה, לא היו רואים במדבר נחת רוח ולא רוח טובה, וכן הכתוב אומר ובניהם יהיו רועים במדבר וכו', אמר רבי עקיבא כשהיו מגלים התגרים סל של פירות היו מתים וכו', הענין שתרעומתן היה על התורה שבעל פה, וערב רב לא היו יכולין להבין תורה שבעל פה, זה שכתוב ורוחך הטובה נתת להשכילם, שמע מינה שענין תרעומתן היה על ההשכלה על לחם אבירים, כי הם לא אכלו את המן, רק תמצית של מן ירד אחר כך להם, שנעשה מינו, ומשם אוכלים הם, ולכן פתחו בשנים, לחם ומים, (מים בחי' נפשינו קצה, כי המן נמס להם במים, לכן אמרו ק"ל ק"ל, ב' דברים קלים).....לט

כד. ישראל השוו עבר לקונו ודברו בלחם שבא לחם מן השמים ובמים שבא להם מן הארץ, והוא שלא כדרך העולם שהמים בא מלמעלה למטר השמים תשתה מים והארץ מוציאה לחם, לכן כשבאו סמוך לארץ ישראל שראו אלו השני מדריגות בארץ שהם היפוך סדר העולם, לכן באו הוציאו דבה, שמעו שלא יבואו לארץ ישראל, שלא היה יכול למעום אותו הדור מפירות הארץ כלום, א"ר עקיבא כשהיה מגלים להם הסל הבא מן פירות הארץ היו מתים, שנאמר אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה את הארץ הטובה וכו', הם שרננו וידבר העם הם השיבוס למה העליטנו ממצרים למות במדבר, שלא זכינו לשום טובה בעולם, אין לחם על פי הטבע מלמטה רק מלמעלה, ואין מים מלמעלה על פי הטבע רק מלמטה – ואלו שיצאו ממצרים לא היו יכולין לרנן על המים, כי גם כן במצרים לא היה להם מטר מלמעלה, לזה חזרו ורננו על הלחם לבד, נפשינו קצה בלחם הקלוקל, שזה עיקר תרעומתן, ולא הזכירו המים – ולפי שדברו על הלחם ועל מים, לכן על לחם שלח "נחש עפר לחמו", ונגד המים שלח בהם שרפים, שאין מים לכבות האש השרף, וינשכו את העם, הם שיצאו ממצרים, שלא רננו רק בלחם לבד, כי גם שם מים למטה – וימת עם רב, הם ערב רב שעלו אתם, שהיו משאר אומות שיש להם מטר מלמעלה, עליהם אמר רב בקמץ, ויבא העם אל משה, הם אותן שקלקלו בלחם, חטאו כי דברנו בי"י וכך, הם אילו שדברו בלחם לבד,

יב הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

וידוע שהמן בא משם י"י ולא משם של אלקים, והם באו לתקן חטא של לחם שדברו נפשינו קצה, לכן אמרו התפלל אל י"י ויסר מעלינו הנחש שהוא בא עבור לחם – ויתפלל משה בעד העם סתם, לא קאמר בעד מה, כי לא היה יודע אם חזרו נחש דלעילא לאתעראמ

כה. גלות הזה של אדום הוא על עון לשון הרע – וידבר העם באלקים ובמשה למה העליטנו מארץ מצרים, בכל גליות אנו יושבין תחת ק"ל משיריין דיליה, ומיד כשמתעוררין ישראל לשון הרע, מתעוררין כל הנחשים, וישראל ראו שהכל תלוי באותו תנין גדול רובץ בתוך יאוריו, לכן בקשו ויסר מעלינו את הנחש – במסורה ג"פ 'ויסר', ויסר הערב מפרעה ומכל עבדיו, יסר את הנחש, ויסר את אופן מרכבותיו, פרעה היה התנין ועליו היו תלוין כל הערובויא, ז"ש ויסר את הערוב ויסר את אופן מרכבותיו אופני מרכבותיו מבעי למימר או אופן מרכבתו אבל בזה האופן תלוין כל המרכבות, או שבקשו על ערב רב שהיה אתם וגרמה להם ערובויא בישא, ז"ש ויסר את הערב שהם ערב רב, אז ויסר את הנחש, כי לא נחש ביעקב, לכן אמר הנחש בלשון יחיד, כי בזה הנחש תלוין כל המרכבות, אפ"ן בני' סמא"ל, כל המרכבות בנוין עליו, לכן עשה משה נחש נחושת, כי ההרים הרי נחושת, והביט אל הנחש וחי, כי גלות מכפרת עון, והפסוק אומר: "לכן גלה עמי מבלי דעת", ר"ל שאינם רוצים לידע שהם בגלות, ואין מקבלים עול גולה עליהם, אבל והביט אל לשון הרע שדיבר, וזרקו אותו לנוקבא דתהומא רבא, וכשיביט האדם באלו ענינים אזי וחימב

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת בלקמד

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בלקמד

כו. ויאמר מואב אל מדין עתה ילחכו הקהל הזה על ערב רב שהם אינם עומדין בתפקידו של הקב"ה, כלחוד"ך השור, כמו שחטאו ישראל בענין עשיית העגל, מזה היה מתיירא מואבמד

כז. הפעם הראשון אמר מן ארם ינחני בלק לכה ארה לי יעקב הם הערב רב שעשו עגל – ולכה זועמה ישראל על כלל ישראלמד

כח. ויאמר אל עמו, ע' עקומה, ולקט כסף, הם סוד ניצוצות טהורות שעלו עמו מנין ר"ב מן ר"פ ניצוצין, ז"ש גם ערב ר"ב עלה אתם, ז"ש ויגר מואב מפני העם כי ר"ב הוא, שהעלו רב ניצוצות עמהם ונשאר מנין אלקים, ומשה עלה אל אלקים לתקן עוד פ"ו ניצוצות – הן עם יצא ממצרים, ערב רב על רב ניצוצות שיעלו אתם.מה

כט. בלעם אמר על עצמו "ותהי אחריתי כמוהו", שראה שיש לו ניקה סוף תיבות של אב"ת העול"ם בנימטריא ישרים, כי אברהם יצחק יעקב ס"ת קמ"ב,

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה יג

עליה אמר יהושע כשראה עגל שנרם יונסם ויומברום בנוי דבלעם ק"ול מ"לחמה ב"מחנה שהוא ר"ת קמ"ב, שהוא בלעם, כי מכוחו בא העגל, ואותו כח נטיל עתה בלעם שהלך לקלל ישראל, כדאיתא בזוהר שני נעריו עמו אלו הכשפים והכוחות של בנוי לקח עמו רבת שכנה לה נפשי עם שונא שלום, אזל אסקיה לבלעם בנגידא השיב מילייהו נפישין לא תדרוש שלומם ומובתם, לכן קראו שונא שלום – ויגר מואב מפני העם הם הערב רב, ז"ש כי רב הוא: על ערב רב, אבל מפני ישראל לא היה לו שום מורא רק ויקוצו מפני בני ישראל..... מזה

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת פנחס.....מו

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת פנחסמו

ל. המגיפה היתה לטובתן של ישראל, כדי שכל ערב רב שהיו בישראל ספו תמו מן בלהות, כדברי רשב"י שכל אותן כ"ד אלף שמתו היו משבט שמעון, מאינן ערב רב שנתגיירו ונתדבקו בשמעון – ז"ש ויהיו המתים, שכבר מתו כמה פעמים, במתאוננים, במרגלים, בעגל – מישראל לא מת שום אחד מהם – לא היה יכולת לבוא לארץ ישראל שהוא תוך של כל העולם, עד שמתו כל אינן קליפות קוצים בכרם ונשארו מצורף ומזוקק.....מו

לא. לכן התחיל פרשה זו פנחס בן אלעזר השיב את חמתי בקנאו את קנאתי, בכדי שיהיו ישראל תוך, והקליפ"ה נפלה מהם – ז"ש ויהי אחר המגיפה, שנגף י"י את ערב רב אשר עלה אתם – והכתוב אומר: "וקי"י י"י ירשו ארץ", כשזרע מרעים יכרתו, וכן הכתוב אומר: קרני רשעים אנדע, אז תרומנה קרנות צדיק – לכן עתה מחדש התחיל שאו את ראש בני ישראל, ליתן להם נשיאות ראש.....מז

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת ואתחנן.....מח

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ואתחנןמח

לב. אמר רב לך, רמז לו שהוא לקח ער"ב ר"ב עמו, והם גרמו את העגל – ועל מרגלים אמר לך, כמו שכתוב שלח לך אנשים, והקב"ה לא שלח, רק לך, איני מצוה אותך, באופן שבתיבת רב לך רמז לו שבשניהם חטא.....מח

לג. הוצרך משה להיות קבור במדבר בעבור העגל, לפי שהוציא שם רע על בתולות ישראל, שהקב"ה אמר לך רד כי שחת עמך, ר"ל ערב רב, והוא אמר למה ה' יחרה אפך בעמך על ישראל בעצמם, וע"י שהוציא שם רע עליהם הוצרך להיות אצלם, לקיים קרא ולו תהיה לאשה ולא יוכל לשלחה כל ימיו.....מח

ספר מגלה עמוקות על התורה פרשת וזאת הברכה.....ג

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וזאת הברכה.....ג

לד. בגמרא סוכה: מאה ועשרים זקנים ומהם כמה נביאים תקנו שמונה עשרה על הסדר – טעם זה המנין של ק"ך, לפי שבאו להמתיק ק"ך צירופים של אלקים – וזה סוד ומושה עלה אל האלקים, לכן היה בהר ק"ך יום, והיה ימיו מאה ועשרים, להמתיק ק"ך בתים של אלקים – לכן לקחו ערב רב ק"ך קנטרין בעגל ואמרו עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו, ק"כ בתים של אלקים, לכן ירדו לק"ך קנטרין, ק"ך רבוא של מלאכי חבלה, ופרקו עטרות שלחם, שהוא שם המפורש, כי מן ה' עשו אלקים.....ג

לה. לכן בימי שלמה שעשו בימיו שלום כל המשחיתים, ויהיו שלום בינו לבין חירם מלך צור, שהוריד שם שר א', והורידו לז' מדורי גיהנם, ונכנעו כל כוחות הדין, גם היא באה מלכת שבא ונתנה מאה ועשרים כיכרים זהב לשלמה, ולכן הקריבו אז מאה ועשרים אלף צאן, להמתיק ק"ך כוחות של אלקים, כי המושפט לאלקים הוא, לכן כל עיר שיש בה מאה ועשרים אנשים, מעמידין בה סנהדרי קמנה, ולכן הוצרכו להיות ק"ך זקנים, להמתיק ק"ך ב"ד של אלקים.....גא

❀ ספר מגלה עמוקות על התורה ❀

פרשת תולדות

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תולדות

א.

וערב רב באמצע סימנם סער ויניקותם מן ה' אחרונה הרי סערה

וישב יצחק בגרר יצחק בגרר בנ' תורה שהוא סוד י"ג מכילין דרחמי י"ג פ' אהיה וי"ג פ' הוי"ה משה ואליהו שהם הכלל תורה שבכתב ושבע"פ כמז"ה (עמוס א) בסופה ובסער' דרכו משה ותשם בסוף ואליהו עלה בסערה הוא נוטריקון יסוד שהכל תלוי בו יסוד נוטריקון ד' סופה וסערה דרכו ונרמז במלת סופה תרין ב"ד אדני אלה"ם ה"ם שאוחזין בה סער דהיינו מסטרא דשמאלא סמאל שהוא אש ומימין רהב שהוא מים. בר"מ פ' פנחס וערב רב באמצע סימנם סער ויניקותם מן ה' אחרונה הרי סערה.

ב.

בשעת מנחה מתעורר מדת הדין, כי פנה יום כי ינטו צללי ערב, לכן צריך ליזהר ביותר בתפלת מנחה כמו שאמר יעקב מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו, עבור עשו שבא שולטן ידיה בסוד וירא העם כי בשש, באה שעה שית שעתין בתראין דיומא, בסוד ערב רב

ולפי שיצחק תיקן תפילת מנחה התחיל בתפילתו תחילה ויצא יצחק לפנות ערב כי אז מתעורר מדת הדין כי פנה יום (ירמיה ו) כי

ינטו צללי ערב לכן צריך ליזהר ביותר בתפלת מנחה כמ"ש יעקב (בראשית לב) מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו עבור עשו שבא שולטן ידי' בסוד וירא העם כי (שמות לב) בשש באה שעה שית שעתין בתראין דיומא בסוד ערב רב לכן קראה עשק כי שם המקטרג עומד והתעשקו עמו כנגד תפלות ערבית (תהלים קב) תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער קראה שטנה אבל נגד תפילות שחרית שאז (איוב לח) רבה אמונתך בסוד אהבה רבה (איוב לח) ויריעו כל בני אלהים (בראשית מד) הבוקר אור והאנשים שולחו המה וחמוריהם אמר רחובות כי שם הרחיב ד' לנו ואידלי יומא ואידלי קצירה ופרינו לפי שכל התפילות של כל ימי החול מקבלין בשבת כי כל ז' ימים יונקין משבת ג' מקמי שבת וג' לבתר שבת בסוד תוספת נפש רוח נשמה ז"ש ויעל משם באר שבע שהוא שבת קודש שכולם עולים דרך שם.

פרשת וישלח

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וישלח

ג.

תפילת המנחה צריכין אנו ליזהר בה יותר, לפי שהיא שלוחה עבור מדתו של יצחק שיונק ממנה עשו, כמו שכתוב: אוי נא לנו כי פנה יום כי ינטו צללי ערב, לכן וירא העם כי באו שש, והגיע ערב רב זמן יניקת החיצונים – והנה גם הוא אחרינו, תפילת ערבית שתיקן יעקב כו' – תפילת שחרית כי הבוקר אור והאנשים שלחו המה וחמוריהם, ברון יחד ככבי בקר, אז ויריעו כל המקטרגים

והנה למדו רז"ל כל סדר התפילות מיעקב ולדעתי נרמזין בפסוק מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו ר"ל תפילת המנחה צריכין אנו

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה יז

ליזהר בה יותר לפי שהיא שלוחה עבור מידתו של יצחק שיונק ממנה עשו כמ"ש (ירמ' ו) אוי נא לנו כי פנה יום כי ינטו צללי ערב לכן (שמות לב) וירא העם כי באו שש והגיע ערב רב זמן יניקת החיצונים והנה גם הוא אחרינו תפילת ערבית שתיקן יעקב ויצו גם את השני גם את השלישי הן הן שלשה משמורת של לילה גם כל ההולכים אחרי העדרים תפילת שחרית (בראשית מז) כי הבוקר אור והאנשים שלחו המה וחמוריהם (איוב לה) ברון יחד ככבי בקר אז ויריעו כל המקטרגים.

פרשת ויגש

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ויגש

ד.

ערב רב עלה אתם, רפ"ח ניצוצות שהעלו ממצרים מנין ר"ב – כי ירדו לשבור ב"ר – ערב ר"ב – מנין רב עלה אתם – ויוסף ישית ידו על עיניך, כי יוסף הורד למצרים לשבור ב"ר, שהוא צדיק אוכל לשובע נפשו, לתקן הנפשות – גם עלה, ג"ם ערב רב עלה

אז רמז גם על ערב רב עלה אתם שהוא ג"כ על רפ"ח ניצוצות שהעלו ממצרים מנין ר"ב כי ירדו לשבור ב"ר ז"ש ערב ר"ב מנין רב עלה אתם ויוסף ישית ידו על עיניך כי יוסף הורד למצרים לשבור ב"ר שהוא צדיק אוכל לשובע נפשו לתקן הנפשות גם עלה ג"ם ערב רב עלה וממי באין אלו הניצוצות ויוסף וגו'.

ה.

ק"ל שנה של יעקב אבינו, כנגד ק"ל שנים שהוליד אדם הראשון רוחין שדין ולילין – כשנולד משה אז כלו ופסקו כולם – יעקב אמר לבניו רדו שמה ונחיה משם ולא נמות, לבא בקדושה ולא בקליפה, שרגליה יורדת מות – רדו שמ"ה אותיות משה, כי מן רדו צריך לנכות כל פ' שנה של משה, שאז הי' הנשמות מסיטרא דטוב, נשארין רק ק"ל שנה, כנגד ק"ל שנה של אדה"ר שהוליד שידיים, ואח"כ הוליד שת בדמותו ובצלמו כן לאחר ק"ל שנה שהיו במצרים נשאר פ' שנה של משה שהוא דמות ש"ת – שופריה דיעקב, "שפרה מלשון תיקון", מעין שופריה דאדה"ר – פרעה שידע זה, אמר כל טוב ארץ מצרים לכם הוא – ואותם הנשמות מל יוסף במצרים כדי לצרף וללבן אותם – וניצוצות אלו באו בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו בעון זה שהשחיתו זרעם – ויוסף ברית העליון הכניס והחזיר אותם לקדושה זה סוד ואת העם העביר יוסף לערים מקצה גבול מצרים, אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם ערב רב, זה שאמר יעקב רב עוד יוסף בני חי, שיוסף החיה בברית מילה ערב רב שמל אותם, ולפי שארץ מצרים ערות הארץ ויוסף סוד ברית לכן גלו לשם, וע"י יוסף ניתקן הכל

יבוי מגורי מאה ושלושים שנה מעט ורעים כדי לתקן עון אדה"ר באותן ק"ל שנה עמד במי גיחון והוליד שידיין רוחין ולילין לכן קראו רעים סוד אלו השדים הנבראים מבעלי קריין הם טפות נשמות קדושות שמתלבשים בגוף שידיין ולילין הנעשים מן אשה זרה לילית וחוזרים להיות רעים מצד הרע ואמנם אלו הנשמות היו צריכין תיקון ז"ם והק"ל נשמע בית פרעה על אותן נשמות העשוקות שהיו מסטרא דלילית ופרעה היא פ"ה ר"ע תנין גדול הרובץ בתוך יאוריו לכן גזר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו כי יאורה דבר היאורה נקיבה בסוד דג דגה חובל חבלה ולכן כל ק"ל שנים הראשונים שהיו ישראל במצרים כל אותן

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה יט

הנשמות שנולדו בק"ל שנים הראשונים הי' אותן טיפין שהוליד אדה"ר באותן ק"ל שנים בשידין רוחין ולילין וכשנולד משה אז כלו ופסקו כלם והוא התחיל להיות מצד הטוב ולא מצד הרע כראשונים ז"ס ותרא אותם כי טוב הוא ותר"א בגי' אדה"ר ז"ש בזוהר שאז נתקן חטא חוה ותרא האשה כי טוב העץ למאכל הנה יעקב אמר לבניו רדו שמה ונחיה משם ולא נמות לבא בקדושה ולא בקליפה שרגליה יורדת מות רדו שמ"ה אותיות משה כי מן רדו צריך לנכות כל פ' שנה של משה שאז הי' הנשמות מסיטרא דטוב נמצא שלא נשארו רק ק"ל שנה כנגד ק"ל שנה של אדה"ר שהוליד שידיים ואח"כ הוליד שת בדמותו ובצלמו כן לאחר ק"ל שנה שהיו במצרים נשארו פ' שנה של משה שהוא דמות ש"ת ז"ש כי מן המים הזדונים משיתוהו שהוא הי' דוגמת ש"ת ועד אותו יום כל הבן הילוד היה מן סוד יאורה שהיא לילי' ושופרי' דיעקב מלשון (איוב כז) ברוחו שמים שפרה מלשון תיקון מעין שופרי' דאדה"ר ופרעה שידע זה אמר כל טוב ארץ מצרים לכם הוא ואותם הנשמות מל יוסף במצרים כדי לצרף וללבן אותם וניצוצות אלו באו בדור המבול ובדור הפלגה גם הם חטאו בעון זה שהשחיתו זרעם ויוסף ברית העליון הכנים והחזיר אותם לקדושה זה סוד ואת העם העביר יוסף לערים מקצה גבול מצרים אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם ערב רב ז"ש יעקב רב עוד יוסף בני חי שיוסף החיה בברית מילה ערב רב שמל אותם ולפי שארץ מצרים ערות הארץ ויוסף סוד ברית לכן גלו לשם וע"י יוסף ניתקן הכל ז"ש מקצה גבול מצרים שהוא סוד ערות העביר אות"ם על אות ברית קודש.

פרשת וארא

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וארא

ו.

לפי שאהרן בא מטוב של קין, לכן הוצרך הקב"ה לעשות נס במטה של אהרן, "מהרסיך ומחרביך ממך יצאו", זה הסוד של "ויקהילו העם אל אהרן", שהם ערב רב בנוי דקין, והשיב למשה: "אתה ידעת את העם כי ברע הוא", שהם ניתלין ברע של קין, והוא מטוב של קין, לכן באו אליו

ולפי שאהרן בא מטוב של קין לכן הוצרך הקב"ה לעשות גם במטה של אהרן לקיים קרא (ישעי' מט) מהרסיך ומחרביך ממך יצאו ודא רזא ויקהילו העם אל אהרן שהם ערב רב בנוי דקין והשיב למשה אתה ידעת את העם כי ברע הוא שהם ניתלין ברע של קין והוא מטוב של קין לכן באו אליו וכן במקום זה אמור אל אהרן.

פרשת בא

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בא

ז.

גם ערב רב עלה אתם, מחלוקת במכילתא כמה היו הערב רב, חד אמר: "ק"ך רבוא", וחד אמר: "ר"ס רבוא", וחד אמר: "ש"ס רבוא" – מפרש המחלוקת בדרך הפשט, ובדרך הקבלה – לפי שמשם רזא דעמודא דאמצעיתא דמקנן ביצירה, לכן הערב רב מחיליה קא אתיין

גם ערב רב עלה אתם במכילתא חד אמר ק"ך רבוא ה' ערב רב וחד אמר ר"ס רבוא וחד אמר ש"ס רבוא בדרך הפשט. כתב דודי מהר"ש במכילתא דבהא פליגי מ"ד ק"ך רבוא דריש גם ערב שהי' כל כך רב אתם ר"ל מאחר שישראל בעצמם היו ס' רבוא והם היו כ"כ רב כמו הם ז"ש אתם הרי כפל ס' רבוא ק"ך השני דריש גם מרבה עוד כמוהו הרי ר"ס רבוא ע"ד הקבלה יש ג' מס"ך מבדיל בין ג' עולמות והמסך הוא ק"ך צירופי אלקים נרמזו במלת מס"ך ז"ס ומשה עלה אל האלהים עכ"פ הם על ק"ך צירופים רק בהא קמיפלגי מ"ד ק"ך רבוא סובר שהם היו מן הקליפות שבעשייה תמן ק"ך צירופים וחד אמר שהיו מן הקליפות רע שביצירה שהוא ב"פ ק"ך הרי ר"ס כי ק"ך דיצירה ק"ך דעשיי' הרי ר"ס ולפי שמשם רזא דעמודא דאמצעיתא דמקנן ביצירה לכן הערב רב מחיליה קא אתיין ונקרא עם ר"ס וחד אמר ש"ס שהיו מן החיצונים שמגיע עד הצוואר וכמו שבא דוד מן עולם הבריאה לתקן צוואר זה בסוד כמגדל דוד צווארך וקופה של שרצים זו תלויה בצווארו לתקן זה לכן היו ש"ס.

פרשת תרומה

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תרומה

ח.

”ועשו לי מקדש ושכן ת”י בתוכם”, הרי ארר”ט בגימ’ ת”י ומתרגמינן טורי דמלטטיא ובכל דבר הקדוש מתדבקות הקליפה, ז”ש ועשו לי מקדש ושכן ת”י, שהוא רזא דארר”ט בתוכם, כי הקב”ה צוה לעשות מתחילה המשכן עם ערב רב מאת כל איש שיהיה מוחא וקליפה ביה

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם האי קרא קשיא דלאו סיפא רישא. בזוהר מתרין משכן בגי’ שמ”ע שהוא סוד שיעור קומה על ה’ חלקים נחלק המשכן וכן האדם על ה’ חלקים או רמז סוד קדוש ת”י שנין מנין קדוש. ז”ס ועשו לי מקדש ושכן ת”י בתוכם לכן היו ת”י שנים במקדש ואח”כ נחרב או בא לומר הרי ארר”ט בגימ’ ת”י ומתרגמינן טורי דמלטטיא ובכל דבר הקדוש מתדבקות הקליפה ז”ש ועשו לי מקדש ושכן ת”י שהוא רזא דארר”ט בתוכם כי הקב”ה צוה לעשות מתחילה המשכן עם ערב רב מאת כל איש שיהיה מוחא וקליפה ביה.

פרשת ויקרא

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ויקרא

ט.

נחלק אדם לאחר אכילת עץ הדעת טוב ורע, לתרין בנין, קין והבל, קין מסיטרא דרע, הבל מסיטרא דטוב, ומהם נתערבו כל הנשמות שבעולם, ונתערב טוב ברע, ורע בטוב – ויקר אל משה, כל הנשמות שהם סוד אור יקר שהם הנשמות בכלל, נתגלה אל משה, בסוד א' זעירא, שסוד א' היא נחלקת י"ו למטה י"ו למעלה, שהם סוד זעיר, שיורדין בו הנשמות בתרין חילוקין אלו דהיינו י"ו למעלה הם נשמות מסיטר' דטוב הם מצד הבל, ואח"כ ו"י למטה, תכה זה אל זה ו"פ י"ו הרי קין, נמצא שרמוזים בכאן כל הנשמות שיוצאים מתרין סטרין

האופן ע"ז יש בצורת א' זעירא י"ו למעלה י"ו למטה הנה נרמז בכאן (משלי ב) והון אדם יקר חרוץ נחלק אדם לאחר אכילת עץ הדעת טוב ורע לתרין בנין קין והבל קין מסיטרא דרע הבל מסיטרא דטוב ומהם נתערבו כל הנשמות שבעולם ונתערב טוב ברע ורע בטוב ומזה נחלקה א' לסוד בוצינא דקרדוניתא שיורדים ש"ך דינים לזעיר שכן נרמז ג"כ בשם קין והבל כי קין הוא החצי עץ שהוא חשבון ק"ם לכן תרגום של עץ הוא ק"ם חושבנא דדין כדין רק מחטא של אדם הראשון סיפר בלשון הארמי וכן ג"כ הבל עולה כמנין קין בזה האופן ה"פ ל"ב הרי ק"ם שניהם יחד עולה ש"ך והנה בכאן רמז דאיתמר גבי משה והנה נער בוכה שהוא סוד ש"ך שחשבה בתיה שש"ך גבורות ירדו לעולם אבל איתמר גבי משה וטרא אותו כי טוב הוא וז"ש ויקר אל משה שכל הנשמות שהם סוד אור יקר שהם הנשמות בכלל נתגלה אל משה בסוד א' זעירא שסוד א' היא נחלקת י"ו למטה י"ו למעלה שהם סוד זעיר

כר הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

שיוורדין בו הנשמות בתרין חילוקין אלו דהיינו י"ו למעלה הם נשמות מסיטר' דטוב הם מצד הבל שכן י"פ ו"י עולה ק"ס כמנין הבל שהוא ה"פ ב"ל ואח"כ ו"י למטה תכה זה אל זה ו"פ י"ו הרי קין נמצא שרמוזים בכאן כל הנשמות שיוצאים מתרין סטריין.

פרשת תזריע

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת תזריע

י.

"מרור" על שם ו' דאתפרש מן ה', ודא גרים לון וימררו את חייהם, איהו מרור, קראן לי מרה כי המר שדי לי, יוד מן שדי רשימו דברית דיהיב משה בערב רב, בגין דא נחית משה מן דרגא

פסח מצה ומרור לקביל ג' אבות כ"א התחלתו ביווד אברהם הוא סוד יוד שנתנסה ביווד נסיונות יצחק התחלתו יוד יעקב ביווד הרי ג' יודין לקביל ג' עשרונים ג' מצות כ"א כלולה מעשרון עלי" איתמר באברהם (בראשית) מהרו ג' סאים קמ"ח בגי' פס"ח אלו הג' סאים נחלקים על ד' דגלים שהם ד"פ דגל בגימטריא פס"ח כי אלו הג' מצות כהן לוי ישראל שמסמנין עליהם ג"כ לקביל ג' אבות אברהם סיטרא דחסד כהן יצחק דין יעקב רחמים וימהר אבהם לתקן ה' של שם דאיהי מצה שלימה מסיטרא דה' מצה פרוסה כד אסתלק ירך דילה שהיא ו' לכן אומרים בפסח הלל גמור לקביל מצה שלימה ושאינו גמור לקביל פרוסה מרור ע"ש ו' דאתפרש מן ה' ודא גרים לון וימררו את חייהם איהו מרור קראן לי מרה כי המר (רות ב) שדי לי יוד מן שדי רשימו דברית דיהיב משה בערב רב בגי' נחית משה מן דרגא עיין תיקון י"ג דף כ"ז.

יא.

אמר רבן גמליאל כל מי שלא אמר ג' דברים הללו בפסח
דייקא לא יצא ידי חובתו, על חטאו של אדם הראשון קאמר,
ג' טיפין אלו שקלקל אדה"ר, לתקן קין ותאומתו ב', וב'
תאומות של הבל הרי שלש, ואדה"ר ב' טיפין דיליה לא
אצלחו קין והבל, רק אחר כך הוליד שת בדמותו ובצלמו –
אברהם, טיפ"ה (בגימטריא) א"ב המו"ן, נפיק מיניה פסולת
ישמעאל – יצח"ק בגימטריא ב' פעמים טיפ"ה, נפיק מניה
עשו – אבל יעק"ב עם סל"ם בגימטריא ג' פעמים טיפה,
הצליח, שהיה איש תם בלי פסולת

ז"ש ר"ג כל מי שלא אמר ג' דברים הללו בפסח דייקא לא יצא י"ח על
חובה דאדם קדמאה קאמר ג' טיפין אלו שקלקל אדה"ר (איוב לג)
הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלש עם גבר לתקן קין ותאומתו ב' הרי
פעמים וב' תאומות של הבל הרי שלש ואדם הראשון ב' טיפין דילי' לא
אצלחו קין והבל רק אחר כך הוליד שת בדמותו ובצלמו טיפה תליתאי
אצלח כן בגלגול שלו ב"פ לא אצלח אברהם טיפה אב (בראש' יז) המון
נפיק מיני' פסולת ישמעאל יצחק בני' ב"פ טיפה נפיק מני' עשו אבל יעקב
עם סלם בני' ג"פ טיפה אצלח שהי' איש תם בלי פסולת. פסח לקביל
אברהם שהי' מקחו מבעשור שנתנסה ביוד נסיונין ולכן נקרא שבת
הגדול ע"ש (יהושע יד) אדם גדול בענקים. מצה לקביל יצחק שנאמר
בבשירת לידתו ועשו ענות מרור ע"ש יעקב שהי' כמה צרות ונתקיים
אצלו וימררו את חייהם.

פרשת קדושים

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת קדושים

יב.

ענין ירידת נשמה לזה העולם לתקן גוף של מעלה, לכן אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, זה שכתוב: "אלקים מושיב יחידים" בזה העולם, כדי לגאול כל הנשמות ההולכים ערטילאין – יציאת נשמות מן העולם, כדמיון יציאת מצרים, להעלות ניצוצות הנידחות, בסוד: וירא יעקב כי יש שבר מאנין תבירין במצרים, רדו שמה להעלותם, וכן היה שגם ערב רב עלה עמהם – כן הצדיק, מוריד שאול ויעל ניצוצות עמו – במות כהן גדול, הולך ההורג נפש בשגגה לעירו, כי אז מעלה כל מארי דדינא עמו כל הנשמות

ענין ירידת נשמה לזה העולם לתקן גוף של מעלה לכן אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף ז"ש אלקים מושיב יחידים בזה העולם כדי לגאול כל הנשמות ההולכים ערטילאין ז"ש להוציא אסורים בכושרות גם להיפך יציאת נשמות מן העולם כדמיון יציאת מצרים להעלות ניצוצות הנידחות בסוד וירא יעקב כי יש שבר מאנין תבירין במצרים רדו שמה להעלותם וכן ה' שגם ערב רב עלה עמהם כן הצדיק (שמואל ב) מוריד שאול ויעל ניצוצות עמו ז"ש מושיב יחידים ביתה שהוא בית אלקים דלעילא אז מוציא אסירים בכושרות נקרא יחידים ליחיד סגולה כמו כה"ג שבמות כה"ג הולך ההורג נפש בשגגה לעירו כי אז מעלה כל מארי דדינא עמו כל הנשמות הן בשכינה שנקראת תיבת נח כלולה תחתיים שניים שלישים נפש רוח נשמה ז"ש מושיב יחידים ביתה דייקא על מלכות.

פרשת בהר

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בהר

יג.

וישבתם לבטח בארצכם, אותיות ח"ט לא היו בשבטים, עד שבא עכן ומעל בחרם חטא ישראל – אע"פ שגם בעגל אמר משה "אנא חטא העם הזה", על ערב רב קאמר, אבל על ישראל לא כתיב, אח"כ בימי שלמה נתהפכו אתוון וישבו ב"טח, אח"כ טח מראות עיניהם ענין תרין אתוון

וישבתם לבטח בארצכם בזוהר שיר השירים אותיות חט לא היו בשבטים עד שבא עכן ומעל בחרם חטא ישראל אע"פ שגם בעגל אמר משה אנא חטא העם הזה על ערב רב קאמר אבל על ישראל לא כתיב אח"כ בימי שלמה נתהפכו אתוון וישבו ב"טח אח"כ טח מראות עיניהם ענין תרין אתוון.

פרשת בחוקותי

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בחוקותי

יד.

יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת, כתוב בזרעו בגלות: "וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב", ואתמר בצאת הגאולה: "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", לא תערבון בהו ערבוביא הגיורים, בשביל זה אין מקבלין גרים לעתיד לבוא, דעל זרע יעקב כתיב "גפן ממצרים תסיע", מה גפן לא מקבל הרכבה ממין אחר, כן זרעו היו שומרים אות ברית, ולא מקבלין הרכבה ממין אחר – דפסולת דאברהם גרם לישמעאל, ופסולת דיצחק גרם לעשו, דאשתעבידו לבנוהי בסוף בגלות

גם אפשר לומר שלא די שיש לנו צרות מן גוים רק א' מזיק לחבירו ועפ"י תיקונים דף ק"ו תיקון ט"ז יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת, איתא בזרעו בגלותא: וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב, ואתמר במפקא דפורקנא (דברים): "י' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, לא תערבון בהו ערבוביא הגיורים, בגין דא אין מקבלין גרים לעתיד לבוא, דעלייהו דזרע יעקב כתיב גפן ממצרים תסיע, מה גפן לא מקבל הרכבה ממין אחרא, כן זרעיה הוה נטרינ אות ברית, ולא מקבלין הרכבה ממין אחרא, דפסולת דאברהם גרם לישמעאל, ופסולת דיצחק גרם לעשו, דאשתעבידו לבנוהי בסוף בגלות, ואם כן הפסוק מתחיל וזכרתי לעתיד לבוא את בריתי יעקוב בו, (ירמיה ב') כי אנכי נטעתך שור"ק, ר"ל מן ג' אבות, אבל כל הזרע אמת, שהוא יעקב, וישכון בטח בדד עין יעקב, לכן הוסיף ו' שהוא סוד יעקב (בראשית לב) כי במקלי עברתי את הירדן, ואיך נהפכת שערכבת עצמך סורי הגפן נכריה, לקחו נשים נכריות, הלא הגפן לא מקבל הרכבה אחרא, לכן התחיל ביעקב, כי פסולת של יצחק גרם אף, ופסולת של אברהם גרם אף, שיהיו בניו משתעבדין לסוף.

פרשת שלח

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת שלח לך

טז.

במדבר הזה יתמו ושם ימותו, ומשה וס' רבוא שלו אסתלקו לעילא מעלמא דלעילא אינון, וכל אלה שמתו היו מן ערב רב, כמו שכתוב "ויהי המתים", הידועים, שבחייהם קרוים מתים

במדבר הזה יתמו ושם ימותו ומשה וס' רבוא דיל' אסתלקו לעילא מעלמא דלעילא אינון וכל אלה שמתו הי' מן ערב רב כמ"ש ויהי המתים הידועים שבחייהם קרוים מתים ז"ש במדבר הזה יתמו ר"ל שלימות שלהם היו במדבר ואסתליקו לאתר עילאה ושם אותן שבא"י ימותו אבל על אלו לא שלטה מיתה כלל ושלטנותא דסטרא אחרא לא הוי עליהו כלל ז"ש ופגריכם על ההוא גופא שיש בכח שלהם לתקן הכל כשיכלו במדבר הזה ומתעכל גוף שלהם כראשכתן בזוהר שכן הם עושים בכל יום כמ"ש במדרש שבכל ליל ט' באב הלכו וקברו להם קברים ולמחר הוציאו כרוז שיפרשו חיים מן המתים כי מתעכל גוף שלהם במקום נחש להסיר זוהמא מעליהם ור"ע שאמר (סנהדרין ק) אין להם עוה"ב ר"ל שאין צריכין לעוה"ב כי ראו על הים ואמרו זה אלי ואנוהו ולפי שדברי ר"ע בלשון דמשתמע אתרי אפי לכן אמר שבקיה ר"ע לחסידותי' אספו לי חסידים.

פרשת קרח

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת קרח

טז.

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי", סוד פר"ח הוא סוד רפ"ח ניצוצות – משה כשהוציא ישראל ממצרים העלה ר"ב ניצוצות – כי מתחלה היה מוטל על יוסף הצדיק שירד למצרים לשבור בר, זה שכתוב: "רב עוד יוסף בני חי", ועלי אמר פרעה הן עם בני ישראל ר"ב ועצום ממנו, שיעלו רב ניצוצות, הבה נתחכמ' ל", פן ירבה מילוי למ"ד ו"ו על פ"ו ניצוצות הנשארות שעלה משה אל האלקים לתקן אלו פ"ו ניצוצות, ונוסף גם הוא, גם ערב רב עלו אתם, גם את זה לעומת זה, ב' פעמים ג"ם בגימטריא אלהי"ם, אח"כ בא משה 'ויקח' את עצמות יוסף להעלות הנשארות – ועל זה היה מחלוקתו של קרח, "רב לכם", אתם חושבין שאתם העליתם הניצוצות, שאינו כן, כי כל העדה כ"לם ק"דושים ר"ת ק"ך, אלקים השיב: "המעט מכם", אם יש כח בכם לבסס ולהמתיק קי"ט מנין מע"ט, כמו שכתוב אצל משה "ותחסרהו מע"ט מאלקים", רב לכם בני לוי, ר"ל הלא אין כח בכם להעלות קי"ט צירופי אלקים שהוא מע"ט, וא"כ איך יעלה על דעתכם שאתם יש כח בידכם להעלות רב ניצוצות – קרית מלך ר"ב, על רב ניצוצות, אלקים בארמנותיה נודע למשג"ב, בגימטריא משה, שהוא היה אי"ש אלקים, וביסס והמתיק כל הניצוצות, והנה פר"ח מטה אהרן, פרח במילואו פ"א רי"ש ח"ת, בגימטריא מטטרו"ן ש"ר הפני"ם שהוא סוד מ"טה א"הרן ל"בית ל"וי, ראשי תיבות בגימטריא מיכא"ל, ולפי שקרח היה קין, עליו איתמר שא"ת פני רשע לא טוב, הלא אם תטיב שאת, ונרמז בס"ת רפ"ח, פ"א רי"ש ח"ת, שאם תאמר כי קרח גלגול שלו קין דשרקו ויחרקו חרק עליו שר של גיהנם,

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה לא

**שכי"ו – בוטח בעשרו הוא יפול נאמר על קרח ובעלה
צדיקים יפרחו, ועל סוד רפ"ח צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח**

והנה פרח מטה אהרן לבית לוי סוד פר"ח הוא סוד רפ"ח ניצוצות כי ששה מלכין קדמאין דמיתו נתבטלו בו' לא איתמר בי' מיתה בתורה רק (בד"ה א) כל מידה הוא ע"ב ויש בכל ע"ב ג' כד"ן ר"ל ג' פעמים כ"ד וכל כלי ע"ב הוא שליש מן האורות כי האור הוא על חד תרין וע"פ מ"ת הוא רפ"ח ועלו אלו אורות למעל' בשבירת הכלים בסוד ורוח אלקים מרחפת רפ"ח מ"ת כמבואר בכנפי יונה משה כשהוציא ישראל ממצרים העלה ר"ב ניצוצות כי מתחלה הי' מוטל על יוסף הצדיק שירד למצרים לשבור בר ז"ש (בראשית מה) רב עוד יוסף בני חי ועל"י אמר פרעה הן עם בני ישראל ר"ב ועצום ממנו שיעלו רב ניצוצות הבה נתחכמ' ל"ו פן ירבה מילוי למ"ד ו"ו על פ"ו ניצוצות הנשארות שעלה משה אל האלקים לתקן אלו פ"ו כיצוצות ונוסף גם הוא גם ערב רב עלו אתם גם את זה לעומת זה ב"פ ג"ם בגימטריא אלקים אח"כ בא משה ויקח' את עצמות יוסף להעלות הנשארות ועל זה הי' מחלוקתו של קרח רב לכם אתם חושבין שאתם העליתם הניצוצות שאינו כן כי כל העד' כ"לם ק"דושים ר"ת ק"ך אלקים השיב המעט מכם אם יש כח בכם לבסס ולהמתיק קי"ט מנין מע"ט כ"ש אצל משה ותחסרהו מעט מאלקים רב לכם בני לוי ר"ל הלא אין כח בכם להעלות קי"ט צירופי אלקים שהוא מע"ט וא"כ איך יעלה על דעתכם שאתם יש כח בידכם להעלות רב ניצונות לכן במזמור מ"ח שהוא על סוד ב' כד"ן אמר (תהלים מח) קרית מלך ר"ב על רב ניצוצות אלקים בארמנותי' נודע למשג"ב בגי' משה שהוא הי' אי"ש אלקים וביסם והמתיק כל הניצוצות והנה פר"ח מטה אהרן פרח במילואו פ"א רי"ש ח"ת בגי' מטטרו"ן ש"ר הפני"ם שהוא סוד מ"טה א"הרן ל"בית ל"וי ר"ת בגי' מכאל ולפי שקרח הי' קין על"י איתמר (משלי יח) שא'ת פני רשע לא טוב (בראשית ג) הלא אם תטיב שאת ונרמזו בס"ת רפ"ח פ"א רי"ש ח"ת שא"ת כי קרח גלגול שלו קין דשרקו ויחרקו חרק עליו שר של גיהנם שכי"ו כי (פסחים קי"ט) שלש מאות

לב הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה

אקלידי היו אוצרותיו ז"ש בומח (משלי יא) בעשרו הוא יפול על קרח ובעלה צדיקים יפרחו ועל סוד רפ"ח (תהלים צא) צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח.

יז.

לפי שרצה קרח להיות מלך ולהיות למעלה ראש, היה מן הבלועים עד תהום למטה, ולפי שרצה להיות כהן גדול, כי היה בכור, לכן היה מן השרופים – קרח לא טיפש היה, ומטועני הארון היה, התרעם על משה ואהרן שכל התלאות והרפתקאות דעזו עלייהו דישראל בא מן הערב רב, והנה התרעם על שגרמו להם עגל, כי משה גרם בלקחו ערב רב, זה שאמר הקב"ה כי שחת עמך, ולא עמי ואהרן, העיקר ויגוף י"י את העם אשר עשו את העגל – ר"ב לכם, אתם הגורמים ערב רב, כי כל הצרות הצרורות הבאו עלינו, הכל בא מכם, כי כל העדה כולם קדושים הם מסיטרא דקדושה, והם תו"ך, כמו שכתוב: "ונקדשתי בתוך בני ישראל", וכמ"ש גבי בני יעקב עשרה שהם סוד הקדושה: ויבאו בתוך הבאים לשבור אוכל, כי קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, ובנוי דערב רב הם הקליפה אשר סביב המוח, ומשה סבר שתהיה הקליפה ג"כ מתוקנת לכנוס בתוך הקדושה, לכן לקח עמו, כי לעתיד לבוא כשיעבור רוח הטומא"ה מן הארץ, יהיה כן.

מח שהרהרו ישראל אתם המיתם את עם ה' והלא כבר יצאו בלועים ושרופים וקרח ה' משניהם לפי שרצה להיות מלך ולהיות למעל' ראש ה' מן הבלועים עד תהום למטה ולפי שרצה להיות כ"ג כי ה' בכור לכן ה' מן השרופים ע"ד הדרש אמרתי שקרח לא טיפש ה' ומטועני הארון ה' התרעם על משה ואהרן שכל התלאות והרפתקאות דעזו עלייהו דישראל בא מהם והנה התרעם על שגרמו להם עגל כי משה גרם בלקחו ערב רב ז"ש הקב"ה (שמות לב) כי שחת עמך ולא עמי ואהרן ג"כ העיקר ויגוף י"י את העם אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן ז"ש ר"ב

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה לג

לכם אתם הגורמים ערב רב כי כל הצרות הצרורות הבאו עלינו הכל בא מכם כי כל העדה כלם קדושים הם מסיטרא דקדושה והם תו"ך כמ"ש (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל וכמ"ש גבי בני יעקב עשרה שהם סוד הקדושה (בראשית מב) ויבאו בתוך הבאים לשבור אוכל כי (ירמי' ב) קודש ישראל ליי ראשית תבואתה ובנוי דערב רב הם הקליפה אשר סביב המוח ומשה סבר שתהי' הקליפה ג"כ מתוקנת לכנוס בתוך הקדושה לכן לקח עמו כי לע"ל כשיעבור רוח הטומא"ה מן הארץ יהי' כן.

יח.

שלמה המלך לקח אלף נשים, להכניע אלף כוחות הטומאה וגם כל השרים, זה שכתוב כאן בקרח: ובתוכ"ם ה', שישראל הם התו"ך, כי ישראל הם כליו של הקב"ה, והקב"ה כביכול מעצמותו נתן בהם – חלק ה' אמרה נפשי, ונשמת ישראל וחכמתו, הוא חלק אלוך ממעל, לא עשה כן לכל גוי, לזה אמר קרח: ומדוע תתנשאו הלא אתם גרמתם לנו הצרות בענין עגל שלקחת ערב רב, וכל המאורעות, מתאוננים, וקברות התאוה, הכל בא מהם

וזה היתה כוונת שלמה שלקח אלף נשים להכניע אלף כוחות הטומאה וגם כל השרים וגו' ז"ש ובתוכ"ם י"י שישראל הם התו"ך כי ישראל הם כליו של הקב"ה והקב"ה כביכול מעצמותו נתן בהם ז"ש (ברכות כה) ברכה לחכמי ישראל ברוך שחלק מחכמתו ליריאי וזל"ה ברוך שנתן מחכמתו כי (איכה ג) חלק י"י אמרה נפשי ונשמת ישראל וחכמתו הוא חלק אלוה ממעל לא עשה כן לכל גוי לז"א קרח ומדוע תתנשאו הלא אתם גרמתם לנו הצרות בענין עגל שלקחת ערב רב וכל המאורעות מתאוננים וקברות התאוה הכל בא מה.

יט.

גם דתן ואבירם אמרו למשה, והוסיפו כי שתים רעות שהיה לישראל, שזה גרם תרין בזיעי, דהיינו לב' חורבנין, חורבן א' על ע"ז ג"ע ש"ד, הוא עון עגל, שאז קרבו פקודות העם לסוף כ"ד דורות נגבה חוב זה, ובית שני עבור מרגלים, בכייה של חנם גרמה בית שני, שעבור שנאת חנם נחרב בית שני – המעט כי העליתנו מארץ מצרים, העלייה אשר העליתנו מארץ מצרים, היתה ממכם שגרמת להמיתנו במדבר, כי אלו לא לקחת ערב רב אשר עלה אתם, ז"ש כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים, הרי תלה העלייה במשה, לא די שבזה אתה הוא הגורם שחטאנו בעגל, אף גם זאת גרמת לנו שלא נבא לארץ ישראל, אתה הוא הגורם שלא תתן לנו נחלת שדה וחרם, כי למה הסכמת בשליחת מרגלים – על ענין עגל השיב משה לקרח שמעו נא בני לוי, שמעו נא רמז על שמעון, בני לוי רמז ללוי, כי אמרו איש אל אחיו לכו ונהרגו וגו', אותו החטא גרם שירד יוסף למצרים, והוצרך משה להעלות אותם ע"י טס של כסף שהי' כתוב עליו עלה שור, ואותו טס זרק מיכה לאש, יצא העגל הזה, והם הגורמין ולא הוא – ולדתן ולאבירם כשראה משה לזות שפתים, התפלל לפני הקב"ה שהוא לא חטא בשתים רעות אלו על שלקח ערב רב אשר בשר חמורים בשרם, אמר לפני הקב"ה: לא חמור אחד מהם נשאתי, אף שלא מחיתי ערב רב לילך עמנו, וכי נשאתי אותם על כנפי נשרים כאשר ישא האומן את היונק, כאשר הוא עושה לס' רבוא של נשמות קדושות, ועל דבר מרגלים ולא הרעותי את אחד מהן, אף וייטב הדבר בעיני בענין שליחות המרגלים, מ"מ לא לרעה עשיתי, רק לטובה נתכוונתי – ז"ש אתם המיתם את ע"ס י"י ר"ת ע"גל מ"רגלים, הלא בשתים אלו אתם גורמין, לפי שמשה אמר בקר ויודע י"י את אשר לו, ז"ש שכוונתם לחרף להקב"ה בעצמו ובתורתו, ולכן לקח משה ס"ת בחיקו בזאת תדעון

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה לה

גם דתן ואבירם אמרו למשה וחוסִּיפו כי שתיים רעות שהי' לישראל שזה גרם תרין בזיעי דהיינו לב' חורבנין חורבן א' על ע"ז ג"ע ש"ד הוא עון עגל שאז קרבו (יחזקאל ט) פקודות העם לסוף כ"ד דורות נגבה חוב זה ובית שני עבור מרגלים (סנהדרין) בכייה של חנם גרמה בית שני שעבור שנאת חנם נחרב בית שני ז"ש המעט כי העליטנו מארץ מצרים ר"ל העלייה אשר העליטנו מארץ מצרים היתה ממכם שגרמת להמיתנו במדבר כי אלו לא לקחת ערב רב אשר עלה אתם ז"ש כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים הרי תלה העלייה במשה לא די שבזה אתה הוא הגורם שחטאנו בעגל. אף גם זאת גרמת לנו שלא לבא לארץ ישראל אתה הוא הגורם שלא תתן לנו נחלת שדה וכו' כי למה הסכמת בשליחת מרגלים ז"ש ויִיטב הדבר בעיני ולא בעיני המקום וכן שלח לך לדעתך אני איני מצוה אותך ולמה הסכמת לשלוח מרגלים וכי לא הי' להם למרגלים להגיד מה שראו בעיניהם העיני האנשים ההם תנקר ר"ל אותן אנשים מרגלים שהלכו לעשות שליחותן וחזקה עשה שליח שליחותו וכי לא הי' להם להגיד מה שראו בעיניהם כי כל מה שהגידו אמת הי' שלא נוכל לעלות לשם בדרך הזה ועל ענין עגל השיב משה לקרח שמעו נא בני לוי איתמר במדרש אפשר אדם מדבר ליוסף ואמר לשמעון שמע אמר המדרש שמשה השיב להם שהם במכירתן של יוסף גרמו העגל לא הם ז"ש שמעו נא רמז על שמעון בני לוי רמז ללוי כי (בראשית לז) אמרו איש אל אחיו לכו ונהרגהו וגו' אותו החטא גרם שירד יוסף למצרים והוצרך משה להעלות אותם ע"י טס של כסף שהי' כתוב עליו עֶלֶה שׁוֹר ואותו טס זרק מיכה לאש יצא העגל הזה והם הגורמין ולא הוא ולדתן ולאבירם כשראה משה לזות שפתים התפלל לפני הקב"ה שהוא לא חטא בשתיים רעות אלו על שלקח ערב רב אשר בשר חמורים בשרם אמר לפני הקב"ה לא חמור אחד מהם נשאתי אף שלא מחיתי עדב רב לילך עמנו וכי נשאתי אותם על כנפי נשרים כאשר ישא האומן את היונק כאשר הוא עושה לס' רבוא של נשמות קדושות ועל דבר מרגלים ולא הרעותי את אחד מהן אף ויִיטב הדבר בעיני בענין

שליחות המרגלים מ"מ לא לרעה עשיתי רק לטובה נחווני ז"ש אתם המיתם את ע"ם י"י ר"ת ע"גל מ"רגלים הלא בשנים אלו אתם גורמין לפי שמושה אמר בקר ויודע י"י את אשר לו ז"ש שכוונתם לחרף להקב"ה בעצמו ובתורתו ולכן לקח משה ס"ת בחיקו בזא"ת תדעון.

ב.

לפי שביד משה היה המטה הזה, ובזה נתקנא קרח בשעה שצוה הקב"ה על סוד תכלת בפרשה שלפניה, לכן הלביש הוא ר"ן איש טליתות שכולן תכלת, כי כל העדה כלם קדושים – וישמע משה ויפול על פניו, שחשדוהו על אשת איש, ועל אותה אש"ת אי"ש שהיא סוד נפש יקרה תצוד שאמר הקב"ה קח לך אשת זנונים וגו', חשדוהו ואמר רב לכם, שאתם רוצים להעלות ר"ב ניצוצות בסוד ערב ר"ב אשר עלה אתם מן רפ"ח ניצוצות שלא העלה משה רק ר"ב, ונשארו מנין אלקים, ומשה עלה אל אלקים, למתק ג"כ אלו פ"ו ניצוצות מנין אלקים, ז"ש לו קרח: "רב לכם", אתם לבדכם רוצים לירש כל הקדושה, כי כל העדה קדושים ובתוכם י"י ויש להם יכולת להוציא מן קליפה לעשות תו"ך, ומדוע תתנשאו, בזה נפל משה על פניו, וצוה ליקח קטורת, כי סמוך לזה שאמר ואשת איש נפש יקרה תצוד, איתא שם במשלי: היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה, לכן צוה ליקח מחתות

ולפי שביד משה היה המטה הזה ובזה נתקנא קרח בשעה שצוה הקב"ה על סוד תכלת בפרש' שלפניה לכן הלביש הוא ר"ן איש טליתות שכולן תכלת כי כל העדה כלם קדושים וז"ס וישמע משה ויפול על פניו שחשדוהו על אשת איש רזא דמלה ואשת איש נפש יקר"ה תצוד ועל אותה אש"ת אי"ש שהיא סוד נפש יקרה תצוד שאמר הקב"ה קח לך אשת זנונים וגו' חשדוהו ואמר רב לכם שאתם רוצים להעלות ר"ב ניצוצות בסוד ערב ר"ב אשר עלה אתם מן רפ"ח ניצוצות שלא העלה

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה לו

משה רק ר"ב ונשארו מנין אלקים ומשה עלה אל אלקים למתק ג"כ אלו פ"ו ניצוצות מנין אלקים ז"ש לו קרח רב לכם אתם לבדכם רוצים לירש כל הקדושה כי כל העדה קדושים ובתוכם י"י ויש להם יכולת להוציא מן קליפה לעשות תו"ך ומדוע תתנשאו בזה נפל משה על פניו בסוד והוא (בראשית כה) על פני כל אחיו נפל וצוה ליקח קטורת כי סמוך לזה שאמר ואשת איש נפש יקרה תצוד א' שם במשלי ס' ו' היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה לכן צוה ליקח מחתות.

כא.

נזרקה בקרח זוהמת נחש הקדמוני, רוח של קין, כדאיתא ביה "שבעתים יוקם קין" את כל נתן, כי כל עשרו של קרח הלך לנוקבא דתהומא רבא עבור זה, נ"גע ו"קלון י"מצא, בהיפוך אתוון יו"ן, וחרפתו לא תמחה, הוא רצה להפך קליפת יון, ונהפכה לו, עד שחרפתו לא תמחה, כי קנאת חמת גבר, קשה כשאול קנאה, ולא יחמול ביום נקם בשעה שאמר משה אם בריאה יברא

לזה אמר שם (שם) לא יבוזו לגנב כי יגנוב כי מדרו"ל על אלו ר"ן איש משל לא' שגנב כלי מבית המרחץ כי ענין הגניבה היה למלא נפשו כי ירעב לכן חסה התורה ולא פרסמה אותם לפי שלא יבוזו לגנב אע"פ שהוא גונב מאחר שהוא עושה למלא נפשו כי ירעב ונמצא ישלם שבעתים כי נזרקה בקרח זוהמת נחש הקדמוני רוח של קין כדאי' ב' (בראשית ד) שבעתים יקם קין את כל נתן כי כל עשרו של קרח הלך לנוקבא דתהומא רבא עבור זה (משלי ו) נ"גע ו"קלון י"מצא בהיפוך אתוון יו"ן וחרפתו לא תמחה הוא רצה להפך קליפת יון ונהפכה לו עד שחרפתו לא תמחה כי קנאת חמת גבר (שיר ה) קשה כשאול קנאה ולא יחמול ביום נקם בשעה שאמר משה אם בריאה יברא.

כב.

נעשה מן קר קבר, ונתחלק בקר לקבר – ברכה לראש משביר, על משה שהיה שוחר טוב ומבקש רצון מ"י במה שאמר בקר ויודע י"י, כי אז סיטרא דחסד בעולם בבקר חסדיך – אבל על קרח איתמר מונע ב"ר יקבהו לא"ס, כי עיקר חלוקתו על ר"ב ניצוצות של רפ"ח שהעלה משה עם ערב ר"ב אשר עלו אתם, ואיהו מונע ב"ר – אך טוב לישראל אלקים לבר"י לב"ב, וקין והבל דאינון עתה קרח ומשה מחלוקתם הראשון, דין אמר חלוץ סוד קל"ד, ודין א' פרח באווירא, על אינון רפ"ח ניצוצין, נחלקו גם עתה, באו לחלוקה זו, וכעלה צדיקים יפרחו על סוד רפ"ח

ואמר בקר ויודע י"י או"ת אשר לו שהוא ב' ברכה התחלת התורה היא בה אסתכל משה במעשה בראשית דאיתמר בזוהר אהרן יום א' קרח יום ב' ונברא בדינא ה' משה יום ג' מכריע משפט ומזה נעשה בתיהם קבריהם ונעשה מן קר קבר ונתחלק בקר לקבר ז"ש (משלי י) ברכה לראש משביר על משה שהי' שוחר טוב ומבקש רצון מ"י במה שאמר בקר ויודע י"י כי אז סיטרא דחסד בעולם בבקר חסדיך אבל על קרח איתמר מונע ב"ר יקבהו לא"ס כי עיקר חלוקתו על ר"ב ניצוצות של רפ"ח שהעלה משה עם ערב ר"ב אשר עלו אתם ואיהו מונע ב"ר ז"ש במזמור ע"ג אך טוב לישראל אלקים לבר"י לב"ב וקין והבל דאינון עתה קרח ומשה מחלוקתם הראשון דין אמר חלוץ סוד קל"ד ודין א' פרח באווירא על אינון רפ"ח ניצוצין נחלקו גם עתה באו לחלוקה זו ז"ש הוא יפול (שם) וכעלה צדיקים יפרחו על סוד רפ"ח.

פרשת חוקת

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת חוקת

כג.

אותם שיצאו ממצרים שנגזרה עליהם מיתה, לא היו רואים במדבר נחת רוח ולא רוח טובה, וכן הכתוב אומר ובניהם יהיו רועים במדבר וכו', אמר רבי עקיבא כשהיו מגלים התגרים סל של פירות היו מתים וכו', הענין שתרעומתן היה על התורה שבעל פה, וערב רב לא היו יכולין להבין תורה שבעל פה, זה שכתוב ורוחך הטובה נתת להשכילם, שמע מינה שענין תרעומתן היה על ההשכלה על לחם אבירים, כי הם לא אכלו את המן, רק תמצית של מן ירד אחר כך להם, שנעשה מינו, ומשם אוכלים הם, ולכן פתחו בשנים, לחם ומים, מים בחי' נפשינו קצה, כי המן נמס להם במים, לכן אמרו ק"ל ק"ל, ב' דברים קלים

ויסעו מהר החר דרך ים סוף לסבוב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך וידבר העם באלקים ובמשה. איתמר בזוהר הא אותיקמו חבריא דבטילו לאולפא תלמודא דאיכרי הר החר אמאי איכרי הר החר דמתמן נפק הורא' לעלמא דכתיב אשר כתבתי להורתם ודא איהי תור' שבע"פ אבל ת"ח רזא דחכמתא אית חכא האי אתרא דאיכרי הר החר אורחא הוא לימא דסוף סופין דדרגין מדברא קדמיהון במדברא לדעתו זה כוונת המדרש רבה ויסעו מהר החר זש"ה (נחמ"ט) ורוחך הטוב נתת להשכילם אלא שאותם שיצאו ממצרים שנגזר עליהם מיתה לא היו רואים במדבר נחת רוח ולא רוח טובה וכו"א ובניהם יהיו רועים במדבר וכו' אר"ע כשהיו מגלים התגרים סל של פירות היו מתים וכו' הענין שתרעומתן הי' על התור' שבע"פ וערב רב לא היו יכולין להבין תור' שבע"פ זש"ש ורוחך הטובה נתת להשכילם ש"מ שענין תרעומתן הי' על ההשכלה על לחם אבירים כי הם לא אכלו את המן רק תמצית של מן

ירד אח"כ להם שנעשה מינו ומשם אוכלים הם ולכן פתחו בשנים לחם ומים (מים בחי' נפשינו קצה כי המן נמס להם במים לכן אמרו ק"ל ק"ל ב' דברים קלים).

כד.

ישראל השוו עבד לקונו ודברו בלחם שבא לחם מן השמים ובמים שבא להם מן הארץ, והוא שלא כדרך העולם שהמים בא מלמעלה למטר השמים תשתה מים והארץ מוציאה לחם, לכן כשבאו סמוך לארץ ישראל שראו אלו השני מדריגות בארץ שהם היפוך סדר העולם, לכן באו הוציאו דבה, שמעו שלא יבואו לארץ ישראל, שלא היה יכול לטעום אותו הדור מפירות הארץ כלום, א"ר עקיבא כשהיה מגלים להם הסל הבא מן פירות הארץ היו מתים, שנאמר אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה את הארץ הטובה וכו', הם שרננו וידבר העם הם השיבוס למה העליתנו ממצרים למות במדבר, שלא זכינו לשום טובה בעולם, אין לחם על פי הטבע מלמטה רק מלמעלה, ואין מים מלמעלה על פי הטבע רק מלמטה – ואלו שיצאו ממצרים לא היו יכולין לרנן על המים, כי גם כן במצרים לא היה להם מטר מלמעלה, לזה חזרו ורננו על הלחם לבד, נפשינו קצה בלחם הקלוקל, שזה עיקר תרעומתן, ולא הזכירו המים – ולפי שדברו על הלחם ועל מים, לכן על לחם שלח "נחש עפר לחמו", ונגד המים שלח בהם שרפים, שאין מים לכבות האש השרף, וינשכו את העם, הם שיצאו ממצרים, שלא רננו רק בלחם לבד, כי גם שם מים למטה – וימת עם רב, הם ערב רב שעלו אתם, שהיו משאר אומות שיש להם מטר מלמעלה, עליהם אמר רב בקמץ, ויבא העם אל משה, הם אותן שקלקלו בלחם, חטאנו כי דברנו ביי' ובך, הם אילו שדברו בלחם לבד, וידוע שהמן בא משם יי' ולא משם של אלקים, והם באו לתקן חטא של לחם שדברו נפשינו קצה, לכן אמרו התפלל אל יי'

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה מא

ויסר מעלינו הנחש שהוא בא עבור לחם – ויתפלל משה בעד העם סתם, לא קאמר בעד מה, כי לא היה יודע אם חזרו נחש דלעילא לאתערא

הקב"ה אמר למשה עשה לך שרף ומשה עשה נחש נחושת ע"ד הפשט ישראל השוו עבד לקונו ודברו בלחם שבא לחם מן השמים ובמים שבא לחם מן הארץ והוא שלא כדרך העולם שהמים בא מלמעלה למטר השמים תשתה מים והארץ מוציאה לחם כ"ש (יהושע ה) ויאכלו מעבור הארץ לכן כשבאו סמוך לא"י שראו אלו השני מדרגות בארץ שהם הפך סדר העולם לכן באו הוציאו דבה שמעו שלא יבואו לא"י כמ"ש במדרש ע"פ נפשינו קצה בלחם הקלוקל שלא הי' יכול לטעום אותו הדור מפירות הארץ כלום א"ר עקיבא כשהי' מגלים להם הסל הבא מן פירות הארץ היו מתים שנאמר אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה את הארץ הטובה וכו' הם שרננו וידבר העם הם השיבו למה העלינו ממצרים למות במדבר שלא זכינו לשום טובה בעולם אין לחם ע"פ הטבע מלמטה רק מלמעל ואין מים מלמעלה ע"פ הטבע רק מלמטה ואילו שיצאו ממצרים לא היו יכולין לרנן על המים כי גם כן במצרים ג"כ לא הי' לחם מטר מלמעלה לזה חזרו ורננו על הלחם לבד נפשינו קצה בלחם הקלוקל שזה עיקר תרעומתן ולא הזכירו המים ולפי שדברו על הלחם ועל מים לכן על לחם שלח (ישעי' סה) נחש עפר לחמו ונגד המים שלח בהם שרפים שאין מים לכבות האש השרף וינשכו את העם הם שיצאו ממצרים שלא רננו רק בלחם לבד כי גם שם מים למטה וימת עם רב הם ערב רב שעלו אתם שהיו משאר אומות שיש להם מטר מלמעלה עליהם אמר רב בקמץ ויבא העם אל משה הם אותן שקלקלו בלחם חטאנו כי דברנו ב"י ובך הם אילו שדברו בלחם לבד וידוע שהמן בא משם י"י ולא משם של אלקים והם באו לתקן חטא של לחם שדברו נפשינו קצה לכן אמרו התפלל אל י"י ויסר מעלינו הנחש שהוא בא עבור לחם כמ"ש רש"י יבא נחש שכל המינין נטעמו לו טעם א' ויפרע מן אותם שדברו במן שהי' בו כל טעמים בעולם והם הראו שלא

הי' בו שום טעם וחטאו באלקים שממנו המים מלמטה גבורות גשמים ויתפלל משה בעד העם סתם לא קאמר בעד מה כי לא הי' יודע אם חזרו נחש דלעילא לאתערא.

כה.

גלות הזה של אדום הוא על עון לשון הרע – וידבר העם באלקים ובמשה למה העליתנו מארץ מצרים, בכל גליות אנו יושבין תחת ק"ל משיריין דיליה, ומיד כשמתעוררין ישראל לשון הרע, מתעוררין כל הנחשים, וישראל ראו שהכל תלוי באותו תנין גדול רובץ בתוך יאוריו, לכן בקשו ויסר מעלינו את הנחש – במסורה ג"פ 'ויסר', ויסר הערב מפרעה ומכל עבדיו, יסר את הנחש, ויסר את אופן מרכבותיו, פרעה היה התנין ועליו היו תלוין כל הערבוביא, ז"ש ויסר את הערוב ויסר את אופן מרכבותיו אופני מרכבותיו מבעי למימר או אופן מרכבתו אבל בזה האופן תלוין כל המרכבות, או שבקשו על ערב רב שהיה אתם וגרמה להם ערבוביא בישא, ז"ש ויסר את הערב שהם ערב רב, אז ויסר את הנחש, כי לא נחש ביעקב, לכן אמר הנחש בלשון יחיד, כי בזה הנחש תלוין כל המרכבות, אפ"ן בגי' סמא"ל, כל המרכבות בנוין עליו, לכן עשה משה נחש נחושת, כי ההדים הרי נחושת, והביט אל הנחש וחי, כי גלות מכפרת עון, והפסוק אומר: "לכן גלה עמי מבלי דעת", ר"ל שאינם רוצים לידע שהם בגלות, ואין מקבילים עול גולה עליהם, אבל והביט אל לשון הרע שדיבר, וזרקו אותו לנוקבא דתהומא רבא, וכשיביט האדם באלו ענינים אזי וחי

ותקצר נפש העם בדרך ד' פעמים ותקצר במסורה נגד ד' גליות אבל גלות הזה של אדום הוא על עון לשון הרע וידבר העם באלקים ובמשה למה העליתנו מארץ מצרים הלא טוב הי' לנו לשבת במצרים ז"ש וישב שם ימים רבים שהיו ראויים להיות כל ד' גליות שאנו

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה מג

יושבין בד' מלכיות שנים רבים הי' לנו ראוי לשבת במצרים למות במדבר על גליות אלו ונפשינו קצה בלחם רע עין שהוא ק"לק"ל חסר (איוב כד) קל הוא על פני המים כי בכל גליות אנו יושבין תחת ק"ל משיריין דיליה ומיד כשמתעוררין ישראל לשון הרע מתעוררין כל הנחשים וישראל ראו שהכל תלוי באותו תנין גדול רובץ בתוך יאוריו לכן בקשו ויסר מעלינו את הנחש במסורה ג"פ ויסר (שמות י) ויסר הערב מפרעה ומכל עבדיו יסר את הנחש ויסר את אופן מרכבותיו פרעה הי' התנין ועליו היו תלוין כל הערבוביא ז"ש ויסר את הערוב ויסר את אופן מרכבותיו אופני מרכבותיו מבעי למימר או אופן מרכבתו אבל בזה האופן תלוין כל המרכבות או שבקשו על ערב רב שהיה אתם וגרמה להם ערבוביא בישא ז"ש ויסר את הערב שהם ערב רב אז ויסר את הנחש כי לא נחש ביעקב לכן אמר הנחש בלשון יחיד כי בזה הנחש תלוין כל המרכבות אפ"ן בני' סמא"ל כל המרכבות בנוין עליו לכן עשה משה נחש נחושת כי ההרים הרי נחושת והביט אל הנחש וחי כי גלות מכפרת עון והפסוק אומר (ישעי' ה) לכן גלה עמי מבלי דעת ר"ל שאינם רוצים לידע שהם בגלות ואין מקבלים עול גולה עליהם אבל והביט אל לשון הרע שדיבר וזרקו אותו לנוקבא דתהומא רבא וכשיביט האדם באלו ענינים אזי וחי.

פרשת בלק

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת בלק

כו.

ויאמר מואב אל מדין עתה ילחכו הקהל הזה על ערב רב שהם אינם עומדין בתפקידו של הקב"ה, כלחו"ך השור, כמו שחטאו ישראל בענין עשיית העגל, מזה היה מתיירא מואב ויאמר מואב אל מדין עתה ילחכו הקהל הזה על ערב רב שהם אינם עומדין בתפקידו של הקב"ה כלחו"ך השור כמו שחטאו ישראל בענין עשיית העגל מזה הי' מתיירא מואב.

כז.

הפעם הראשון אמר מן ארם ינחני בלק לכה ארה לי יעקב הם הערב רב שעשו עגל – ולכה זועמה ישראל על כלל ישראל

הפעם הראשון אמר מן ארם ינחני בלק לכה ארה לי יעקב הם הערב רב שעשו עגל ולכה זועמה ישראל על כלל ישראל.

כח.

ויאמר אל עמו, ע' עקומה, ולקט כסף, הם סוד ניצוצות
טהורות שעלו עמו מנין ר"ב מן רפ"ח ניצוצין, ז"ש גם ערב
ר"ב עלה אתם, ז"ש ויגר מואב מפני העם כי ר"ב הוא,
שהעלו רב ניצוצות עמהם ונשאר מנין אלקים, ומשה עלה
אל אלקים לתקן עוד פ"ו ניצוצות – הן עם יצא ממצרים, ערב
רב על רב ניצוצות שיעלו אתם

ז"ש ויאמר אל עמו ע' עקומה ולקט כסף הם סוד ניצוצות טהורות
שעלו עמו מנין ר"ב מן רפ"ח ניצוצין ז"ש גם ערב ר"ב עלה אתם
ז"ש ויגר מואב מפני העם כי ר"ב הוא שהעלו רב ניצוצות עמהם ונשאר
מנין אלקים ומשה עלה אל אלקים לתקן עוד פ"ו ניצוצות הן עם יצא
ממצרים ערב רב על רב ניצוצות שיעלו אתם.

כט.

בלעם אמר על עצמו "ותהי אחריתי כמוהו", שראה שיש לו
יניקה סוף תיבות של אבו"ת העול"ם בגימטריא ישרים, כי
אברהם יצחק יעקב ס"ת קמ"ב, עליה אמר יהושע כשראה
עגל שגרים יונס ויומברוס בנוי דבלעם ק"ול מ"לחמה
ב"מחנה שהוא ר"ת קמ"ב, שהוא בלעם, כי מכוחו בא העגל,
ואותו כח נטיל עתה בלעם שהלך לקלל ישראל, כדאיתא
בזוהר שני נערי עמו אלו הכשפים והכוחות של בנוי לקח
עמו רבת שכנה לה נפשי עם שונא שלום, אזל אסקיה
לבלעם בנגידא השיב מילייהו נפישין לא תדרוש שלומם
וטובתם, לכן קראו שונא שלום – ויגר מואב מפני העם הם
הערב רב, ז"ש כי רב הוא: על ערב רב, אבל מפני ישראל לא
היה לו שום מורא רק ויקוצו מפני בני ישראל

ועל עצמו אמר ותהי אחריתי כמוהו שראה שיש לו יניקה סוף תיבות
של אבו"ת העול"ם בגימטריא ישרים כי אברהם יצחק יעקב ס"ת

קמ"ב עליה אמר יהושע כשראה עגל שגרם יונם ויומברום בנוי דבלעם ק"ול מ"לחמה ב"מחנה שהוא ר"ת קמ"ב שהוא בלעם כי מכוחו בא העגל ואותו כח נטיל עתה בלעם שהלך לקלל ישראל כדאיתא בווהר שני נעריו עמו אלו הכשפים והכוחות של בנוי לקח עמו רבת שכנה לה נפשי עם שונא שלום (גיטין נז) אזל אסקיה לבלעם בנגידא חשיב מילייהו נפישין לא תדרוש שלומם וטובתם לכן קראו שונא שלום אני שלום וכי אדבר על ענין פתיחת שלום שהקדימו ישראל אף לסיתון שהי' א' מז' עממין ז"ש אף במקום שיש לי לדבר קשות דהיינו על ז' עממין אפ"ה אני פתחתי בשלום ואיך יעלה על דעתם שאלך עמהם למלחמה או שישאלהו הראו עצמן עטופים ז"ש אני באמת שלום לי עמהם וכי אדבר עם מואב קשות חמה חושבין שאני מוכן למלחמה ועז"א וירא בלק מה שעשה ישראל לאמורי שהוא א' מן ז' עממין אפ"ה הקדימו עמהם לשלום ק"ו שלא יתחילו עמהם למלחמה רק ויגר מואב מפני העם הם הערב רב ז"ש כי רב הוא על ערב רב אבל מפני ישראל לא היה לו שום מורא רק ויקוצו מפני בני ישראל.

פרשת פנחס

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת פנחס

9.

המגיפה היתה לטובתן של ישראל, כדי שכל ערב רב שהיו בישראל ספו תמו מן בלהות, כדברי רשב"י שכל אותן כ"ד אלף שמתו היו משבט שמעון, מאינן ערב רב שנתגירו ונתדבקו בשמעון – ז"ש ויהיו המתים, שכבר מתו כמה פעמים, במתאוננים, במרגלים, בעגל – מישראל לא מת שום אחד מהם – לא היה יכולת לבוא לארץ ישראל שהוא תוך

**של כל העולם, עד שמתו כל אינון קליפות קוצים בכרם
ונשארו מצורף ומזוקק**

הנה בענין המגיפה הזו שהיתה לטובתן של ישראל, כדי שכל ערב רב שהיו בישראל (תהלים עב) ספו תמו מן בלהות, כדברי רשב"י שכל אותן כ"ד אלף שמתו היו משבט שמעון, מאינון ערב רב שנתגיירו ונתדבקו בשמעון. ז"ש ויהיו חמתים, שכבר מתו כמה פעמים, במתאוננים, במרגלים, בעגל, כ"ש שם. ואע"פ שר"א השיב על זה אבא שפיר הוא אבל חזינא עליה פלוגתא וכו' הלא רשב"י תירץ שם כל הקושיות שמישראל לא מת שום א' מהם והנה לא היה יכולת לבא לא"י שהוא תוך של כל העולם עד שמתו כל אינון קליפות קוצים בכרם ונשארו מצורף ומזוקק.

לא.

לכן התחיל פרשה זו פנחס בן אלעזר השיב את חמתי בקנאו את קנאתי, בכדי שיהיו ישראל תוך, והקליפ"ה נפלה מהם – ז"ש ויהי אחר המגיפה, שנגף י"י את ערב רב אשר עלה אתם – והכתוב אומר: "וקוי י"י ירשו ארץ", כשזרע מרעים יכרתו, וכן הכתוב אומר: קרני רשעים אגדע, אז תרוממנה קרנות צדיק – לכן עתה מחדש התחיל שאו את ראש בני ישראל, ליתן להם נשיאות ראש

לכן התחיל פרש' זו פנחס בן אלעזר השיב את חמתי בקנאו את קנאתי בכדי שיהיו ישראל תוך והקליפ"ה נפלה מהם ז"ש ויהי אחר המגיפה שנגף י"י את ערב רב אשר עלה אתם והכתוב אומר (תהלים לז) וקוי י"י ירשו ארץ כשזרע מרעים יכרתו וכה"א קרני רשעים אגדע אז תרוממנה קרנות צדיק לכן עתה מחדש התחיל שאו את ראש בני ישראל ליתן להם נשיאות ראש.

פרשת ואתחנן

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת ואתחנן

ב.

אמר רב לך, רמז לו שהוא לקח ער"ב ר"ב עמו, והם גרמו את העגל – ועל מרגלים אמר ל"ך, כמו שכתוב שלח לך אנשים, והקב"ה לא שלח, רק ל"ך, איני מצוה אותך, באופן שבתיבת רב ל"ך רמז לו שבשניהם חטא

והנה ב' חטאים עשו ישראל שהחריבו ב' מקדשות ועל שניהם בא משה והתפלל סלח נא לעון העם הזה אמר רב לך רמז לו שהוא לקח ער"ב ר"ב עמו והם גרמו את העגל ועל מרגלים אמר ל"ך כר"א שלח לך אנשים והקב"ה לא שלח רק ל"ך איני מצוה אותך באופן שבתיבת רב ל"ך רמז לו שבשניהם חטא וזה ה"י לשון הרע של דתן ואבירם כמ"ש שם בפ' קרח ע"פ דרש של ר' שמלאי אמר נגד העגל תחת אשר הערה נפשו למות ונגד מרגלים ואת פושעים נמנה שהוצרך למנות עם מתי מדבר.

ג.

הוצרך משה להיות קבור במדבר בעבור העגל, לפי שהוציא שם רע על בתולות ישראל, שהקב"ה אמר לך רד כי שחת עמך, ר"ל ערב רב, והוא אמר למה ה' יחרה אפך בעמך על ישראל בעצמם, וע"י שהוציא שם רע עליהם הוצרך להיות אצלם, לקיים קרא ולו תהיה לאשה ולא יוכל לשלחה כל ימיו

ז"ש בפ' דברים אחר שליחות מרגלים גם כי התאנף י"י וכה"א במזמור ע"ג (תהלים לו) אשתוללו אבירי לב אלו משה אהרן שנתרשלו ידיהם בשעה שליחות מרגלים גרם שנמו שנתם ר"ל שנקברו במדבר

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה מט

ואפשר שד' טעמים מבוארים בפסוק זה שהוצרך משה להיות קבור במדבר הא' עבור עגל לפי שהוציא שם רע על בתולות ישראל שהקב"ה אמר (שמות לב) לך רד כי שחת עמך ר"ל ערב רב והוא אמר למזה י"י יחרה אפך בעמך על ישראל בעצמם וע"י שהוציא שם רע עליהם הוצרך להיות אצלם לקיים קרא (דברים כו) ולו תהיה לאשה ולא יוכל לשלחה כל ימיו ז"ש הטעם הראשון שמת שם תחת אשר הערה נפשו למות בשעת עגל גם טעם שני ויתא ראשי עם ז"ש והוא את פושעים נמנה.

פרשת וזאת הברכה

ספר מגלה עמוקות על התורה – פרשת וזאת הברכה

לד.

בגמרא סוכה: מאה ועשרים זקינים ומהם כמה נביאים תקנו שמונה עשרה על הסדר – טעם זה המנין של ק"ך, לפי שבאו להמתיק ק"ך צירופים של אלקים – וזה סוד ומשה עלה אל האלקים, לכן היה בהר ק"ך יום, והיה ימיו מאה ועשרים, להמתיק ק"ך בתים של אלקים – לכן לקחו ערב רב ק"ך קנטרין בעגל ואמרו עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו, ק"כ בתים של אלקים, לכן ירדו לק"ך קנטרין, ק"ך רבוא של מלאכי חבלה, ופרקו עטרות שלהם, שהוא שם המפורש, כי מן ה' עשו אלקים

משה אמר שירה זו (מגילה יב) עם ע"ח זקינים מנין הזי"ו לך למה נמל משה ע"ח זקינים מנין זה למה אספה ל' שבעים איש שמענו או ע"ב זקינים שמענו במתניתין ע"ח לא שמענו וכיוצא בו שארז"ל מאה יותר מבשאר מצות וי"ל ע"ד הגמרא בפרק לולב מאה ועשרים זקינים ומהם כמה נביאים תקנו שמונה עשרה על הסדר צריך ליתן טעם למה זה המנין של ק"ך לפי שבאו להמתיק ק"ך צירופים של אלקים והן הן סוד ומשה עלה אל האלקים לכן היה בהר ק"ך יום והיה ימיו מאה ועשרים להמתיק ק"ך בתים של אלקים ויקרא אליו י"י ר"ל לעשות מן אלקים י"י ז"ש משה כי שם י"י אקרא ר"ל שהוא מהפך שם של אלקים רחמים ז"ש הבו גודל לאלקינו אף שם אלקינו שהוא דין יעשה ממנו רחמים שהוא גודל מדת אברהם הגדול דאיתמר גביה (בראשית כא) ויעש אברהם משתה גדול ולכן לא רצה להיות עניים שם באותה סעודה שהם ממדת הדין והוא הגדיל לעשות חסד.

והנה משה עושה הצור להיפך לעשות פעולת תמים כדלעיל רק שחת

הערב רב על פי ספר הקדוש מגלה עמוקות על התורה נא

לו ישראל משחיתים השפע לכן לקחו ערב רב ק"ך קנטרין בעגל ואמרו (שמות לב) עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו ק"כ בתים של אלקים לכן ירדו לק"ך קנטרין ק"ך רבוא של מלאכי חבלה ופרקו עטרות שלהם שהוא שם המפורש כי מן י"י עשו אלקים.

לה.

לכן בימי שלמה שעשו בימיו שלום כל המשחיתים, ויהיו שלום בינו לבין חירם מלך צור, שהוריד שם שר א', והורידו לז' מדורי גיהנם, ונכנעו כל כוחות הדין, גם היא באה מלכת שבא ונתנה מאה ועשרים כיכרים זהב לשלמה, ולכן הקריבו אז מאה ועשרים אלף צאן, להמתיק ק"ך כוחות של אלקים, כי המשפט לאלקים הוא, לכן כל עיר שיש בה מאה ועשרים אנשים, מעמידין בה סנהדרי קטנה, ולכן הוצרכו להיות ק"ך זקינים, להמתיק ק"ך ב"ד של אלקים

ולכן בימי שלמה שעשו בימיו שלום כל המשחיתים ויהיו שלום בינו לבין חירם מלך צור שהוריד שם שר א' והורידו לז' מדורי גיהנם ונכנעו כל כוחות הדין גם היא באה מלכת שבא ונתנה מאה ועשרים כיכרים זהב לשלמה ולכן הקריבו אז מאה ועשרים אלף צאן להמתיק ק"ך כוחות של אלקים כי המשפט לאלקים הוא לכן כל עיר שיש בה מאה ועשרים אנשים מעמידין בה סנהדרי קטנה ולכן הוצרכו להיות ק"ך זקינים להמתיק ק"ך ב"ד של אלקים (ישעיה נה) כי ביתי בי"ת תפלה יקרא לכל העמים אין זה כי אם בית אלקים ומאחר ששם אלקים בונה ק"ך בתים הוצרכו להיות ק"ך זקינים לסדר בית התפלה שהיא בית אלקים להיות רחמים כמ"ש אכן יש י"י במקום הזה (תהלים קבא) י"י שומרך י"י צלך כמו ששם אלקים עולה צל והיו ימיו בצל אשר איננו ירא לפני אלקים כן י"ב הויות הם בצירוף שם בן ד' וכל אחד כלול מ' הרי ק"ך מן שם של י"י ז"ש י"י צלך יש ג"כ צירופי צל אצל שם של י"י.

המלחמה נגד הערב רב

מעשה נורא מהחפץ חיים:

ויעמד משה בשער המחנה ויאמר:

"מי לה' אלי"

ויאספו אליו כל בני לוי (שמות לב כו)

החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין אלו ששמעו את משה שצועק מי לה' אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו עליו השלום, ובין אלו שלא שמעו את הכרוז ולא הקשיבו בקולו של משה רבינו ע"ה.

בספר ליקוטי חפץ חיים דף קס"ח וזה לשונו:

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים זצ"ל כשעמד לפניו שאלו החפץ חיים זצ"ל האם הוא כהן או ישראל? השיב לו הרב "ישראל" אני, אמר לו החפץ חיים "אני כהן" – חזר בעל החפץ חיים ושאלו: היודע אתה מה הנפקא מינה בזה שאני כהן ואתה ישראל? – ומיד השיב בעצמו: לכשיבא משיח צדקיני במהרה בימינו, יעלו כולם לירושלים וכל אחד מישראל יחפוץ להכנס לעזרה ולהקריב קרבנות ולעבוד את עבודת בית המקדש.

כולנו נרוץ אל שערי בית המקדש, וכשיגיע עד השער יעמדו שם שוערים ויבדקו את כל הרוצים להכנס, ואז יפרידו בין שנינו. לי יתנו להכנס פנימה, ואילו אתה תידרוש להישאר בחוץ.

קנאת הנשואים בחוץ תהיה גדולה עד מאוד, שהנה הכהנים יזכו לדבר הנכסף – לעבוד את עבודת הקודש, ולישראלים לא תינתן רשות לעבודה, המשיך החפץ חיים ושאל" היודע אתה מהו הגורם למצב זה? הבה ואספר לך: לפני כשלושת אלפי שנה, עמד משה במדבר וקרא: מי לה' אלי, אבות אבותי נזדרזו לשמע הקריאה והתייצבו לפני משה, אבות אבותיך לא נענו לקריאה. כשכר על היענותם לקריאה, זכו אבות אבותי במעלת הכהונה. וסיים החפץ חיים את דבריו באמרו: "לשם מה אני מספר לך את כל זה?

היות שלכל איש מישראל יש רגעים בימי חייו, שבהם הוא שומע קול פנימי המכריז ואומר:

מי לה' אלי?

כאשר תשמע קריאה זו ביום מן הימים מהדהדת בליבך פנימה, חושה, אל תעמוד!!! אל תחזור על השגיאה של אבותיך! אשר הפסידו לנצח דבר נפלא שיכלו לקבל בקלות, ולא נענו לקריאה. אלא רוץ מיד לקול הקריאה, לבל תחמיץ את ההזדמנות!!!

* * *

בעזרת
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתערף

חלק ט"ז

על פי ספר הקדוש

מגלה עמוקות

רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן

להמקובל האלקי מורינו

רבי נתן נטע שפירא זיע"א

יוצא לאור בעזהש"ת על ידי

הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

יומא דהילולא דיליה, י"ג אב תשס"ד לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

ספר "הערב רב"

וכל המסתעף

חלק ט"ז

על פי ספה"ק מגלה עמוקות

רנ"ב אופנים על פרשת ואתחנן

להמקובל האלקי מורינו רבי נתן נטע שפירא זי"ע"א

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד ולחקור מעשי וענין ה"ערב רב", ואיך שצריכים ללחום נגדם, שמקלקלים את כל עם ישראל בכל העולם כולו, ועוקרים כל המצות שבתורתנו הקדושה, כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זי"ע"א, שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: ^(א) בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ^(ב) הרודפים אחר התאווה כמו זנות וכדומה, ^(ג) הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ^(ד) הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ^(ה) הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, יט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזהר. (אדרת אליהו פרשת דברים)

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק להציל את עם ישראל מן הערב רב, ומעורר את הרבים שלא יפלו ברשתם ח"ו.

עוד יבואר. שהערב רב הם רמאים כנחשים ועקרבים. כמבואר בזהר חדש וז"ל (זהר חדש פרשת יתרו מאמר ז' ימי בראשית):

"אבל נחשים ועקרבים יש בו – ונחשין ועקרבינן דילה אינון ערב רב".

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא, ושאינו אדם יכול לשער עד כמה שייסבול בזה ובבא על זה שעזר את הערב רב, והפגם הגדול הנעשה על ידי אלו העוזרים להם, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש להיות בקי בהם בפרטותיהם ודקדוקיהם, כדי שלא יכשלו חס ושלום לבנות בתי עבודה זרה של דור הפלגה של הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם (בראשית יא, ד), כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד, כמו שגילה לנו רבינו חיים וויטאל זי"ע"א תלמיד האריז"ל בספרו הקדוש עץ חיים בהקדמתו.

בס"ד

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בחנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל
לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם,
ולעורר לבות אחינו בני ישראל בתשובה שלימה

אוסף ענקי בעין זה עדיין לא
ראה אור הדפוס עד היום הזה
ועכשיו באחרית הימים נתגלה
האור הגדול הזה לאור החזיון
הנורא שנתגלה אצל הכותל
המערבי שריד בית מקדשינו
בחודש ניסן דהאי שתא שנת
תשס"ד לפ"ק.

אם אתה רוצה לדעת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעכב את
גאולתינו ופדות נפשינו רחמנא ליצלן, תלמוד בעיון בספר הזה.

הצדיק המקובל האלקי קדוש ונורא,
מרנא ורבנא קודש קדשים בעל מקובל
גדול ונורא מן הקדמונים בקש"ת מורינו
רבי נתן נטע שפירא זצ"ל זי"ע ועבי"א
אב"ד ור"מ דק"ק קראקא המעטירה (בימי
רבינו הב"ח זל"ה) בהגה"ק מו"ה שלמה
זצ"ל, מגלה לנו סודות נוראים ונפלאים
בספרו הקדוש מגלה עמוקות, מזה שקיבל
מפי אליהו הנביא זכור לטוב (פנחס זה אליהו
המקנא קנאה גדולה לאלקים) בעניני ה"ערב רב"!
וי"ל לרגל יומא דהילולא קדישא שלו שחל ביום
שבת קודש ואתחנן-נחמו, י"ג לחודש מנחם אב
דהאי שתא שנת ה' אלפים תשס"ד לפ"ג

כה נחקק על מציבתו:

פה נטמן איש אלקי קדוש מן הקדמונים. מגלה
עמוקות רזין ומטמונים. הוא שאומרים עליו
שדיבר אתו אליהו פנים אל פנים. הגאון אב"ד
ור"מ מו"ה נתן נטע בן מו"ה שלמה שפירא זצ"ל.
נפטר ביום ד' י"ג אב שצ"ג לפ"ק תנצב"ה.

במקום הקדמה

והנה מה שכתב בפתחילת דבריו ואפילו כל אינן
 דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לנרמיייהו וכו', עם
 היות שפשוטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר
 התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה
 אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות
 יתירות וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות ודייני
 סנהדראות להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ודומים
 במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו
 בשמים. ועיקר סיבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך
 הכתוב ונעשה לנו שם. בכתוב בספר הזוהר בפרשת
 בראשית דף כ"ה ע"ב וזה לשונו על פסוק אלה תולדות
 השמים והארץ. שחמשה מינים יש בערב רב ומן הג'
 מינים מהם הוא הנקרא כת גבורים דעלייהו אתמר
 חמה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינן מסטרא
 דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו'
 ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושון
 בהון ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד
 לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק
 בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו
 ולא יצא לאויר העולם.

תוכן עניני "ערב רב" מספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן כ"ד..... יז

א. משה רבינו ע"ה התפלל "אעברה", רוצה אני להעביר מספר אעברה שהוא רע"ח, שבזה נתמעטו כרובים שהם כנפי החיות בשעת החורבן וכו' – לכן אמר אעברה נ"א, אין נא אלא עתה – ואם תאמר מדוע אינו מבקש על זה במדבר, לזה אמר ואראה את הארץ, שצריך אני לזה זכות של ארץ ישראל, אבל במדבר שהוא מקום נחש, אי אפשר לבטל כוחות הרעות רק בארץ המובנה – והשיב הקב"ה רב לך, ר"ל ערב רב שעשו את העגל הוא שלך, כי שחת עמך, אתה הוא הגורם, ואין קטיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר אלי, אבל צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה, שצוה יהושע את ישראל אחריו על ענין עבודה זרה..... יז

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ג"ח..... יח

ב. רפ"ח ניצוצים הם שברי כלים שנפלו לתהומא רבא, והרמוז רוח אלקים מרחפ"ת על פני המים, כי המים הזדונים הן הקליפות, וסימנך מרחפ"ת רפח מת, כי שבירתן זו היא מיתתן, וישראל כשהיו במצרים העלה משה מהם ר"ב ניצוצים, אבל פ"ו לתשלום רפ"ח לא היה יכולת למשה להוציא מכור הברזל, וז"ש גם ערב רב ר"ב עלה אתם, ר"ב דייקא ולא יותר הם אותיות המעורבין, אבל משה עלה אל האלהים שהם סוד פ"ו ניצוצים הנשארים – וזה שאמר הכתוב וחושך ע"ל פנ"י תהו"ם, ס"ת כלים, שהם רפ"ח, ומהם לא היו ישראל יכולין לעלות פ"ו מנין אלקים, זה שאמר הכתוב ורוח אלקים מרחפת, ר"ל שנשארו מנין אלהים מן רפ"ח מת..... יח

ג. מזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ ישראל, כדי להוציא פר"ח, כמו שנאמר יציץ ויפרח ישראל, ורצה לתקן ימי שנת החמה שהם עולים לחשבון רפ"ח כשתסלק ימים שמקריבין מוסף – "צדיק כתמר יפרח", מה שביקש משה ליכנס לארץ ישראל, היתה כוונתו שיפרח כתמר, ר"ל להעלות ניצוצי רפ"ח – כשאמר משה סלח נא לעון העם הזה, נתכוין להתפלל על רפ"ח ניצוצין אלו, שכן לעו"ן הע"ם הזה בנימטריא רפ"ח, ואמר סל"ח שהוא בנימטריא חסד ע"ב כ"ו שהוא שם של הויה – ואתחנן אל ידוד, הרי הויה, אשר מי אל הרי חסד אל, כי ב' שמות אלו אל ידו"ה ויאר לנו, שמוציא לאור הניצוצות והאורות שנפלו בעמקי הקליפות, ועליהם אמר כאן מאחר שאתה החלות להראות את גדלך, שהם אותיות מן רפ"ח, שהן עולים ד' פעמים חסד כנרמז במלת גדל"ך, (וכן מלת גדל"ך עולה כמנין א"ל ידו"ד), ואת ירך החזקה, הם אותיות הנשארים בעמקי הקליפה שהם ביד חזקה, אעברה נא רוצה אני

עתה להעביר ולתקן מה שהתפללתי כשאמרתי סלח נא לעון העם הזה, שהם על רפ"ח ניצוצים, באתי גם כן עתה להתפלל עליהם, ובזה צריך אני זכות ארץ ישראל, לכן ואראה את הארץ – השיב הקב"ה: אתה אומר החלות, כאלו התחלת לתקן אותם, הלא רב לך, הלא כבר העלת ר"ב ניצוצין מן רפ"ח, אל תוסף דבר אלי עו"ד בדב"ר בנימטריא רפ"ח, קרית מלך ר"ב כתיב, עתה די לך בעליית רב ניצוצין – וז"ש אל תוסף דבר, ר"ל שנתכוין משה גם כן לתקן אותן רפ"ח שאין להם תקנה בקרבן מוסף, וז"ש אל תוסף וגו' עו"ד בדב"ר, דייקא על אותן ימים שאין בהם מוסף..... יט

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ע"ד כא

ד. ראה משה רבינו מחלוקת הלל ושמאי, שהיה מחלוקת גדול בי"ח דברים שנזרו בו ביום, והיה אותו יום קשה כיום שעשו ישראל את העגל – כמה ענינים נפלאים בענין השייכות שבין משה רבינו ע"ה לחלל הזקן – רצה משה שיהיה חסד אל גובר מדתו של הלל, ולא יהיה הלל כפוף תחת שמאי שהוא דין, לכן רצה לכנס לארץ ישראל לתקן י"ח דברים, כי ארץ ישראל תמן, וז"ה שער השמים, מנין וז"ה שהם י"ח טורי' דאפרסמונא, לכן אמר אעברה בה' יתירה שרמזו על הלל – והשיב הקב"ה רב לך, הגדולה של הלל היא שלך, והעגל שהוא בא מן ערב רב, הוא עדיין מרקד באותו דור, אל תוסף דבר, ולכן היו פ' תלמידים של הלל, כמו שהיה משה בן פ' שנה בעמדו לפני פרעה..... כא

ה. אלו נכנס משה לארץ ישראל לא היה מחלוקת בעולם, אבל משהכח משה בסלע רבו המחלוקת בישראל, והוא סוד סלע המחלוקת, ר"ל מן הסלע בא המחלוקת בישראל – וזה סוד המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל, ר"ל בהכאות הסלע גרם משה שהתורה יורדת טיפין טיפין ובא המחלוקת – וזה סוד הפסוק הלא כה דברי כאש נאם ה', דמי גרם הניצוצין שמתחלקין לכמה גוונים, זה בא לנו מן פטיש יפוצץ סלע, הפטיש שהכה משה בסלע גרם שמתפוצצין ורביין המחלוקת בישראל, פט"יש בנימטריא מ"טה מ"שה, שזה גרם הכאת המטה..... כג

ו. לכן רצה משה לכנס לארץ ישראל, שלא יהיה מחלוקת שמאי והלל בעולם, שישתמשו תלמידים כל צרכם ויהיה תורה אחת ומשפט אחד לכל ישראל – על זה אמר אשר מי אל בשמים ובארץ, אל אחד בראנו כן יהיה אב אחד, כשיהיה משה בארץ ישראל יתקיים קרא "כולם נתנו מרע"ה אחד", נוטריק"ון מ"טטרון ר"אש ע"ולם ה"צירה, וכן למטה משה נוטריקון מ"שה רבינו ע"ה, קדרש מרעה אחד – לכן רצה משה להיות בארץ ישראל, לקיים משפט אחד יהיה לנו, לקיים קרא מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ דייקא, כי אב אחד יהיה לכלנו – זה נרמז במלת אעבר"ה, שהוא בהיפוך אתון א"ב ר"ע"ה, אב

אחד לכלנו רועה אחד לכלנו – השיב הקב"ה רב לך, אתה הוא הגורם שרבו מחלוקת בישראל על שהכית בסלע, ואני אמרתי שנה עליו פרשה אחד או הלכה אחת, וזה סוד אל תוסף דבר אלי עוד, לפי שפגמות בדבר הזה, ר"ל בדיבור הזה, בדיבור שפגמת שלא דברת לסלע כד

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ע"ח כה

ז. לפי שמושה חטא בערב רב שלקח עמו, פגמו ממדתו, שכן ער"ב ר"ב בגימטריא דע"ת, שנעשה העגל בבלע"ם ב"ן בעו"ר אשר התפאר ואמר יודע דע"ת עליון, ואמר ויודע בוי"ו, שהוא מתפאר בעצמו שהוא לקביל דרגא דמושה שהוא דע"ת, והוי"ו הוא דעת, אבל באמת היה נופל גלוי עינים, שהוא ר"ת נג"ע, שהם שמחזאי ועזאל, שהם גם בחשבון דע"ת בטומאה, ועליו אמר אהרן אתה ידעת את העם כי בר"ע הוא, שהוא בהיפוך אתון בע"ר, אשר עליו אמר משה איש בע"ר לא יד"ע..... כה

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן פ'..... כו

ח. כמו שבסיפרא אחרא הם תרין בלק ובלעם, רצה משה שיכנס לארץ, שיהיה הוא כיהושע לבטל תרין סיטרין בישין אילין, לכן אמר מי אל בשמים, אמר בלשון מי – הבעלת אוב אמרה לשאול את מי אעלה לך, ר"ל ממי אתה מבקש, אם מישראל שאמרו מי כמוך באלים, אם מאומות שאמרו מי ה' אשר אשמע בקולו – לכן אמר משה כמו שבלעם הרשע כחו היה מן מ"י, הם תרין בנין דיליה, מ'מרא יוחנא, כך רצה גם כן שיהיו שני כרובים למטה בארץ ישראל, כנגד שני נערים אילו של בלעם – זה נרמז במלת מ"י, שהוא נומריקון מ'שה יהושע, ובוה יכניעו תרין סיטרין בישין נח"ש ועקר"ב, בגימטריא מ'ש"ה יהושע – על זה אמר אעברה נא, כשאהיה בארץ ישראל עם יהושע, אז אוכל לבטל כחות בעו"ר שהוא בגימטריא אעבר"ה, ומה היה הכח שלו תרין בנין יוחנא ממרא, שהם היו בטומאה כנגד נדב ואביהוא בקדושה – מזה המעם כשלקח אהרן מידם מן ינ"ס ומן ימברוס, נגזרה גזירה על נדב ואביהוא למות, שנים ישלם איש לרעהו, וזה נרמז במלת נ"א, נומריקון נדב אביהוא – והכוונה בכניסת לארץ אעברה, אעביר אני כחות בעור שהיא כנגד נדב אביהו, וכן נרמז במלת אעבר"ה בגימטריא כרובי"ם, שיהיו למטה משה ויהושע שני כרובים, לבטל דעת שני נערי עמו שהיו עם בלעם..... כו

ט. על זה השיב הקב"ה רב לך, אתה רוצה לבטל רעת ערב רב, כמו שאמר אהרן אתה ידעת את העם כי ברע הוא, כי רע הוא לא אמר, אלא בי ברע. וגם למה אמר כפל אתה ידעת. אבל רמז לו אתה דייקא, אתה הוא הגורם עשיית העגל שלקחת ערב רב, וזה נרמז במלת בר"ע בהיפוך אתון ערב, שרמזו על ערב רב, וכן בהיפוך אתון בעור, שכן צריך להיות חסר ו' כמ"ש

האר"י על פסוק איש בער לא ידע, היפוך מה שהתפאר ויודע דעת עליון וכו', שבניו דבעור שהוא יאנים וימכרם עשו את העגל – לכן גם בכאן השיב הקב"ה אתה מתרעם על בלעם אתחברותא דיליה שהם שני נעריו עמו, שלקח כל כחות של בניו במדבר, רב הוא שלך, אתה הוא הגורם בערב רב בבניו דבעור, לכן אל תוסף..... כח

י. ומה שאמרת שצריך תרין כרובים לבטל תרין סימריין בישיין של בלק ובלעם שהחזיקו כח עבודה זרה בעולם, צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה, וחזקה" בנימטריא בלק, אמצה" בנימטריא בלעם, כי הוא יעבור כחו של עבודה זרה, ומתי יוכל לבטל כחות של עבודה זרה, הו"א ינח"ל בכל אשר תראה, אם יהיה הוא ק"ך שנה כמו שהיית אתה כחושבן הו"א ינח"ל, אז יעלו לכל ק"ך צירופי אלהים ויכניע אותם, אבל מאחר שחטא יהושע נטל הקב"ה י' שנים משנותיו, לכן קפד קרא בעזרא על יהושע שלא ביטל עבודה זרה כמו שביטל עזרא..... כט

יא. והנה עזרא העביר רעת בעור, לכן עזר"א בנימטריא בעור, והוצרך הוא בגלגולא של אהרן לתקן עבודה זרה שקילקל ועשה את העגל, בא בעל השור שהוא אהרן ממש, הוא עזרא עלה מבבל כרוך ותני, שיחסו את אהרן שאהרן הוא עזרא ממש, והנה הוא עשה עגל, לכך הוצרך הוא אחר כך לתקן בדורו ולבער יצרא דעבודה זרה מן העולם לגמרי, ובדידיה תליא מילתא – ולפי שהוא הוריד פני שור מהשמאל בעשיית העגל, לכן בימי עזרא הורידו מן השמים יצרא דעבודה זרה כדמות ארי – מתחילה היה פני שור מהשמאל, ועתה משנה פניו ותשלחהו ונתנו לו את הארי מצד הימין מסמרא אחרא, אבל בימי ר' חייא היה דמות דוב..... כט

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן צ"ז.....ל

יב. רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי ששם אבן שתיה שממנו הושתת העולם, והוא סוד משפטיך תהום רבה, ויש שם ממונה אחד שממונה על התהום שהיו ישראל מנסכין המים, בסוד רדיה שדומה לעגל, לפי שמושה קלקל בעשיית העגל שבא על ידי גרם שלו, רצה לתקן אותו העגל שבתהום בכניסתו לארץ. לכן אמר אתה החלות וכו', שרצה לכא לארץ ישראל תמן אבן שתיה שחתם בה שם של י"ה, ושם יעלה שבטי י"ה להודות לשם ה', ולתקן השיתין, ולשבח משפטיך תהום רבה נרמז במלת אעברה, תמן נרמז המשפט הגדול של ע"א סנהדרין שממונים על משפטיך תהום רב"ה, ולגלות צדקתך כהררי אל, לכן אמר ההר הטוב הזה, שהוא סוד הררי אל, לכן אמר אשר מי אל, הפוך אעברה"ה, תמן ע"א רבה, ר"ל ע"א סנהדרין הם ומשה על גביהם, להפך המשפט של תהום רבה ולסלק המו"ת שהוא בהיפוך אתוון תהום, ובמה יסלק המות, עם הר"רי א"ל חושבנא דדין כחושבנא דדין – זה

שאמר אעברה, אני צריך להעביר זה, שרצה משה לבטל מלאך המות – השיב הקב"ה רב לך, מאחר שערב רב שלך, ואתה גרמת את העגל, אין לך יכולת לבטל המשפט של תהום רבה, דתמן ממונה השר דדמי לעגלא ואין קמיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר..... ל

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ק"י.....לג

יג. רצה משה לבא לארץ ישראל ולהגיע למדריגת שיעור קומה, וחשב משה כשיבא לארץ ישראל, יהיה גם כן במדריגת הנער ברקיע – השיב הקב"ה רב לך, אין לך לדמות למטטרון שהיה חנוך מתהלך בחוץ מן בני דורו, וגם אתה רצית לדמות אליו, לפי שגם אתה הוצאת האהל שלך מחוץ למחנה אחר שראית שחמאו ישראל בעגל, ואם כן מזה הטעם רצית להיות ולהגיע למדריגת מטטרון שלקחתי אותו להיות למשרת לנער למעלה, וכל מפתחות שבעולם מסרתי בידו – אבל אין הגדון דומה אליו, כי מה שאתה הוצאת האהל שלך מחוץ, אתה היית הגורם לאותו עון, עבור ערב רב שלקחת עמך בלתי רשותי, נמצא שזה החטא שעשו, היה על ידך, אבל מטטרון שהרחיק אהלו מחוץ לבני דורו והיה מתבודד את עצמו, עשה זה בעצמו בלי שום החטא שבא על ידו – ז"ש רב לך, הערב רב היה שלך, ובשבילם לקחת את האהל והיית מתבודד, וזה החטא היה שלך, לכן אל תוסף דבר.....לג

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ק"ך.....לד

יד. משה רצה לסלק לגמרי פני שור, שהוא סוד ה' מן השם שנרמזת במלת אעבר"ה ה' יתירא, על פני שור שהוא באות ה' של השם אעבור ה' לגמרי, שעד עתה היה באות ה' למעלה ולמטה פני שור, ואני רוצה עתה לתקן שיבואו במקום זה כרובים כמנין אעברה, שהוא רומז שבמרכבה התחתונה גם כן יבא כרוב במקום שור, ולא כשעשה יחזקאל שלא שינה רק פני כרוב אחד במרכבה עליונה, אבל מרכבה תחתונה נשאר פני שור במקומו, שהרי חביט את הכהן הצדוקי בבית שני שהיה ככף רגל עגל, אבל אני רוצה להעביר מלמעלה ולמטה ולעמוד כרובים – לכן ואראה את הארץ, אעבר"ה בנימטריא רבו"ע, שרצה לסלק חטא של עגל, אעבר"ה בנימטריא רבו"ע, שרצה להעביר רבו"ע של ה' שפגמו במ ערב רב וימירו את כבודם, שהוא סוד ה' אחרונה שבשם בתבנית שור, שכן אמרו קום עשה לנו אלקים, וקשה איך יצא העגל, והלא לא זכרו שום תמונת שור בדבריהם שאמרו לאהרן ויצא העגל הזה – סוד הדבר במה שאמרו עשה לנו אלקים, בזה שמטו אחד מטטרמולין מלמעלה והוא פני שור, כי במה שאמרו עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה, שכן פני שור הוא מהשמאל, והוא ירך החזקה שהוא משמאל, גם אלקים בנימטריא פנ"י שו"ר במספר רבתי של א"ק, ובמלת קו"ם רמזו על שר המנהיג פני שור ששמו אמצ"ה שהוא בנימטריא

קו"ם, נמצא שבדבריהם לאהרן, שמטו השר של סמאל שמנהי"ג פני שור...
לד.....

טז. השיב הקב"ה למשה רב לך, אתה רוצה לתקן רבוע ה' שחטאו בערב רב שעשו קכ"ה קנטרין, ובזה פגעו ברבוע ה', אתה הוא הגורם שפגמת בה' זעירא של אברהם שהוא סוד ברית, שלקחת ערב רב שהיו ה' אומות, וסימן נ"נע ר"ע, "נפילים" נבורים "ענקים" רפאים "עמלקים", ונתת בהם אות ברית של אברהם, שעל זה אמר הקב"ה למשה לך רד מגדולתך, שבזה פגם משה באות ה' – ז"ש רב לך, ערב רב הם שלך, וזה החטא הרב הוא שלך, ובמלת לך נרמזין ה' קליפין אלין מה' אומון שכל אחת כלולה מ"י, ובזה גרם סוספיתא דנחש שהיא אות נ', גברה נ' שערי קליפות בעולם כמנין לך, לכן אל תוסיף שאין קטיגור נעשה סניגור..... לו

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קמ"ד..... לח

טז. רצה משה ליכנס לארץ להשיג סוד חכמות נשים בנתה ביתה – אוירא של ארץ ישראל מוכים – ולפי שמושה הוא מיסוד חכמה עילאה דתמן שם של ע"כ שהוא בחכמה, וכן ע"כ בגימטריא חכמ"ה מן ד' יודין, שבה יוצאין ארבע מאות עלמין דכסופין, ולכן רצה משה לכנס לארץ ישראל, שהיא ת' פרסה על ת' פרסה, שרצה להביא אור של ת' עלמין דכסופין לארץ ישראל שהיא ת' פרסה – ועל זה התפלל אתה החלות להראות את עבדך וכו' – השיב הקדוש ברוך הוא אינו מן הראוי שתכנס לארץ ישראל ולחבר חכמה עילאה עם חכמה תתאה, כי כבר בדרגא דילך פגמו ישראל בב' חכמות, כשעשו את העגל ואמרו קום עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה, והשר המנהיג את פני שור שמו אמצ"ה, שכוחותיה הם כמנין ב' חכמות בסוד חכמות בחוץ תרונה, וזה סוד קו"ם עשה לנו אלהים, במלת אלהים כתבנו שהוא סוד פני שור כמ' רבתי, ובמלת קו"ם שמטו הממונה שהוא אמצ"ה חושבנא דדין כחושבנא דדין, ובזה פגמו בב' חכמות שהם עולים גם כן למספר קו"ם – אם כן אחר שחטאו ישראל בעגל על ידי ערב רב שלקח משה עמו, השיב לו הקדוש ברוך הוא רב לך, מאחר שערב רב הוא שלך, ואתה גרמת שאמרו קום עשה לנו אלהים ופגמו בב' חכמות, לכן אינו מן הראוי שיתקן אתה, ואל תוסף דבר אלי עוד – אבל אתה בעצמך רב לך, רצה לומר חכמה שהיא רב אני מוסר לך, עלה ראש הפסגה, ראש דייקא, שכן חכמה נקראת בדברי כל המקובלים ראש, ולכן משה שנתן תורת אמת שהיתה יניקתו מן חכמה עילאה, איתמר ראש דברך אמת, ראש דייקא, ונתן לו הקדוש ברוך הוא רשות לראות ולהשיג סוד ד' יודין שבחכמה, אשר עליהם רמז את ידך החזקה שהוא רמז על ד' יודין – אבל צו את יהושע וחזקוהו בחכמה עילאה, ואמצהו בחכמה תתאה – ורמזו במלת אמצהו לתקן

הערב רב על פי ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן יא

פני שור שחטאו בו ישראל, ששר של פני שור נקרא אמציה, לכן אמר צו, אין צו אלא עבודה זרה, שצוה אותן לזרוז את ישראל, כמו"ש בפרשת וילך הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה, רמז הקב"ה מזה שאמרנו שפגמו בעניין עבודה זרה בפני שור שלמעלה, נמצא שהקב"ה הזהיר את יהושע לבטל את עבודה זרה, והוא לא ביטל אותה רק אחר כך בימי עזרא, לכן הקפיד קרא על יהושע והחסיר לו אות משמו..... לח

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קפ"ז...מב

יז. רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי שצפה ברוח הקודש שבאחרית הימים יתקיים קרא אז יהפוך כל העמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד, ומזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ לקרב רחוקים ולהכניס תחת כנפי השכינה, כמו שהתחיל ביציאת מצרים שלקח ערב רב עמו לפי שרצה לקרב רחוקים – ועל זה אמר ואתחנן אל ה', תפלתו היתה לשם ה', שיהיו כולם עובדים את ה' שכם אחד, בעת ההיא מה שיהיה לזמן העתיד, ההוא כתיב, רצה הוא לתקן משה לזמן הזה, לכן פתח באדני, שרצה להכניס כל הגוים תחת כנפי השכינה לגייר אותם שהוא סוד אדני, וגם נקראים גרים צדיקים – לכן ביקש משה אעברה נא, רוצה אני להעביר עתה את יד החזקה שממנה יונקים כל אומות העולם, ורוצה אני לקרב רחוקים ולהעביר הרע – ואראה הארץ הטובה, מלת הטובה דייקא, שיהיה יניקת מטטרון מטוב ולא מרע – וז"ש החר הטוב הזה טוב דייקא ולא רע..... מב

יח. השיב הקב"ה רב לך, במלת רב רמז לו מה שכתוב במדרש על פסוק ברוך אתה כבואך ברוך אתה בצאתך, פסוק הזה מדבר במשה ברוך אתה כבואך לעולם הזה, שקרבת לרחוקה שהיא בת פרעה שנתגיירה, ברוך אתה בצאתך מן העולם הזה, קרבת גם כן מי שהיה רחוק, כמה שאמר יחי ראובן ואל ימות – והנה על זה השיב לו הקב"ה מזה שאתה רוצה ליכנס לארץ ישראל כדי לקרב רחוקים, רב לך, כבר הרבה קרבת בביאתך על העולם וביציאתך מן העולם, ובמלת רב נרמז מדרש זה, נומריקון "ראובן" בתייה, ראובן ביציאתך מן העולם, בתייה כביאתך על העולם – גם נרמז במלת רב, על ערב רב שלקח עמו ורוצה לקרב אותם תחת כנפי השכינה ולא עלתה לו, לכן אל תוסף דבר, והראה לו זמן לסוף הימים מתי יהיה זה, על זה אמר עלה לראש הפסגה, שהראה לו משיח..... מד

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קצ"ח.....מה

יט. חשב משה שהותר לו הנדר בשעה שגילה לו הקב"ה סוד נדרים, ואז זכה לנ' ארוכה לשער החמשים של בינה, ולכן ביקש אעברה נא, עתה רוצה אני להעביר ולהתיר נדר אלהים נומריקון נ"א – וז"ש אתה החלות שהוא בגימטריא הת"ר הנד"ר, וז"ש דמיתי שמא הותר הנדר, אעברה נ"א נומריקון

אתיר נ'דר – והשיב הקב"ה רב לך, אין אני עושה תורתי פלסתר, דאתמר בדין תורה המוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו, ואתה הוצאת שם רע על בתולת ישראל, כי באמת ערב רב עשו את העגל, ואתה אמרת חטא העם הזה חטאה גדולה, נמצא שהוצאת שם רע על בתולת ישראל, לכן מוכרח אתה גם כן לקיים קרא לא יוכל לשלחה כל ימיו, ואל תוסף דבר אלי עוד בדב"ר הז"ה דייקא, בשביל דבר זה שאמרת חטא העם הזה הז"ה דייקא, בשביל תיבת הזה שהוצאת שם רע על ישראל בעצמך, לכן מוכרח אתה להקבר בחוץ לארץ, והוא טעם שביעי שהוצרך משה להקבר שם..... מזה

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן רנ"א..... מז

כ. איתא בזוהר בראשית שהוצרך משה למות במדבר, לפי שהוא גרם לה' זעירא של אברהם ליפול בגלותא, לפי שגיי' ערב רב, אינון ה' מינין בגר, הוצרך הוא לירד מדרגא לדרגא להעלות אות ה' משם ו' יוקים ה' – ועל זה ביקש משה לייחד אתוון דשמא קדישא וליכנס לארץ ישראל – ז"ש אתה החלות להראות גדלך, דא י', ידך החזקה דא ה', מי אל בשמים ובארץ ו"ה, לכן אעברה נא, מאחר שיחוד כל ד' אתוון אעבר"ה אותיות ארבעה..... מז

כא. השיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל מאחר שאתה חייב על אינון ערב רב שלקחת אותם שלא ברשות, ל"ך דייקא, כמ"ש לך רד כי שחת עמך, ולא עמי, לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, ר"ל עבור השכינה שנקראת דבר שנפלה בין עממיא – וכן עו"ד בדב"ר הז"ה, בגימטריא ה"א השכינה, עבורה צריך אתה להקבר שם..... מזה

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן רנ"ב... מח

כב. משה הוא משיח בן דוד – עד כי יבא שיל"ה בגימטריא משה – ומשה גם כן סוד יוסף בסוד ויקח משה את עצמות יוסף – נמצא שמשה הוא כלל ב' משיחים משיח בן דוד ומשיח בן יוסף – לכן רצה משה שיהיו ב' משיחים בזמנו, וידוע כשיבוא משיח אז יהיה מרכב"ה שלמ"ה, שהוא בגימטריא אברהם יצחק יעקב דו"ד, ובגלות גברה הטומאה המרכב"ה טמא"ה, שהיא בע"ל צפ"ן חושבן דדין כחושבן דדין, שהיא חקוקה עליה דמות כל"ב ר"ע, שעולה גם כן כחושבן בע"ל צפ"ן בסוד לא יחרץ כלב לשונו, ואז נפגם כביכול רגל רביעי שבמרכבה שהוא מלכות בית דוד..... מזה

כג. וזה עניין מכירת יוסף שראו השבטים שעתיד ירבעם לעמוד ממנו, שהוא היה בסוד מרכב"ה טמא"ה שהיא כל"ב ר"ע, ושמו של ירבעם מוכיח עליו, שכן ירבעם עולה כחושבן מרכב"ה טמא"ה כל"ב ר"ע – ז"ש הפסוק ויראו אותו מרחוק ויתנכלו אותו להמיתו, ר"ל שראו מה שלעתיד יצא מאתו

שירבעם יצא ממנו, ועתה לכו ונהרגהו, ר"ל עכשיו נהרגהו קודם שיצא ממנו – ולפי שירבעם יצא מן יוסף, לכן אנמיכ"ם שהוא בגימטריא יוסף, שהיה מל"ך יו"ן שהוא גם כן בגימטריא יוסף, אמר כתבו על קרן שו"ר אין לכם חלק באלהי ישראל, שאז נתעורר חטא ירבעם שיצא מן יוסף שנקרא שור שהביא קרן לעולם, שהוא סוד "קליפות רביעית נגה, ר"ת קר"ן, בסוד ולרשעים אל תרימו קרן – ולכן חשמונאי תקנו הודו, לתקן קליפות נג"ה, כשגברה מרכבה טמאה בעולם, נחסר כביכול רגל רביעית שבמרכבה.....מט

כד. זה שאמר הכתוב: פרש רש"ת לרגלי, ר"ל רגל שלי פרש רש"ת, שהוא בגימטריא ד' פעמים קליפ"ה שהיא המרכבה טמאה, ידיעות הטומאה שתים סמאל ונחש, שהן ארבע כחות הטומאה, וכנגדן ד' גליות – וכן אמר דוד תוציאנ"י מרש"ת זו טמנו ל', ל"י דייקא.....ג

כה. ולפי שסוד הקליפה היא כלב ר"ע, לכן לעתיד יבא אליהו שעולה בחשבן כל"ב לתקן הכל"ב ר"ע, וכן משיח בן יוסף יצא מירבעם שהוא אביהו בן ירבעם, לתקן מה שקלקלו מניה וביה אבא ליזל ביה נרגא, וכן יונה בן אמותי שהוא בן אליהו שהוא בסוד כל"ב, הוא גם כן משיח בן יוסף, בא יב"א ברנה, יב"א נומריקון יונה בן אמותי, אביהו בן ירבעם, נושא אלמותיו לכפר על אלילים אלמים של ירבעם, כדאיתא במדרש רבה על פסוק והנה קמה אלמתי, ר"ל אמר עתידים אתם לעשות אלילים אלמים לפני עגליו של ירבעם, ולכן אתמר גביה וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח, שאז יתקון קליפות קרן – וכן משיח בן דוד יתקן כלב רע, כי דוד עמד בחצות לילה לתקן משמורה שנייה כלבים צועקים.....נא

כו. וכשראו עבדי פרעה ענין זה שמשיח יבוא לבטל הבע"ל צפ"ן כל"ב ר"ע ויהיה המרכבה שלמה, לכן אמרו ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה לג"ו, בגימטריא מרכב"ה שלמ"ה, שהיא ד' מחנו"ת שכינ"ה, לכן מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא ד' מחנו"ת שכינ"ה, וזה יהיה כשיבא משיח, ולכן ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא משי"ח ב"ן יוס"ף, זה לג"ו למוק"ש בגימטריא יונ"ה ב"ן אמותי".גב

כז. ועל זה התפלל משה ואתחנן מורה על חנינא, שביקש משה על משיח שנקרא חנינא, בעת ההיא ביום שבת היה, כי סוד שבת הוא סוד תריץ מושיעים, מאן אינון מושיעים אליהו משיח בן דוד שהם עולים בחושבן מושיע"ם, וכן נעלם מן שבת שהוא י"ן י"ת ו' עולה אליהו משי"ח ב"ן דו"ד, וביקש משה בעת ההוא כתיב, מה שיהיה בעת ההיא, הרי לעתיד אתה החלות להראות את עבדך גאולת מצרים, וגם להראות את עבדך, רומז על מטטרון עבד נאמן שהוא סוד יוסף, ומשה בסוד מטטרון ויקרא אלף זעירא, שהוא מטטרון שר הפנים שעולה אלף חסר חד, אל משה שזכה משה

למטטרון, ורמז משה שהוא סוד משיח בן יוס"ף – ולכן ר"ת של מנחם בן עמיאל, משה בן עמרם.....

בח. וגם החלות להראות עבדך שאני סוד משיח בן דוד, כי משה עולה שיל"ה, ולכן להראות בנימטריא מרכבה שלמה, שהיא אברהם יצחק יעקב דוד – ז"ש את גדלך ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ, שהם כנגד אברהם יצחק יעקב, אשר יעשה כמעשיך וכנבורתיך הוא דוד – וגם להראות בנימטריא תרמ"ב, שהוא סוד מרכבה טמאה תשע מאות רכב ברזל, שיניקתם מן הכלב רע – ז"ש את גדלך בנימטריא הכל"ב, שהוא את ידך החזקה.....

כט. ואמר משה מאחר שאני העברתי המרכבה טמאה הכלב רע ביציאת מצרים, ואז היתה המרכבה שלמה, לכן אעברה נא, אעבור עתה הד' גליות, אעברה אותיות ארבעה, ויבא נ"א אליהו נביא, שהוא ר"ת נ"א, וגם נ"א עם הכולל עולה אליהו, נשמתו היתה מעובר מנשמות נדב איכיהו, כל זה מרומז במלת נ"א.....

ל. ואראה את הארץ הוא סוד משיח בן דוד, ר"ל כשתמלא אותיות ארץ כזה אלף ריש צדי, הנעלם שהיא ל"ף י"ש ד"י, עולה משי"ח ב"ן דוד, בסוד ותהלתו מלאה אר"ץ, חסד ה' מלאה האר"ץ, וכבוד ה' מלא אר"ץ, ר"ל אימתי יהיה כבוד ה' מלאה, כשתמלא אותיות אר"ץ, דהיינו כשיבא משיח שנרמז במילוי ארץ, שהוא סוד ג' קוין חס"ד די"ן רחמי"ם, והן הן ג' גווי קשת אשר עליהם אמר בתיקונים כשתראה קשת בגווני תצפה למשיח, שהוא סוד רזי לי רזי לי, שעולה משיח בן דוד – ההר הטוב הזה והלבנון, הוא משיח בן יוסף שנקרא מנח"ם בנימטריא לבנון, אשר עליהם אמר יעקב גור אריה יהודה, גור אריה בנימטריא משיח בן דוד, מטרף בני עילית ר"ת מנחם בן עמיאל, שהוא משיח בן יוסף.....

לא. והשיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל הערב רב שלך וקלקלת המרכבה, כי הערב רב שמטו שור שבמרכבה, ובזה הבאת המרכבה טמאה לעולם, לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, וענין גדול רמז לו בסוד ואביו שמר את הדבר, רצה לומר שאחיו הוסיפו עוד לשנוא אותו מחלומותיו, על שראו ירבעם בן נבט שעתיד לצאת ממנו שימלך עליהם, אבל אביו שמר הדבר, רצה לומר אף שיצא ממנו ירבעם, מכל מקום ניצוץ קדושה בתוכו בסוד אשר נתן לי אלקים בזה.....

לב. וזה סוד ואביו שמר את הדבר, ר"ל אותו דבר דכתיב יען נמצא בו דבר טוב, שהוא נאמר על אביה בן ירבעם שהוא משיח בן יוסף – והשיב הקב"ה אל תוסף, מרמז על יוסף, בדב"ר מרמז על יען נמצא בו דבר טוב, הזה מרמז על ניצוץ קדוש שמרומז במלת אלהים בז"ה – צו את יהושע שהוא בא מן יוסף,

הוא יתקן חמא ירבעם בחייו – כי הוא ינחיל והוא יעבו"ר בנימטריא רו"ח המומא"ה – אבל אתה עלה ראש הפסגה, ר"ל כשתמות אז תעביר המרכבה ממאה, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, שאז נקבר על הר העברים, עברי"ם בנימטריא מרכב"ה ממא"ה, שאז העביר הבעל פעור שהוא החרון אף, ז"ש ונשב בני"א נומריקון בית גאים יסח אדני, ר"ל עבור שהסיה עבודה זרה, לכן נקבר מול פעור נו

לג. צו את יהושע, רמז לעתיד לבא יבא משיח בן אפרים מן יהושע, והגאולה תלויה בסוד מל חרמון, שהם אותיות יוד הא ואו שיש ביוסף שנקרא יהוסף, וכן יהושע יש לו גם כן ג' אותיות יהו – ובקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח, שיש לו גם כן ג' אותיות יהו, רק שנסתמה מ' של למרבה המשרה, שהוא אות של משיח – ועל זה אמר רב לך, שלעתיד לבא הגדולה יהיה שלך שתהיה רבן של ישראל – ויתא ראשי עם, כשיבא משיח יבא משה ואהרן עמו נו

לד. ז"ש וחזקהו על משיח בן דוד, ואמצחו על בן יוסף, כי הוא יעבור על משיח בן יוסף, כי משיח בן יוסף יהיה מת ט"ל ימים, עד שיחיה אותו בטל אורות ג' אותיות יהו שראשי נמלא מל, אהיה כמל ישראל יפרח כשושנה, אז צדיק כתמר יפרח, לכן והוא יעבור רמז על העברת משיח בן יוסף מן העולם – ועל זה נאמר כמל חרמון שיורד על הררי ציון, שהוא יוסף, כי כל מה שאירע ליוסף אירע לציון חושבן דדין כחושבן דדין, רמז על המל אורות שיורד על משיח בן יוסף שמת, זה שאמר כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, והוא ינחיל את הארץ, רומז על משיח בן דוד שעולה הנעלם של אר"ץ. ועתה ישראל שמע אל החקים, על דרך היום אם בקולי תשמעון, שמע אל החקים, אז יבא משיח עתה בימינו אמן וכן יהי רצון נו

❀ ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן ❀

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן כ"ד

א.

משה רבינו ע"ה התפלל "אעברה", רוצה אני להעביר מספר אעברה שהוא רע"ח, שבזה נתמעטו כרובים שהם כנפי החיות בשעת החורבן וכו' – לכן אמר אעברה נ"א, אין נא אלא עתה – ואם תאמר מדוע אינו מבקש על זה במדבר, לזה אמר ואראה את הארץ, שצריך אני לזה זכות של ארץ ישראל, אבל במדבר שהוא מקום נחש, אי אפשר לבטל כוחות הרעות רק בארץ הטובה – והשיב הקב"ה רב לך, ר"ל ערב רב שעשו את העגל הוא שלך, כי שחת עמך, אתה הוא הגורם, ואין קטיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר אלי, אבל צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה, שצוה יהושע את ישראל אחריו על ענין עבודה זרה

ולכן התפלל משה אעברה, רוצה אני להעביר מספר אעברה שהוא רע"ח, שבזה נתמעטו כרובים שהם כנפי החיות (כדאיתא שם בגמרא) בשעת החורבן, ונסתלק מספר אעבר"ה מן שו"ר, נמצא שלא ישאר רק כרוב, ולכן זכר משה שם של א"ל כמ"ש אשר מי אל, רמז לזה מה שרוצה לעשות יחזקאל, רוצה אני להעביר עתה, לכן אמר אעברה נ"א, אין נא אלא עתה. ואם תאמר מדוע אינו מבקש על זה במדבר, לזה אמר ואראה את הארץ, שצריך אני לזה זכות של ארץ ישראל, אבל במדבר שהוא מקום נחש, אי אפשר לבטל כוחות הרעות רק בארץ הטובה. והשיב הקב"ה רב לך, ר"ל ערב רב שעשו את העגל הוא שלך, כי שחת עמך (שמות לב ז), אתה הוא הגורם (עיי' שמו"ר פמ"ב ו'), ואין קטיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר אלי, אבל צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נ"ו ע"ב), שצוה יהושע את ישראל אחריו על

ענין עבודה זרה. ז"ש וחזקהו, מה שיעשה יחזקאל ויבקש על פני שור יעשה הוא, לכן כעס הקב"ה בימי עזרא על יהושע שלא התפלל ותקן המרכבה של עבודה זרה כמוהו (ערכין ל"ב ע"ב), כנ"ל באופן ד'.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ג"ח

ב.

רפ"ח ניצוצים הם שברי כלים שנפלו לתהומא רבא, והרמז רוח אלקים מרחפ"ת על פני המים, כי המים הזדונים הן הקליפות, וסימנך מרחפ"ת רפח מת, כי שבירתן זו היא מיתתן, וישראל כשהיו במצרים העלה משה מהם ר"ב ניצוצים, אבל פ"ו לתשלום רפ"ח לא היה יכולת למשה להוציא מכור הברזל, ז"ש גם ערב ר"ב עלה אתם, ר"ב דייקא ולא יותר הם אותיות המעורבין, אבל משה עלה אל האלהי"ם שהם סוד פ"ו ניצוצים הנשארים – וזה שאמר הכתוב וחוש"ך ע"ל פנ"י תהו"ם, ס"ת כלים, שהם רפ"ח, ומהם לא היו ישראל יכולין לעלות פ"ו מנין אלקים, זה שאמר הכתוב ורוח אלקים מרחפת, ר"ל שנשארו מנין אלהים מן רפ"ח מת

איתא בכנפי יונה (חלק ג' סימן נו) שרפ"ח ניצוצים, הם שברי כלים שנפלו לתהומא רבא, והרמז רוח אלקים מרחפ"ת על פני המים (בראשית א ב), כי המים הזדונים הן הקליפות, וסימנך מרחפ"ת רפח מת, כי שבירתן זו היא מיתתן, וישראל כשהיו במצרים העלה משה מהם ר"ב ניצוצים, אבל פ"ו לתשלום רפ"ח לא היה יכולת למשה להוציא מכור הברזל, ז"ש גם ערב ר"ב עלה אתם (שמות יב לח), ר"ב דייקא ולא יותר הם אותיות המעורבין, אבל משה עלה אל האלהי"ם (שם שמות יט ג), שהם סוד פ"ו ניצוצים הנשארים. וזה שאמר הכתוב וחוש"ך ע"ל פנ"י תהו"ם, ס"ת כלים, שהם רפ"ח, ומהם לא היו ישראל יכולין לעלות פ"ו

מנין אלקים, זה שאמר הכתוב ורוח אלקים מרחפת, ר"ל שנשארו מנין אלהים מן רפ"ח מת, ובא משה שנקרא מים, ז"ש על פני המים שהוא משה, כתיב ביה כי מן המים משיתיהו (שם שמות ב י), שעלה אל אלקים לקבל התורה, ז"ש ויאמר אלקים יהי אור (בראשית א ג), שהוא קבלת התורה, אז וירא אלהים את האור (בראשית א ד), את האור בגימטריא משה רבינו, שהוא כולל תרי"ג מצות, שכן משה במילואו מ"ם שי"ן ח"ה, עולה תרי"ג, כתיב גביה (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, ויבדל אלקים שרצה להבדיל ניצוצות שהם כמנין אלקים, ולא היה יכולת בידו רק ותחסרהו מעט מאלהים (תהלים ח ו), וענין רפ"ח הם ד' פעמים ע"ב.

ג.

מזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ ישראל, כדי להוציא פר"ח, כמו שנאמר יציץ ויפרח ישראל, ורצה לתקן ימי שנת החמה שהם עולים לחשבון רפ"ח כשתסלק ימים שמקריבין מוסף – "צדיק כתמר יפרח", מה שביקש משה ליכנס לארץ ישראל, היתה כוונתו שיפרח כתמר, ר"ל להעלות ניצוצי רפ"ח – כשאמר משה סלח נא לעון העם הזה, נתכוין להתפלל על רפ"ח ניצוצין אלו, שכן לעו"ן הע"ם הז"ה בגימטריא רפ"ח, ואמר סל"ח שהוא בגימטריא חסד ע"ב כ"ו שהוא שם של הויה – ואתחנן אל ידוד, הרי הויה, אשר מי אל הרי חסד אל, כי ב' שמות אלו אל ידו"ה ויאר לנו, שמוציא לאור הניצוצות והאורות שנפלו בעמקי הקליפות, ועליהם אמר כאן מאחר שאתה החלות להראות את גדלך, שהם אותיות מן רפ"ח, שהן עולים ד' פעמים חסד כנרמז במלת גדל"ך, וכן מלת גדל"ך עולה כמנין א"ל ידו"ד, ואת ידך החזקה, הם אותיות הנשארים בעמקי הקליפה שהם ביד חזקה, אעברה נא רוצה אני עתה להעביר ולתקן מה שהתפללתי כשאמרתי סלח נא לעון העם הזה, שהם על רפ"ח ניצוצים, באתי גם כן עתה להתפלל עליהם, ובזה צריך

אני זכות ארץ ישראל, לכן ואראה את הארץ – השיב הקב"ה: אתה אומר החלות, כאלו התחלת לתקן אותם, הלא רב לך, הלא כבר העלת ר"ב ניצוצין מן רפ"ח, אל תוסף דבר אלי עו"ד בדב"ר בגימטריא רפ"ח, קרית מלך ר"ב כתיב, עתה די לך בעליית רב ניצוצין – וז"ש אל תוסף דבר, ר"ל שנתכוין משה גם כן לתקן אותן רפ"ח שאין להם תקנה בקרבן מוסף, וז"ש אל תוסף וגו' עו"ד בדב"ר, דייקא על אותן ימים שאין בהם מוסף

ומזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ ישראל כדי להוציא פר"ח, כמו שנאמר יציץ ויפרח ישראל (ישעיה כ"ז [כו ו]), ורצה לתקן ימי שנת החמה, שהם עולים לחשבון רפ"ח כשתסלק ימים שמקריבין מוסף, וכן אמר במזמור שיר ליום השבת, שאותו המזמור אומרת הנשמה ביום יציאתה מן הגוף כדאיתא בספר התמונה, צדיק כתמר יפרח (תהלים צב ג). מה שביקש משה ליכנס לארץ ישראל, היתה כוונתו שיפרח כתמר, ר"ל להעלות ניצוצי רפ"ח.

ואיתא בכנפי יונה (חלק ד' סימן טו) כשאמר משה סלח נא לעון העם הזה (במדבר יד יט), נתכוין להתפלל על רפ"ח ניצוצין אלו, שכן לעו"ן הע"ם הז"ה בגימטריא רפ"ח, ואמר סל"ח שהוא בגימטריא חסד ע"ב כ"ז שהוא שם של הויה. וכן בבאן הזכיר שתי שמות אלו ואתחנן אל ידוד, הרי הויה, אשר מי אל הרי חסד אל, כי ב' שמות אלו אל ידו"ה ויאר לנו (תהלים קיח כז), שמוציא לאור הניצוצות והאורות שנפלו בעמקי הקליפות. ועליהם אמר כאן מאחר שאתה החלות להראות את גדלך, שהם אותיות מן רפ"ח, שהן עולים ד' פעמים חסד כנרמז במלת גדל"ך, (וכן מלת גדל"ך עולה כמנין א"ל ידו"ה), ואת ירך החזקה, הם אותיות הנשארים בעמקי הקליפה שהם ביד חזקה, אעברה נא רוצה אני עתה להעביר ולתקן מה שהתפללתי כשאמרתי סלח נא לעון העם הזה, שהם על רפ"ח ניצוצים, באתי גם כן עתה להתפלל עליהם, ובזה צריך אני זכות ארץ ישראל, לכן ואראה את הארץ.

השיב הקב"ה אתה אומר החלות, כאלו התחלת לתקן אותם, הלא רב לך הלא כבר העלת ר"ב ניצוצין מן רפ"ח, אל תוסף דבר אלי עו"ד בדב"ר בנימטריא רפ"ח, קרית מלך ר"ב כתיב (תהלים מח ג), עתה די לך בעליית רב ניצוצין. וז"ש אל תוסף דבר, ר"ל שנתכוין משה גם כן לתקן אותן רפ"ח שאין להם תקנה בקרבן מוסף, וז"ש אל תוסף וגו' עו"ד בדב"ר, דייקא על אותן ימים שאין בהם מוסף.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ע"ד

ד.

ראה משה רבינו מחלוקת הלל ושמאי, שהיה מחלוקת גדול בי"ח דברים שגזרו בו ביום, והיה אותו יום קשה כיום שעשו ישראל את העגל – כמה ענינים נפלאים בענין השייכות שבין משה רבינו ע"ה להלל הזקן – רצה משה שיהיה חסד אל גובר מדתו של הלל, ולא יהיה הלל כפוף תחת שמאי שהוא דין, לכן רצה לכנס לארץ ישראל לתקן י"ח דברים, כי ארץ ישראל תמן, וז"ה שער השמים, מנין וז"ה שהם י"ח טורי' דאפרסמונא, לכן אמר אעברה בה' יתירה שרמז על הלל – והשיב הקב"ה רב לך, הגדולה של הלל היא שלך, והעגל שהוא בא מן ערב רב, הוא עדיין מרקד באותו דור, אל תוסף דבר, ולכן היו פ' תלמידים של הלל, כמו שהיה משה בן פ' שנה בעמדו לפני פרעה

ראה משה רבינו מחלוקת הלל ושמאי, שהיה מחלוקת גדול בי"ח דברים שגזרו בו ביום, והיה אותו יום קשה כיום שעשו ישראל את העגל כדאיתא בשבת (דף י"ז [ע"א]). והנה כשעלה משה למרום מצא להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות, אמר לו הקב"ה ה"יה לך לעזרני (שבת דף פ"ט [ע"א]), כתב ה"ארי ז"ל ר"ת ה"לל, כי הלל חי ק"ך שנה כמנין שנותיו של משה. ומשה בקש על ה"ל שהוא סוד אדנ"י, שישפיע

לו הקב"ה אות י', ואמר ועתה יגדל נא כח אדני (במדבר יד יז), י' רבתי, ויהיה הילל ב'. והי"לל שהיה מן גופו של משה, לכן היה ת"ר סדרים משניות בימיו.

ולפי שהיה אותו יום קשה כיום שעשו בו את העגל, הוצרך משה להתפלל עליו, ופתח באדני שהוא סוד הלל בלא י', ועליו בקש מאחר שהחלות להראות לי את גדלך בסוד ועתה יגדל נא כח אדני, ז"ש ואת ירך הוא סוד י' של יגדל, חזקה רומז במלת ח"זקה שהוא בנימטריא ק"ך שנה, שהיה חי הלל כמו משה כראיתא בספרי (בפרשת וזאת הברכה). והנה מתחילת הבריאה אמר נעש"ה אדם בצלמינו (בראשית א כו), נוטריקון נ"מלך ע"ם ש"מאי ה"לל, שהם כלל כל נשמות הצדיקים. לכן קרא אותם רבי שמעון בן יוחאי במחלוקת שמי' אבות העולם (במדרש רבה פרשת בראשית [ב"ר פ"א מ"ו]) ובמסכת חגיגה דף י"ב [ע"א]), שהן הן ממש אבות העולם שמאי משמאל המרכבה, הלל מימין המרכבה. משה קבל תורה מסיני (אבות פ"א מ"א), משה נ"טריקון מ"חלוקת ש"מאי ה"לל, ה"כל ש"מעו מ"סיני. את גדלך זה הילל מסיטרא דימינא, ואת ירך החזקה מסיטרא דשמאלא, ונחלקו אבות העולם שהם שמאי והלל בבריות שמים וארץ, ז"ש אשר מי אל בשמים ובארץ.

ולפי זה רצה משה שיהיה חסד אל גובר מדתו של הלל, ולא יהיה הלל כפוף תחת שמאי שהוא דין, לכן רצה לבנם לארץ ישראל לתקן י"ח דברים, כי ארץ ישראל תמן וז"ה שער השמים (בראשית כה יז), מנין וז"ה שהם י"ח טורי' דאפרסמונא, לכן אמר אעברה בה' יתירה שרמז על הלל. והשיב הקב"ה רב לך, הגדולה של הלל היא שלך, והעגל שהוא בא מן ערב רב, הוא עדיין מרקד באותו דור אל תוסף דבר, ולכן היו פ' תלמידים של הלל, כמו שהיה משה בן פ' שנה בעמדו לפני פרעה (שמות ז ז), ואות פ' מורה על אור פתח דברך יאיר (תהלים קיט קל), לא זכר דוד אור בתמניא אפי' רק באות פ'. ולכן מתחילת בראשית יש פ' אותיות עד מלת אור, והוא סוד תורה שבעל פה, רמז הקב"ה למשה ה"וא י"היה

ל"ך ל"פה (שמות ד טז), ר"ת ה"לל ב", וכן מ"שה ל"עיני כ"ל ישראל (דברים לד יב), וכן אל מול פני המנורה (במדבר ח ב), ס"ת הילל ב"י שהוא סוד תורה שבעל פה, שמשם נתפשטו כל הוראות של ישראל.

ה.

אלו נכנס משה לארץ ישראל לא היה מחלוקת בעולם, אבל משהכה משה בסלע רבו המחלוקת בישראל, והוא סוד סלע המחלוקת, ר"ל מן הסלע בא המחלוקת בישראל – וזה סוד המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל, ר"ל בהכאות הסלע גרם משה שהתורה יורדת טיפין טיפין ובא המחלוקת – וזה סוד הפסוק הלא כה דברי כאש נאם ה', דמי גרם הניצוצין שמתחלקין לכמה גוונים, זה בא לנו מן פטיש יפוצץ סלע, הפטיש שהכה משה בסלע גרם שמתפוצצין ורבין המחלוקת בישראל, פט"יש בגימטריא מ"טה מ"שה, שזה גרם הכאת המטה

ואלו נכנס משה לארץ ישראל לא היה מחלוקת בעולם, אבל משהכה משה בסלע רבו המחלוקת בישראל, והוא סוד סלע המחלוקת, ר"ל מן הסלע בא המחלוקת בישראל, וזה סוד המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל (במדבר כ' יג), ר"ל בהכאות הסלע גרם משה שהתורה יורדת טיפין טיפין ובא המחלוקת, וזה סוד הפסוק הלא כה דברי כאש נאם ה' (ירמיה כ"ג כג כט), דמי גרם הניצוצין שמתחלקין לכמה גוונים, זה בא לנו מן פטיש יפוצץ סלע, הפטיש שהכה משה בסלע גרם שמתפוצצין ורבין המחלוקת בישראל, פט"יש בגימטריא מ"טה מ"שה, שזה גרם הכאת המטה. ועל זה אמר משה שמתחילה נצב על הצור ויזובו מים (תהלים קה מא), ז"ש את גדלך, שהחלות להראות לי כשהייתי במסה את עבדך זה מטטרון, כי מטה משה זה הוא מטטרון, על פעם אחד אמר את גדלך, על פעם השני שהכה ביד, אמר את ידך

החזקה, בסוד בדברים לא יוסר עבד (משלי כ"ט [כט יט]), שהוא סוד מטה משה.

1.

לכן רצה משה לכוּנס לארץ ישראל, שלא יהיה מחלוקת שמאי והלל בעולם, שישתמשו תלמידים כל צרכם ויהיה תורה אחת ומשפט אחד לכל ישראל – על זה אמר אשר מי אל בשמים ובארץ, אל אחד בראנו כן יהיה אב אחד, כשיהיה משה בארץ ישראל יתקיים קרא "כולם נתנו מרע"ה אחד", נוטריק"ון מ"טטרון ר"אש ע"ולם ה"יצירה, וכן למטה משה נוטריקון מש"ה ר"בינו ע"ה, קדרש מרעה אחד – לכן רצה משה להיות בארץ ישראל, לקיים משפט אחד יהיה לנו, לקיים קרא מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ דייקא, כי אב אחד יהיה לכלנו – זה נרמז במלת אעבר"ה, שהוא בהיפוך אתוון א"ב ר"ע"ה, אב אחד לכלנו רועה אחד לכלנו – השיב הקב"ה רב לך, אתה הוא הגורם שרבו מחלוקת בישראל על שהכית בסלע, ואני אמרתי שנה עליו פרשה אחד או הלכה אחת, וזה סוד אל תוסף דבר אלי עוד, לפי שפגמת בדבר הזה, ר"ל בדיבור הזה, בדיבור שפגמת שלא דברת לסלע

ולכן רצה משה לכנס לארץ ישראל שלא יהיה מחלוקת שמאי והלל בעולם, שישתמשו תלמידים כל צרכם ויהיה תורה אחת ומשפט אחד לכל ישראל (במדבר טו טז). על זה אמר אשר מי אל בשמים ובארץ, אל אחד בראנו כן יהיה אב אחד (מלאכי ב י), כשיהיה משה בארץ ישראל יתקיים קרא כולם נתנו מרע"ה אחד (קהלת י"ב יב יא), נוטריק"ון מ"טטרון ר"אש ע"ולם ה"יצירה, וכן למטה משה נוטריקון מש"ה ר"בינו ע"ה, (וכן מצינו במדרש קהלת [קה"ר פי"ב י"א] קדרש מרעה אחד, זה משה עיין שם בפסוק זה). ולכן רצה משה להיות בארץ ישראל לקיים משפט אחד יהיה לנו, לקיים קרא מי כעמד ישראל גוי

אחד בארץ (שמואל ב' ז [כג]) דייקא, כי אב אחד יהיה לכלנו. וזה נרמז במלת אעבר"ה, שהוא בהיפוך אתון א"ב ר"ע"ה, אב אחד לכלנו רועה אחד לכלנו. השיב הקב"ה רב לך, אתה הוא הגורם שרבו מחלוקת בישראל על שהכית בסלע, ואני אמרתי שנה עליו פרשה אחד או הלכה אחת (ילקו"ש רמז תשס"ד), וזה סוד אל תוסף דבר אלי עוד, לפי שפגמת בדבר הזה, ר"ל בדיבור הזה, בדיבור שפגמת שלא דברת לסלע.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ע"ח

ז.

לפי שמשח חטא בערב רב שלקח עמו, פגמו ממדתו, שכן ער"ב ר"ב בגימטריא דע"ת, שנעשה העגל בבלע"ם ב"ן בעו"ר אשר התפאר ואמר יודע דע"ת עליון, ואמר ויודע בוי"ו, שהוא מתפאר בעצמו שהוא לקביל דרגא דמשה שהוא דע"ת, והוי"ו הוא דעת, אבל באמת היה 'נופל' גלוי 'עינים', שהוא ר"ת נג"ע, שהם שמחזאי ועזאל, שהם גם בחשבון דע"ת בטומאה, ועליו אמר אהרן אתה ידעת את העם כי בר"ע הוא, שהוא בהיפוך אתון בע"ר, אשר עליו אמר משה איש בע"ר לא יד"ע

ולפי שמשח חטא בערב רב שלקח עמו פגמו ממדתו, שכן ער"ב ר"ב בגימטריא דע"ת, שנעשה העגל בבלע"ם ב"ן בעו"ר אשר התפאר ואמר יודע דע"ת עליון (שם במדבר כד טז), ואמר ויודע בוי"ו, שהוא מתפאר בעצמו שהוא לקביל דרגא דמשה שהוא דע"ת, והוי"ו הוא דעת, אבל באמת היה 'נופל' גלוי 'עינים', שהוא ר"ת נג"ע, שהם שמחזאי ועזאל, שהם גם בחשבון דע"ת בטומאה, ועליו אמר אהרן אתה ידעת את העם כי בר"ע הוא (שמות לב כב), שהוא בהיפוך אתון בע"ר, אשר עליו אמר משה איש בע"ר לא יד"ע (תהלים צב ז).

ועל זה נתכוון משה אתה החלות להראות, שהוא התחלת שליחותי בסנה שאז אמרו המלאכים חונן הדעת, שהוא קישור תרין סיטרין יחד, וזה נרמז במלת את גדלך, סיטרא דימינא שם של הוי"ה, ואת ירך החזקה סטרא שמאלא מצד הגבורה של אהי"ה, תרין יחד החילות להראות לי בסנה, שהוא נרמז במלת חזק"ה שהוא בנימטריא הסנ"ה. גם רמז לו הקב"ה רב לך, יותר ממה שהקשת לעמוד על תבונתם י' שמות של אהיה, כבר גליתי לך י"ב צירופים של אהי"ה בשעה שאמר לו זה שמי וזה זכרי (שמות ג טו), זה שמי על י"ב צירופי שם של אהי"ה, וזה זכרי על י"ב צירופי שם של הוי"ה, שכל זה הראה לו בלוחות מזה ומזה הם כתובים (שם שמות לב טו), מזה על י"ב צירופי אהי"ה, ומזה על י"ב צירופי ההוי"ה, וכן (לח"ת חסר כתיב), בנימטריא י"ב פעמים אהי"ה, ואמר ב' לשונות צו את יהושע וחזקתו בצירופי הוי"ה, ואמצהו בצירופי אהי"ה.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן פ'

ח.

כמו שבסיטרא אחרא הם תרין בלק ובלעם, רצה משה שיכנס לארץ, שיהיה הוא כיהושע לבטל תרין סיטרין בישין אילין, לכן אמר מי אל בשמים, אמר בלשון מי – הבעלת אוב אמרה לשאול את מי אעלה לך, ר"ל ממי אתה מבקש, אם מישראל שאמרו מי כמוך באלים, אם מאומות שאמרו מי ה' אשר אשמע בקולו – לכן אמר משה כמו שבלעם הרשע כחו היה מן מ"י, הם תרין בנין דיליה, מ'מרא י'וחנא, כך רצה גם כן שיהיו שני כרובים למטה בארץ ישראל, כנגד שני נערים אילו של בלעם – זה נרמז במלת מ"י, שהוא נוטריקון 'משה יהושע, ובזה יכניעו תרין סיטרין בישין נח"ש ועקר"ב, בגימטריא מש"ה יהוש"ע – על זה אמר אעברה נא, כשאהיה בארץ ישראל עם יהושע, אז אוכל לבטל כחות בעו"ר שהוא בגימטריא אעבר"ה, ומה היה הכח שלו תרין

בנין יוחנא ממרא, שהם היו בטומאה כנגד נדב ואביהוא בקדושה – מזה הטעם כשלקח אהרן מידם מן ינ"ס ומן ימברוס, נגזרה גזירה על נדב ואביהוא למות, שנים ישלם איש לרעהו, וזה נרמז במלת נ"א, נוטריקון נ'דב א'ביהוא – והכוונה בכניסת לארץ אעברה, אעביר אני כחות בעור שהיא כנגד נדב אביהו, וכן נרמז במלת אעבר"ה בגימטריא כרובי"ם, שיהיו למטה משה ויהושע שני כרובים, לבטל דעת שני נערי עמו שהיו עם בלעם

ובכמו שבסיטרא אחרא הם תרין בלק ובלעם, רצה משה שיכנס לארץ שיהיה הוא כיהושע לבטל תרין סיטרין בישין אילין. לכן אמר מי אל בשמים, אמר בלשון מי, על פי (המדרש פרשת אמור וויק"ר פכ"ו ז') על פסוק שאמרה בעלת אוב (לשמואל) [לשואל] את מי אעלה לך (שמואל א' כח יא), ר"ל ממי אתה מבקש אם מישראל שאמרו מי כמוך באלים (שמות טו יא), אם מאומות שאמרו מי ה' אשר אשמע בקולו (שם שמות ה ב). לכן אמר משה כמו שבלעם הרשע כחו היה מן מ", הם תרין בנין דיליה 'ממרא יוחנא, כך רצה גם כן שיהיו שני כרובים למטה בארץ ישראל כנגד שני נערים אילו של בלעם. זה נרמז במלת מ", שהוא נוטריקון 'משה יהושע, ובוה יכניעו תרין סיטרין בישין נח"ש ועקר"ב, בגימטריא מ"ה יהוש"ע.

על זה אמר אעברה נא, כשאהיה בארץ ישראל עם יהושע, אז אוכל לבטל כחות בעו"ר שהוא בגימטריא אעבר"ה, ומה היה הכח שלו תרין בנין יוחנא ממרא, שהם היו בטומאה לקביל נדב ואביהוא בקדושה. מזה הטעם כשלקח אהרן מידם מן ינ"ס ומן ימברוס (תנחומא תשא סי' י"ט), נגזרה גזירה על נדב ואביהוא למות שנים ישלם איש לרעהו (שם שמות כב ג), וזה נרמז במלת נ"א, נוטריקון 'נדב אביהוא. והכוונה בכניסת לארץ אעברה, אעביר אני כחות בעור שהיא לקביל נדב אביהו, וכן נרמז במלת אעבר"ה בגימטריא כרובי"ם, שיהיו למטה משה ויהושע שני כרובים, לבטל דעת שני נערי עמו (במדבר כב כב) שהיו עם בלעם.

ט.

על זה השיב הקב"ה "רב לך", אתה רוצה לבטל רעת ערב רב, כמו שאמר אהרן אתה ידעת את העם כי ברע הוא, כי רע הוא לא אמר, אלא בי ברע. וגם למה אמר כפל אתה ידעת. אבל רמז לו אתה דייקא, אתה הוא הגורם עשיית העגל שלקחת ערב רב, וזה נרמז במלת בר"ע בהיפוך אתוון ערב, שרמז על ערב רב, וכן בהיפוך אתוון בעור, שכן צריך להיות חסר ו' כמ"ש האר"י על פסוק איש בער לא ידע, היפוך מה שהתפאר ויודע דעת עליון וכו', שבניו דבעור שהוא יאניס וימברס עשו את העגל – לכן גם בכאן השיב הקב"ה אתה מתרעם על בלעם אתחברותא דיליה שהם שני נערי עמו, שלקח כל כחות של בניו במדברה, רב הוא שלך, אתה הוא הגורם בערב רב בבניו דבעור, לכן אל תוסף

על זה השיב הקב"ה רב לך, אתה רוצה לבטל רעת ערב רב, כמ"ש אהרן אתה ידעת את העם כי ברע הוא (שמות ל"ב [לב כב]), כי רע הוא לא אמר, אלא בי ברע. וגם למה אמר כפל אתה ידעת. אבל רמז לו אתה דייקא, אתה הוא הגורם עשיית העגל שלקחת ערב רב, וזה נרמז במלת בר"ע בהיפוך אתוון ערב, שרמז על ערב רב, וכן בהיפוך אתוון בעור, שכן צריך להיות חסר ו' כמ"ש האר"י על פסוק (תהלים צב ז) איש בער לא ידע, היפוך מה שהתפאר ויודע דעת עליון וכו' (במדבר כד טז), שבניו דבעור שהוא יאניס וימברס עשו את העגל. לכן גם בכאן השיב הקב"ה אתה מתרעם על בלעם אתחברותא דיליה שהם שני נערי עמו, שלקח כל כחות של בניו במדברה, רב הוא שלך, אתה הוא הגורם בערב רב בבניו דבעור (עיין שמו"ר פמ"ב ו'), לכן אל תוסף.

י.

ומה שאמרת שצריך תרין כרובים לבטל תרין סיטרין בישין של בלק ובלעם שהחזיקו כח עבודה זרה בעולם, צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה, וחזקה"ו בגימטריא בלק, אמצה"ו בגימטריא בלעם, כי הוא יעבור כחו של עבודה זרה, ומתי יוכל לבטל כחות של עבודה זרה, הו"א ינחי"ל בכל אשר תראה, אם יהיה הוא ק"ך שנה כמו שהיית אתה כחושבן הו"א ינחי"ל, אז יעלו לכל ק"ך צירופי אלהים ויכניע אותם, אבל מאחר שחטא יהושע נטל הקב"ה י' שנים משנותיו, לכן קפד קרא בעזרא על יהושע שלא ביטל עבודה זרה כמו שביטל עזרא

ובמה שאמרת שצריך תרין כרובים לבטל תרין סיטרין בישין של בלק ובלעם שהחזיקו כח עבודה זרה בעולם, צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נ"ו ע"ב), וחזקה"ו בגימטריא בלק, אמצה"ו בגימטריא בלעם, כי הוא יעבור כחו של עבודה זרה, ומתי יוכל לבטל כחות של עבודה זרה, הו"א ינחי"ל בכל אשר תראה, אם יהיה הוא ק"ך שנה כמו שהיית אתה כחושבן הו"א ינחי"ל, אז יעלו לכל ק"ך צירופי אלהים ויכניע אותם, אבל מאחר שחטא יהושע נטל הקב"ה י' שנים משנותיו, לכן קפד קרא בעזרא (נחמיה ח יז) על יהושע שלא ביטל עבודה זרה כמו שביטל עזרא (ערכין ל"ב ע"ב).

יא.

והנה עזרא העביר רעת בעור, לכן עזר"א בגימטריא בעו"ר, והוצרך הוא בגלגולא של אהרן לתקן עבודה זרה שקילקל ועשה את העגל, בא בעל השור שהוא אהרן ממש, הוא עזרא עלה מבבל כרוך ותני, שיחסו את אהרן שאהרן הוא עזרא ממש, והנה הוא עשה עגל, לכך הוצרך הוא אחר כך לתקן בדורו ולבער יצרא דעבודה זרה מן העולם לגמרי, ובדידיה

תליא מילתא – ולפי שהוא הוריד פני שור מהשמאל בעשיית העגל, לכן בימי עזרא הורידו מן השמים יצרא דעבודה זרה כדמות ארי – מתחילה היה פני שור מהשמאל, ועתה משנה פניו ותשלחו ונתנו לו את הארי מצד הימין מסטרא אחרא, אבל בימי ר' חייא היה דמות דוב

והנה עזרא העביר רעת בעור, לכן עזר"א בגימטריא בעז"ר, והוצרך הוא בגלגולא של אהרן לתקן עבודה זרה שקילקל ועשה את העגל, בא בעל השור שהוא אהרן ממש, הוא עזרא עלה מבבל כרוך ותני, שיחסו את אהרן שאהרן הוא עזרא ממש, והנה הוא עשה עגל, לכך הוצרך הוא אחר כך לתקן בדורו ולבער יצרא דעבודה זרה מן העולם לגמרי, ובדידיה תליא מילתא. ולפי שהוא הוריד פני שור מהשמאל בעשיית העגל כדאיתא במדרש רבה (שמות פרשה מ"ב [שמו"ר פמ"ב ה']), לכן בימי עזרא הורידו מן השמים יצרא דעבודה זרה כדמות ארי (יומא ס"ט ע"ב), מתחילה היה פני שור מהשמאל, ועתה משנה פניו ותשלחו ונתנו לו את הארי מצד הימין מסטרא אחרא, אבל בימי ר' חייא (כדאיתא במסכת ב"מ דף פ"ה [ע"ב]) היה דמות דוב.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן צ"ז

יב.

רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי ששם אבן שתיה שממנו הושתת העולם, והוא סוד משפטיך תהום רבה, ויש שם ממונה אחד שממונה על התהום שהיו ישראל מנסכין המים, בסוד רדיה שדומה לעגל, לפי שמשה קלקל בעשיית העגל שבא על ידי גרם שלו, רצה לתקן אותו העגל שבתהום בכניסתו לארץ. לכן אמר אתה החלות וכו', שרצה לבא לארץ ישראל תמן אבן שתיה שחתם בה שם של י"ה, ושם יעלה שבטי י"ה להודות לשם ה', ולתקן השיתין, ולשבח משפטיך תהום רבה נרמז במלת אעברה, תמן נרמז המשפט

הערב רב על פי ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן לא

הגדול של ע"א סנהדרין שממונים על משפטיך תהום רב"ה, ולגלות צדקתך כהררי אל, לכן אמר ההר הטוב הזה, שהוא סוד הררי אל, לכן אמר אשר מי אל, הפוך אעבר"ה, תמן ע"א רבה, ר"ל ע"א סנהדרין הם ומשה על גביהם, להפך המשפט של תהום רבה ולסלק המו"ת שהוא בהיפוך אתוון תהו"ם, ובמה יסלק המות, עם הר"רי א"ל חושבנא דדין כחושבנא דדין – זה שאמר אעברה, אני צריך להעביר זה, שרצה משה לבטל מלאך המות – השיב הקב"ה רב לך, מאחר שערב רב שלך, ואתה גרמת את העגל, אין לך יכולת לבטל המשפט של תהום רבה, דתמן ממונה השר דדמי לעגלא ואין קטיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר

רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי ששם אבן שתיה שממנו הושתת העולם, וראה ברוח הקודש שרוד יתקן השיתין (כדאיתא בסוכה דף נ"ג [ע"א]), שנבראו בו ימי בראשית, כמ"ש בסוכה (דף מ"ט [ע"א]) שיתין בו ימי בראשית נבראו, שנאמר (בראשית א א) בראשית בר"א שית, והוא סוד משפטיך תהום רבה (תהלים לו ח), לפי שעל אותו אבן שמצא דוד, היה חקוק שם של מ"ב היוצא מבראשית עד ב' ובה"ו, ה"ו מן כהו בא"ת ב"ש, צ"ף, באותו שעה היה צף התהום. וזה שאמר נוטה צפון על תהו תולה ארץ על בלימה (איוב כ"ו כו ז), בל"י בנימטריא מ"ב, וכל אותיות יש בו חוץ מן מ"ה, וזה סוד בלי מ"ה, ויש שם ממונה אחד שממונה על התהום שהיו ישראל מנסכין המים, בסוד רדיה שדומה לעגל (כדאיתא בתענית כ"ה [ע"ב]), לפי שמשה קלקל בעשיית העגל שבא על ידי גרם שלו, רצה לתקן אותו העגל שבתהום בכניסתו לארץ.

לכן אמר אתה החלות להראות חסר ו', שהוא בנימטריא י"ב פעמים אב"ן, שהן הן י"ב אבנים שלקח יעקב מאבני המקום ושם מראשותיו ששכב במקום המקדש, ומן אותן י"ב אבנים נעשה אבן אחת (חולין צ"א ע"ב), הוא סוד אבן שתיה, וחתם עליו שם י"ה. והנה אמר משה להקב"ה מאחר שהתחלת הבריאה הוא בראשית, שהוא מורה על משה שבשבילו נברא העולם (כדאיתא במדרש רבה שם [ב"ר פ"א ד']),

והוא התחיל להקים את האבנים הן הן י"ב שבטי י"ה, והוא סוד שיעור קומ"ה שלמעלה, על זה אמר את גדלך שנחלקו ישראל על צירופי השם, וכמו שהקב"ה מנהיג עולמו בששה מדות של חסד, והם (שמות לד ו) אל רחום וחנון רב חסד ואמת (שמות לד ז) נוצר חסד לאלפים נושא עון, הרי ששה מדות לחסד, וכן גם כן קחשיב בספר סודי רזיא ו' שמות לדין אל קנא וכו', עיין שם. כן גם כן ישראל נחלקו ששה משמותם על אבן אחת וששה משמותם על האבן השני (שם שמות כח י), וזהו סוד שש מעלות לכסא (דברי הימים ב' ט יח), ונרמזו במלת בראשית בר"א שי"ת. וזה רמז בסוף התורה נעץ סופה בתחילתה ולכל חיד החזקה אשר עשה משה (דברים לד יב), מה היא חיד החזקה, בראשית ברא שית, כמו שקב"ה מנהיג עולמו בששה מדות שהם של חסד, כנגד ששה מדות שהם של דין, כן גם כן משה יד החזקה שהם הלוחות (שמו"ר פמ"ו ג), היו ו' על ו' (נדרים ל"ח ע"א), בסוד ז"ה. וכן לעיני כל ישראל, גם כן נחלקים לו' מול ו'. לכן פתח משה ואתחנן בו, על סוד שש מעלות אלו לכסא, ועליהם אמר אתה החלות להרא"ת חסר ו', שהוא בנימטריא י"ב פעמים אב"ן, לקביל האבנים על שמות בני ישראל (שמות כח יא), ואמר את גדלך לקביל ו' מדות שהקב"ה מנהיג עולמו בחסד, את ירך החזקה לקביל ו' מדות שהקב"ה מנהיג את עולמו בדין, ולכן משה פני שמ"ש (ב"ב ע"ה ע"א), נוטריקון ש"שה מו"ל ש"שה. זה שאמר אשר מי אל, אל דייקא, שכן ו' מדות של חסד מתחילין באל רחום וחנון, ו' מדות של דין מתחילין גם כן באל קנא ונוקם, ולכן אמר אעברה נא, שהוא בהיפך אתוון ר"ע א"בן ישראל (בראשית מט כד), שרצה לבא לארץ ישראל תמן אבן שתיה שחתם בה שם של י"ה, ושם יעלה שבטי י"ה להודות לשם ה' (תהלים קכב ד), ולתקן השיתין, ולשבח משפטיך תהום רבה נרמז במלת אעברה, תמן נרמז המשפט הגדול של ע"א סנהדרין שממונים על משפטיך תהום רב"ה, ולגלות צדקתך כהררי אל, לכן אמר ההר הטוב הזה, שהוא סוד הררי אל, לכן אמר אשר מי אל, הפוך אעבר"ה, תמן ע"א רבה, ר"ל ע"א סנהדרין הם ומשה על גביהם, להפך

הערב רב על פי ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן לג

המשפט של תהום רבה ולסלק המו"ת שהוא בהיפוך אתוון תהו"ם, ובמה יסלק המות, עם הר"ר א"ל חושבנא דדין כחושבנא דדין. זה שאמר אעברה, אני צריך להעביר זה, שכן משה במילוי מ"ם שי"ן ה"א, בנימטריא מו"ת שהוא עולה לבטל מות, וכן אעבר"ה נ"א ואראה, בנימטריא מלא"ך המו"ת, וכן וא"ת יד"ך החזק"ה, בנימטריא צלמו"ת, כמ"ש לאיוב הנגלה לך שערי מות (איוב ל"ח [לח יז]), שהם שש שערי צלמות, הם גם כן שש שהם בסוד י"ב שערים שבסטרא אחרא.

השיב הקב"ה רב לך, מאחר שערב רב שלך, ואתה גרמת את העגל (עיין שמו"ר פמ"ב ו'), אין לך יכולת לבטל המשפט של תהום רבה, דתמן ממונה השר דדמי לעגלא ואין קטיגור נעשה סניגור, לכן אל תוסף דבר, אבל צו את יהושע שהוא הקים את האבנים בגלגל (יהושע ד כ), ששה שבטים הפכו פניהם כלפי הר גריזים מזרחה וחזקהו, וששה הפכו כלפי הר עיבל (עיין ספרי דברים יא כט).

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ק"י

יג.

רצה משה לבא לארץ ישראל ולהגיע למדריגת שיעור קומה, וחשב משה כשיבא לארץ ישראל, יהיה גם כן במדריגת הנער ברקיע – השיב הקב"ה רב לך, אין לך לדמות למטטרון שהיה חנוך מתהלך בחוץ מן בני דורו, וגם אתה רצית לדמות אליו, לפי שגם אתה הוצאת האהל שלך מחוץ למחנה אחר שראית שחטאו ישראל בעגל, ואם כן מזה הטעם רצית לחיות ולהגיע למדריגת מטטרון שלקחתי אותו להיות למשרת לנער למעלה, וכל מפתחות שבעולם מסרתי בידו – אבל אין הנדון דומה אליו, כי מה שאתה הוצאת האהל שלך מחוץ, אתה היית הגורם לאותו עון, עבור ערב רב שלקחת עמך בלתי רשותי, נמצא שזה החטא שעשו, היה על ידך,

אבל מטטרון שהרחיק אהלו מחוץ לבני דורו והיה מתבודד את עצמו, עשה זה בעצמו בלי שום החטא שבא על ידו – ז"ש רב לך, הערב רב היה שלך, ובשבילם לקחת את האהל והיית מתבודד, וזה החטא היה שלך, לכן אל תוסף דבר

ולכן אמר אעברה נא, שרצה משה לבא גם כן לארץ ישראל ולהגיע למדריגת שיעור קומה, ובמלת אעבר"ה, נוטריקון 'אלישע' ענה 'ב' 'רשויות' 'הן, וחשב משה כשיבא לארץ ישראל, יהיה גם כן במדריגת הנער ברקיע.

השיב הקב"ה רב לך, אין לך לדמות למטטרון שהיה חנוך מתהלך בחוץ מן בני דורו, וגם אתה רצית לדמות אליו לפי שגם אתה הוצאת האהל שלך מחוץ למחנה אחר שראית שחטאו ישראל בעגל, ואם כן מזה הטעם רצית להיות ולהגיע למדריגת מטטרון שלקחתי אותו להיות למשרת לנער למעלה, וכל מפתחות שבעולם מסרתי בידו. אבל אין הנדון דומה אליו, כי מה שאתה הוצאת האהל שלך מחוץ, אתה היית הגורם לאותו עון, עבור ערב רב שלקחת עמך בלתי רשותי, נמצא שזה החטא שעשו, היה על ידך (עיי' שמו"ר פמ"ב ו'). אבל מטטרון שהרחיק אהלו מחוץ לבני דורו והיה מתבודד את עצמו, עשה זה בעצמו בלי שום החטא שבא על ידו. וז"ש רב לך, הערב רב היה שלך ובשבילם לקחת את האהל והיית מתבודד, וזה החטא היה שלך, לכן אל תוסף דבר.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן ק"ך

יד.

משה רצה לסלק לגמרי פני שור, שהוא סוד ה' מן השם שנרמזת במלת אעבר"ה ה' יתירא, על פני שור שהוא באות ה' של השם אעבור ה' לגמרי, שעד עתה היה באות ה' למעלה ולמטה פני שור, ואני רוצה עתה לתקן שיבואו

במקום זה כרובים כמנין אעברה, שהוא רומז שבמרכבה התחתונה גם כן יבא כרוב במקום שור, ולא כשעשה יחזקאל שלא שינה רק פני כרוב אחד במרכבה עליונה, אבל מרכבה תחתונה נשאר פני שור במקומו, שהרי חביט את הכהן הצדוקי בבית שני שהיה ככף רגל עגל, אבל אני רוצה להעביר מלמעלה ולמטה ולעמוד כרובים – לכן ואראה את הארץ, אעבר"ה בגימטריא רבו"ע, שרצה לסלק חטא של עגל, אעבר"ה בגימטריא רבו"ע, שרצה להעביר רבו"ע של ה' שפגמו בס' ערב רב וימירו את כבודם, שהוא סוד ה' אחרונה שבשם בתבנית שור, שכן אמרו קום עשה לנו אלקים, וקשה איך יצא העגל, והלא לא זכרו שום תמונת שור בדבריהם שאמרו לאהרן ויצא העגל הזה – סוד הדבר במה שאמרו עשה לנו אלקים, בזה שמטו אחד מטטרמולין מלמעלה והוא פני שור, כי במה שאמרו עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה, שכן פני שור הוא מהשמאל, והיא ידך החזקה שהיא משמאל, גם אלקים בגימטריא פנ"י שו"ר במספר רבתי של אי"ק, ובמלת קו"ם רמזו על שר המנהיג פני שור ששמו אמציה שהוא בגימטריא קו"ם, נמצא שבדבריהם לאהרן, שמטו השר של סמאל שמנהיג פני שור

לבן אמר רוצה אני לתקן יותר מיחזקאל, כי יחזקאל לא סילק אותם אלא לפי דורו ואחר כך חזר השור למקומו, וכשאני אכנס לארץ אעברה אותו לגמרי. ובמלת אעברה שכתבתי לעיל שהוא בגימטריא כרובים, רמז בכאן שאני רוצה לסלק פני שור שהוא סוד ה' מן השם שנרמזת במלת אעבר"ה ה' יתירא, על פני שור שהוא באות ה' של השם אעבור ה' לגמרי, רצה לומר אני רוצה להעביר אות ה' לגמרי, שעד עתה היה באות ה' למעלה ולמטה פני שור, ואני רוצה עתה לתקן שיבואו במקום זה כרובים כמנין אעברה, שהוא רומז שבמרכבה התחתונה גם כן יבא כרוב במקום שור, ולא כשעשה יחזקאל שלא שינה רק פני כרוב אחד במרכבה עליונה, אבל מרכבה תחתונה נשאר פני שור במקומו,

שהרי חביט את הכהן הצדוקי בבית שני שהיה ככף רגל עגל, אבל אני רוצה להעביר מלמעלה ולמטה ולעמוד כרובים.

לבן ואראה את הארץ. אעבר"ה בנימטריא רבו"ע, שרצה לסלק חטא של עגל, אעבר"ה בנימטריא רבו"ע, שרצה להעביר רבו"ע של ה' שפגמו במ ערב רב וימירו את כבודם, שהוא סוד ה' אחרונה שבשם בתבנית שור (תהלים קו כ), שכן אמרו קום עשה לנו אלקים (שמות לב א), וקשה איך יצא העגל, והלא לא זכרו שום תמונת שור בדבריהם שאמרו לאהרן ויצא העגל הזה. רוא דמלה במה שאמרו עשה לנו אלקים, בזה שמטו אחד מטטרמולין מלמעלה והוא פני שור, כי במה שאמרו עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה, שכן פני שור הוא מהשמאל, והיא ירך החזקה שהיא משמאל, גם אלקים בנימטריא פנ"י שו"ר במספר רבתי של א"ק, ובמלת קו"ם רמזו על שר המנהיג פני שור ששמו אמצ"ה שהוא בנימטריא קו"ם, נמצא שבדבריהם לאהרן, שמטו השר של סמאל שמנהיג פני שור.

טז.

השיב הקב"ה למשה רב לך, אתה רוצה לתקן רבוע ה' שחטאו בערב רב שעשו קב"ה קנטרין, ובזה פגעו ברבוע ה', אתה הוא הגורם שפגמת בה' זעירא של אברהם שהוא סוד ברית, שלקחת ערב רב שהיו ה' אומות, וסימן נ"ג ר"ע, "נפילים" גבורים "ענקים" רפאים "עמלקים", ונתת בהם אות ברית של אברהם, שעל זה אמר הקב"ה למשה לך רד מגדולתך, שבזה פגם משה באות ה' – ז"ש רב לך, ערב רב הם שלך, וזה החטא הרב הוא שלך, ובמלת לך נרמזין ה' קליפין אליו מה' אומון שכל אחת כלולה מי', ובזה גרם סוספיתא דנחש שהיא אות נ', גברה נ' שערי קליפות בעולם כמנין ל"ך, לכן אל תוסיף שאין קטיגור נעשה סניגור

ועל זה השיב הקב"ה למשה רב לך, אתה רוצה לתקן רבוע ה' שחטאו בערב רב שעשו קב"ה קנטרין, ובזה פגעו ברבוע ה' כמ"ש, אתה הוא הגורם שפגמת בה' זעירא של אברהם שהוא סוד ברית, שלקחת ערב רב שהיו ה' אומות, וסימן נ"ג ר"ע, "נפילים" גבורים "ענקים" רפאים "עמלקים", ונתת בהם אות ברית של אברהם, שעל זה אמר הקב"ה למשה (שמות לב ז) לך רד מגדולתך (ברכות ל"ב ע"א) ובתיקונים [תיקו"ז], שבזה פגם משה באות ה'. ז"ש רב לך, ערב רב הם שלך (עיין שמו"ר פמ"ב ו'), וזה החטא הרב הוא שלך, ובמלת לך נרמזין ה' קליפין אליו מה' אומון שכל אחת כלולה מי', ובזה גרם סוספיתא דנחש שהיא אות נ', גברה נ' שערי קליפות בעולם כמנין ל"ך, לכן אל תוסיף שאין קטיגור נעשה סניגור, אבל צו את יהושע, אין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נ"ו ע"ב), חזקהו שיתקן שור שלמעלה כי (דברים לג יז) בכור שור, לכן הדר לו לתקן זה הענין של עבודה זרה, ואמצהו על שור שלמטה.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קמ"ד

טז.

רצה משה ליכנס לארץ להשיג סוד חכמות נשים בנתה ביתה – אוירא של ארץ ישראל מחכים – ולפי שמשה הוא מיסוד חכמה עילאה דתמן שם של ע"ב שהוא בחכמה, וכן ע"ב בגימטריא חכמ"ה מן ד' יודין, שבה יוצאין ארבע מאות עלמין דכסופין, ולכן רצה משה לכנוס לארץ ישראל, שהיא ת' פרסה על ת' פרסה, שרצה להביא אור של ת' עלמין דכסופין לארץ ישראל שהיא ת' פרסה – ועל זה התפלל אתה החלות להראות את עבדך וכו' – השיב הקדוש ברוך הוא אינו מן הראוי שתכנוס לארץ ישראל ולחבר חכמה עילאה עם חכמה תתאה, כי כבר בדרגא דילך פגמו ישראל בב' חכמות, כשעשו את העגל ואמרו קום עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה, והשר המנהיג את פני שור שמו אמצי"ה, שכוחותיה הם כמנין ב' חכמות בסוד חכמות בחוץ תרונה, וזה סוד קו"ם עשה לנו אלהים, במלת אלהים כתבנו שהוא סוד פני שור במ' רבתי, ובמלת קו"ם שמטו הממונה שהוא אמצי"ה חושבנא דדין כחושבנא דדין, ובזה פגמו בב' חכמות שהם עולים גם כן למספר קו"ם – אם כן אחר שחטאו ישראל בעגל על ידי ערב רב שלקח משה עמו, השיב לו הקדוש ברוך הוא רב לך, מאחר שערב רב הוא שלך, ואתה גרמת שאמרו קום עשה לנו אלהים ופגמו בב' חכמות, לכן אינו מן הראוי שיתקן אתה, ואל תוסף דבר אלי עוד – אבל אתה בעצמך רב לך, רצה לומר חכמה שהיא רב אני מוסר לך, עלה ראש הפסגה, ראש דייקא, שכן חכמה נקראת בדברי כל המקובלים ראש, ולכן משה שנתן תורת אמת שהיתה יניקתו מן חכמה עילאה, איתמר ראש דברך אמת, ראש דייקא, ונתן לו הקדוש ברוך הוא רשות לראות ולהשיג סוד ד' יודין שבחכמה, אשר עליהם רמז את ידך החזקה שהוא רמז על ד' יודין – אבל צו את יהושע וחזקהו בחכמה עילאה, ואמצוהו בחכמה תתאה – ורמז במלת אמצוהו

לתקן פני שור שחטאו בו ישראל, ששר של פני שור נקרא אמציה, לכן אמר צו, אין צו אלא עבודה זרה, שצוה אותן לזרז את ישראל, כמ"ש בפרשת וילך הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה, רמז הקב"ה מה שאמרנו שפגמו בעניין עבודה זרה בפני שור שלמעלה, נמצא שהקב"ה הזהיר את יהושע לבטל את עבודה זרה, והוא לא ביטל אותה רק אחר כך בימי עזרא, לכן הקפיד קרא על יהושע והחסיר לו אות משמו

רצה משה ליכנס לארץ להשיג סוד חכמות נשים בנתה ביתה (משלי ט [א]), והוא סוד ב' של בראשית, שכתב זוהר ([ח"א] עמוד יד [זוהר ח"א]) בראשית, דמתרגמין בחוכמתא. וידוע כי חכמות בנתה ביתה, ר"ל ב' של בראשית הנרמזת במלת ביתה, רומזת על ב' חכמות שהוא סוד בן ישי, חכמה עילאה נקראת חכמת אלהים, חכמה תתאה נקראת חכמת שלמה. ולפי שאוירא של ארץ ישראל מחכים (ב"ב קנ"ח ע"ב), ר"ל ארץ ישראל נקרא חכמה תתאה שהיא השכינה, ואויר שלה ר"ל שיניקתה מן חכמה עילאה בסוד ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג' [יט]), אבא יסוד ברתא (עיין זוהר ח"ג רנ"ו ע"ב), ז"ש אוירא של ארץ ישראל מחכים.

ולפי שמששה הוא מיסוד חכמה עילאה דתמן שם של ע"ב שהוא בחכמה, וכן ע"ב בגימטריא חכמ"ה מן ד' יודין, שבה יוצאין ארבע מאות עלמין דכסופין, (בסוד ד' מאות שקל כסף (בראשית כג טו) כדאיתא באידרא רבה עמוד רמג [זוהר ח"ג קכ"ח ע"ב]), ולכן רצה משה לכנוס לארץ ישראל, שהיא ת' פרסה על ת' פרסה (מגילה ג' ע"א), שרצה להביא אור של ת' עלמין דכסופין לארץ ישראל שהיא ת' פרסה. ועל זה התפלל אתה החלות להראות את עבדך, מלת להראות בהיפוך אתון להאור ת', את גדלך היא סוד חכמה עילאה, בסוד כגודל חסדך (במדבר יד [יט]), שכן חס"ד בגימטריא חכמ"ה, שרמז על י' של שם שהיא חכמה עילאה שנקרא חסד עליון בל ימוט (תהלים כא ח), ב"ל דייקא, דתמן ל"ב נתיבות חכמה. ואת ירך החזקה, היא על מלכות

שנקראת יד החזקה חכמה תתאי. וכן ידך החזקה, בנימטריא קט"ן, שמסטרא דגבורה נקרא דוד קטן (שמואל א' יז יד), שהיא מלכות בית דוד חכמת שלמה. אשר מי אל בשמים ובארץ, הזכיר כאן שמים וארץ, לפי שבב' חכמות אלו נבראים שמים וארץ, כמ"ש חכמת בנתה ביתה (משלי ט), בב' חכמות אלו חצבה עמודיה שבעה, כל מה שנבראו בבראשית כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), על זה אמר אשר יעשה כמעשיך, כנגד חכמה עילאה דתמן (שם תהלים קיא ב) גדולי"ם מעשי ה' כגודל חסדך כמ"ש, וכגבורתיך כנגד חכמה תתאה, שכינה מסטרא דגבורא קאתיא.

ולכן התפלל משה אעברה נ"א, רוצה אני לעבור לארץ, ובוזה ואראה את הארץ להאיר מחכמה עילאה דמתמן בא משה שהוא אב בחכמה, לכן נקרא אבי גדור (ויק"ר פ"א ג'), את הארץ שהוא שכינה שהיא חכמה תתאי. ובמלת אעבר"ה הפוך ותמצא צירוף ארבע"ה, שרמזו על ארבע מאות עלמין דכסופין, להאיר בהם את הארץ הטובה, שהיא ארץ ישראל ארבע מאות פרסה מן ארבע יודין שבשם של ע"ב שהוא בחכמה, וזה יהיה דוקא כשהוא יהיה בארץ לפי שיניקתו משם, ולכן היה הוא אב של ישראל בחכמה, ארא"ה בנימטריא גר"ר, שהוא היה אביגדור"ר שצוה לישראל וגדר גדר להם הלאוין שלוקין עליהם שהם כמנין גר"ר. השיב הקדוש ברוך הוא אינו מן הראוי שתכנסו לארץ ישראל ולחבר חכמה עילאה עם חכמה תתאה, כי כבר בדרגא דילך פגמו ישראל בב' חכמות, כשעשו את העגל ואמרו קום עשה לנו אלהים, בזה שמטו פני שור מן המרכבה (שמו"ר פמ"ב ה'), והשר המנהיג את פני שור שמו אמציה"ה, שכוחותיה הם כמנין ב' חכמות בסוד חכמות בחוץ תרונה (משלי א כ), וזה סוד קו"ם עשה לנו אלהים (שמות לב [א]), במלת אלהים כתבנו שהוא סוד פני שור במ' רבתי, ובמלת קו"ם שמטו הממונה שהוא אמציה"ה חושבנא דדין כחושבנא דדין, ובוזה פגמו בב' חכמות שהם עולים גם כן למספר קו"ם.

הערב רב על פי ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן מא

וזה הבטיח הקדוש ברוך הוא לאברהם, שאמרו רז"ל (ע"ז י"ד ע"ב) במסכת עבודה זרה של אברהם היתה ת' פרקים. והכוונה לפי שמדת אברהם שהוא אב בחכמה, דתמן שם של ע"ב שהוא חס"ד שמשם יוצאין ת' עלמין דכסופין בסוד ארבע מאות שקל כסף (ראשית כד), לכן הבטיח לו הקב"ה שיחבר ב' החכמות ידו"ד. וז"ש קו"ם התהלך בארץ לארכו ולרחבו (בראשית יג [יז]), שהיא ת' על ת', וזה תזכה במלת קו"ם, מזה הטעם היה גלות שנייה ת' שנה, לפי שבת' שנה יש קמ"ו אלפים ימים, והעולם בכללו נקרא עולם שהוא מהלך קמ"ו אלפים רבבות אמה לתקן עולם במלכות שדי, נמצא שכבודו מלא עולם, דתמן אתרמזין ב' פעמים חכמ"ה שהוא מנין קו"ם. לכן אמרינן ברזא דמתניתין (בכורים פרק ג [ביכורים פ"ג מ"ב]) שאמר הממונ"ה קומו ונעלה ציון דייקא, שהוא כולל ב' פעמים חכמה, אמר קומ"ו ולא בלשון אחר. אבל קומו דייקא ונעלה ציון, כי שם היה חבור ב' חכמות יחד, כמ"ש משה והלבנון, כי שם שער השמים לחכמה עילאה.

אם כן אחר שחטאו ישראל בעגל על ידי ערב רב שלקח משה עמו, השיב לו הקדוש ברוך הוא רב לך, מאחר שערב רב הוא שלך, ואתה גרמת שאמרו קום עשה לנו אלהים ופגמו בב' חכמות (עיין שמו"ר פמ"ב ו'), לכן אינו מן הראוי שיתקן אתה, ואל תוסף דבר אלי עוד, אבל אתה בעצמך רב לך, רצה לומר חכמה שהיא רב אני מוסר לך, עלה ראש הפסגה, ראש דייקא, שכן חכמה נקראת בדברי כל המקובלים ראש. ולכן משה שנתן תורת אמת שהיתה יניקתו מן חכמה עילאה, איתמר ראש דברך אמת (תילים קיט [קס]), ראש דייקא, ונתן לו הקדוש ברוך הוא רשות לראות ולהשיג סוד ד' יודין שבחכמה, אשר עליהם רמז את ידך החזקה שהוא רמז על ד' יודין, כמ"ש בזוהר (תיקו"ז הקדמה ז' ע"ב) פותח את ידיך (תהלים קמה טז), הרי שדרש ידך מלשון יודך רומז על ד' יודין, ולכן אמר וראה בעיניך ימה וצפונה, שהם סוד ד' סטרין שמתפשטין בהם ד' מאות עלמין דכסופין, וכל סטרא וסטרא ק' עלמין.

אבל צו את יהושע וחזקתו בחכמה עילאה, ואמצהו בחכמה תתאה. ורמז במלת אמצהו לתקן פני שור שחטאו בו ישראל, ששר של פני שור נקרא אמציה, לכן אמר צו, אין צו אלא עבודה זרה (סנהדרין נ"ו ע"ב), שצוה אותן לזרוז את ישראל, כמ"ש בפרשת וילך (דברים לא טז) הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה, שהוא אחד מה' פסוקים שאין להם הכרע, וסימן שלהם ואשמ"ם בראשיכם חסר י' כתיב (שם דברים א יג), נוטריקון וק"ם, "ארור (בראשית מט ז), "משוקדים (שמות כה לד), "שאת (בראשית ד ז), "מחר (שמות יז ט), אלו אין להם הכרע כדאיתא (ביומא דף נ"ב [ע"א]), רזא עילאה איכא הכא. אבל מלת וקם, רמז הקב"ה מה שאמרנו שפגמו בעניין עבודה זרה בפני שור שלמעלה, שהוא סוד וק"ם כמ"ש, נמצא שהקב"ה הזהיר את יהושע לבטל את עבודה זרה, והוא לא ביטל אותה רק אחר כך בימי עזרא, לכן הקפיד קרא (נחמיה ח יז) על יהושע והחסיר לו אות משמו (ערכין ל"ב ע"ב), כמו שאמרנו לעיל באופן ד'.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קפ"ז

יז.

רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי שצפה ברוח הקודש שבאחרית הימים יתקיים קרא אז יהפוך כל העמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' ולעבדו שכס אחד, ומזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ לקרב רחוקים ולהכניסן תחת כנפי השכינה, כמו שהתחיל ביציאת מצרים שלקח ערב רב עמו לפי שרצה לקרב רחוקים – ועל זה אמר ואתחנן אל ה', תפלתו היתה לשם ה', שיהיו כולם עובדים את ה' שכס אחד, בעת ההיא מה שיהיה לזמן העתיד, ההוא כתיב, רצה הוא לתקן משה לזמן הזה, לכן פתח באדני, שרצה להכניס כל הגוים תחת כנפי השכינה לגייר אותם שהוא סוד אדני,

וגם נקראים גרים צדיקים – לכן ביקש משה אעברה נא, רוצה אני להעביר עתה את יד החזקה שממנה יונקים כל אומות העולם, ורוצה אני לקרב רחוקים ולהעביר הרע – ואראה הארץ הטובה, מלת הטובה דייקא, שיהיה יניקת מטטרון מטוב ולא מרע – וז"ש ההר הטוב הזה טוב דייקא ולא רע

רצה משה ליכנס לארץ ישראל, לפי שצפה ברוח הקודש שבאחרית הימים יתקיים קרא אז יהפוך כל העמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד (צפניה ג' [ט]), ומזה הטעם רצה משה ליכנס לארץ לקרב רחוקים ולהכניסם תחת כנפי השכינה, כמו שהתחיל ביציאת מצרים שלקח ערב רב עמו (שמות יב לח), לפי שרצה לקרב רחוקים. ועל זה אמר ואתחנן אל ה', תפלתו היתה לשם ה', שיהיו כולם עובדים את ה' שכם אחד, בעת ההיא מה שיהיה לזמן העתיד, שהוא כתיב רצה הוא לתקן משה לזמן הזה, לכן פתח באדני, שרצה להכניס כל הגוים תחת כנפי השכינה לגייר אותם שהוא סוד אדני, וגם נקראים גרים צדיקים. וסיים הו"ה בנקודות אלהים, היא סוד גאולה אחרונה שתהיה בסוד בינה, אז יתחדש רוח בינה.

והתחיל לסדר מאחר שהחלות להראות לי, להראות בגימטריא מרכב"ה שלמ"ה, והיא מרכבה של מטטרון שהוא סוד עץ הדעת טוב ורע, שבעולם היצירה מימין המרכבה שהיא מסטרא דטוב עומד מיכאל שר הגדול, עליו נאמר את גדלך, שהוא כהן גדול מימין מיכאל שהוא מצד הטוב. ומסטרא דרע יש רתיכא אחרא כמין חתיכה מרובעת, וכמו שהאריך בזה בספר כנפי יונה בחלק ג', עיין שם. ועל זה אמר את ידך החזקה, שאותו רתיכא יונקת מסטרא דרע מצד שמאל, חוזר ומפרש אשר מי אל כנגד מיכאל שהוא מצד ימין אשר יעשה כמעשיך, מצד השמאל אמר כגבורתך, כל אחת משני מרכבות אלו כל אחת היא עומדת על ארבעה רגלים. לכן ביקש משה אעברה נא, רוצה אני להעביר עתה את יד החזקה שממנה יונקים כל אומות העולם, ורוצה

אני לקרב רחוקים ולהעביר הרע, ואראה הארץ הטובה, מלת הטובה דייקא, שיהיה יניקת מטטרון מטוב ולא מרע, וז"ש ההר הטוב הזה טוב דייקא ולא רע.

יח.

השיב הקב"ה רב לך, במלת רב רמז לו מה שכתוב במדרש על פסוק ברוך אתה בבואך ברוך אתה בצאתך, פסוק הזה מדבר במשה ברוך אתה בבואך לעולם הזה, שקרבת לרחוקה שהיא בת פרעה שנתגיירה, ברוך אתה בצאתך מן העולם הזה, קרבת גם כן מי שהיה רחוק, כמה שאמר יחי ראובן ואל ימות – והנה על זה השיב לו הקב"ה מה שאתה רוצה ליכנס לארץ ישראל כדי לקרב רחוקים, רב לך, כבר הרבה קרבת בביאתך על העולם וביציאתך מן העולם, ובמלת ר"ב נרמז מדרש זה, נוטריקון "ראובן" בתיה, ראובן ביציאתך מן העולם, בתיה בביאתך על העולם – גם נרמז במלת רב, על ערב רב שלקח עמו ורצה לקרב אותם תחת כנפי השכינה ולא עלתה לו, לכן אל תוסף דבר, והראה לו זמן לסוף הימים מתי יהיה זה, על זה אמר עלה לראש הפסגה, שהראה לו משיח

השיב הקב"ה רב לך, במלת רב רמז לו מה שכתוב (במדרש רבה פרשת כי תבא [דב"ר פ"ז ה']) על פסוק (דברים כח ו) ברוך אתה בבואך ברוך אתה בצאתך, פסוק הזה מדבר במשה ברוך אתה בבואך לעולם הזה, שקרבת לרחוקה שהיא בת פרעה שנתגיירה, ברוך אתה בצאתך מן העולם הזה, קרבת גם כן מי שהיה רחוק, כמה שאמר (שם דברים לג ו) יחי ראובן ואל ימות.

והנה על זה השיב לו הקב"ה מה שאתה רוצה ליכנס לארץ ישראל כדי לקרב רחוקים רב לך, כבר הרבה קרבת בביאתך על העולם וביציאתך מן העולם, ובמלת ר"ב נרמז מדרש זה, נוטריקון "ראובן" בתיה, ראובן ביציאתך מן העולם, בתיה בביאתך על העולם. גם נרמז

במלת רב, על ערב רב שלקח עמו ורצה לקרב אותם תחת כנפי השכינה ולא עלתה לו, לכן אל תוסף דבר, והראה לו זמן לסוף הימים מתי יהיה זה, על זה אמר עלה לראש הפסגה, שהראה לו משיח.

ספר מגילה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן קצ"ח

יט.

חשב משה שהותר לו הנדר בשעה שגילה לו הקב"ה סוד נדרים, ואז זכה לנ' ארוכה לשער החמשים של בינה, ולכן ביקש אעברה נא, עתה רוצה אני להעביר ולהתיר נ'דר א'להים נוטריקון נ"א – וז"ש אתה החלות שהוא בגימטריא הת"ר הנד"ר, ז"ש דמיתי שמא הותר הנדר, אעברה נ"א נוטריקון א'תיר נ'דר – והשיב הקב"ה רב לך, אין אני עושה תורת פלסתר, דאתמר בדין תורה המוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו, ואתה הוצאת שם רע על בתולת ישראל, כי באמת ערב רב עשו את העגל, ואתה אמרת חטא העם הזה חטאה גדולה, נמצא שהוצאת שם רע על בתולת ישראל, לכן מוכרח אתה גם כן לקיים קרא לא יוכל לשלחה כל ימיו, ואל תוסף דבר אלי עוד בדב"ר הז"ה דייקא, בשביל דבר זה שאמרת חטא העם הזה הז"ה דייקא, בשביל תיבת הזה שהוצאת שם רע על ישראל בעצמך, לכן מוכרח אתה להקבר בחוץ לארץ, והוא טעם שביעי שהוצרך משה להקבר שם

חשב משה שהותר לו הנדר בשעה שגילה לו הקב"ה סוד נדרים, שאז קיבל שער החמשים שהוא סוד שער איתן שזכר אותו ביחזקאל (מ טו), ואז סיים באותה פרשה אישה יקימנו ואישה יפירנו (במדבר ל יד), ונעשה משה איש האלהים (דברים לג א) בעלה דמטרוניתא (זוהר ח"א רל"ו ע"ב), צדיק מושל ביראת אלהים (שמואל ב' כג ג) מי מושל בי צדיק (מו"ק ט"ז ע"ב), שזכה משה למדת מ"י. ולכן אמר ואתחנן בוי"ו, ואז

זכה לנ' ארוכה לשער החמשים של בינה, ההוא כתיב, ר"ל באותו עת שעלה משה ממדריגת נוקבא שנקראת ההיא, למדרגת דכורא שנקרא ההוא.

וזהו סוד הפסוק עיר גבורים עלה חכם (משלי כא כב), אמרו במדרש רבה (פרשת אמור [ויק"ר פל"א ה']) זה משה, בשעת מתן תורה עלה למדריגת מלאכים זכרים. וזהו סוד שהשיב משה למלאכים כשאמרו מה לילוד אשה בינינו (שבת דף פ"ט [פ"ח ע"ב]), ר"ל שהיה משה ממדריגת נוקבא ברזא דגלגולא דהבל דאתמר גביה ותוסף ללדת את אחיו את הבל (בראשית ד' [ב]), שהיה הבל מסיטרא דנוקבא. והשיב הקב"ה לקבל תורה בא, ומצד התורה יעלה משה ליסוד אבא ויהיה במדרגת דכורא.

וזהו משה מתיירא אני שמא ישרפוני בהב"ל פיהם, ר"ל שהמלאכים אומרים שאני מגלגול הבל, ומדרגא דנוקבא. והשיב הקב"ה אחוז בכסא כבודי, ר"ל עכשיו שאתה מקבל הלוחות, מלת לח"ת בא"ת ב"ש כס"א, שהם חצובות מתחת כסא הכבוד, ובזה תעלה למדריגת דכורא. נמצא שעיר גבורים עלה חכם זה משה, שעלה למדריגת גבורים כשהוריד עוז מבטחה דהיינו הלוחות. ולכן אמר משה אתה החלות להראות בשעה שקבלתי הלוחות, את גדלך מסטרא דדכורא, את ירך החזקה מסטרא דנוקבא, אשר מי אל, שזכה משה עתה למדריגת מ", דהיינו שיש לו רשות להתיר נדרו של הקב"ה.

ולכן ביקש אעברה נא, עתה רוצה אני להעביר ולהתיר נדר אלהים נוטריקון נ"א. (וזהו שאתה החלות שהוא בנימטריא הת"ר הנד"ר, וזהו דמיתי שמא הותר הנדר, אעברה נ"א נוטריקון א"תיר נדר). והשיב הקב"ה רב לך, אין אני עושה תורת פלסתר דאתמר בדין תורה המוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו (דברים כ"ב [כב יט]), ואתה הוצאת שם רע על בתולת ישראל, כי באמת ערב רב עשו את העגל, ואתה אמרת חטא העם הזה חטאה גדולה

(שמות לב לא), נמצא שהוצאת שם רע על בתולת ישראל, לכן מוכרח אתה גם כן לקיים קרא לא יוכל לשלחה כל ימיו, ואל תוסף דבר אלי עוד בדבר"הז"ה דייקא, בשביל דבר זה שאמרת חטא העם הזה הז"ה דייקא, בשביל תיבת הזה שהוצאת שם רע על ישראל בעצמך, לכן מוכרח אתה להקבר בחוץ לארץ, והוא טעם שביעי שהוצרך משה להקבר שם.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן רנ"א

כ.

איתא בזוהר בראשית שהוצרך משה למות במדבר, לפי שהוא גרם לה' זעירא של אברהם ליפול בגלותא, לפי שגיייר ערב רב, אינון ה' מינין בגר, הוצרך הוא לירד מדרגא לדרגא להעלות אות ה' משם ו' יוקים ה' – ועל זה ביקש משה לייחד אתוון דשמא קדישא וליכנס לארץ ישראל – ז"ש אתה החלות להראות גדלך, דא י', ידך החזקה דא ה', מי אל בשמים ובארץ ו"ה, לכן אעברה נא, מאחר שיחוד כל ד' אתוון אעבר"ה אותיות ארבעה

איתא בזוהר בראשית (ח"א כ"ה ע"א) הוצרך משה למות במדבר, לפי שהוא גרם לה' זעירא של אברהם ליפול בגלותא, לפי שגיייר ערב רב (שמות יב לח) אינון ה' מינין בגר, הוצרך הוא לירד מדרגא לדרגא להעלות אות ה' משם ו' יוקים ה'. לכן תולדות פרץ (רות ד יח) ו' מלא, ו' ברכאין יוקים ה' מגלותיה, לכן נתוספו ליוסף ה', אלה תולדות יעקב יוסף (בראשית לז ב), וגם יוסף הוא סוד משיח בן יוסף, לכן נתוספה לו ה' שנקרא יהוסף (תהלים פא ו) להעלות ה"ה. ואיתא בזוהר המילוי של האותיות נקרא תולדות, וז"ש אלה תולדות יעקב יוסף, רצה לומר התולדות של יעקב שהוא המילוי ו' ד' י' ו' פ' י' ת', עולה משיח בן יוסף. לכן הוצרך משה למות במדבר, כדי שתזדווג השכינה לבעלה

הראשון שהוא יעקב. ועל זה ביקש משה לייחד אתוון דשמא קדישא וליכנס לארץ ישראל, וז"ש אתה החלות להראות גדלך, דא י, ידך החזקה דא ה', מי אל בשמים ובארץ ו"ה, לכן אעברה נא, מאחר שיחוד כל ד' אתוון אעבר"ה אותיות ארבעה.

כא.

השיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל מאחר שאתה חייב על אינון ערב רב שלקחת אותם שלא ברשות, ל"ך דייקא, כמ"ש לך רד כי שחת עמך, ולא עמי, לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, ר"ל עבור השכינה שנקראת דבר שנפלה בין עממיא – וכן עו"ד בדב"ר הז"ה, בגימטריא הי"א השכינ"ה, עבורה צריך אתה להקבר שם

השיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל מאחר שאתה חייב על אינון ערב רב שלקחת אותם שלא ברשות, ל"ך דייקא, כמ"ש (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך, ולא עמי (עיין שמו"ר פמ"ב ו'), לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, ר"ל עבור השכינה שנקראת דבר שנפלה בין עממיא. וכן עו"ד בדב"ר הז"ה, בגימטריא הי"א השכינ"ה, עבורה צריך אתה להקבר שם.

ספר מגלה עמוקות רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן – אופן רנ"ב

כב.

משה הוא משיח בן דוד – עד כי יבא שיל"ה בגימטריא משה – ומשה גם כן סוד יוסף בסוד ויקח משה את עצמות יוסף – נמצא שמשה הוא כלל ב' משיחים משיח בן דוד ומשיח בן יוסף – לכן רצה משה שיהיו ב' משיחים בזמנו, וידוע כשיבוא משיח אז יהיה מרכב"ה שלמ"ה, שהוא בגימטריא

אברה"ם יצחק יעקב דו"ד, ובגלות גברה הטומאה המרכב"ה טמא"ה, שהיא בע"ל צפ"ן חושבן דדין כחושבן דדין, שהיא חקוקה עליה דמות כל"ב ר"ע, שעולה גם כן כחשבון בע"ל צפ"ן בסוד לא יחרץ כלב לשונו, ואז נפגם כביכול רגל רביעי שבמרכבה שהוא מלכות בית דוד

מן הידוע שמושה הוא משיח בן דוד, עד כי יבא שיל"ה (בראשית מט י) בגימטריא משה כדאיתא בזוהר (ח"א כ"ה ע"ב). ומשה גם כן סוד יוסף, בסוד ויקח משה את עצמות יוסף (שמות יג יט). נמצא שמושה הוא כלל ב' משיחים משיח בן דוד משיח בן יוסף, לכן רצה משה שיהיו ב' משיחים בזמנו, וידוע כשיבא משיח או יהיה מרכב"ה שלמ"ה, שהוא בגימטריא אברה"ם יצחק יעקב דו"ד, ובגלות גברה הטומאה המרכב"ה טמא"ה, שהיא בע"ל צפ"ן (שם שמות יד ב) חושבן דדין כחושבן דדין, שהיא חקוקה עליה דמות כל"ב ר"ע, שעולה גם כן כחשבון בע"ל צפ"ן בסוד לא יחרץ כלב לשונו (שם שמות יא ז), ואז נפגם כביכול רגל רביעי שבמרכבה שהוא מלכות בית דוד.

כג.

וזה עניין מכירת יוסף שראו השבטים שעתיד ירבעם לעמוד ממנו, שהוא היה בסוד מרכב"ה טמא"ה שהיא כל"ב ר"ע, ושמו של ירבעם מוכיח עליו, שכן ירבעם עולה כחושבן מרכב"ה טמא"ה כל"ב ר"ע – ז"ש הפסוק ויראו אותו מרחוק ויתנכלו אותו להמיתו, ר"ל שראו מה שלעתיד יצא מאתו שירבעם יצא ממנו, ועתה לכו ונהרגהו, ר"ל עכשיו נהרגהו קודם שיצא ממנו – ולפי שירבעם יצא מן יוסף, לכן אנטיוכ"ס שהוא בגימטריא יוסף, שהיה מל"ך יו"ן שהוא גם כן בגימטריא יוסף, אמר כתבו על קרן שו"ר אין לכם חלק באלהי ישראל, שאז נתעורר חטא ירבעם שיצא מן יוסף שנקרא שור שהביא קרן לעולם, שהוא סוד "קליפות רביעית" נגה, ר"ת קר"ן, בסוד ולרשעים אל תרימו קרן –

ולכן חשמונאי תקנו הודו, לתקן קליפות נג"ה, כשגברה מרכבה טמאה בעולם, נחסר כביכול רגל רביעית שבמרכבה זוה עניין מכירת יוסף שראו השבטים שעתיד ירבעם לעמוד ממנו, שהוא היה בסוד מרכב"ה טמא"ה שהיא כל"ב ר"ע, ושמו של ירבע"ם מוכיח עליו, שכן ירבעם עולה בחושבן מרכב"ה טמא"ה כל"ב ר"ע, לכן אמרו ז"ל במדרש (ב"ר פפ"ד י"ד) על פסוק (בראשית לו יט) הנה בעל החלומות, שאמרו זהו עתיד להשיאנו לבעלים, נשסה בו את הכלבים מדה כנגד מדה. וז"ש הפסוק (שם שם בראשית לו יח) ויראו אותו מרחוק ויתנכלו אותו להמיתו, ר"ל שראו מה שלעתיד יצא מאתו שירבעם יצא ממנו, ועתה לכו ונהרגוהו (בראשית לו כ), ר"ל עכשיו נהרגוהו קודם שיצא ממנו. ולפי שירבעם יצא מן יוסף, לכן אנטיוכ"ס שהוא בגימטריא יוסף, שהיה מל"ך יו"ן שהוא גם כן בגימטריא יוסף, אמר כתבו על קרן שו"ר אין לכם חלק באלהי ישראל (ב"ר פ"ב ד'), שאז נתעורר חטא ירבעם שיצא מן יוסף שנקרא שור שהביא קרן לעולם, שהוא סוד "קליפות רביעית נגה, ר"ת קר"ן, בסוד ולרשעים אל תרימו קרן (תהלים עה ה). ולכן חשמונאי תקנו הודו, לתקן קליפות נג"ה (כנ"ל אופן ס"ו), כשגברה מרכבה טמאה בעולם, נחסר כביכול רגל רביעית שבמרכבה.

כד.

זה שאמר הכתוב: פרש רש"ת לרגלי, ר"ל רגל שלי פרש רש"ת, שהוא בגימטריא ד' פעמים קליפ"ה שהיא המרכבה טמאה, ידיעות הטומאה שתיים סמאל ונחש, שהן ארבע כחות הטומאה, וכנגדן ד' גליות – וכן אמר דוד תוציאנ"י מרש"ת זו טמנו לי, ל"י דייקא

זה שאמר הכתוב (איכה א יג) פרש רש"ת לרגלי, ר"ל רגל שלי פרש רש"ת, שהוא בגימטריא ד' פעמים קליפ"ה שהיא המרכבה טמאה,

(שבת ב' ע"א) ידיעות הטומאה שמים סמאל ונחש, שהן ארבע כחות הטומאה, וכנגדן ד' גליות. וכן אמר דוד (תהלים לא ד) תוציאנני מרש"ת זו טמנו לי, ל"י דייקא.

כה.

ולפי שסוד הקליפה היא כלב ר"ע, לכן לעתיד יבא אליהו שעולה בחשבן כל"ב לתקן הכל"ב ר"ע, וכן משיח בן יוסף יצא מירבעם שהוא אביהו בן ירבעם, לתקן מה שקלקלו מניה וביה אבא ליזל ביה נרגא, וכן יונה בן אמתי שהוא בן אליהו שהוא בסוד כל"ב, הוא גם כן משיח בן יוסף, בא יב"א ברנה, יב"א נוטרייקון י'ונה ב'ן א'מתי, א'ביהו ב'ן י'רבעם, נושא אלמותיו לכפר על אלילים אלמים של ירבעם, כדאיתא במדרש רבה על פסוק והנה קמה אלמתי, ר"ל אמר עתידים אתם לעשות אלילים אלמים לפני עגליו של ירבעם, ולכן אתמר גביה וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח, שאז יתוקן קליפות קרן – וכן משיח בן דוד יתקן כלב רע, כי דוד עמד בחצות לילה לתקן משמורה שנייה כלבים צועקים

ולפי שסוד הקליפה היא כלב ר"ע, לכן לעתיד יבא אליהו שעולה בחשבן כל"ב לתקן הכל"ב ר"ע, וכן משיח בן יוסף יצא מירבעם שהוא אביהו בן ירבעם, לתקן מה שקלקלו מניה וביה אבא ליזל ביה נרגא, וכן יונה בן אמתי שהוא בן אליהו שהוא בסוד כל"ב, הוא גם כן משיח בן יוסף, בא יב"א ברנה (שם תהלים קכו ז), יב"א נוטרייקון "יונה בן" אמתי, "אביהו בן" ירבעם, נושא אלמותיו לכפר על אלילים אלמים של ירבעם, כדאיתא במדרש רבה (ב"ר פפ"ד י') על פסוק (בראשית לו ז) והנה קמה אלמתי, ר"ל אמר עתידים אתם לעשות אלילים אלמים לפני עגליו של ירבעם, ולכן אתמר גביה (דברים לג יז) וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח, שאז יתוקן קליפות קרן. וכן משיח בן דוד יתקן כלב רע, כי

דוד עמד בחצות לילה לתקן משמורה שנייה כלבים צועקים (ברכות ג' ע"א) (כנ"ל באופן קם).

כו.

וכשראו עבדי פרעה ענין זה שמשיח יבוא לבטל הבע"ל צפ"ן כל"ב ר"ע ויהיה המרכבה שלמה, לכן אמרו ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה לנ"ו, בגימטריא מרכב"ה שלמ"ה, שהיא ד' מחנו"ת שכינ"ה, לכן מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא ד' מחנו"ת שכינ"ה, וזה יהיה כשיבא משיח, ולכן ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא משי"ח ב"ן יוס"ף, זה לנ"ו למוק"ש בגימטריא יונ"ה ב"ן אמית"י

וכשראו עבדי פרעה ענין זה שמשיח יבא לבטל הבע"ל צפ"ן כל"ב ר"ע ויהיה המרכבה שלמה, לכן אמרו ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה לנ"ו (שמות י ז), בגימטריא מרכב"ה שלמ"ה, שהיא ד' מחנו"ת שכינ"ה, לכן מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא ד' מחנו"ת שכינ"ה, וזה יהיה כשיבא משיח, ולכן ע"ד מת"י יהי"ה ז"ה, בגימטריא משי"ח ב"ן יוס"ף, זה לנ"ו למוק"ש בגימטריא יונ"ה ב"ן אמית"י.

כז.

ועל זה התפלל משה ואתחנן מורה על חנינא, שביקש משה על משיח שנקרא חנינא, בעת ההיא ביום שבת היה, כי סוד שבת הוא סוד תרין מושיעים, מאן אינון מושיעים אליהו משיח בן דוד שהם עולים בחושבן מושיעי"ם, וכן נעלם מן שבת שהוא י"ן י"ת ו' עולה אליה"ו משי"ח ב"ן דו"ד, וביקש משה בעת ההוא כתיב, מה שיהיה בעת ההיא, הרי לעתיד אתה החלות להראות את עבדך גאולת מצרים, וגם להראות את עבדך, רומז על מטטרון עבד נאמן שהוא סוד יוסף, ומשה בסוד מטטרון ויקרא אלף זעירא, שהוא מטטרון

שר הפנים שעולה אלף חסר חד, אל משה שזכה משה למטטרון, ורמז משה שהוא סוד משיח בן יוס"ף – ולכן ר"ת של מ'נחם ב'ן ע'מיאל, מ'שה ב'ן ע'מרם

ועל זה התפלל משה ואתחנן מורה על חנינא, שביקש משה על משיח שנקרא חנינא, בעת ההיא ביום שבת היה (זוהר ח"ב קנ"ו ע"א), כי סוד שבת הוא סוד תרין מושיעים, מאן אינון מושיעים אליהו משיח בן דוד שהם עולים בחושבן מושיעים, וכן נעלם מן שבת שהוא י"ן י"ת ו' עולה אליהו משיח ב"ן דוד, וביקש משה בעת ההוא כתיב, מה שיהיה בעת ההיא, הרי לעתיד אתה החלות להראות את עבדך גאולת מצרים, וגם להראות את עבדך, רומז על מטטרון עבד נאמן שהוא סוד יוסף, ומשה בסוד מטטרון ויקרא (א א) אלף זעירא, שהוא מטטרון שר הפנים שעולה אלף חסר חד, אל משה שזכה משה למטטרון, ורמז משה שהוא סוד משיח בן יוס"ף. ולכן ר"ת של "מנחם בן עמיאל, משה בן עמרם.

כח.

וגם החלות להראות עבדך שאני סוד משיח בן דוד, כי משה עולה שיל"ה, ולכן להראות בגימטריא מרכבה שלמה, שהיא אברה"ם יצח"ק יעק"ב דו"ד – ז"ש את גדלך ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ, שהם כנגד אברהם יצחק יעקב, אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך הוא דוד – וגם להראות בגימטריא תרמ"ב, שהוא סוד מרכבה טמאה ת'שע מ'אות ר'כב ב'רוזל, שיניקתם מן הכלב רע – ז"ש את גדל"ך בגימטריא הכל"ב, שהוא את ידך החזקה

וגם החלות להראות עבדך שאני סוד משיח בן דוד, כי משה עולה שיל"ה (עיין זוהר ח"א כ"ה ע"ב), ולכן להראות בגימטריא מרכבה שלמה, שהיא אברה"ם יצח"ק יעק"ב דו"ד. ז"ש את גדלך ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ, שהם כנגד אברהם יצחק יעקב, אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך הוא דוד. וגם להראות בגימטריא תרמ"ב, שהוא סוד

מרכבה טמאה "תשע"מאות "רכב" ברזל (שופטים ד ג), שיניקתם מן הכלב רע, ז"ש את גדל"ך בגימטריא הכל"ב, שהוא את ירך החזקה.

כט.

ואמר משה מאחר שאני העברתי המרכבה טמאה הכלב רע ביציאת מצרים, ואז היתה המרכבה שלמה, לכן אעברה נא, אעבור עתה הד' גליות, אעברה אותיות ארבעה, ויבא נ"א א'ליהו נ'ביא, שהוא ר"ת נ"א, וגם נ"א עם הכולל עולה אליהו, נשמתו היתה מעובר מנשמת נ'דב א'ביהו, כל זה מרומז במלת נ"א

ואמר משה מאחר שאני העברתי המרכבה טמאה הכלב רע ביציאת מצרים, ואז היתה המרכבה שלמה, לכן אעברה נא, אעבור עתה הד' גליות, אעברה אותיות ארבעה, ויבא נ"א "אליהו" נביא, שהוא ר"ת נ"א. וגם נ"א עם הכולל עולה אליהו, נשמתו היתה מעובר מנשמת נדב אביהו, כל זה מרומז במלת נ"א.

ס.

ואראה את הארץ הוא סוד משיח בן דוד, ר"ל כשתמלא אותיות ארץ כזה אלף ריש צדי, הנעלם שהיא ל"ף י"ש ד"י, עולה משי"ח ב"ן דו"ד, בסוד ותהלתו מלאה אר"ץ, חסד ה' מלאה האר"ץ, וכבוד ה' מלא אר"ץ, ר"ל אימתי יהיה כבוד ה' מלאה, כשתמלא אותיות אר"ץ, דהיינו כשיבא משיח שנרמז במילוי ארץ, שהוא סוד ג' קוין חס"ד די"ן רחמי"ם, והן הן ג' גווני קשת אשר עליהם אמר בתיקונים כשתראה קשת בגווני תצפה למשיח, שהוא סוד רזי לי רזי לי, שעולה משיח בן דוד – ההר הטוב הזה והלבנון, הוא משיח בן יוסף שנקרא מנח"ם בגימטריא לבנון, אשר עליהם אמר יעקב גור

**אריה יהודה, גור אריה בגימטריא משיח בן דוד, מ'טרף ב'ני
ע'לית ר"ת מ'נחם ב'ן ע'מיאל, שהוא משיח בן יוסף**

ואראה את הארץ הוא סוד משיח בן דוד, ר"ל כשתמלא אותיות ארץ
כזה אלף ריש צדי, הנעלם שהיא ל"ף י"ש ד"י, עולה משי"ח
ב"ן דו"ד, בסוד ותהלתו מלאה אר"ץ (חבקוק ג ו), חסד ה' מלאה האר"ץ
(תהלים לג ד), וכבוד ה' מלא אר"ץ, ר"ל אימתי יהיה כבוד ה' מלאה,
כשתמלא אותיות אר"ץ, דהיינו כשיבא משיח שנרמז במילוי ארץ, שהוא
סוד ג' קוין חס"ד די"ן רחמי"ם, והן הן ג' גווי קשת אשר עליהם אמר
בתיקונים (תיקו"ז יח ל"ו ע"ב) כשתראה קשת בגווני תצפה למשיח, שהוא
סוד רזי לי רזי לי (ישעיה כד טז), שעולה משיח בן דוד. החר הטוב הזה
והלבנון, הוא משיח בן יוסף שנקרא מנח"ם בגימטריא לבנון, אשר
עליהם אמר יעקב גור אריה יהודה (בראשית מט ט), גור אריה בגימטריא
משיח בן דוד, "מטרף" בני "עלית ר"ת "מנחם" בן "עמיאל, שהוא משיח בן
יוסף.

א.א

**והשיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל הערב רב שלך וקלקלת
המרכבה, כי הערב רב שמטו שור שבמרכבה, ובזה הבאת
המרכבה טמאה לעולם, לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר
הזה, וענין גדול רמז לו' בסוד ואביו שמר את הדבר, רצה
לומר שאחיו הוסיפו עוד לשנוא אותו מחלומותיו, על שראו
ירבעם בן נבט שעתיד לצאת ממנו שימלך עליהם, אבל אביו
שמר הדבר, רצה לומר אף שיצא ממנו ירבעם, מכל מקום
ניצוץ קדושה בתוכו בסוד אשר נתן לי אלקים בזה**

והשיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל הערב רב שלך וקלקלת המרכבה, כי
הערב רב שמטו שור שבמרכבה (שמו"ר פמ"ב ה'), ובזה הבאת
המרכבה טמאה לעולם, לכן אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, וענין
גדול רמז לו' בסוד ואביו שמר את הדבר (בראשית לו יא), רצה לומר

שאחיו הוסיפו עוד לשנוא אותו מחלומותיו (בראשית לו ח), על שראו ירבעם בן נבט שעתיד לצאת ממנו שימלך עליהם, אבל אביו שמר הדבר, רצה לומר אף שיצא ממנו ירבעם, מכל מקום ניצוץ קדושה בתוכו בסוד אשר נתן לי אלקים בזה (שם בראשית מח ט) כנ"ל.

ב.ב.

וזה סוד ואביו שמר את הדבר, ר"ל אותו דבר דכתיב יען נמצא בו דבר טוב, שהוא נאמר על אביה בן ירבעם שהוא משיח בן יוסף – והשיב הקב"ה אל תוסף, מרמז על יוסף, בדב"ר מרמז על יען נמצא בו דבר טוב, הזה מרמז על ניצוץ קדוש שמרומז במלת אלהים בז"ה – צו את יהושע שהוא בא מן יוסף, הוא יתקן חטא ירבעם בחייו – כי הוא ינחיל והוא יעבו"ר בגימטריא רו"ח הטומא"ה – אבל אתה עלה ראש הפסגה, ר"ל כשתמות אז תעביר המרכבה טמאה, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, שאז נקבר על הר העברים, עברי"ם בגימטריא מרכב"ה טמא"ה, שאז העביר הבעל פעור שהוא החרון אף, ז"ש ונשב בגי"א נוטריקון ב"ית ג'אים י'סח א'דני, ר"ל עבור שהסיח עבודה זרה, לכן נקבר מול פעור

וזה סוד ואביו שמר את הדבר, ר"ל אותו דבר דכתיב (מלכים א' יד יג) יען נמצא בו דבר טוב, שהוא נאמר על אביה בן ירבעם שהוא משיח בן יוסף. והשיב הקב"ה אל תוסף, מרמז על יוסף, בדב"ר מרמז על יען נמצא בו דבר טוב, הזה מרמז על ניצוץ קדוש שמרומז במלת אלהים בז"ה. צו את יהושע שהוא בא מן יוסף, הוא יתקן חטא ירבעם בחייו, כי הוא ינחיל והוא יעבו"ר בגימטריא רו"ח הטומא"ה, אבל אתה עלה ראש הפסגה, ר"ל כשתמות אז תעביר המרכבה טמאה, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם (חולין ז' ע"ב) שאז נקבר על הר העברים, עברי"ם בגימטריא מרכב"ה טמא"ה, שאז העביר הבעל פעור שהוא החרון אף,

ז"ש ונשב בני"א נוטריקון "בית גאים" יסח "אדני" (משלי טו כה), ר"ל עבור שהסיח עבודה זרה, לכן נקבר מול פעור.

לג.

צו את יהושע, רמז לעתיד לבא יבא משיח בן אפרים מן יהושע, והגאולה תלויה בסוד טל חרמון, שהם אותיות יוד הא ואו שיש ביוסף שנקרא יהוסף, וכן יהושע יש לו גם כן ג' אותיות יהו – ובקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח, שיש לו גם כן ג' אותיות יהו, רק שנסתמה מ' של למרבה המשרה, שהוא אות של משיח – ועל זה אמר רב לך, שלעתיד לבא הגדולה יהיה שלך שתהיה רבן של ישראל – ויתא ראשי עם, כשיבא משיח יבא משה ואהרן עמו

צו את יהושע, רמז לעתיד לבא יבא משיח בן אפרים מן יהושע, והגאולה תלויה בסוד טל חרמון (תהלים קלג ג) שהם אותיות יוד הא ואו, שיש ביוסף שנקרא יהוסף (שם תהלים פא ו), וכן יהושע יש לו גם כן ג' אותיות יהו. ובקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח (סנהדרין צ"ד ע"א), שיש לו גם כן ג' אותיות יהו, רק שנסתמה מ' של למרבה המשרה (ישעיה ט ו), שהוא אות של משיח. ועל זה אמר רב לך, שלעתיד לבא הגדולה יהיה שלך שתהיה רבן של ישראל, (וירא) [ויתא] ראשי עם (דברים לג כא), כשיבא משיח יבא משה ואהרן עמו.

לד.

ז"ש וחזקהו על משיח בן דוד, ואמצהו על בן יוסף, כי הוא יעבור על משיח בן יוסף, כי משיח בן יוסף יהיה מת ט"ל ימים, עד שיחיה אותו בטל אורות ג' אותיות יהו שראשי נמלא טל, אהיה כטל ישראל יפרח כשושנה, אז צדיק כתמר יפרח, לכן והוא יעבור רמז על העברת משיח בן יוסף מן

העולם – ועל זה נאמר כטל חרמון שיורד על הררי ציון, שהוא יוסף, כי כל מה שאירע ליוס"ף אירע לציון חושבן דדין כחושבן דדין, רמז על הטל אורות שיורד על משיח בן יוסף שמת, זה שאמר כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, והוא ינחיל את האר"ץ, רומז על משיח בן דוד שעולה הנעלם של אר"ץ, ועתה ישראל שמע אל החקים, על דרך היום אם בקולי תשמעון, שמע אל החקים, אז יבא משיח עתה בימינו אמן וכן יהי רצון

ז"ש וחזקהו על משיח בן דוד, ואמצהו על בן יוסף, כי הוא יעבור על משיח בן יוסף, כי משיח בן יוסף יהיה מת ט"ל ימים, עד שיחיה אותו בטל אורות ג' אותיות יהו שראשי נמלא טל (שה"ש ה ב), אהיה כטל ישראל יפרח כשושנה (הושע יד ו), אז צדיק כתמר יפרח (תהלים צד ג), לכן והוא יעבור רמזו על העברת משיח בן יוסף מן (העולה) [העולם]. ועל זה נאמר כטל חרמון שיורד על הררי ציון, שהוא יוסף, כי כל מה שאירע ליוס"ף אירע לציון חושבן דדין כחושבן דדין, רמזו על הטל אורות שיורד על משיח בן יוסף שמת, זה שאמר כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, והוא ינחיל את האר"ץ, רומז על משיח בן דוד שעולה הנעלם של אר"ץ כנ"ל, ועתה ישראל שמע אל החקים (דברים ד א), על דרך (שם תהלים צה ז) היום אם בקולי תשמעון (סנהדרין צ"ח ע"א), שמע אל החקים, אז יבא משיח עתה בימינו אמן וכן יהי רצון.

בעזהש"ת

ספר

"מי לה' אלי"

בו יבואר:

- א. מעשה נורא בהשגחה פרטית.
- ב. יום הנורא – ט"ז בתמוז" שהערב רב עשו את העגל.
- ג. התיקונים שצריכים לעשות לתקן הקלקול הגדול הזה, ומה תקנתו מי הם המקלקלים, מי הם המתקנים מי יזכה ומי לא יזכה השכר והעונש.
- ד. מעשה נורא מהחפץ חיים זצ"ל.
- ה. החילוק הגדול אחר מעשה העגל, בין אלו ששמעו את משה שצועק מי לה' אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו עליו השלום, ומה בין אלו שלא שמעו את הכרוז ולא הקשיבו בקולו של מרע"ה.
- ו. ביאור בדברי החפץ חיים זצ"ל מדברי הזוהר הקדוש החילוק בין גן עדן העליון לגן עדן התחתון.

v

יום גבר האויב ותבקע העיר
שבעה עשר בתמוז תשס"ז לפ"ק
פה עיה"ק בית שמש יצ"ו

הספר נדפס לזכות את הרבים
ומתחלק בחנם לכל דורש ומבקש

v

ענין השכר ועונש הוא אחד מהיסודות
הגדולים בקדושת ישראל וטהרתן

v

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים
מספר זה או כל הספר בכל לשון שהוא בכל מדינה
ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם
ולעורר לבות אחינו בני ישראל לתשובה שלימה.

v

שם המחבר לא נזכר, כי לא הבאנו בו
אומר הבא מן החדש רק דברים בשם
אומרם, וקבל האמת ממי שאמרה.

מי לה' אלי

ספר "מי לה' אלי"

— פרק א' —

מעשה נורא בהשגחה פרטית

אצלנו בחברה מזכי הרבים ידוע, שכל ההצלחה שלנו הוא, כי הרבה פעמים אנחנו מכניסים ביום אחד אפילו מאה וחמישים שעות (כמה עסקנים ביחד) כדי לגמור את העבודה בתוך זמן קצר, זאת אומרת שחלק מן הפועלים העוסקים בהפצת היהדות עובדים מעת לעת שלם ויותר, והרבה פעמים רואים אחר כך דברים נפלאים, ואכמ"ל.

מי לה' אלי

וזה מה שקרא עכשיו, עבדנו לסדר הספרים של הערב רב, הרבה אנשים, הרבה שעות, בכל הכוחות כמעט עד כדי חלשות, ובס"ד גדולה שאין להעריך גמרנו העבודה בט"ז בתמוז.

ביום י"ז בתמוז בבוקר, אחד מן העסקנים למד בספר לוח "דבר בעתו", וראה מה שאתם תראו כעת. ותבינו שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם בהשגחה פרטית, שהתיקון הזה המלחמה נגד הערב רב, נעשה בדיוק ביום הזה שהערב רב עשו את העגל והרגו את החור, וגם רצו להרוג את אהרן הכהן אם לא יעשה להם את העגל, ולכן מי שרוצה לזכות למה שרבינו הקדוש בעל חפץ חיים זצ"ל ועוד צדיקים קדושים זכו, ראה בספר הערב רב חלק ט"ז יראה ויעשה לזכות לפרסם הספרים האלו בכל העולם כולו. ראה להלן.

מי לה' אלי

— פרק ב' —

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב עשו את העגל

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב
עשו את העגל בב' אלפים שנת תמ"ט: טעו
ישראל בהיותם למרגלות הר סיני (!), כי
משה רבינו עליו השלום בושש לרדת
מההר, וערבב השטן את העולם בחושך
ואפילה, שיטעו לחשוב שמת (רש"י תשא),
ויקהל הערב רב על הזקנים ותבעום לעשות
להם אלהים אחרים אשר ילכו לפניהם וכו',
ומשלא שמעו להם — הרגום (תנחומא
בהעלותך, י"ד).

מי לה' אלי

הערב רב שחטו את חור

ויפנו לחור בן כלב ומרים הנביאה,
ויוכיחם, ויהרגהו גם כן (סנהדרין ז.),
ויבואו לאהרן "ויבן (= הבין) מחור הזבוח
לפניו" ונתיירא שלא ירצחוהו נפש, ויעש
ביצוע בדין (שם), ויצא העגל הלז שנעשה
מתכשיטי האספסוף ומעשה שטן הצליח
שהיתה בו רוח חיים (רש"י תשא, ור'
תוספות שאנץ סוטה י"ב).

שכר הנשים שלא פרקו נזמי הזהב שלהם להערב רב

הנשים לא התפרק, על כן ניתן להם ראש
חודש כיום-מועד שלא תעשינה בו מלאכה
(אורח חיים סימן תי"ז. ועיין עוד במנהגי

מי לה' אלי

ראש חודש, ביום ל' בתשרי וביום א'
(בתמוז).

**ביום שנעשה בו העגל ט"ז בתמוז,
ראוי לקרוא קריאת שמע בחצות
היום**

מהראוי לקרוא קריאת שמע בחצי היום
כי בא שש, לפי מה שכתוב בתיקונים,
תיקון ע' להגביר האמונה נגד הכפירה
(מל"ח ט, ט)

ראה בלוח יום ביומו ביום ב' דראש
חודש תמוז, על פי ה"מורה נבוכים", (ג,
כט) על מנהג עובדי עבודה זרה לבכות בב'
תמוז (יחזקאל ח, יד).

* * *

מי לה' אלי

ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים

דורשי רשומות היו אומרים: תמו"ז,
ראשי תיבות: זמני תשובה ממשמשים
ובאים, הימים מתקצרים והלילות
מתארכים, וכך חשים הכל שהזמן קרב ובא
יותר לימים הנוראים (מיום א' תמוז עד
מאה ימים, חל יום הכיפורים).

ז'ריזים מ'קדימים ו'עושים ת'שובה

לכן גם זריזים מקדימים ועושים תשובה
(בימים אלה הוות דא מרגלא בפומיה בעל
הספר הקדוש בעל אהבת ישראל זצ"ל).

* * *

מי לה' אלי

— פרק ג' —

המלחמה נגד הערב רב

מעשה נורא מהחפץ חיים

ויעמד משה בשער המחנה

ויאמר:

”מי לה' אלי”

ויאספו אליו כל בני לוי:

(שמות לב כו)

**החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין
אלו ששמעו את משה שיצוהם מי לה'
אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו
עליו השלום, ובין אלו שלא שמעו את**

מי לה' אלי

הכרוז ולא הקשיבו בקולו של
משה רבינו ע"ה.

בספר ליקוטי חפץ חיים דף קס"ח וזה
לשוננו:

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים זצ ל
כשעמד לפניו שאלו החפץ חיים זצ ל
האם הוא כהן או ישראל השיב לו הרב
ישראל אני אמר לו החפץ חיים אני
כהן חזר בעל החפץ חיים ושאלו
היודע אתה מה הנפקא מינה בזה שאני
כהן ואתה ישראל ומיד השיב בעצמו
לכשיבא משיח צדקיני במהרה בימינו
יעלו כולם לירושלים וכל אחד מישראל
יחפוץ להכנס לעזרה ולהקריב קרבנות
ולעבוד את עבודת בית המקדש

כולנו נרוץ אל שערי בית המקדש
וכשיגיע עד השער יעמדו שם שוערים
ויבדקו את כל הרוצים להכנס ואז

מי לה' אלי

יפרידו בין שנינו לי יתנו להכנס פנימה
ואילו אתה תידרוש להישאר בחוץ

קנאת הנשאים בחוץ תהיה גדולה עד
מאוד שהנה הכהנים יזכו לדבר הנכסף
לעבוד את עבודת הקודש ולישראלים
לא תינתן רשות לעבודה המשיך החפץ
חיים ושאל היודע אתה מהו הגורם
למצב זה הבה ואספר לך לפני כשלושת
אלפי שנה עמד משה במדבר וקרא מי
לה אלי אבות אבותי נזדרזו לשמע
הקריאה והתייצבו לפני משה אבות
אבותיך לא נענו לקריאה כשכר על
היענותם לקריאה זכו אבות אבותי
במעלת הכהונה וסיים החפץ חיים את
דבריו באמרו לשם מה אני מספר לך
את כל זה

היות שלכל איש מישראל יש רגעים בימי
חיו שבהם הוא שומע קול פנימי
המכריז ואומר

מי לה' אלי

מי לה' אלי

כאשר תשמע קריאה זו ביום מן הימים מהדהדת
בליבך פנימה חושה אל תעמוד

אל תחזור על השגיאה של אבותיך אשר הפסידו
לנצח דבר נפלא שיכלו לקבל בקלות ולא נענו
לקריאה אלא רוץ מיד לקול הקריאה לבל
תחמיץ את ההזדמנות

עוד אפשר לפרש ולהבין בביאור דברי החפץ חיים
זצ"ל במה שכתוב בזוהר הקדוש ומובא בחק
לישראל יום ב פרשת חקת וזה לשונו

– פרק ד' –

החילוק בין גן עדן העליון
לגן עדן התחתון:

תא א חזי, זכאין דזכאן לאתקשרא בצורא דחיי, [א] בוא וראה, צדיקים הזוכים להתקשר בצרור החיים, הם זוכים לראות בכבוד המלך העליון הקדוש, כמו שאתה אומר לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. והם המדור שלהם הוא

שלד

חקת ליום שני

זוהר

תרגום הזוהר

יותר עליון מכל המלאכים הקדושים וכל מדריגותיהם, כי מקום עליון זה אין העליונים והתחתונים זוכים לראותו. זהו שכתוב עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

[ב] וא"ל שאינם זוכים לעלות כל כך כמו אלו, מקום יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלו אינם זוכים למקום ההוא ולראות כמו שרואים אלו שלמעלה, ואלו עומדים במקום של עדן התחתון ולא יותר. ואם תאמר מהו עדן התחתון. אלא זה הוא עדן שנקרא חכמה התחתונה, והיא עומדת על הגן שבארץ וההשגחה של עדן הזה עליו, ואלו עומדים בזה הגן ונהנים מעדן הזה.

[ג] מה בין עדן התחתון לעדן העליון. כיתרון האור מן החושך. עדן התחתון נקרא עדנה, שהיא נקבה. עדן העליון נקרא עדן, שהוא זכר, עליו כתוב עין לא ראתה אלהים זולתך. זה העדן התחתון נקרא גן כלפי עדן שלמעלה, וזה הגן נקרא עדן כלפי הגן שלמטה. ואלו הנמצאים בגן שלמטה נהנים מאותו העדן שעליהם, בכל שבת ושבת ובכל חודש וחודש, זהו שכתוב והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. [ד] ועל אלו אמר שלמה, מן החיים אשר המה חיים עדנה, כי אלו הם במדרגה עליונה יותר מהם. מי הם אלו. היינו אלו שכבר מתו וקבלו עונשם שתי פעמים. ואלו נקראים כסף מזוקק, שנכנס לאור פעם ושתיים ויצא ממנו הזוהמא, ונתברר ונעשה נקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה, היינו הרוח ההוא העומד למעלה ומתעכב מלדת למטה, שזה עומד בקיומו ואין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מהמזון ההוא העליון שלמעלה למעלה.

[ה] טוב מכולם, מי שלא נפרד מהקב"ה, ואינו בגלוי, וכל דבריו הם בצנעה. זה הוא זכאי חסיד ששמר מצוות התורה וקיים אותן ועסק בתורה יומם ולילה, זה נאחז ונהנה

אינון זכאן למחמי ביקרא עלאה דמלכא קדישא, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדוריהון יתיר ועלאה מפל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דילהון, דהא ההוא אתרא (נ"א חדרה) עלאה לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה, דהא הוא דכתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'. ב ואינון דלא זכאן כל כך באינון דוכתי, אית לון לתתא כפום ארתיהו. ואלין לא זכאן לסלקא לההוא אתר ולמחמי כמה דתמאן אינון דלעילא, ואלין קימי בקיומא דעדן תתא ולא יתיר. ואי תימא מאן עדן תתא. אלא דא עדן דאקרי חכמה תתא, ודא קימא על גן דבארעא, ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין קימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא. ג ומאי בין עדן תתא לעלאה. כיתרון האור מן החושך. עדן תתא אקרי עדנא, נוקבא. עדן עלאה אקרי עדן, דכר. עליה כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך. האי עדן תתא אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא. ואלין דמשפחתי בגן תתא אתהנון מהאי עדן דעליהו, בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא, דהא הוא דכתיב (שם סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. [ו] ועל אלין אמר שלמה מן החיים אשר המה חיים עדנה (קהלת ד ב), דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מניהו. מאן אינון. שפכר מתו וקבילו עונשא תרי זמני. ואלין אקרון כסף מזוקק, דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא ואתעכב לנחתא לתתא, דהא קאים בקיומיה, ולית ליה לקבלא עונשא. ואית ליה מזונא מההוא מזונא עלאה דלעילא לעילא. [ז] טב מפלהו, מאן דלא אתפרש ולא אתגליא, וכל מלוי בסתימא אינון. דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון, ואשתדל באורייתא יממא ולילי, דא אתאחיד אתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא, וכלהו אתאחדן (נ"א אתוקדן) מחפה דהאי:

במדרגה עליונה על כל שאר בני האדם, וכולם נשרפים מחופה של זה:

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך א'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספר
הזהר

*
א.
בראשית

ב.
שמות

ג.

ו'קרא

ד.
במדבר

ה.
דברים

1

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ב'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספר
תיקוני זוהר
וזוהר חדש
וכתבי
האריז"ל

ו. תיקוני
זוהר
ז. זוהר
חדש

ח. עץ חיים
ט. שער
הגלגולים
י. שער
הפסוקים
יא. שער
הליקוטים

2

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ג'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
כתבי
האריז"ל
ומגלה
עמוקות

יב. עץ הדעת
טוב
יג. שער
מאמרי
רשב"י,
ליקוטי תורה,

משנת
חסידים
יד. מגלה
עמוקות על
התורה
טז. מגלה
עמוקות
ואתחנן

3

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ד'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות

טז.
ספר מנהיגי
הדור
האחרון

יז.
ספר מנהיגי
הערב רב
והסטרא
אחרא

4

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ה'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות

יט.
ספרי קבלה
ספר
ביאת
המשיח ח"א

ספר
לב יצחק
לפורים
ספר מי לה'
אלי

5

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ו'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
מוסר
וחסידות

שכר ועונש
פרשת פנחס
דיני ערבות
תוכחה
ומחאה

שכר ועונש
פרשת מטות
הערב רב
במשנת
רבינו הלל
מקאלאמייא
צ"ל

6

חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ז'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות

דרך האמת
הערב רב
בימות המשיח
חלק
א-ב-ג

91 גליונות
שמע ישראל
26 גליונות מי'
לה' אלי

הצילו מן
הערב רב
בעוד מועד

7

חברה מזכי
הרבים העולמי